

43-5
Z-59

ՍՅՈՒԳՎՈՒ Է 1961 թ.

ՔԵՐԱԿԱՆՈՒԹԻՒՆ

Գ Ե Ր Մ Ը Ն Ը Յ Ի Բ Ը Ր Բ Ը Ռ Ո Յ

ԵՐԿԱՍԻՐԵԱԼ

ՀԻՆՏՕՂԼՈՒ ՅԱՐՈՒԹԻՒՆ ԿՈՒՏԻՆԱՑԻ

ՎԱՐԺԱՊԵՏ ՏԱԿԱԿԱՆ ԼԵԶՈՒԻ

՚Ի ՄԱՅՐԱՔԱՂԱՔՆ ԱՒՍՏՐՈՅ ՚Ի ՎԻԵՆԱ

ՏՊԱԳՐԵԱՑ

ԱՐԴԵԱՄԲԲ ԵՒ ԾԱԽԻԲ

ՊԱՐՈՆ ՍՏԵՓԱՆԻ ԲՈՄՊԻԿԵԱՆ ԲՈՒՍՃՈՒԽԵՑԻՈՅ

ՎԱՃԱՌԱԿԱՆԻ

՚Ի ՖՈՔԸԱՆ ՔԱՂԱՔ ՄՈՒՏԱԻՈՅ

՚Ի ՎԵՆԵՏԻԿ

՚Ի ՏՊԱՐԱՆԻ ՍՐԲՈՅՆ ՂԱԶԱՐՈՒ

THE UNIVERSITY OF CHICAGO
LIBRARY

PHYSICS
ASTROPHYSICAL OBSERVATORY
UNIVERSITY OF CHICAGO
5754 SOUTH CAMPUS DRIVE
CHICAGO, ILLINOIS 60637
TEL: 773-936-3500
FAX: 773-936-3501
WWW.AO.UCHICAGO.EDU

192

THE UNIVERSITY OF CHICAGO
LIBRARY

ԱՌՄԵԾԱՊԱՏԻՒ

ՊԱՐՈՆ

ՍՏԵՓԸՆ ԲՈՄՊՒԿԵԸՆ

Օգերմանական բարբառոյ Վե-
րականութիւն զառաջինն տալով 'ի լոյս
'ի հայազգի բարբառ, դու ինձ ընդ առաջ
լինիս, ո՛ր ԲԱԶԱՏՈՒՅՄԻԿ ՊԱՐՈՆ, որ ազ-
գասէր գեղեցիկ նախանձու 'ի զարգա-
ցումն և 'ի բարգաւաճանս համազգեացդ
ճգնեալ հանապազ՝ 'ի նոյն և զայլս յոր-
դորես: Որով և իմ խրախուսեալ նուր-
բեմ քեզ ահա զդուզնաքեաց զայս վաս-
տակ ազգասէր փութոյ: Այլ թէպէտ թե-
րութիւն դործոյս ոչ ինչ արժանի քում
մեծութեանդ, այլ քոյին նմանեաց է և

այս առաքինութիւնն, ոչ 'ի նուէրն' այլ
'ի կամս և 'ի յօժարութիւնն հայել նուի-
րողին: Ի նկալ ապա անարգամեծար քոյին
քաղցրութեամբդ զխարդ և է զայս վաս-
տակ, ոչ իբրև 'ի յաւելուած ինչ քոյ վա-
ռաց' այլ ինձ 'ի պատիւ, որ եմս միշտ

ԱՆԱԲԳԱՄԵԾԱՐ ՏԵՐՈՒԹԵԱՆԻ

Խոնարհ ծառայ

ՅԱՐՈՒԹԻՒՆ

ՀԻՆՏՕԴԼԻՍԻ ԿՈՒՏԻՆԱՅԻ

ՅԵՌԵՄՅԱՆ

Ընդ եւրոպական կարեւոր և բարգաւաճեալ
լեզուս և գերմանականն համարի արդ յամենեցունց :
Որ հանգոյն այլոցն՝ խժաւուր և անկերպարան գո-
ւով 'ի սկզբանէ , յերկար աշխատութիւն և բազում
ջանիւք եհաս յայս կատարումն : Ըզգք բնակեալք
յեզերս Սեաւ ծովու և կասպիականին սովին բար-
բառով վարէին . որք ապա ընդ ժամանակ ժամա-
նակս յայլևայլ դէպս գաղթեալք 'ի Վերմանիա՝
ածին անդր ընդ իւրեանս զբնիկն բարբառ : Աւ-
վամն զի չև ևս հրահանգեալ էին , և յանլուելի պա-
տերազմունս պատաղեալ , և խառնեալ ընդ օտարո-
տի ազգս՝ 'ի լեզուս նոցա խօսէին , բնիկն նոցա բար-
բառ անխնամ թողեալ էր : Իսկ 'ի յերրորդ դա-
րու Վուլթք բնակեալք յեզր Սեաւ ծովու նեղեալ
'ի Հոնաց , դիմեալ եկին և նորա յարեմուտս , և
առ նմանութեան բարբառոյ իւրեանց ընդ գեր-
մանականին՝ բնակեցին 'ի Վերմանիա : Ի սոցանէ
Ուլփիլաս ոմն՝ ըստ քրիստոսական հաւատոցն գի-
տուն և աստուածապաշտ՝ թարգմանեաց զնոր կտա-
կարանն 'ի գոթացի բարբառ , յերիւրեալ այբու-

բենս 'ի յունականն և յիտալականն տառիցն բաղադրութեամբ, որ և ցարդ կոչի գոթական դպրութիւն:

Յամին եւթնհարիւրորդի վաթմներորդի ութերորդի, յաւուրս Վարդուսի մեծի ինքնակալին սկիզբն եղև զարգանալոյ այսր բարբառոյ: Օչնուրա սահմանեալ կարգս հանձարեզս, և զերիցունս տգէտս յորդորեալ յուսումնասիրութիւն, կառոյց վարժարանս, և վարժապետս հմուտս կացոյց 'ի նոսս, և զմանկտին ձրի տայր մարզել՝ արքունի օռձկաւ: Վա և մատենագարանս կանգնեաց, և զրեաց գիրս ոտանաւորս 'ի հին լեզու լատին, և զլիպասանութիւնս դիւցազնականս նախնեացն գերմանացւոց ժողովեաց. և ընդ լատինական յորջորջանաց ամսոց՝ գերմանականս փոխանակեաց, և յեկեղեցիս 'ի բնիկ բարբառ քարոզել հրամայեաց. և քերականութիւն իսկ զկանոնաց լեզուին բուռն եհար գրել:

Բայց մինչ չև տպագրութեն գիւտ լեալ էր, և աստուածաշունչ գիրք մինչ չև էին թարգմանեալ, յաճախեցին խանդարմունք 'ի բարբառ անդր, մանաւանդ ընդ երեսնամեայ ժամանակս սպտերազմին: Վարձեալ և յեւթնևտասներորդ դարու բաղմութիւն գաղղիացւոց անցեալ 'ի Վերմանիա, բազում խորթ բառս ընդ հարազատսն խառնեցին, որք և ցարդ վարին 'ի խօսս: Ընտիր և յտակ բարբառոյն աւանդողք կացին բանաստեղծքն Վլոբշթոք, Վիլանտ, Վեօթէ, Պիւրկէն, Վիոս, Հէնտէն, Սամմէն, Լնկէլ և Շիլէն, և քերականք Բտեւունկ, Հայնաց, Սոուից, Սիւտիկէն, Լպէրհաուտ, Վինտերլինկ, Վամբէ, Հայնսիուս, այլովքն հանդերձ, զսրոց զգիրս սարա է ամենեցուն յաճախ ըն-

Թեոնուլ, և հետեւել նոցին առ 'ի վարժ ընտիր շա-
րադրու թեան գերմանականին :

Այ ինչ հաւաստեալ մարթի ասել՝ թէ ուստի
գերմանականն բարբառ ածանցեալ իցէ, ոմանք 'ի
հնդկայնոյն ասեն, կամ մանաւանդ 'ի սլաւոնական-
նէն, վասն բառիցն ինչ նմանաձայնութեան . զոր
օրինակ Bruder (պրո-բր), սիրատէր, որ է եղբայր .
Tochter (Թո-խտեր), թուխութէր, որ է քոյր, և այլն :
Այլք անդստին 'ի նմին արմատոյ յունականին բար-
բառոյ ասեն զսա ածանցեալ . իսկ Մորհոֆ ոմն յա-
ւելու զյունականն 'ի հին գերմանականէն յառաջ
ածել՝ թերևս 'ի համեմատութենէ բառից ինչ, որ
բազմավրէյ գուշակութիւնն է . զի և հայերէն բար-
բառոյ են ինչ բառք նմանաձայն ընդ գերմանակա-
նին, զոր օրինակ շիլ, շալ, ասի և գերմաներէն
schiel (շեւ) :

Առ բազմակերպ զանազանութեան այս բար-
բառոյ՝ հարկ համարեցաւ Ատելունկ քերթող յու-
սումն ընտիր բարբառոյ յղել զուսանողս 'ի Մայզն
քաղաք Սաքսոնիոյ . այլ արդ ամենայն ուրեք յա-
ճախեաց այն առ գիտունս, ոչ 'ի քաղաքս և եթ' այլ
և յաւանս, վասն որոյ և մեք զայն բարբառ ընտ-
րեցաք :

'Ի գժուարին յայս վաստակ գեր 'ի վերոյ քան
զկար մեր համարձակիմք 'ի խնդրոյ մերազնեայց վա-
ճառականաց, որոց ընդ գերմանացիսն գոլով առե-
տուր 'ի վարժս նոցին բարբառոյ գտցեն սովաւ դիւ-
րութիւն : Այնն որոյ խօսեցեալ ըստ կարգի 'ի
գիրս յայս նախ զտառից և զհնչմանց նոցա, ապա
յաղագս մասանց բանի, և երրորդ յաղագս համա-

ձայնութեան նոցա՝ հանդերձ օրինակօք շարադրու-
թեան և զրուցատրութեան, յաւելումք և չորրորդ
մասն՝ բառարան համառօտ ՚ի գերմանականէ ՚ի հայ
և ՚ի տաճիկ բարբառ, ՚ի հայկականէն ՚ի տաճիկ և
՚ի գերմանական, և ՚ի տաճիկականէն ՚ի գերմանա-
կանն և ՚ի հայ. բայց զտաճիկականն հայերէն տա-
ռիւք յաւելաք վասն անտեղեակ եղելոցն տաճիկ-
րէն դպրութե, և անվարժ հայկական գրոց բարբա-
ռոյն : Այլ վասն այնոցիկ, որք գերմանականին դըպ-
րութեան չիցեն տեղեակ՝ յաւելումք և զարտասա-
նութիւն գերմանացի զրուցացն հայերէն տառիւք,
զի և նախ քան զդպրութիւնն՝ կարասցեն փոքր ՚ի
շատէ ուսանել զիօսս :

Վուզնաբեայ երկասիրութեանս վարձ մեծ հա-
մարեալ զօգուտ համազգեացս, խնդրեմք զթերու-
թիւնսն ներողաբար անտես առնել :

Անդ խառնակեաց ինր ան զեզուս ան երկրի:
Ծանոց. Ժմ. 9:

ՔԵՐԱԿԱՆՈՒԹԻՒՆ

ԳԵՐԱՆԱԿԱՆ ԼԵԳՈՒԻ

ԳԼՈՒԽ ԱՌԱՋԻՆ

ՅԱՂԱԳՍ ԸՆԹԵՌԵԼՈՅ

ՔԵՐԱԿԱՆՈՒԹԻՒՆ (DIE SPRACHLEHRE) ուսուցանէ զլեզուն զրով և մասամբ բանի, որոյ վանն սկսանիմբ և մեք աստանօր զառաջինն նշանակել զգիրս՝ յորոց կազմի վանկն, և ապա խօսել յաղագս մասանց բանի :

ՅՕԴՈՒԱԾ Ա.

ՅԱՂԱԳՍ ԳՐՈՅ

Գիրն (der Buchstabe) է գիծ ինչ նշանակիչ տառի . իսկ տառն (der Laut) է հնչումն յօդելի և հեզելի : Գերմանացիք առին զգիրս 'ի լատինացւոց , յաւելլով և ինչ ինչ 'ի նոսա . բայց հասարակաբար վարին ձեռոյն գոթացւոց :

Königsberg		Landsberg		Wittenberg	Dresden
Umlaut	Umlaut	Umlaut	Umlaut		
A	a	A	a	w	u
Ä	ä	AE	ä	wk	k
B	b	B	b	yk	q
C	c	C	c	gk	3. 2. k. p.
Ch	ch	CH	ch	gk sw	u
D	d	D	d	wk	s
E	e	E	e	k	k
F	f	F	f	kφ	φ
G	g	G	g	kk	u
H	h	H	h	sw	4. 3
I	i	I	i	l	l
J	j	J	j	kou	l. 3
K	k	K	k	kw	4. 4
L	l	L	l	kl	l
M	m	M	m	kd	u
N	n	N	n	ku	u
O	o	O	o	o	O
Ö	ö	OE	ö	ok	ko. kmd k
P	p	P	p	pk	l. φ
Q	q	Q	q	qul	4. 4
R	r	R	r	kr	l. l
S	s	S	s	ku	u. 2
			sz	ku gkφ	u
			szh	ku gk sw	u
T	t	T	t	tk	l. 7
U	u	U	u	ul	ll
Ü	ü	UE	ü	uk	ll. kmd l
V	v	V	v	vk	φ kmd u
W	w	W	w	wk	u
X	x	X	x	lxu	4. u
Y	y	Y	y	lyhlylu	l
Z	z	Z	z	gkφ	3. 2

Իսկ սովորաբար ընթեռնուն ըստ կարգի լատինական այբուբենից . զք

A, b, c, d, e, f, g, h, i, k, l, m, n, o, p, q, r, s, t, u, v, w, x, y, z. Ի սոցանէ, ձայնաւորք (Selbstlaut կամ Stimmlaut) են տառքս՝ a, e, i, o, u, յորոց a, o, u, ասին փոփոխական ձայնաւորք (Umlaut կամ Doppelbuchstaben) . զի ունելով նոցա զտառն e զօրու թիւ կամ ներգործուք զինի իւրեանց՝ փոփոխեն զհնչումն, զք ae կամ ä, հնչի է, oe կամ ö էօ կամ է, և ue կամ ü էւ կամ է . և այսպէս լինին ու թ ձայնաւորք a, ä, e, i, o, ö, u, ü: Օ ուղեալ ՚ի մի երկուց ձայնաւորաց՝ կազմին երկբարբառքս (Doppellaute կամ Diphthonge) ai, այ, au, աու, äü, այ, ei, այ, oi, oj, ui, ույ . զք . Kaiser, (սայդէր) . Վայսր, էմբերաւոր շասար . և այլն :

Եւ մնացեալ տառքն են բաղաձայնք (Mitlaut), b, c, d, f, g, h, j, k, l, m, n, p, q, r, s, sz, t, v, w, x, z. Սորա բաժանին ՚ի դերմանացուց ՚ի շրթնաձայնս . w, b, p, f, v, m. յատամնաձայնս s, sz, z, sch . ՚ի քմաձայնս ch, g, k, j . ՚ի լեզուաձայնս d, t, l, n, r, և ՚ի հագագային h: Յերկուց բաղաձայնից լինին երկբաղաձայնքս (Doppelmitlaute), ff, mm, ck, ll, ss, tt, tz, և այլն . զորս յընթեռնուն զարտ է հնչել որպէս կրկնակ, իսկ զck որպէս մի միայն ք կամ ք . և զtz, որպէս ց կամ չ :

ԱՐՏԱՍԱՆՈՒԹԻՒՆ ՁԱՅՆԱՌՐԱՅ

A. հնչի որպէս զմերս Մ, բայց երբեմն երկայն . որպէս եթէ աա կամ ա՛ զք . Bart, (պարտ) մօրուք, սասալ . sprach, (ըբրախ) ասէր, քէր իքի : Եւ երբեմն սուղ . զք . als (ալս), որպէս, կէտի . ab (ապ), ՚ի վայր, աշտէ . bald (պալս), իսկոյն, հեմէն :

Ae. ä, արտասանի որպէս աէ, կամ է երկայն . որպէս է՛ . զք . Kläger, (սլէկէ) դատախազ, սալաճը . läglich, (լէկիլի) օր ըստ օրէ, կէտի կէտէ . կի՛ սուղ որպէս է, զք lästig, (լէստի) ձանձրացուցիչ, օսանալըբը : Իսկ երբեմն հնչի առանց զանազանութեան

որպէս զմերս է . փր . rächen, (աէիսն) վրէժխնդել
լինել, էօճ ալմաք :

E. ունի զերիս հնամուսնս . նախ՝ որպէս զմերս է , փր .
gehen, (հէլն) երթալ, հիւմէք . երկրորդ՝ որպէս է ,
փր . beten, (պէլն) աղաչել, եալարմաք . geben, (հէպն)
տալ, Վէրմէք . երրորդ ուր շ . փր . stehen, (ըշլէէլն)
կալ, սորմաք . sprechen, (ըշբրէիւլն) խօսել, սէօլէ-
մէք . gehen, (հէէլն) երթալ, հիւմէք :

I. նոյն է ընդ մերս ՚ :

O. որպէս զմերս (), բայց երբեմն երկայն, փր . Ton,
(լօն) ձայն , սէրա . և երբեմն սուղ, փր . Gott,
(հօլլ) անձ , ալլահ :

Oe կամ ö, չէ պարտ շիտթել զսա ընդ շի , որպէս
լի սովորաբար յԱ՛ւստրիա , փր . schön, (շէօն) և
ու (շէն) զեղեցիկ , հիւղէլ . և է երկայն . որպէս Kö-
nig, (սէօնիէ) թագաւոր , քարիշահ . և սուղ ՚ի
Wörter, (Վէօրլէր) բառք , լաղէլլէր :

U. հնչի որպէս ու . մերթ երկայն , որպէս Buch,
(պոլի) մատենան , քիւսպ . և մերթ սուղ, որպէս
Kunst, (սոնսլ) արուեստ , զէնահալ :

Ue կամ ü, որպէս էւ , չէ ուղիղ զոր ընթեանունն
յԱ՛ւստրիա որպէս է , այլ միշտ որպէս էւ , և է
երկայն ՚ի բառն über (բուէր) ՚ի վերայ , էւս-
սիանէ . և սուղ , ՚ի Glück (կլիւտ) բաղդ , բախլ .
իսկ մեր ՚ի կիր արկանեմք զսա որպէս է և զվերոյ-
գրեալն Oe կամ ö, որպէս է , վասն լինելոյ մեր
յԱ՛ւստրիա , ՚ի գիւրութի խօսելոյ մերազին համ-
բաղաց ընդ աւստրիացիս . բայ ՚ի բառիցս nützen,
(նիւցլն) օգտել, Քայրա էլմէք . nützlich, (նիւցլիս)
շահաւէտ , Քայրալլ :

Նրկու ձայնաւորք ՚ի միասին որպէս aa, ee, oo,
ու կն երկարբառք , այլ երկարութի տան ձայ-
նին , փր . Haar, (հար) զէս , սալ . See, (սէ) լիւճ ,

էեօլ. ծով, Գեօլ. Schoos, (շօ) ծոց , Գօյն : Քայց
 ee երբեմն արտասանի որպէս զերկազանկո . նախ՝
 'ի բաղադրութիս կամ 'ի բարդութիս , զբ been-
 digen, (պէ-էնփիէն) կատարել , Բէփիլ էԲէփ . և
 երկրորդ՝ 'ի վերջ վանկին՝ եթէ յաջորդ վանկն
 սկսանի e իւ . զթ . Se-en, (շէ-էն) ծովք , Գեփիլէր .
 Arme-en, (արմէ-էն) բանակք , օրրո-լար . որք են 'ի
 տեղի See-en և Armee-en, որք անվայել են :

Ic, 'ի միասին հնչի որպէս i երկայն , բաց 'ի բառից
 ինչ մանաւանդ յեկամտից , յորս հնչի որպէս իէ
 անջատեալ . զթ . knien, (քնի-էն) ծունր դնել ,
 Գիլ շէօփէփ . Historie, (հիսթօրիէ) պատմութիւն , հի-
 փէայել . Lilie, (լիլիէ) շուշան , զամպա :

O երկբարբառքս ai, äü, պարտ է որոշել յարտա-
 սանկէն որպէս զսաքսոնիացիս 'ի ei և eu երկբարբ-
 բառից . զթ Saite, (սայլէ) լար , փիլիշ . seite, (սէյ-
 լէ) կողմն , Բարաֆ . Waise, (վայլէ) որք , էօփսի-լ-
 weise, (վէյլէ) գիտուն , ալիճ . Häute, (հայլէ)
 մորթք , Գեփիլէր . heute (հէոյլէ) այսօր , պո-հիւն :
 Տարբերութիւնք ձայնի երկբարբառիցս քաջ իսկ
 երկին 'ի խօսս Քրոսաց և սաքսոնիացոց , և
 մանաւանդ բնակչացն Մայզն կամ Մայսսայն քա-
 ղաքին : Իսկ եթէ իցեն անջատ գրեալք , չէ պարտ
 շիտթել զտոսս ընդ ae, oe, և ne, այլ հնչել զեր-
 կոսին ևս որիչ որիչ , զթ . Aloe, (ալօէ) հալուէ ,
 էօփ ալաճը . Phaethon, (ֆաէթօն) զայլթօն , որդի
 արևու , հիւնէլ շափէնն փո-Բոնն իսփի Գիլ :

ԱՐՏԱՍԱՆՈՒԹԻՒՆ ԲԱՂԱԶԱՅՆԻՑ

B, b, է որպէս զմերս Պ . և եթէ զէ զինի ունիցի ,
 յայնժամ հնչի որպէս Ք կամ Փ . զթ , Geliebte,
 (ցէլիէթէ) համանի , ալէփ . 'ի վերջ բառից կամ 'ի
 վերջին վանկն արտասանի նոյնպէս . զթ . Lob ,
 (լօֆ) գովութիւն , Գեփ . gelb, (ցէլֆ) գեղին , սարլ .
 hübsch, (հիւֆշ կամ հիֆշ) գեղեցիկ , հիւլէլ : Մայն-
 պէս եթէ նախադաս իցէ տառիցս , n, h, s, զթ .
 Begräbniss, (Գեիլիէֆնիս) թաղումն , Գեֆն . Grob-
 heit, (ցրօֆհայլ) բրտութիւն , խօրեալլէլ :

C, c, Վարտագաս բաղաձայնից, ևս և ձայնաւորացս a, o, u, միշտ հնչի որպէս զ* կամ ֆ. փր. Credit, (բրեքիթ) յարգ, ինկար. փոխ, վերեւի. Slave, (ըշլւֆէ) զերի, էսիք, եէսիք. Capital, (ֆաբիպալ) գլուխ գրամոյ, սերմայէ. Companie, (ֆոմբանի) ընկերութիւն, օրնալըք: Արհրորդ՝ յառաջայ ձայնաւորացս. ä, e, i, ö, ü, w, y, արտասանի որպէս զ y կամ չ. փր. Cäsar, (յէզար) կայսր, շասար. Cicero, (յիցերօ) Արիկերոն, պիք արեմ իսի. Ceylon, (յէյլօն) Սէյլան կղզի, սելեան արասը. Cypresse, (յիքրէսէ) նոճի, սելլի:

Ch, ch, Բառջին՝ հնչի որպէս զխ, բայց է զի փափկ կահնչիւն ընդ մէջ ի և հ տառիցս (որպէս զհի Յունաց.) փր. Brettchen, (պրէլիլեն) փոքր տախտակ, Բահլաճըք. suchen, (սուխեն) որոնել, արածար. և է զի սաստկահնչիւն որպէս ի կատարեալ (կամ իւր Տաճկաց) . փր. sicher, (սիխեր) ապահով, էփն. lachen, (լախեն) ծիծաղիլ, կիլլէք: Արհրորդ՝ որպէս զ* կամ ֆ, էթէ իցէ ՚ի սկիզբն բառից. փր. Charfreytag, (ֆարֆրայթաչ) աւագ ուրբաթ, պէօյիտք ճոճաս. Christ, (քրիստ) Վարիստոս, փսիհ. գարձեալ էթէ զուցէ զկնի նորա տառս s, փր. Fuchs, (ֆոքս) աղուէս, Բիլլի. Wachs, (վաքս) մեղրամոմ, պալ ճոճոս: Արհրորդ՝ որպէս զչ, բայց ՚ի գաղղիական բառս և էթ. փր. charmant, (շարմանտ) սիրալի, փիլպեր. charletan, (շարլէլան) ընդվայրախօս, լաֆայան:

D, d, որպէս զՏ:

F, f, Ֆ:

G, g, Ա. բայց յետագաս գոլով երբեմն յի լինի ուրնագայն, փր. singen, (սինգեն) երգել, Բիտրիտ շաղըրմար, իլանի օյոճար. Pfingsten, (ֆֆինգսթեն) հոգեգալուստ, կիլ Բանայրըք. բայ ՚ի բարգեալ կամ ՚ի բաղադրեալ բառից, յորս պահի անվրկայ հնչումն յի և ցի, փր. un-gern, (ունգերն) ակա-

մայ, հէծնիւնիւն . և այլն : Իսկ 'ի հետևեալ բառս
հնչի որպէս զ* հիֆֆ . զթ langsam, (լանխամ) յամբ,
եալալ . vergänglich, (Քէրիէնիւն) անցաւոր, հէլիճի :

H, h, Պիրս այս երրակի արտասանի, նախ 'ի սկզբան
բառից՝ որպէս հ ազգու . զթ hoch, (հօխ) բարձր,
էիտուէ . Haar, (հար) գէս, սալ . Horn, (հօռն) եղ-
ջիւր, պոյնոն : Արկրորդ՝ անձայն 'ի վերջ միա-
վանկ բառից . զթ Stroh, (շլօրօ) յարդ, սաման .
Schuh, (շու) օտ ; Բապոն : Արրորդ՝ յետագաս
ձայնաւորի՝ մանաւանդ եթէ իցէ նախադաս տա-
ւիցս l, m, n, r, և n, և ս և ընդ մէջ երկուց ձայ-
նաւորաց, տայ երկարութիւն ինչ ձայնին, որպէս .
Zahl, (չաալ) թիւ, սայլ . nehmen, (նէէճն) առ-
նուլ, ալմա . Jahr, (չաա) ամ, ելլ . gehen (հէլլն)
գնալ, հիլիէ : Այլ 'ի բարդութիւնս պահէ h զիւր
թաւ հնչումին, զթ behaupten, (պէհապօլլն) 'ի
վեր ունեւ, էօթարլ ընալմա : Տես և ch, ph, և th .

I, j, բաղաձայնս ունի զտեղի գրոցս է, և յ . որպէս
'ի բառս էնն, և Բայ . իսկ 'ի գաղղիական բառս
ժի, զթ . Journal, (ժոուալ) օրագիր, էէլիէ, ին :

K, k, որպէս զՊ համ Վ :

L, l, լ :

M, m, Ս :

N, n, Ն :

P, p, Վ համ Փ :

Pf, pf, չէ պարտ զսա որպէս զլոկ Ք արտասանել,
այլ իբրև զԲՔ, իսուն հնչմամբ երկուցն ևս որ-
պէս Pferd, (բէրօ) ձի, ալ :

Ph, ph, հնչեալ որպէս Ք, միայն յայլազգական
բառս և եթ գտանի . զթ . Philosophie, (Քիլօփի)՝
փիլիսոփայութիւն, իլի հիտիլ :

Q, q, առանց յետադաս Սի՝ ոչ 'ի կիր արկանի, զժ.
Quelle, (Գոհլէ) ակն աղբեր, Գոհնար :

R, r, Ռ, ր :

S, s, երբեմն՝ մանաւանդ ընդ մէջ երկուց ձայնա-
ւորաց հնչի որպէս շ. զժ. sehen, (զէճն) տեսա-
նել, հեօրձէք. Esel, (Էյլ) էշ, էշէք. Mäuse, (Տայ-
յէ) մկունք, սըլանլար. kommen sie, (Գօմն շէ) ե-
կայք այսր, հէլէնիշ պորայա : Նա երբեմն որպէս ս,
զժ. setzen, (սէյճն) նստել, օրնորմաք. Haus, (հաւս)
տուն, էվ. Sie, (սի) տէրութիւնդ ձեր, Ճէնապիէնիշ.
այլ եթէ ուր ուրեք շ կամ ս պարտ իցէ ընթեռ-
նուլ՝ 'ի փորձոյ վարժիմք : Նթէ զհետ իւր ունիցի
դտառսս թ և ք, հնչի հասարակօրէն որպէս շ. զժ.
Stein, (ըլլանն) քար, ռաշ. Sprache, (ըլլարանէ)
բարբառ, Գիլ. verstehen, (Քէրլլէնէն) իմանալ,
անլամաք. բաց 'ի յերկրորդ դիմաց բայից և 'ի գե-
րադրականաց, յորս պահի հնչումն սի, զժ. du bist,
(Գո պիսն) դու ես, սէն սէն. beste, (պէսնէ) ևս
բարեգոյն, Գէք էյի. ևս և 'ի բառս յայտսիկ Christen,
(Գրիսնէն) քրիստոնէայք, Գրիսնիանլար. ge-
stern, (հէսնէն) երէկ, Գիան. flüstern, (Քլէսնէն)
շնջել, Քիսնիէնէք. husten, (հոսնէն) հազալ, էօք
սիարձէք. հնչի ևս որպէս զշ յառաջ քան զգ, կ, և, մ.
զժ. slave, sklave, (ըլլալէ) գերի, էսիք. slavonien,
(ըլլալէն) իւրիկէ, ըլլալէն ձէնէնէն. smaragd,
(ըլլարան) զմրութատ, զիմրիմ : Նսկ ուր պարտն
է անվրէպ ս արտասանել, գրի ss. զժ. hass, (հաս)
ատելութի, պորալ. schloss, (ըլլա) աղիք, Գիէք :

T, լ, Գ կամ թ. բայց յեկամուտ բառս զինի իւր
ունելով զիօ ընթերցեալ լինի որպէս յ. զժ. por-
tion, (Բօրցիտն) մասն, հիսսէ. իսկ tz, հնչին 'ի միա-
սին որպէս յ կամ չ :

V, v, հասարակօրէն Յ հնչի 'ի գերմանացւոց. այլ
է զի՝ մանաւանդ 'ի յատուկ անուանս լի ուն ձ :

W, w, Վ :

X, x, Վ՝ Ս :

Z, z, Չ . Յ :

Այսչափ ինչ խօսեցեալ 'ի տեղւոջս, դարձեալ միւսանգամ լիցի մեզ բան զգրոց 'ի յարմարագրու թեանն, տէս անդ :

Յ Օ Դ Ո Ի Ա Ճ Բ .

Յ Ա Ղ Ա Գ Ս Վ Ա Ն Կ Ի

Ս անկն՝ (die Silbe կամ Spelle) է միաբանու թի՛ ձայնաւոր և բաղաձայն տառից, որովք լինի հնչու մն ինչ յօդելի. օր օր, (ախար) ու թ, սէրիլ . Nacht, (նախար) դիշեր, աշխատ : Գիցուք աստանօր և զօրինակ հեզէ լոյ 'ի դիւրութիւն համբալաց :

ba, bä, be, bi, bo, bö, bu, bü,
պա, պէ, պի, պի, պօ, պէօ կամ պէ, պու, պիւ կամ պի ,

ab, äb, eb, ib, ob, öb, ub, üb,
ապ, էպ, էպ, իպ, օպ, էօպ կամ էպ, ուպ, իւպ կամ իպ,

bai, bei, beu, bau, bäu, bey, aub, äub, eib, eub,
պայ, պայ, պայ, պաու, պայ, պայ, աուպ, այպ, այպ, այպ,

bla, ble, bli, blo, blu, dra, dre, dri, dro, dru,
պլա, պլէ, պլի, պլօ, պլու, տրա, տրէ, տրի, տրօ, տրու,

kna, kne, kni, kno, knu, gra, gre, gri, gro, gru,
քնա, քնէ, քնի, քնօ, քնու, կրա, կրէ, կրի, կրօ, կրու,

sta, ste, sti, sto, stu,
սթա, սթէ, սթի, սթօ, սթու,
չթա, շթէ, շթի, շթօ, շթու,

schra, schre, schri, schro, schru,
շրա, շրէ, շրի, շրօ, շրու,

bieg, biegst, biegt, bog, pflog,
պիկ, պիկսթ, պիկլթ, պօկ, ֆլօկ,

blau, schwarz, stumm, sieben, zwölf,
պլաու, շվարց, շթուամմ, սիպն, ցվէլֆ, և այլն :

Der Herr Leh-rer er-mah-net mich, ich soll vor-
տէր հէրր լէ-րէր էր-մահ-նէթ միխ, իխ սօլլ ֆօր-
sich-tig seyn im Ge-hen, und im sprin-gen,
սիխ-թիկ սայն իմ կէ-ըն, ունտ իմ ըշփրին-կըն,
ich soll nicht mit Mes-tern, Ga-beln und Sche-
իխ սօլլ նիխթ միթ մէս-սէրն, կա-պըլն ունտ շէ-
ren spie-len.

ըրն ըշփ-ըն :

Յ Օ Դ Ո Ի Ա Ճ Գ .

Յ Ա Ղ Ա Գ Ս Բ Ա Ռ Ի

Բառն (das Wort) է բաղկացուած ի վանկից : Ալ
'ի բառից ոմանք են միավանկք (einsilbig) զո, Tisch,
(Էիշ) սեղան, սո-Քրա . Stuhl, (ըշթուլ) աթոռ, էսէճ
րէ . wie, (վի) որպէս, նիճէ . և այլք բաղմավանկք
(mehrsilbig) զո Knabe, (խնակէ) տղայ, օշլան . Bru-
der, (պրո-պէր) եղբայր, քարասշ . empfinden, (էճ
բէին-պըն) զգալ, արայմաք . unvergleichlich, (ու-ն-Քէր-
էլայի-լիս) աննման, պինակէր . և այլն :

'Ի բառից ոմանք են նախադադափար (Stammvort),
զո Berg, լեառն, ասղ . Mann, այր, էր, և այլն . և
կամ ածանցականք (abgeleitetes Wort), զո Gebir-
ge, լերինք կամ լեառն, ասղլար, ասղ, 'ի բառէս
Berg . männlich, արական, Գ-դէրէր, 'ի բառէս mann .
և ոմանք՝ պարզ (einfach) զո . Haus, տուն, էվ-
roth, կարմիր, քըրճըլը, և այլն . կամ բարդ՝ (zusam-
mengesetzt) զո . Hausvater, հայր տան, պիւ էվրէ
օլան պասպ . rothgelb, դեղին հարեալ 'ի կարմիր, քը-

չըլ «արբ. Feldbaukunst, երկրագործութիւն, շէշը-
 ճիւղի . և այլն : Վ բարդութիւն միշտ վերջին բառն
 է նշանակիչ իրին, զր. Oelbaum, ձիթենի, զէյնին աղա-
 ճը . Baumöl, ձէթ, զէյնին էաղը . և այլն : Մ. յլ է
 ուրեք և այլափոխել նշանակութեանն, զր stehen,
 կալ, պարստ . ver-stehen, իմանալ, անլստ . Sohn, որ-
 դի, օղորդ . Stief-sohn, ուրջու, էօյէ օղորդ :

ԲԱՂԱԴՐՈՒԹԻՒՆ ԲԱՌՒՅ ԸՆԴ ԱԾԱՆՅԱԿԱՆՍ

Մճանցական մասնիկք՝ որ յօդելով յարմատա-
 կան բառս՝ տան նոցա նշանակութի ինչ երկրորդական,
 են երկտեսակ : Վախայօդ (die Vorsilbe) որ յօդի
 յառաջոյ բառից, և վերջայօդ (die Nachsilbe) զի
 յօդի ՚ի վերջն բառից : Վործածական նախայօդքն
 են ant, ent, emp, be, ge, er, un, ur, ver, zer, զր .
 Ant-vort, պատասխանի, ճէվապ . be-glückt, բաղդա-
 ւորեալ, պախալը . emp-finden, զգալ, պարստ . ent-
 sagen, հրատարել, հերի չէտիւն . Ge-hör, լսողութի,
 եշիւնէտի . er-zwingen, բռնութի ՚ի ձեռս բերել,
 զօր ելէ էլէ հեւերի . Un-schuld, անմեղութի, սուստ-ս-
 տա . Ur-sprung, սկզբնաւորութիւն, արմատ, չէօտ,
 սալ . ver-sprechen, խոստանալ, «էօլ վերիւն . zer-stören,
 եղծանել, պօղտա . և այլն : Վերջայօդքն են բա-
 դումք . և են . and, bar, chen, el, en, end, er, ern,
 ei, haft, heit, ig, icht, ing, inn, isch, keit, lein,
 lei, ling, lich, licht, miss, sal, sel, selig, sam, schaft,
 thum, ung, zig, ssig, զր . Heil-and, փրկիչ, չարեա-
 ըճը . dank-bar, երախտագէտ, էյլի պիւն . Mäd-
 chen, աղջիկ, չըլ . Zweif-el, կասկածանք, շի-իւն,
 Lad-en, կրպակ, ըի-իւն . Töpf-er, բրուտ, չէօնիւն .
 folg-ern, մակաբերել, չըյաս էլիւն . Fischer-ei, ձկնոր-
 սութիւն, պալըճըլը . wahr-haft, ճշմարտապէս, հա-
 չըիւն . Wahr-heit, ճշմարտութիւն, սահիւն . holz-
 ig, փայտաւոր, օրոնիւն . holz-icht, փայտանման, օ-
 պանիւն . fleisch-icht, մսուտ, էլիւն . Här-ing, սիւ-
 նա պալըլը . König-inn, թագուհի, սուլիւն . kind-
 isch, տղայական, չօճորճա . Heilig-keit, սրբութիւն,

ալիւլիւի . Kind-lein, *փոքրիկ տղայ*, չօճոճաճաք . Jüng-ling, *երիտասարդ*, *րեւելի րահուլ* . wahr-lich, *յիւրաւի*, *սահիհ*, *հերշէք* . Hinder-niss, *արգել*, *էնհէլ* . Lab-sal, *գարմանիւ*, *շիֆաւլ* . folg-sam, *հնազանդ*, *փախի* . Freund-schaft, *բարեկամութիւն*, *բարեկամք* . Reich-thum, *հարստութիւն*, *չէնհիւլիւի* . Rett-ung, *փրկու-թիւն*, *բարեկամութիւն* . vier-zig, *քառասուն*, *չըք* . dreis-ig, *երեսուն*, *օրնուլ* . և այլն :

Մտանցումն 'ի գերմանացիս լինի ևս և այլայլու-թեամբ ձայնաւորաց . զք . Vogel, *թռչուն*, *բուլ* . vö-gel, *թռչունք*, *բուլար* . leuchten, *լուսաւորել*, *ըլըք* Վերէք . Licht, *լոյս*, *ըլըք* . Gang, *երթ*, *հիտիլ* . ging, *երթայր*, *հիտիլ* Իրի : Արբեմն *փոփոխութեամբ բա-ղաձայնի*, զք . Geld, *գրամ*, *ահձէ* . gelten, *արժեւել*, *արժեք* . Schnitt, *հատումն*, *հիտիլ*, schneiden, *հատա-նել*, *հիտիլ* :

Մտու եղանակաւ ածանցին գոյականք 'ի գոյա-կանաց , զք . Sohn, *որդի*, *օղում* . Sohn chen, *որդեակ*, *օղումձոնի* . Fleisch, *միս*, *էլ* . Fleischer, *մսավաճառ*, *բարսապ* : Արկորդէ՝ *գոյականք 'ի բայից*, զք . Gebäude, *շինուածք*, *էմբոն* . 'ի բայէս bauen, *շինել*, *էմբոնք* . Gedanken, *մտածութիւն*, *Քիտր*, 'ի բայէս denken, *զմտաւ ածել*, *խորհել*, *րիշիտիւն* : Արբորդէ՝ *ածա-կանք 'ի բայից* . զք . beträchtlich, *մեծ*, *պէօյիտք* . 'ի բայէս betrachten, *մեծ ինչ գրել*, *պէօյիտք շէյ սայ-նաք* : Չորրորդ՝ *ածականք 'ի գոյականաց*, զք . männ-lich, *արական*, *փուլէքէր* . 'ի բառէս Mann, *այր*, *էր* . glücklich, *բաղդաւոր*, *պախիւլ* . 'ի բառէս Glück, *բաղդ*, *պախիւ* . և այլն : շինգերորդէ՝ *բայք 'ի գոյա-կանաց* . զք . nageln, *բեւեւել*, *մշակամաք*, 'ի բառէս Nagel, *բեւեւ*, *էնքսէր*, *մշակ* . kleiden, *զգեցուցանել*, *հիտիլիւի*, 'ի բառէս Kleid, *զգեստ*, *արտապ* : Ալեցե-րորդէ՝ *բայք 'ի բայից* . զք . lächeln, *ժպտել*, *հիւլիտմ-սիտիւի*, 'ի բայէս lachen, *ծիծաղել*, *հիւլիւի* . besuchen, *այց առնել*, *չիտիլիւի* *էլիւի*, 'ի բայէս suchen, *որոնել*, *արտապ* : Աօթներորդէ՝ *բայք ածանցին նաև յայլոց մասանց բանի* . զք . erwiederen, *անդրէն տալ*, *հերի Վերէք*, 'ի բառէս wieder, *անդրէն*, *Լիտրար*, *հերի* . ge-nügen, *գոհ լինել*, *իւշիտար օլմաք*, 'ի բառէս genug,

բառական, եկեւէր . vereiteln, ոչնչացուցանել, պոչա
 չըտարձար, 'ի բառէս eitel, սնտոի, պոչ :

ՅԱՂԱԳՍ ԱԵՇՏԻ

Շէշտն (Wortton կամ Accent) տաճկական և
 դաղդղիական լեզուաց՝ որք 'ի վերջին վանկս բառիցն
 ունին՝ գիւրաւ է դնել ընդ կանոնաւ, բայց դերմա-
 նականին կարի դժուարին . զի մերթ 'ի սկզբան դնի,
 մերթ 'ի վերջն և մերթ 'ի մէջն . և ահա կարգեմք
 զկանոնան զոր միանգամ աւանդենն քերականք : 'Կախ՝
 շէշտն կախի զարմատական նշանակութենէ բառից .
 փր 'ի բառն Vergébung, շէշտի միջին վանկն geb,
 վասն զի զարմատն ցուցանէ բայիս geben, տալ, վէր-
 ֆէ * . որ միացեալ ընդ մասնկանցս ver և ung, նշա-
 նակէ տալ ումք զթողութիւն, ներել, և այլն . բայց
 'ի բառից ինչ, փր . lebéndig, կենդանի, սաղ . զի բառ
 վերսգրեալ կանոնի շէշտելով զարմատական բառն՝
 պարտ էր ասել lebéndig, որ չէ այնպէս : 'Այնպէս և
 բառք ei ածանցական մասնկաւ բաղկացեալք, 'ի վե-
 րայ մասնկանն ունին զշէշտն . փր . Kinderéi, և ոչ Kín-
 derei, տղայութիւն, չեճոտքլուտք . Spieleréi, ոչ Spíele-
 rei, խաղալիկ, օյոտնձարք . մանաւանդ 'ի բառս այ-
 լաղգականս . փր . Soldát, զինուոր, սսքէր . Altár, սե-
 ղան տաճարաց, ֆիհրապ : 'Ի բաղմավանկ կամ 'ի բար-
 դեալ բառս՝ յորս պարտ է յերկոսին տեղիս շէշտել,
 շէշտի սաստիութեամբ վանկն կամ բառն որ ունի
 զաւաջին նշանակութիւնն, զոր կոչեն (Haupt ton)
 զլիսաւոր շէշտ . իսկ զերկրորդն մեղմով՝ ասացեալ
 (Nebenton կամ halber Ton) այս է երկրորդական .
 փր . 'ի բառն Gesellschaft, ընկերութիւն, օբլուտքլուտք,
 բառն gesell ունի զաւաջին նշանակութիւն (որ է միա-
 ւորութիւն կամ ժողով), վասն որոյ և զլիսաւոր
 շէշտուինն . իսկ ածանցականն schaft, ունի զերկրոր-
 դականն, և հնչի Gesellschaft .

Շէշտն երկակի է, երկար, փր Schaaf, (շաֆ) ոչ
 խար, օյոտն . schief, (շիֆ) կոր, էյրի . և սուղ, փր .
 sitzen, (սիցն) նստել, օբլուտքլուտք . plätzlich, (փլէշլէի)
 յանկարծ, անսըպասն : 'Իստ կանոնաց զերկարն ունին

նախ՝ միավանկը յանդեալք 'ի ձայնաւորս կամ յերկ-
 ձայնս . փր . da, (աս) աստ , պոստա . ja, (էս) այո ,
 պէտ . nie, (նի) ոչ երբեք , հիշ պիբ պահան . die, (փի)
 այս , այդ , այն , պոս , շոս , օ . blau, (պլաւ) կապոյտ ,
 ճաւի : Երկրորդ՝ բառք՝ յորս գրին aa, ee, oo, ie, և
 h, փր . Saat, (սաւ) ցան , էրին . See, (ղէ) ծով , փե-
 նիլ . լիճ , էկօլ . Thier, (Բի) անասուն , հայլան . froh,
 (Քրօ) գոհ , Խօշոտա : Երրորդ՝ բառք յանդեալք 'ի
 մի միայն բաղաձայն . փր . wer, (վէր) ով , փիճ . mir,
 (փի) , ինձ , պոնա . spät, (ըշէէ) անագան , էէճ .
 schön, (շէօն) գեղեցիկ , էիպէլ . kam, (աս) գայր ,
 էէլերիտի : Տաց 'ի բազում հետեալ միավանկ բա-
 ռից . փր . ab, ob, das, des, was, es, bis, hin, in, weg,
 man, um, և այլն , պիտոյ էր ևս զբառսն grob, Lob,
 Hof, Rad, Gras, երկար հնչել՝ որպէս լի 'ի տեղիս
 տեղիս Վերմանիոյ . վասն զի սեռականք նոցա երկայ-
 նին . փր . grobes, (էրօպլոս) Lobes, (լօպլոս) , և այլք .
 սակայն սովորոյթն էր 'ի նոսա շէշտ սուղ : Իսկ բառք
 առհասարակ յանդեալք յերկուս բաղաձայնս՝ սուղ
 ունին զշէշտն . փր . Fell, մօրթ , փէրի . Ball, կաքաւ ,
 Խօրս . Lamm, գառն , փոպոս . Herr, տէր , աղա . Stadt,
 քաղաք , շէհիբ . Wand, որմ , պոմլար . բաց 'ի բա-
 ռիցս Bart, մօրուք , սաթալ . Krebs, խաչափառ , էէն
 էէլ . Magd, աղջիկ , փըլ . Mond, լուսին , ալ :

Յ Օ Դ Ո Ի Ա Ճ Դ .

Յ Ա Ղ Ա Գ Ս Մ Ա Ս Ա Ն Յ Բ Ա Ն Ի

Մասունք բանի (Redetheile) 'ի գերմանացիս են
 թուով ինն . ա . Hauptwort, գոյական . բ . Beiwort,
 ածական . գ . Fürwort, գերանուն . զ . Zeitwort,
 բայ . է . Geschlechtswort, յօդ . ի . Zahlwort, թը-
 ւական անուն . է . Vorwort, նախադրուի . ը . Ne-
 benwort, մակբայ . և թ . Bindewort, շաղկապ : Իւ-
 բաժանեն զոսոս ըստ հայնգիուս քերթողին՝ յեր-
 կուս մասունս , 'ի հիմնական և յերկրորդական հու-
 թիւնս : Հիմնականքն են որք յայտնեն զնշանակու-
 թիւն ինչ ըստ ինքեան . և են գոյական , ածական ,

դերանուն և բայ . իսկ երկրորդականքն են՝ որք որպէս զհայատակս առաջնոցն՝ յայտ առնեն զմիտս յառաջասացեալ բառից . և են յօդ , թուական անուն , նախադրու թիւն , մակբայ և շաղկապ : Բստ այսր շարակարգութեան յօրինեն զքերականութիւնս իւրեանց . իսկ մեք զհետ երթեալ զանազան ազգաց՝ դնեմք . ան . զյօդն . ք . զգոյական անունն . ք . զածական անունն . ք . զթուական անունն . ք . զդերանունն . ք . զբայն . ք . զնախադրութիւնն . ք . զմակբայն . ք . զշաղկապն , և հուսկ յետոյ յաւելումք և զմիջարկութիւն , զոր գերմանացիք հանին ՚ի թուոյ մատանց բանի , որով լինին ընդ ամենայն թուով տասն . զորոց մի առ մի լինի մեզ բան :

Յ Օ Գ Ո Ի Ա Ճ Ե .

Վ Ա Ս Ե Հ Ո Լ Ո Վ Մ Ա Ն Յ Ե Ի Խ Ո Ն Ա Ր Հ Մ Ա Ն Յ
Ը Ն Դ Հ Ա Ն Բ Ա Պ Է Ս

՚Ի մասանց բանի ոմանք են փոփոխականք՝ որպէս գոյականք , ածականք , դերանունանք , բայք , յօդք և թուական անունանք . և ոմանք անփոփոխք՝ որպէս նախադրութիւն , մակբայ , և շաղկապ : Բստ փոփոխութիւնք բառակերպ են . և կոչին , հոլովումն , համեմատութիւն , սեռորոշութիւն և լծորդութի :

Բնդ հոլովմամբ անկանին գոյականք , ածականք , դերանունանք , յօդք և թուական անունանք . և ունին հոլովս (Fälle) ըստ Լ առինաց վեց . քր .

erster Fall, 4 ^{te} erste Endung,	4 ^{te} Nominativ.	ուղղական ,	գինայի .
zweiter Fall, zweite Endung,	Gemitiv.	սեռական ,	ասլի .
dritter Fall, dritte Endung,	Dativ.	տրական ,	հիփայի .
viertes Fall, vierte Endung,	Accusativ.	հայցական ,	նասդի .
fünfter Fall, fünfte Endung,	Vocativ.	կոչական ,	նիփայի .
sechster Fall, sechste Endung,	Ablativ.	բացառական ,	մէրբի :

՚Ի սոցանէ զտրեսին և եթ ՚ի կիրարկանեմք , զուղղականն , զսեռականն , զտրականն և զհայցականն . զի կոչականն լինի որպէս զուղղականն . և բացառականն՝ նախադրութիւնս VON որ դնի յառաջոյ տրականին . քր . von dem Hause, ՚ի օանէ , էլփէն :

՚Ի ցուցանել զբանիօնութի իրաց կամ անձանց

ունիմք զթիւն (die Zahl կամ Numerus) եզական (die Einheit, die einfache Zahl, der Singular), և յողնական (die Mehrheit, die mehrfache կամ vielfache Zahl, der plural) :

Յերկրորդն՝ որ է համեմատութիւն (die Vergleichungsstufe, der Vergleichungsgrad, die Komparation) վերածին միայն ածականք 'ի յերիս աստիճանս, 'ի դրականն (positiv), զք. schön, գեղեցիկ, 'ի բաղդատականն (komparativ,) schöner, գեղեցկագոյն, և 'ի գերադրականն (superlativ,) schönste, ամենագեղեցիկ : Այլ և սնուանին սոքա die erste, zweite, dritte Vergleichungsstufe; զք առաջին, երկրորդ, երրորդ աստիճան համեմատութեան :

Սեռորոշութիւնն (die Motion) է վասն ածականաց, գերանուանց և յողից՝ 'ի նշանակել ոչ միայն զգէմն, զթիւս և զհոլովս, այլ և զսեռս նոցա՝ որոշեալ ինչ գրով, որ ասի սեռորոշական, զք. grosser Mann, այր մեծ, ուր մասնիկս er յարեալ 'ի վերջն ածականիս gross, ցուցանէ թէ բառս Mann արական է, և ինքն լինի ածական նորա . gutes Kind, բարի մանուկ, վանկն es է սեռորոշական 'ի նշանակել զչեղոքական սեռ բառիս Kind; schöne Frau, գեղեցիկ տիկին, յորում դնի միայն e տառն նշանակիչ իգական սեռի : Այսպէս ունիմք երիս սեռորոշ տառս առեալ 'ի յողից . er վասն արականի, e վասն իգականի, և es վասն չեղոքական սեռի : Այլ թէ կամիցիմք որոշել զսեռս կանխաւ ասացեալ կամ ծանօթի իրիք կամ ուրուք, դնեմք զյօգն 'ի սկզբան՝ և ապա զածականն, յաւելլով 'ի վերջոյ նորա զe և հուսկ յետոյ զգոյականն . զք. der grosse Mann, այրն մեծ . die alte Frau, ծերացեալ տիկինն . das grosse Buch, մատեանն մեծ : Ստ այսմ grosser Mann, այր մեծ (ով և իցէ) . իսկ der grosse Mann, այրն մեծ (զորմէ ասացաք կանխաւ կամ ծանօթ որք) :

Սորդութիւնն (die Konjugation կամ Abwandlung) ասի զփոփոխութենէ բայից . և ունի չորս սարգայս . եղանակ (Modus կամ die Art), ժամանակ (Tempus կամ die Zeit), դէմք (die Person), և թիւ (Numerus կամ die Zahl) :

Գ Լ ՈՒԽ Ե Ր Կ Ր Ո Ր Գ

ՅԱՂԱԳՍ ՄԱՍԱՆՅ ԲԱՆԻ

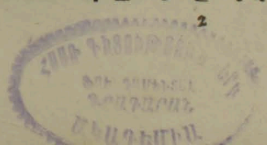
Յ Օ Դ Ո Ւ Ա Ճ Ա

ՅԱՂԱԳՍ ՅՕԴԻ

Յօդն (der Artikel, das Geschlechtswort) է մասնիկ ինչ հոլովական, որ մերթ յարեալ յանունն կամ 'ի դերանունն՝ յայտնէ զսեռն, զթիւն և զհոլով նոցա. և մերթ դնի առանձինն փոխանակ այլոյ բառի : Ասն չունելոյ լեզուին մերոյ որպէս և Տաճկաց, Պարսից, Հունկարաց զյօդ՝ դժուարութեամբ ուսանիմք զայս մասն բանի. զի պարտ է գիտել եթէ այս նիչ բառ յորմէ սեռէ է և զոր յօդ առնու : Արդ յօդիւ յայտ առնեն զսեռս բառից. և բաժանի յերկուս, որոշեալ (bestimmt), և անորոշ (unbestimmt). Իսկ ըստ այլոց՝ որ լաւ ևս է՝ որոշիչ (bestimmende), և անորոշիչ (nicht bestimmende). զի սորա ոչ որոշին, այլ որոշեն զյատկութի գոյականաց :

Որոշիչ յօդք են der արական, die իգական, և das չեզոք. և դնին 'ի բառս որք նշանակեն զորոշ ինչ տեսակ՝ ընդ որով են բազում անհատք. օր. der Mensch ist sterblich, մարդն (հայելով 'ի տեսակ նորա) է մահկանացու, Իսսան Էօլեմիսիսի : Սորա յայտնեն նաև զանուանս ազգաց, լերանց, անտառաց, ծովուց և գետոց. օր. der Armenier, Հայ. der Ararat, Սասիս լեռուն. die Donau, Դանուբ, և այլն : Անին զորոշիչ յօդն ևս և ոմանք յանուանց գաւառաց որպէս զհասարակ անուն. օր. die Türkei, Տաճկաստան. die Moldau, Սոլգաւիկա :

Յօդն որոշիչ ոչ դնի, և՛ 'ի վերայ յատուկ անուանց. օր. Cäsar, Կեսարոս. Friedrich, Փետերիկոս. Nerses, Ներսէս, և՛ : Կողմանց աշխարհի. օր.

Abend, արեմուտք . Morgen, արեւելք, եւ . նա և 'ի վերայ բառիս ւնձ' եթէ նշանակեցէ զսեղծողն երկնի և երկրի . զի 'ի նշանակելն զւնձս՝ միշտ յօգիւ 'ի կիր արկանի : Մացառութիւն այսմ կանոնի է . ւ . Եթէ յատուկ անունն իցէ 'ի տեղի հասարակ անունն, պարտ է զնել զյօգն . օր . die Alexander unserer Zeit, Մզէքսանդրոսը մերում ժամանակի . ich lese den Moses Chorenenses, ընթեռնում զՄովսէս խորենացին, քի զգիրս խորենացոյն : Եթէ յիշեցի անուն ուրուք անարգանօք, օր . ich habe den Johann gesehen, տեսի ես զՅովհաննէս (ծառայն կամ անպատիւն) : Բ . 'ի վերայ գոյականաց՝ որք ոչ զամբողջն այլ զմասն ինչ ցուցանեն . կամ որք զտեան՝ զտեսակն և կամ զնիւթն միայն ընդհանրապէս նշանակեն . զոր օրինակ . Brod backen, եփել զհաց . էքէք Բեշեքէք (և ոչ էքէք) . Wasser trinken, ըմպել զջուր , սոս (ոչ սոսոս) էքէք . Geduld haben, ունել զհամբերութիւն , սոսոս էքէք . Bücher kaufen, գիրս գնել , քիւսոսար արք . և այլն : Օ ի գնելով զյօգն՝ նշանակէ որոշեալ ինչ . օր . backen Sie das Brod, եփեցէք զհացն , էքէքէք էքէքէք : Գ . Մագում անգամ համառօտութեան սակս ոչ գնի յօգն , Մաս 'ի պատուանունս ծանօթ անձանց . օր . Kaiser Franz, Փրանկիսկոս կայսր . 'ի ճակատս գրեանց . օր . Erster Theil, մասն առաջին . Deutsche Sprachlehre, քերականութիւն գերմանական . Vorrede, յառաջբանութիւն : Երկրորդ՝ եթէ բազում գոյականք իցեն 'ի միասին . օր . Wahrheit, Gerechtigkeit, Freundschaft und Liebe, Ճմարտութիւն՝ արդարութի , բարեկամութի և սէր : Երրորդ՝ 'ի բազում առակակերպ ասացուածս . օր . Noth bricht Eisen, հարկն լուծանէ զօրէնս , զօր օրոնոս պօղար :

Յօգն որոշեալ հօլովի յեզականն՝ յերեսին սեռս իւր , իսկ 'ի յօգնականն է մի և նոյն յամ սեռս . և հօլովի այսպէս .

Արական. Իգական. Չէզոք. Յամ սեռս.

Ուղղ.	der,	die,	das,	die,
Սեռ.	des,	der,	des,	der,
Տր.	dem,	der,	dem,	den,
Նայց.	den,	die,	das,	die.

Յօդք անորոշիւք հասարակօրէն ցուցանեն զմի միայն առարկայ, որ վերաբերի յորոշեալ ինչ տեսակ՝ բայց առանց որոշելոյ զանհատն յատկապէս. օր. ich habe einen Menschen gesehen, տեսի ես զայր մի. յորում բառս ein, մի, ցուցանէ զանհատ որ ՚ի տեսակէ մարդկու թէ, իբրև ասել զոմն կամ զոր, առանց յայտնելոյ զանուն կամ զմականուն նորա: Ալ հօլովի սա կամ գոյականաւ և կամ միայնակ առանց գոյականի:

ԳՈՅԱԿԱՆԱԻ

Արական. Իգական. Չէզոք.

Ուղղ.	ein,	eine,	ein,
Սեռ.	eines,	einer,	eines,
Տր.	einem,	einer,	einem,
Նայց.	einen,	eine,	ein.

ԱՌԱՆՅ ԳՈՅԱԿԱՆԻ

Արական. Իգական. Չէզոք.

Ուղղ.	einer,	eine,	eines կամ eins,
Սեռ.	eines,	einer,	eines,
Տր.	einem,	einer,	einem,
Նայց.	einen,	eine,	eines կամ eins,

Պոյական անուն (Hauptwort կամ substantiv) այն է՝ որ ինքնին միայնակ վարեալ ՚ի բանս՝ ցուցանէ որոշեալ ինչ իր : Այլ բաժանի ըստ նշանակութեն ՚ի Յատուկ Eigennamen կամ nomen proprium, զորս. Io-
hann, Յովհաննէս, Եսէն . Konstantinopel, Աստանդնուպօլիս, Ռասամպօլ : ՚ի Հասարակ Gattungs-
name, կամ nomen appellativum, զորս. Mensch, մարդ,
բնասն . Fisch, ձուկն, պալը . և ՚ի Հաւաքական Sam-
melnamen, որ եզական ձայնիւ նշանակէ բազումս .
զորս. Nation, ազգ, փլէք . Truppen, զունդ, պէօլտն :

Ան գոյականաց և պարագայք այլևայլ ըստ որոյ փոփոխին, և են՝ Չ և die Art, Տեսակ Bildung, Թիւ և die Zahl, Սեռ և das Geschlecht, և Հորովմունք և die Beugung, զորոյ մի ըստ միջէ ասացուք :

Պոյականք ըստ ձևոյն կազմութի կամ Պարզ են կամ Բարդ և կամ Բազադրեալ :

Պարզ է որ զմի ինչ իր ինքնին միայնակ նշանակէ առանց ընդ այլում բառի զօգելոյ . որպէս Rose, վարդ, էիւ . Tag, օր, էիւն . Mann, այր, էր . Kopf, գլուխ, պալ :

Բարդ է՝ որ երկուց կամ աւելի ևս բառից միաւորութեամբ զմի ինչ ցուցանէ . զոր օրինակ . Hals-
tuch, Թաշկինակ պարանոցի, պօղալ էալլըլը . Ta-
schenuhr, Ժամացոյց կրելի, Գոյուն սակալը : Այլ այս բարդութի անուանց լինի կամ միութի գոյականաց ընդ գոյականս, կամ ընդ ածականս, և կամ ընդ բայս, որպէս Tisch-tuch, սփռոց սեղանոյ, սոֆթա պէլի . Feuer-lösch-anstalt, տեղի պաարաստութեան ՚ի շիջուցանել զհրդեհ . Geburts-tag, օր ծննդեան, փլէքս էիւնի :

Բազադրեալն է՝ որ ՚ի սկիզբն յաւելմամբ մասն-
կան ինչ փոփոխի, որպէս Geschenk, պարգև, փէլ-

էէլ. Verlust, կորուստ, շաղ. յորս մասնիկքն Ge և Ver են բաղադրիչ մասնիկք :

Բ. ՏԵՍԱԿ ԳՈՅԱԿԱՆԱՅ

Պոյականաց կրկին են տեսակք, Վախատիպ և Լճանցական :

Վախատիպ է՝ որ ոչ ածանցի յայլմէ բառէ, այլ պահէ զիւր բնիկ կազմութի, զթ. Mann, այր, էր. Haus, տուն, էլ. Kopf, գլուխ, պաշ :

Լճանցական է՝ որ ՚ի նախատպաց ածանցի յաւելմամբ աննշան ինչ մասնական ՚ի վերջոյ. զթ. Gärtner, պարտիզպան, պահճէպան. Bauer, գիւղական, Ժոյլի :

Եւ ածանցականաց բազում տեսակք են, այլև այլ ածանցականակերտ մասնկամբ ածանցեալ. են՝ որ զնուազութի ինչ ցուցանելով՝ Վրուազականք կուչին, որպէս Töchterchen, փոքրիկ գուտար, դատրիկ, Ժրճըղալ. Fräulein, փոքրիկ աղջիկ, Ժրճըղալ, և այլն. և են որ զնշանակութի յինքեան ՚ի վերացեալն ցուցանելով կոչին Ս երացեալք. զթ. Grösse, մեծութի, պէտիւտիւտ. Schönheit, գեղեցկութի, Կիւլէլէի. և այլն : Օ այսցանէ տես և ՚ի Վ. Ա. Յօդ. Գ :

Գ. ԹԻԻ ԳՈՅԱԿԱՆԱՅ

Թիւն է երկու, Եզական (Einheit, Einzahl, einfache Zahl, կամ Singular) որ նշանակէ զմի ինչ. զթ. Baum, ծառ, աղաճ. և Յոգնական (Mehrheit, Mehrzahl, vielfache Zahl, կամ Plural) որ զբազումն միանգամայն յայտ առնէ. զթ. Bäume, երկու կամ բազում ծառք, աղաճար. և այլն :

Յատուկ անուանք սովորաբար չունին յոգնական զթ. Wien, Ս իէննա, Պէլ. Jacob, Յակովբ, Եւրոպ. բայց էթէ համանունք բազումք իցեն, գնին և յոգնական. զթ. Neudörfer sind zehn, Վորագիւղք են տասն, (զի գիւղօրէք անուամբս Վորագիւղ) աւտասն թուով) :

Որպէս առ մեզ, նոյնպէս և առ գէ :

szänk,

են բազում գոյական անուանք անյոզնականք . օր . Geblüt, արիւն, բան . Geld, դրամ, անձէ . Gesinde, ծառայք, հնչէնէքեարլար . Vieh, անասուն, հայձան . Sand, աւազ, բամ . Wäsche, լուացք, լամաշըր :

Եւ բազումք ևս անեղականք . օր . Beinkleider, երկայն անդրավարտիք, ուղուն փոն . Hosen, վարտիք, փոն . Leute, մարդիկ, բնան . Truppen, գունդ զօրաց, պէօլէտ :

Մնուանք՝ որք զնիւթ ինչ լոկ ցուցանեն՝ յեղականն միայն վարին, իսկ՝ ի յոգնականն ոչ, օր . Holz, փայտ, օրուն . Schmalz, ճարպ հալեալ, սարբ ետշ . Thon, կաւ, լամոր, բիւ . Fleisch, միս, էն . Gold, ոսկի, ալբէն . զի յոգնականք սոցա փոխեն զնշանակութիւնն, օր . Holze, տեսակք փայտից, օրունլարէն ճին . փ, Hölzer, կոտորք փայտի, օրուն բարլալարբ .

Յաճախական անուանք հասարակաբար յեղականն վարին, օր . Geheule, յաճախ ոռնալն, սրք հալլալ . Ծա . Geseufze, յաճախ հեծութիւն, սրք ան ու վահ :

Գոյականք նշանակողք չափուց և կշռոց եթէ ունիցին յառաջոյ իւրեանց զթուական անուանս, յոգնակի ոչ վարին . օր . fünf Stück Vieh, հինգ անասուն, պէշ պաշ հայձան . zehn Acker Feld, տասն արտավար գետին, օն էնան սիւրիւլէձէք թարլա . acht Paar Tauben, ութ զոյգ աղանուոյ, սէքիւ շիւլն էօլէքձին :

Մտաբոյ կանոնիս են բառքս Elle, կանգուն, արշէն . Woche, շաբաթ, հալթա . Ruthe, գան, բէօլէք . Unze, ունկի, սէքիւ փրէձ . Tag, օր, էնան . Jahrhundert, դար, էնալ ելլէք փէլթ . Monath, ամիս, այ . և այլ ևս սոցին նման բառք, որ զկնի թուական անուան յեղականն և ՚ի յոգնականն վարին անխտիր . օր . eine Länge von zehn Schritt, տասն քայլաչափ սոք երկայնութի . ein Gewicht von sechs Pfund կիփ Pfunden, Աշիւ ինչ վեց ֆունտեան :

Ա երացեալ անուանք վարին միայն յեղականն . նոյնպէս և նոքա որք զառաքինութի, զմնլութիւն, զկիրս և այլն, նշանակեն . օր . Liebe, սէր . Hass, վշտեղութիւն . Thätigkeit, ներդործական կարողութիւն . Trunkenheit, արբեցութի . Zorn, ցասումն .

կան ինչ վերկիւղ . Rechtschaffenheit, համեստութի .

Tod, մահ . Leben, կեանք . և այլն : Սոյնպէս և աներևոյթք բայից չունին յոգնական . փր . das Stehen, կալն . das Wissen, գիտելն . և այլն :

Դ . Ս Ե Ռ Գ Ռ Յ Ա Կ Ա Ն Ա Յ

Արրեակ սեռք են բառից առ գերմանացիս, Արական (männlich), Իգական (weiblich), և Չէզոք , (sachlich). Բայց զոն և գոյականք՝ որք և արական և իգական յօդիւ վարեալ՝ ասին Հասարակ (gemeinschaftlich), և են դարձեալ որք առնուն զամ յօդս ըստ ամ սեռի, և կոչին Ամենասեռք (allgeschlecht) :

Ի զանազանել զսեռս բառից, գիտել պարտ է նախ՝ թէ գերմանական իցէ բառն եթէ օտար . երկրորդ՝ պարզ իցէ թէ բաղադրեալ : Օր օտար բառք առեալք յայլոց ազգաց, առնուն զնոյնասեռ յօդս՝ որովք վարելինն՝ ՚ի բնիկ լեզուի՝ յորմէ ածանցին . փր . das Kapital, գլուխ դրամոյ . der Phantast, երազայոյզ . die Sinagoge, Ժողովրդանոց Հրէից . die Syntax, շարագրութի բառից, համաձայնութի . lxx :

Յորոշել զսեռս պարզ բառից (զի բարդքն զվերջնոյ բառին զյօդն ունին և զսեռ), գիտել պարտ է զնշանակութիս և զվերջաւորութիւնս նոցա :

Բստ նշանակութեան արական են ամ անուանք և գործք արանց, անուանք հոգեղէն էակաց, հողմոց, եղանակաց տարւոյ, ամսոց և աւուրց . փր . Vater, հայր . Bruder, եղբայր . Sohn, որդի . Süd, հարաւ . West, արեմուտք . Sommer, ամառն . Januar, կամ Iänner, յունվար . Sonntag, կիրակէ . և այլն :

Իգական են ամ անուանք և գործք իգաց, փր . Mutter, մայր . Tochter, դուստր . Köchin, խոհակեր կին . և այլն :

Չէզոք են անուանք հրահալից, գաւառաց և տեղեաց, ևս և հաւաքական և յաճախական անուանք սկսեալք մակգրաւս ge . փր . das Eisen, երկաթ . Deutschland, Վերմանիա . Pest, Բէշթէ քաղաքն Ունկարիոյ . Gefühl, շոշափողական զօրութի, զգացողութի . Geblüt, արիւն . Gewölk, ամպ . Gezänk, յաճախ կագ . և այլն :

Հասարակք են անորոշ բառք՝ որք ըստ ինքեան չունելով ինչ սեռ, լինին մերթ արական և մերթ իգական. ֆր. jemand, որ. man, մասնիկ ինչ կրրորդ դիմի. wer, ով. es, մասնիկ չէղորականի. was, որ ինչ :

Իսկ ըստ վերջաւորուէ՝ արականք են յանգեալք ՚ի el, er (նշանակիւք գործեաց), en, ing, և ling, ֆր. der Hebel, լծակ, բառնալիք, էէէ քաւարբաճափ ալաբ. Trichter, ձաղառ, խուռի. Hammer, ուռն, չէէճ. Laden, կրպակ, թիւթեան. Schlitten, սահնակ, քչաք. Schilling, շիլինկ՝ գրամն անդղացաց. Iüngling, կրիտասարգ, քէլէ քանլը. և այլն :

Իգականք են յանգեալքն ՚ի inn, ei, heit, keit, schaft, ung, և այլն. ուղ. Freundin, բարեկամուհի. Tändelei, կատակ, խաղալիկ. Freiheit. ազատութի. Munterkeit, զուարթութի. Freundschaft, բարեկամութի. Hofnung, յոյս. Grösse, մեծութի. և այլն :

Չէղոր են ամ նուազականք, աներեւոյթք, և ս և յանգեալքն ՚ի thum, ուղ. das Fräulein, օրիորդ. Söhnlein, որդեակ. Mädchen, աղջիկ. Essen, ստեղն. Bischthum, եպիսկոպոսութիւն. և այլն : Աս և ս բազում բառք յանգեալք ՚ի niss, որպէս. Zeug-niss, թուղթ վկայական. Bildniss, պատկեր. և ն :

Իյտորին ՚ի կանոնացս ք. Վոյականք ինչ՝ որոց ըստ վերջաւորուէն պարտ էր լինել արական, բայց են իգական կամ չէղոր. ուղ. die Klapper, բոժոժ, չէնլըրքք. die Leiter, սանդուխք կրելի, էլ վերքի չէնի. das Messer, դանակ, պչաք. das Becken, կանք, չէնի. das Zeichen, նշան, նիշան. և այլն :

Բ. Վորք որք ըստ նշանակուէն իրեանց իգական են, և լինին չէղոր. ուղ. das Weib, կին, ալբաբ. das Mensch, (անարգական անուն իգական անձանց) կին, աղջիկ, քոսթալ. das Mädchen, աղջիկ. և այլն :

Գ. Ան և բառք՝ որոց ըստ նշանակուէն պարտ էր լինել չէղոր, և են արական կամ իգական. ուղ, der Tomback, բաղադրեալ հրահեղի ինչ, ըօմպաք. der Zink, գէնի, թիւթա. der Sthal, պողպատ, չէլէ. der Reichthum, հարստութիւն, չէնիլէլէ. die

der Band, կողք գրոց, հատոր, ^{ճիւր} .	das Band, ժապաւէն, շէրիք.
der Bund, կապ, պաշ.	das Bund, խուրձ, փէժէլ.
der Erbe, ժառանգ, շարիս.	das Erbe, ժառանգուի, ժրտ.
der Mensch, մարդ, ինսան.	das Mensch, աղջիկ, կին (անարդ) ^{թօսեալ} .
der Reis, որիչ, բիրիճ.	das Reis, ընձիւղ, ֆիւիւ.
der Schild, վահան, ասլահան.	das Schild, նշան (տանց ևն), ^{իւսան} .
der Thor, յիմար, փէլի.	das Thor, դուռն (մեծ).
der Verdienst, շահ, ֆայրա.	das Verdienst, արժանաւորուի, ^{լայլալը} .
der Buckel, սապատ ողին, ասլ ^{դար} .	die Buckel, պալար, ասպարճը.
der Heide, հեթանոս, Բեթե ^{բեթե} .	die Heide, դաշտ անարորդիւր, ^{էփեիւլ օլա} .
der Leiter, առաջնորդ, բլաշուլ.	die Leiter, անդուխք, մերփիւլէն.
der Mast, կայմն նաւու, ակէն.	die Mast, ճարակ, ակի.
der See, լիճ, իւսու.	die See, ծով, փիւիւ.
die Mark, կշիռ 88 տրամոց.	das Mark, ուղեղ ծառոց, ալաճ ^{էօլիւ} :

Ե. ՀՈԼՈՎՔԵ ԵՒ ՀՈԼՈՎՄՈՒՆԻՔ ԳՈՅԱԿԱՆԱՑ

Հորովն է պէսպէս փոփոխումն մի և նոյն գոյակաւ նի, ըստ զանազան հանգամանաց բառից, 'ի նշանակել զԹիւ և զհամեմատութի նոցա : (ժ)իւն է եղաւան և յոգնական. և եղականին փոփոխումն 'ի յոգնականն լինի նախ՝ փոխմամբ փոփոխական ձայնաւորին, ուլ. Tochter, դուստր. Töchter, դստերք. Vater, հայր. Väter, հարք. և այլն : Արրորդ՝ յարելով 'ի վերջս եղակի ուղղական բառից զհետեւալ տառքս կամ զմասնիկքս e, er, en, n, ուլ, Abend, երեկոյ. Abende, երեկոյք. Kind, զաւակ. Kinder, զաւակք. Fürst, պայազատ. Fürsten, պայազատք. Stachel, խայթոց. Stacheln, խայթոցք : Արրորդ՝ երկոքումբն միանգամայն, այս է և փոփոխմամբ ձայնաւորացն և յաւելմամբ տառիցն. ուլ. Bauch, որովայն. Bäuche, որովայնք. Bad, լողարան, բաղանիք. Bäder, լողարանք, բաղանիք. Tuch, չուխայ. Tücher, չուխայք. և այլն : Արրորդ՝ եղականք բազումք մնան անփոփոխ 'ի յոգնականն, րք. Schemel, աթոռակ կիւ աթոռակք. Adler, արծուի, կամ արծուիք. Riegel, նիգ կամ նիգք. և այլն :

Լին և բառք, որոց յոգնականն վրիպակաւ յանդի
'ի s, ունի . Mädchen, աղջկունք . և այլն :

Հոլովք կազմին յարելով յուղղականն եզականին
զհոլովակերտ գիրս . փր . 'ի բառէս Mann, այր , լինի
սեռական Mannes, և 'ի բառէս Knabe, մանուկ,
Knaben, և այլն :

Բազում անգամ և յայլ հոլովս ուղղականն պա-
հի անփոփոխ . ունի . ուղ . Frau, կին , տիկին . սէռ .
Frau, արակ . Frau, և այլն : Յորս յօգն միայն փո-
փոխի . ունի . ուղ . die Frau, սէռ . der Frau, և այլն .
ուղ . diese Magd, աղջիկս այս , սէռ . dieser Magd,
և այլն :

Եթէ ածականք ունիցին զտեղի գոյականի, յօգն
գոյականին դնի 'ի վերայ նոցա, և հոլովին . փր . ուղ .
der Weise, իմաստուն որ . սէռ . des Weisen, ար . dem
Weisen, և այլն : Իսկ եթէ փոխանակ գոյականին
իցեն այլ մասունք բանի, նոքա մնան անհոլով . ունի .
jede Sache hat ein Aber, ամենայն ինչ ունի զբայց,
հէր շէյին ամասը վար :

'Ի հասարակ անուանս են որ բնիկ ազգայինքն են,
և են որ եկամուտք յօտարաց : Ազգայինք ունին
զհոլով կատարեալ և անկատար, կանոնաւոր և ան-
կանոն : Լին և բառք անհոլով կոչեցեալք, որ հո-
լովին երբէք : Եւ են ևս, որ ընդ այլևայլ հոլով-
մամբ անկանին : Բառք օտարք եկամուտք 'ի Ա-
տինաց, 'ի Յունաց և 'ի գաղղիացւոց, չեն պարփա-
կեալ ընդ կանոնաւ իւրք . վասն որոյ զհետ գերմա-
նականացն յաւելցուք և օրինակս ինչ վասն նոցա :
Գերմանական բառից այլևայլ հոլովմունք են, ըստ
այլևայլ օրինակաւ յանգելոյ նոցա 'ի սեռականն,
կամ փոփոխելոյ 'ի յօգնականն : Ատելունկ դնէ ութ
հոլովմունս գերմանական լեզուի, զորոց զվերջաւո-
րուինն միայն գիցուք աստ՝ ըստ չորից հոլովոց և եթ :

Լուսկան .

	1	2	3	4	5	6	7	8
Ուղ .	—	—	—	— e .	— e .	—	—	—
Սեռ .	es, s .	es, s .	s .	en, n .	ens, ns .	es, s .	—	—
Տը .	e .	e .	—	en, n .	en, n .	e .	—	—
Հայց .	—	—	—	en, n .	en, n .	—	—	—

Յոփնական .

	1	2	3	4	5	6	7	8
Ուղ .	e .	er .	—	en, n .	en, n .	en, n .	en, n .	e .
Սեռ .	en .	er .	—	en, n .	en, n .	en, n .	en, n .	e .
Տը .	e .	ern .	n .	en, n .	en, n .	en, n .	en, n .	en .
Հայց .	e .	er .	—	en, n .	en, n .	en, n .	en, n .	e .

Լսու աղիւսակաւ ուսուցանեն մինչև ցայժմ 'ի բազում տեղիս Վերմանիոյ զհամբախս . բայց արդի քերականք տեսեալ զդժուարութի ուսանելոյ զուժ հոլովմունս՝ նուազեցուցին զնոսա 'ի չորս, յերիս և մինչև յերկու հոլովմունս, որ ևս դժուարագոյն լի նի ուսանողաց 'ի զանազանել զվերջաւորութիս, և յուսանել կատարելապէս զլեզուն: Որոյ աղագաւ և մեր հետեւելով հին քերականաց, որ առաւել գործածականքն են և ծանօթք ամենեցուն, դնեմք ուժ օրինակս հոլովմանց . որոց վեց առաջինքն՝ արականք են և չէզոք, և երկու վերջինքն՝ իգականք:

ԾԱՆՕԹՈՒԹԻՒՆՔ ԻՆՉ 'Ի ՎԵՐԱՅ ՀՈՒՈՎՄԱՆՑ

ա . Վոյականք յանգեալք 'ի en կամ n, յիմ հոլովս յոգնականին մնան անփոփոխ . ուն . յոփն . ուղ . die Tauben, աղաւնիք . սէ . der Tauben, որ . den Tauben, հայց . die Tauben, և այլն:

բ . Յանգեալքն 'ի e, l, և r, առնուն 'ի տրականն n, ինչ . ուն . յոփն . ուղ . die Thiere, անասունք, որ . den Thieren; յոփն . ուղ . die Engel, հրեշտակք . որ . den Engeln; յոփն . ուղ . die Brüder, եղբարք . որ . den Brüdern, և այլն:

գ . 'Ի չէզոքս՝ եզակի հայցականն նոյն մնայ ընդ ուղականին . ուն . das Haus, տուն կամ զտուն, և

այլն : Սոյնոյէս և 'ի յոգնականն . ոնդ . die Fuchse , աղուէսք կամ զաղուէսս . die Blumen , ծաղիկք կամ զծաղիկս . die Kinder , զաւակք կամ զզաւակս , եւ :
 Գ . Իգականք յեզականն հօլովին անփոփոխ , դր . ուղ . die Frau , տիկին , կին , սէր . der Frau , ար . der Frau , հայց . die Frau , և այլն :

Է . Վոյականք յանգեալք 'ի el, en, er, 'ի յոգնակի ուղղականն մի և նոյն մնան ընդ եզակի ուղղականին . որպէս , der Engel , հրեշտակ . die Engel , հրեշտակք . der Kerl , այր , հէրիք . die Kerl , արք (և ոչ die Kerles կամ Kerle) . der Degen , սուր . die Degen , սուրք . das Mädchen , աղջիկ . die Mädchen , աղջկունք (և ոչ Mädchens) . der Wagen , սայլ , արապա . die Wagen , սայլք , արապալար (և ոչ Wagens) . das Fenster , պատուհան . die Fenster , պատուհանք . der Kaiser , կայսր , die Kaiser , կայսերք . der Betrüger , խաբեբայ . die Betrüger , խաբեբայք . և այլն :

Ը . Վոյականք յեզակի սեռականն յանգեալք 'ի es, 'ի տրականն յանգին 'ի e, դր . եղ . սէր . des Buches , մատենի . ար . dem Buche , 'ի մատեան . սէր . des Hauses , տան . dem Hause , 'ի տուն . և այլն :
 Թ . Իայց եթէ 'ի s լոկ յանգիցին , յայնժամ մնան որպէս զուղղականն . դր . ուղ . der Spiegel , հայելի . սէր . des Spiegels , ար . dem Spiegel ; ուղ . der Vater , հայր . սէր . des Vaters , ար . dem Vater , եւ :

Ի . Յոգնականն երկրորդ և ութերորդ օրինակին՝ ունի միշտ զփոփոխական ձայնաւորն , (բայց 'ի բառէս Leinwand , կտաւ , որ անփոփոխ է) բայց եթէ չունիցի զփոփոխականն՝ յոգնականն յանգի 'ի en կամ n : Յոգնականն առաջին և երրորդ օրինակի , մերթ ունի զփոփոխական ձայնաւորն և մերթ ոչ :

ՕՐԻՆԱԿ Ա .

Եւսիտ .

Յոգնականն .

- Ո . der Baum , ծառ , աղած . die Bäume , ծառք , աղածլար .
 Ս . des Baumes , ծառոյ , աղածըն . der Bäume , ծառոյ , աղածլարըն .
 Տ . dem Baume , 'ի ծառ , աղածա . den Bäumen , 'ի ծառս , աղածլարս .
 Հ . den Baum , զծառ , աղածը . die Bäume , զծառս , աղածլարը :

Ընդ այսու օրինակաւ անկանին բազում բառք, մանաւանդ չէզոքք յանգեալք 'ի niss, և ածանցականք 'ի ling և ung. Բազում բառք՝ վասն դիւրին արտասանութե յեզակի սեռականն փոխանակ յանգելոյ 'ի es յանդին 'ի լոկ s, փք. Gehorsams, Հնազանդութեան. Bräutigams, փեսայի. Abends, երեկոյի. և այլն: Ընդ սովաւ անկանին բազում բառք, որոց փոփոխին ձայնաւորք 'ի յոգնականն, փք.

Ելալան.

Abt, արքայ.
Bischof, եպիսկոպոս.
Drath, թել.
Schlauch, տիկ.
Hahn, աքաղաղ.
Schwan, կարապ.

Յոգնական.

Aebte.
Bischöfe.
Dräthe.
Schläuche.
Hähne.
Schwäne, ևն:

Են և բազումք այլ անփոփոխք, փք. Aal, օձաձուկն. Arm, բազուկ. Pfad, ուղի, շաւիղ. Tag, օր. և այլն:

Չէզոքականք՝ որք ընդ այսու հոլովմամք, 'ի յոգնականն անփոփոխ ունին զձայնաւորոսն. փք. die Metalle, հրահալք, ճափէնէր. die Salze, աղք. և այլն:

ՕՐԻՆԱԿ Բ.

Ելալան.

Ո. der Mann, այր, սքամ.
Ս. des Mannes, առն, սքամըն.
Տ. dem Manne, յայր, սքամա.
Հ. den Mann, զայր, սքամը.

Յոգնական.

die Männer, արք, սքամար.
der Männer, արանց, սքամարըն.
den Männern, յարս, սքամարս.
die Männer, զարս, սքամարը:

Ընդ այսու հոլովմամք անկանին արականք և չէզոքք, որոց 'ի յոգնականն փոփոխին ձայնաւորք. փք.

Ելալան.

Aas, կեր, էէ՛. դի, ւէւ.
Band, ճապաւէն.
Blatt, տերև.
Pfand, դրաւ.
Dorf, գիւղ.

Յոգնական.

Aeser.
Bänder.
Blätter.
Pfänder.
Dörfer, ևն:

Վիրս Ե, յոր հասարակաբար յանդի տրականն, 'ի բազուսն, և մանաւանդ 'ի բառս Gott, անձ (որ իբրև անուն արարչին այն անյօզ է, բայց իբրև նշանակիչ զից է որպէս հասարակ անուն) ոչ ունի :

ՕՐԻՆԱԿ Գ.

Ե-չ-ի-ն.

Ո.	der Engel,	հրեշտակ,	Քէւ+
Ս.	des Engels,	հրեշտակի,	Քէւ+ի.
Տ.	dem Engel,	'ի հրեշտակ,	Քէւ+ի.
Հ.	den Engel,	զհրեշտակ,	Քէւ+ի.

Յ-գ-ն-ի-ն.

Ո.	die Engel,	հրեշտակք,	Քէւ+ւեր.
Ս.	der Engel,	հրեշտակաց,	Քէւ+ւերի.
Տ.	den Engeln,	'ի հրեշտակս,	Քէւ+ւերէ.
Հ.	die Engel,	զհրեշտակս,	Քէւ+ւերի.

Բառք յանդեալք 'ի ո, 'ի յօքնակի տրականն չառնուն այլ ո երկրորդ, ֆր. Bogen, աղեղն. Graben, խրամ. Hafen, նաւահանգիստ. Magen, ստամբս, և այլն. որոց յօքնակի տրականն լինի den Bogen, և այլն :

Ինչդ այսու հօլովմամբ անկանին անձ արականք և չէզոքք՝ յանդեալք 'ի el, en, er, lein, chen, ֆր.

Ե-չ-ի-ն.

Boden,	դեաին.
Garten,	պարտեղ.
Graben,	խրամ.
Hammer,	ուռն.
Laden,	կրպակ.
Mantel,	վերարկու.
Lager,	բանակետղ.
Mädchen,	աղջիկ.
Wagen,	սայլ.
Fräulein,	օրիորդ.
Knäbchen,	պատանեակ.

Յ-գ-ն-ի-ն.

Böden կամ Boden,	դեաինք.
Gärten,	պարտեղք.
Gräben,	խրամք.
Hämmer,	ուռունք.
Läden,	կրպակք.
Mäntel,	վերարկուք.
Lager,	բանակետղք.
Mädchen,	աղջիկներ.
Wagen կամ Wägen,	սայլք.
Fräulein,	օրիորդք.
Knäbchen,	պատանեակք. ևն.

Իսպէս և Kerl, այր, որ 'ի հէշտ արտասանել ասի 'ի տրականն den Kerlen, փոխանակ Kerln, ևն :

ՕՐԻՆԱԿ Դ.

Ելակներ .

Ո.	der Löwe,	առիւծ ,	ասլան .
Ս.	des Löwen,	առիւծու ,	ասլանըն .
Տ.	dem Löwen,	յառիւծ ,	ասլանա .
Հ.	den Löwen,	զառիւծ ,	ասլանը .

Յ-գնակներ .

Ո.	die Löwen,	առիւծք ,	ասլանլար .
Ս.	der Löwen,	առիւծուց ,	ասլանլարըն .
Տ.	den Löwen,	յառիւծս ,	ասլանլարա .
Հ.	die Löwen,	զառիւծս ,	ասլանլարը :

Րստ այսմ հօլովին բազում արականք , զթ . der Bär , արջ . der Bube , տղայ . der Erbe , ժառանգ . der Hase , նապաստակ . der Ochs , եղն . der Held , զիւցազն . der Herr , տէր . der Mensch , մարդ . der Mohr , մաւրիտանացի . և այլն :

Յանգեալքն 'ի e , 'ի սեռականն առնուն լոկ զս , իսկ բառք յանգեալք 'ի բազաձայն ինչ , առնուն զen .

Լառք՝ որք անկանին ընդ այսու հօլովմամբ՝ չունին փոփոխական ձայնաւորս : Սմանք ազաւաղելով դնեն զհայցականն որպէս զուղղական , ի՞նչ փոխանակ ասելոյ den Helden , զզիւցազն , ասեն den Held .

ՕՐԻՆԱԿ Ե.

Ելակներ .

Յ-գնակներ .

Ո.	der Gedanke (en),	ժիտք ,	Ֆե+գ .	die Gedanken,	Ֆե+րէէր .
Ս.	des Gedankens,	մտաց ,	Ֆե+րէն .	der Gedanken,	Ֆե+րէէրէն .
Տ.	dem Gedanken,	'ի միտս ,	Ֆե+րէ .	den Gedanken,	Ֆե+րէէրէ .
Հ.	den Gedanken,	զմիտս ,	Ֆե+րէ .	die Gedanken,	Ֆե+րէէրէ :

Լյայէս հօլովին ամ արականք՝ որոց կրկին են ուղղականք՝ մերթ 'ի e և մերթ 'ի en յանգեալ . զթ . Friede կամ Frieden , հաշառ թի . Name , en , անուն . Funke , en , կայծ . Wille , en , կամք . և այլն : Լառն Herz , սիրտ , լինի 'ի սեռականն Herzens , սրտի , այլ եզակի հայցականն ոչ լինի das Herzen , այլ das Herz .

Սոյնպէս և բառս Buchstab, գիր, տառ. տէս ընդ յաջորդ օրինակաւ :

Բառք օր ընդ հօլովմամբս՝ չունին փոփոխական տառս :

ՕՐԻՆԱԿ Զ.

Ելուիան.

Ո.	der Strahl,	Ճաճանջ,	չեօւէ.
Ս.	des Strahles,	Ճաճանջի,	չեօւէի.
Տ.	dem Strahle,	'ի Ճաճանջ,	չեօւէի.
Հ.	den Strahl,	զՃաճանջ,	չեօւէի.

Յոգնական.

Ո.	die Strahlen,	Ճաճանջք,	չեօւէիք.
Ս.	der Strahlen,	Ճաճանջից,	չեօւէիի.
Տ.	den Strahlen,	'ի Ճաճանջս,	չեօւէիի.
Հ.	die Strahlen,	զՃաճանջս,	չեօւէիի.

Ընդ այսու հօլովմամբ անկանին das Bett, անկողին. der Dorn, փուշ. der Halm, ծղօտ. das Hemd, շապիկ. das Ohr, ականջ. der See, լիճ. (սէ. des Sees); Sporn, խթան, Staat, տէրութիւն, և այլն :

Եւ ևս այլազգական բառք. ֆր, der Affect, յօժարութիւն. der Diamant, անդամանդ. der Patron, պաշտպան. das Kapital, (յոգն. Kapitalien) գլուխ գրամոյ. և այլն :

Հետեւեալ բառք 'ի յոգնականն առնուն միայն զն առանց օր, ֆր. der Bauer, յոգ. ern, գիւղական. der Gevatter, ern, կնքահայր. der Nachbar, arn, դրացի. der Stachel, eln, խայթոց. der Stiefel, feln, կօշիկ. der Vetter, ern, հօր կամ մօր եղբայր. հօր կամ մօր եղբորորդի, ազգական. և այլն :

Ի տալիսական բառք 'ի սեռականն եզականի առնուն միայն s, իսկ 'ի յոգնականն առնուն զen, ֆր. Doctor, սէ. ors, յոգ. en, բժիշկ, փաստաբան. Autor, ors, en, հեղինակ. Professor, ors, en, դասատու. Pastor, ors, en, հովիւ. Rector, ors, en, վերահացու. և այլն : Իսկ բառս der Buchstab, կամ Buchstabe, en, գիր, տառ, վասն զանազանութեւ վերջաւորուէն

Հորովի ըստ է և զ Հորովմանց : Որ ընդ Հորովմամբս
էն բառք՝ չունին փոփոխական ձայնաւորս :

ՕՐԻՆԱԿ Ի .

Եւսիւն .

Յգնիւն .

Ո. die Zahl, թիւ, սոյլ .	die Zahlen, թիւք, սոյլաւոր .
Ս. der Zahl, թուոյ, սոյլն .	der Zahlen, թուոց, սոյլաւորն .
Տ. der Zahl, 'ի թիւ, սոյլս .	den Zahlen, 'ի թիւս, սոյլաւորս .
Հ. die Zahl, զթիւ, սոյլը .	die Zahlen, զթիւս, սոյլաւորը .

Ըստէս Հորովին իգականք . զթ . die Gegend, կողմն . Welle, ալիք ծովու . Person, անձն . Antwort, պատասխանի . Bahn, շաւիղ, ճանապարհ . Tagd, որս . նա : Եւ մանաւանդ բառք յանգեալք 'ի heit, ei, inn, keit, schaft, ung, և e .

Հետեւեալ բառք 'ի յոգնականն առնուն միայն զս, առանց Էի . զթ . die Ader, յոգ . Adern, երակ . Fackel, ջահ . Mandel, նուշ . Leber, լեարդ . Achsel, ուս, թիկունք . և այլն : Սոյնպէս և այլազգական բառք . զթ . die Harmonie, ներդաշնակութիւն . Armee, meen, բանակ զօրաց . Allee, leen, ճանապարհ (ծառատունկ) . Akademie, mien, ճեմարան , ուսումնարան . և այլն :

Իսկ բառքս Mutter, մայր, և Tochter, գուտոր, 'ի յոգնականն լինին Mütter, և Töchter .

ՕՐԻՆԱԿ Ը .

Եւսիւն .

Յգնիւն .

Ո. die Magd, աղջիկ, +ըլ .	die Mägde, աղջկունք, +ըլաւոր .
Ս. der Magd, աղջկան, +ըլն .	der Mägde, աղջկանց, +ըլաւորն .
Տ. der Magd, յաղջիկ, +ըլս .	den Mägden, յաղջկունս, +ըլաւորս .
Հ. die Magd, զաղջիկ, +ըլը .	die Mägde, զաղջկունս, +ըլաւորը .

Ընդ սովաւ անկանին բազում արմատական՝ բայց իգական բառք . որովէս die Bank, նստարան . Brust, կուրծք . Hand, ձեռն . Wand, որին . Gans, սագ . Schnur, լար, ժապաւէն, խայնան . Maus, մուկն . Nuss,

բնդոյդ . Brant, հարսն . Faust, բուռն ձեռաց .
Frucht, պտուղ . Gruft, այր, գերեզման . Haut,
մաշկ . Kluft, պատառուած (վիմաց կամ լերանց) .
Lust, զուարճութիւն . Macht, զօրութիւն . Nacht,
գիշեր . Stadt, քաղաք, շէնքեր . և այլն : Սոյնպէս և
բառք յանգեալք 'ի st, ft, րթ . Wurst, երեշիկ սու-
ճոսք . Ankunft, հասանելն . և այլն :

Որ ընդ այսու հոլովմամբ անկանին բառք՝ ամենե-
քին ունին զփոփոխական ձայնաւորն : Այն և գոյա-
կանք՝ որք 'ի յոգնականն ընդ զանազան հոլովմամբ
անկեալ, ունին այլևայլ նշանակութիւնս՝ որք և 'ի
փոփոխմանէ ձայնաւորացն որոշին , րթ .

Ելախ . Յոգնական .

der, das Band,	Bände,	կազմք գրոց, շէնք .
	Bande,	կապանք, պաշտար .
	Bänder,	ժապաւէնք, շէնքեր .
die Bank,	Bänke,	նստարանք, խոտանակներ .
	Banken,	գրամատեղե խաղացողաց . Բէնքեր .
das Ding,	Dinge,	գործք, իշխեր .
	Dinger,	իրք, շէնքեր .
das Gesicht,	Gesichte,	տեսիլք, հայտնելք .
	Gesichter,	երեսք, շէնքեր .
das Land,	Lande,	կողմանք, Բարազներ .
	Länder,	գաւառք, նահանգներ .
der Leiter,	Leiter,	առաջնորդք, բարձրագույնք .
die Leiter,	Leitern,	սանդուխք, ղերարիշխներ .
der Mensch,	Menschen,	մարդիկ, ինքանք .
das Mensch,	Menscher,	անարդ կանայք կամ աղջկուներ, բարձրագույնք .
der Ort,	Orte,	տեղիք .
	Oerter,	(որոշեալ ինչ) տեղիք, կողմանք .
der Schild,	Schilde,	վահանք, բարձրագույնք .
das Schild,	Schilder,	նշանք, նիշանք .
das Tuch,	Tuche,	ազգ չուխայից .
	Tücher,	կտաւիք, կերպարք, ստուիք .
das Wort,	Worte,	բանք, բարձրագույնք .
	Wörter,	բառք, Լոշխներ . Են :

ԲԱՌԻ ՊԱԿԱՍԱՒՈՐԻ 'Ւ ՀՈՂՈՎՄ

Acht . րթ . Acht geben, փոյթ ունել, կեղծել-նէք :
Angst . in Aengsten seyn, լինել յանձկութեան . *ը-
*ըրոս օլմար :

Bedacht . mit Bedacht handeln, ուշադիր լինել . արհ-
 արարել :

Betracht . in allem Betracht, ամ ակնածութիւն :

Braus und Saus . in Saus und Braus leben, կեալ
 շուայտութիւն :

Falsch . ohne Falsch, միամիտ, անկեղծ :

Fug . mit Fug und Recht, իրաւամբ :

Lebzeit . bei meinen Lebzeiten, 'ի կեանս իմ, յա-
 լուրս կենաց իմոց :

Noth . in Nöthen seyn, լինել 'ի կարօտութիւն :

Schwang . im Schwange seyn, լինել 'ի տատանման :

Statt . an meiner Statt, 'ի տեղի իմ . և այլն :

Ընկանոն են բառքս Jemand, ոք, պիտի . և Nie-
 mand, ոչ ոք, հիչ պիտի . և հոլովին յեզականն մի-
 այն այսպէս .

Եւրոպ .

Եւրոպ .

Ո . Jemand, ոք, պիտի .

Niemand, ոչ ոք, հիչ պիտի .

Ս . Jemand, ուրուք, պիտի .

Niemand, ոչ ուրուք, հիչ պիտի .

Տ . Jemanden, } ումք, պիտի .

Niemanden, } ոչ ումք, հիչ պիտի .

Զ . Jemanden, } նչ .

Niemand, } ան .

Ը . Jemand, } զոք, պիտի .

Niemand, } ոչ զոք, հիչ պիտի .

Ընհոլով են և Etwas, իմն, ինչ . Man, մասնիկ ինչ
 երրորդ դիմի . Nichts, ոչ ինչ . Es մասնիկ երրորդ
 դիմի կամ դիմազուրկ բայից . այն :

Ընդ այստիկ մարթ է կարգել և զվաղեմի ինչ
 ոչն ասացուածոյ առանց հոլովոյ և յօդի . փ .

mit Fleiss gemacht, գիտամբ կամ խորհրդով ա-
 րարեալ :

mit Blut bespritzt, արեամբ սրսկեալ :

mit Weib und Kind, կանամբ և որդևով :

von Haus zu Haus, տուն 'ի տանէ :

Ընյնպէս և գոյականք նշանակիչք թուոց չափուց
 և կշռոց անփոփոխ մնան . փ . fünf Stück Vieh, հինգ
 անասուն . պէշ հայլան . zehn Pfund Fleisch, տասն
 ֆունտ միս . sechs Fuss lang, վեց ոտնաչափ . ևն :

Բառք առեալ 'ի գաղղիականէն՝ կրկին եղանակաւ հոլովին : Եթէ արտասանեսցի իբրև զբառ գերմանական՝ անկանի ընդ միով 'ի վերոգրեալ հոլովմանցդ, ֆր. der Accord, գաշն, բաժն : սեռ. des Accordes; յոֆն, ուղ. die Accorde . Սոյնպէս և der Credit, կարծիք հարստութե, ինկար. das Concert, ներգաշնակուի, անկնգ. das Porträt, կենդանագիր, բասմէր. das Parlament, ծերակոյտ, արվան, ճիւմհիւր. die Garnison, պարսպապահ զօրք, մոհաֆըդ. der Gaddett, ազատորդի զինուորեալ յուսումն պատերազմական արուեստին . das Kabinett, սենեակ ներքին . das Billet, տոմսակ, բէլլիքէճիք . der Bankerott, սնանկ, ֆիւլիդ. և այլն :

Բայց իգականք յանգեալք 'ի e առնուն 'ի յոգնականն զն, որպէս . die Adresse, հասցէ նամակի . Եթև յայտարար անուան՝ մականուան և բնակուէ ուրուք . յոֆն . die Adressen; die Bouteille, շիշ, շիշէ . յոֆ . Bouteillen; die Chikane (շիքանէ), խաբէական ձեռնարկութի . յոֆ . Chikanen, և այլն :

Իսկ եթէ կացցէ մնացէ բառն ըստ արտասանութե և ըստ յարմարագրութե գաղղիականին, արականն և իգականն առնուն յեզակի սեռականն զս; երբեմն և 'ի յոգնականն . ֆր. der Canton, սեռ. Cantons, կողմն, սահման . der Balcon, սեռ. Balcons, պատշգամբ, շահիշիք . das Comptoir, սեռ. Comptoirs, սեռական վաճառականաց, օրա, ետլըխանէ . և այլն :

Յանգեալքն 'ի ier, our, oir, և eur, հոլովին ընդ ֆ հոլովմամբ : Եթև եթէ արտասանեսցին որպէս զգերմանական բառս՝ 'ի յոգնակի ուղղականն առնուն զe, և 'ի տրականն զen . ֆր. ուղ. der Officier, պաշտօնատար զօրաց . սեռ. des Officieres; յոֆն . ուղ. die Officiere, ար. den Officieren, և այլն : Եթև արտասանեսցին ըստ գաղղիականին, առնուն յեզակի սեռականն և յոգնակի ուղղականն s, ֆր. ուղ. der Tresorier, գանձապետ, սեռ. des Tresoriers; յոֆն . ուղ. die Tresoriers; der Gouverneur, (հոմլէրնէօր) քաղաքապետ . Gouverneurs, և այլն :

Բառք՝ որք են 'ի Յունաց և 'ի Աստինաց՝ երբա-
կի հոլովին :

Թ . Որպէս զԱստինացն , զթ . ուղ . das Adverbium ,
մակբայ . սեռ . des Adverbii , որ . dem Adverbio , յոգն .
ուղ . die Adverbia , սեռ . der Adverbiorum , և այլն :

Ք . Երբեմն ըստ թուոյն միայն փոփոխեալ 'ի յոր-
նականն , յայլ հոլովան յօգքն միայն հոլովին . զթ .
եղ . ուղ . das Verbum , բան , բայ , սեռ . des Verbum ,
և այլն . յոգն . յուղ . die Verba , սեռ . der Verba , ևն :

Դ . Հոլովին որպէս զգերմանական բառս , զթ . ուղ .
der Inspector , վերահացու , սեռ . des Inspectors ,
յոգն . ուղ . die Inspectoren . և այլն :

Բազում բառք այլազգականք՝ չունելով յեզա-
կանն զգերմանական վերջաւորուի , առնուն զայն 'ի
յօգնականն . զթ die Testimonien , վկայք . die Stu-
dien , ուսմունք ևն :

Իսկ որ յայլ ինչ լեզուաց և ոչ 'ի վերոյ գրելոցն
իցեն եկամուտ բառք , կամ հոլովին որպէս զգերմա-
նականս և կամ մնան անհոլով : Առաջինն լինի եթէ
բառն ունիցի զգերմանական վերջաւորութիւն . զթ .
der Czar , թագաւոր Ռուսաց . der Janitschar , զի-
նուոր տաճկաց , էէնիէրի . die Karavane , կարավան ,
քէլբան . ևն : Իսկ եթէ ոչ՝ հոլովին միայն յօգք , զթ .
adagio , յամբ , աղբբ . allegro , զուարթ , էիայրի .
(վարին միայն յերգս) . որք 'ի յօգնականն առնուն
զս միայն , զթ die Adagios , ևն :

ՀՈՒՈՎԹՈՒՆՔ ՅԱՏՈՒԿ ԱՆՈՒԱՆՑ

Յատուկ անուանք դաւառաց՝ տեղեաց՝ գետոց՝
լերանց և անձանց հոլովին երբակի : Թ . Յօգին մի-
այն հոլովմամբ բառանց փոփոխման անուանն , զթ .
ուղ . der Salomo , Սողոմոն , Սիւլէյման . սեռ . des Sa-
lomo , որ . dem Salomo , հայց . deu Salomo .

Յազնուական զրոյցս , և կամ եթէ զհամբաւելոյ
ուսեքէ իցեն բանքն՝ յուղղական հոլովն ոչ դնի յօգն .
բայց յընտանեկան և 'ի հասարակ խօսս միշտ մնայ .
զթ . der Iacob soll her kommen , Յակոբն եկեսցէ
աստ :

Յանուանս ազգաց՝ գետոց և լէրանց պարտ է միշտ դնել գլօղն . քր . die Engländer, անգղիացիք , das Ufer der Donau, ավին Վանուբի . ևն :

Բ . Ղռանց յօգի փոփոխմամբ վերջաորու թեան անուանն ըստ լատինական հօլովման : Ղյսպէս հօլովին գրեթէ ամ յատուկ անուանք , թէ լատինականք և թէ յունականք . քր die Geburt Christi, ծնունդ Քրի . der Reichthum Crösi, հարստութի Արեստի, ևն . յորում բառքս , Christi և Crösi, են սեռականք ըստ լատին հօլովման բառիցս Christus և Crösus .

Գ . Վերմանական հօլովմամբ . զի ամ յատուկ անուանք գերմանականք , որք ոչ ըստ լատինական վերջաորու թէ յանգիցին , ևս և ամ լատինականքն և յունականք՝ յապաւեալք ՚ի բնիկ վերջաորուէցն us, ius, կամ os, eos, որ ստէպ պատահէ . զի , օրինակ իմն , Ovidius, Ովիգիոս , Aesopus, Ասովպոս , Socrates, Սոկրատ , Aristoteles, Արիստոտէլ , յաճախ ևս վարին կրճատմամբ Ovid, Aesop, Socrat, Aristotel . Եւ վերջապէս ամ այլազգական անուանք՝ որք ոչ յանգին ՚ի s, հօլովին գերմանական հօլովմամբ :

ՕՐԻՆԱԿ Ա .

Եւրօս .

Յօսօս .

Ո . Wolf, մականունն ինչ .

die Wolfe.

Ս . Wolfs.

der Wolfe.

Տ . Wolfen.

den Wolfen.

Հ . Wolfen.

die Wolfe.

Ղյսպէս հօլովին ամ ազգային և այլազգական յատուկ անուանք արանց և կանանց : Ղյսպէս և յանգեալքն ՚ի mann, (որոց յոգնականն լինի manne և ոչ männer) քր . էչ . Fuchs, մականունն ինչ . յոգն . die Fuchse, (և ոչ Füchse աղուէսք) . էչ . Herrmann, մականունն և անուն . յոգն . die Herrmanne, ևն : Ղյլ յանգեալքն ՚ի s, sch, z, el, al, en, er, ar, և or, ջանկանին ընդ այսու հօլովմամբ :

Եւսիան.

Յփնաիան.

Ո. Peter, Պետրոս.

die Peter.

Ս. Peters.

der Peter.

Տ. Petern.

den Petern.

Հ. Petern.

die Peter.

Այսպէս հօլովի և Alexander, Ալեքսանդր. Daniel, Դանիէլ. Melchior, Մելքորն. ևն :

Եւսիան.

Յփնաիան.

Ո. Leibnitz, մականունն ինչ.

die Leibnitze.

Ս. Leibnitzens.

der Leibnitze.

Տ. Leibnitzen.

den Leibnitzen.

Հ. Leibnitzen.

die Leibnitze.

Յիգականս՝ յոգնակի ուղղականն լինի die Annen, Աննայք, սեռ. der Annen, որ. den Annen, ևն : Յայս հօլով վերածին ամ յատուկ անուանք՝ ազգայինք և օտարք՝ յանգեալք ՚ի s, sch, z, e; և քանի մի լատինականք յանգեալք ՚ի ius; ևս և իգականք յանգեալք ՚ի a. րթ. Asia, Ասիա. Europa, Եւրոպա. ևն :

Եւսիան.

Յփնաիան.

Ո. Solon, Սոլոն.

die Solone.

Ս. Solons.

der Solone.

Տ. Solon.

den Solonen.

Հ. Solon.

die Solone.

Այսպէս հօլովին անուանք քաղաքաց և գաւառաց՝ որք ոչ յանգին ՚ի s, sch, և z; ևս և անուանք անձանց՝ յանգեալք ՚ի a, o, i, և y, րթ. ուղ. Dido, Դիդէ, որ ՚ի հօլովին առնու ապաթարց, և լինի ՚ի սեռականն Dido's, ևն : Սոյնպէս և յանգեալքն ՚ի en, և chen.

Յատուկ անուանք՝ եղեալք բացայայտչաւ՝ ոչ երբէք հօլովին, բայց եթէ առանց յօդի իցեն. զթ. König Heinrichs Schiksal, արկածք թագաւորին Հենրիկոսի: Աւ կամ թէ անունն ինչ թուական զկնի ունիցին. զթ. der Tod König Ludwigs des sechszehnten, մահ վեշտասաներորդի Առգովիկոս թագաւորին, և այլն:

Իգական մականուանք ոչ առնուն զիգական մասնիկն in 'ի վերջս իւրեանց՝ այլ նոյն մնան ընդ արականին զթ. Bonifacia Weiss, (և ոչ Weissin) Ա սնիւ փակիւ (անուն կնոջ անսովոր յազգիս) Ա այս, այս է ճերմակ: Ripsimé Kohlenbrenner, Տ ռիփսիմէ Վօլէ ընկարէննէր կամ ածխագործ. և այլն:

Յ Օ Դ Ո Ի Ա Ճ Գ.

ՅԱՂԱԴՍ ԱԾԱԿԱՆԱՅ ԵՒ ԲԱՂԱԴՐՈՒԹԵԱՆ ԿՈՅԱ

Իճականն (Eigenschaft, Beywort) է՝ որ ինքնին ոչ վարի 'ի բանս, այլ պահանջէ յարիլ 'ի գոյականս, իբր յայտնող հանգամանաց նոցա: Աւ բաժանի 'ի Վախատիպ (Stammwörter կամ Wurzelwörter) զթ weiss, սպիտակ. schwarz, սեւաւ. gross, մեծ. hoch, բարձր. klein, փոքր. կօ: յԻճանցեալ, զթ weisslich, հարեալ 'ի սպիտակ. mächtig, զօրաւոր. kindisch, տղայական. կօ. և 'ի Վաղադրեալ, զթ freiwillig, ինքնակամ. kurzsichtig, կարճատես. eiskalt, ցրտասառոյց, կօ: Իճանցեալք լինին կամ յարադրուածք բաղադրիչ մասնկանց, և կամ ածանցականակերտ վերջայօդիւ. տես և 'ի գլ. ւն. յօդ. ք:

Վաղադրիչ մասնիկքն (die Vorsilbe) են be և ge, զթ. bequem, հեշտ. gerecht, ուղիղ. կօ: Ա երջամ յօդքն (die Nachsilbe) կարևորագոյնք են և բազմաթիւ. զթ. bar, en, er, ern, haft, ig, icht, isch, lich, sam, կօ. յորոց կարի յաճախեալքն են

bar, մասնիկ վաղեմի, որ նշանակէ զբերելն ինչ կամ կրել, զթ. fruchtbar, պտղաբեր. ehrbar, արժանի պատուոյ. կօ: Յուցանէ ևս զյաջողակութի ինչ

բստ նշանակուէ արմատական բառից, գր. streitbar, պատերազմական, պատերազմասէր. dienstbar, դիւրապատրաստ 'ի ծառայութիւն. reizbar, դիւրագրգիռ, գրգռելի. trunkbar, ըմպելի. sichtbar, տեսանելի. ևն :

sam, 'ի հնու մն ունէր զնշանակութիւն բառիս նման, կամ որպէս. բայց այժմ մի և նոյն է ընդ մասնկան ևի, գր. ehrsam, պատուաւոր, պարկէշտ. arbeitsam, աշխատասէր. ևն :

en, կամ ern, ցուցանեն զնիւթն՝ յորմէ եղեալն է ինչ. գր. golden, ոսկեղէն, ոսկեայ. eisern, երկաթի, երկաթեայ. ևն :

ig, յայտնէ զունօղն կամ զստացօղն իրիք. գր. unschuldig, անմեղ. gütig, բարի, մարդասէր. ևն :

icht, ցուցանէ զնմանութիւն իրիք ընդ այլում. գր. hölzicht, փայտանման. wollicht, ասրաքատակ. steinicht, որպէս զքար. ևն :

isch, 'ի կիր արկանի 'ի յօրինել զածականս յանուանց. գր. französisch, գաղղիական. katholisch, կաթողիկէ, ուղղափառ. musikalisch, երաժշտական. klassisch, ընտրելագոյն. kindisch, տղայական. weibisch, կնամարդի. diebisch, սովորեալ 'ի գողութի. ևն :

lich, ցուցանէ զնմանութի ինչ կամ զվերաբերութի ընդ ումք. գր. göttlich, անձային, անձանման. männlich, արական, այրական : 'ի բայս ցուցանէ զդիւրութի կամ զաջողակութի 'ի գործել ինչ. գր. leserlich, դիւրընթեռնելի. glaublich, հաւատալի. և այլն :

haft, որ ունի ինչ. գր. schamhaft, ամօթխած. fehlerhaft, պակասաւոր, թերի. herzhaft, սրտեայ, քաջասիրտ. և այլն :

Բարդք (zusammengesetzte) լինին 'ի գոյականաց և յածականաց, և անդրադարձեալ. գր. gesetzmässig, օրինաւոր. freiwillig, կամաւոր, ինքնակամ. grasgrün, դաւար. ևն :

ՀՈԼՈՎՈՒԹՅԱՆ ԱԾԱԿԱՆԱՑ

Ըճականք ունին մի միայն հոլովումն . զի եթէ ի-
յեն միայնակ հոլովին այսպէս .

Եղբայն .

Յոգնայն .

Աբայն .

Իգայն .

Չէրտ .

Ամայն սեռն .

Ո. er.

e.

es.

e.

Ս. es, en.

er.

es.

er.

Տ. em.

er.

em.

en.

Հ. en.

e.

es.

e.

Իսկ հանդերձ գոյականաւ հոլովին այսպէս .

ՕՐԻՆԱԿ ՀՈԼՈՎՄԱՆ ԱԾԱԿԱՆԻ ԸՆԴ ԳՈՅԱԿԱՆԻ

Եղբայն .

Աբայն .

Իգայն .

Չէրտ .

Ո. guter Wein, <i>լաւ գինի.</i>	gute Zeit, <i>լաւ ժա մանակ.</i>	gutes Brod, <i>լաւ հաց .</i>
Ս. gutes } guten }	Weines, guter Zeit,	gutes } guten } Brodes .
Տ. gutem Weine,	guter Zeit,	gutem Brode .
Հ. guten Wein,	gute Zeit,	gutes Brod .

Յոգնայն .

Ո. gute Weine,	Zeiten,	Brode .
Ս. guter Weine,	Zeiten,	Brode .
Տ. guten Weinen,	Zeiten,	Broden .
Հ. gute Weine,	Zeiten,	Brode .

Ի սեռականն արականին և չէզոքականին յաճախ
խազոյն ևս վարի guten քան gutes, վասն քաղցրուէ
հնչմանն . զի լաւ ևս է ասել andern Theiles, այլոյ
մասին , քան anders Theiles, որ ոչ ՚ի կիր արկանի :
Ըստպէս և ածականք յանդեալք ՚ի m, որոց արա-
կանն սլարտ էր լինել mem, լինին men; արմ . arm, աղ-
քատ , արմ . լինի armen, և ոչ armem .

Եթէ իյեն բազում ածականք ընդ միոյ գոյակա-
նի , յայնժամ առաջին ածականն միայն ունի զկա-
տարեալ հոլովումն այսպէս .

ՕՐԻՆԱԿ ՀՈԼՈՎՄԱՆ ԱԾԱԿԱՆԱՑ ԸՆԴ ԳՈՅԱԿ ԱՆԻ

Եւրօն .

- Ո. guter, alter, rother Wein, լաւ՝ հին՝ կարփր գինի .
- Ս. guten, alten, rothen Weines .
- Տ. gutem, alten, rothen Weine .
- Հ. guten, alten, rothen Wein. ևն .

Ս'երթ ևս ածական անուանք ունին ընդ իւրեանս զառաւ ինչ որոշիչ, օրինակ իմն՝ զյօղ, զդերանուն կամ զթուական անուն որոց՝ ըստ վերոյգրեալ օրինակիդ՝ հօլովի միայն առաջինն, և ածականն՝ ըստ մամ սեռի հօլովի ըստ չորրորդ հօլովման գոյականաց . միայն 'ի չէզոքականս եզակի հայցականն նոյն մնայ ընդ ուղղականին :

Եւրօն .

Յփնալան .

Աւրալան . Իփալան . Չերտ . յԱֆնայն սեռն .

Ո. e.	e.	e.	en.
Ս. en.	en.	en.	en.
Տ. en.	en.	en.	en.
Հ. en.	e.	e.	en.

ՕՐԻՆԱԿ ՀՈԼՈՎՄԱՆ ԱԾԱԿԱՆԱՑ ՅՕԴԻԻ

Եւրօն .

Աւրալան .

Իփալան .

Չերտ .

Ո. der gute Wein, լաւ գինին .	die gute Zeit, լաւ ժամանակն .	das gute Brod, լաւ հացն :
Ս. des guten Weines,	der guten Zeit,	des guten Brodes .
Տ. dem guten Weine,	der guten Zeit,	dem guten Brode .
Հ. den guten Wein,	die gute Zeit,	das gute Brod .

Յփնալան .

յԱֆնայն սեռն .

Ո. die guten Weine,	Zeiten,	Brode .
Ս. der guten Weine,	Zeiten,	Brode .
Տ. den guten Weinen,	Zeiten,	Broden .
Հ. die guten Weine,	Zeiten,	Brode .

Այսպէս հօլովի և ընդ այլ որոշիչ կամ ցուցական անուանս . դր . dieser kranke, schwache Greis, այս հիւանդ և տկար ծեր . սեռ . dieses kranken, schwachen Greises, և այլն :

Եթէ գտանիցի նախ քան զածականս՝ այլ բառինչ յայտարարական՝ որ չունիցի կատարեալ հօլովումն ինչ, անկանի ընդ միով երկուց օրինակացս : Որպիսի են բառքս kein, ոչ ոք, viel, բազում . wenig, սակաւ . mehr, առաւել . mein, իմ . dein, քո, sein, իւր . ich, ես . du, դու . er, (արակն) sie (իգակն) նա . sie :

Եթէ ածականաց յանդէլոց 'ի յոքնակի ուղղականն 'ի en, նախադաս գոցի մի 'ի բառիցս einige, etliche, քանի մի . viele, mehrere, manche, բազումք . wenige, սակաւք . alle, ամ . solche, այսպիսի . welche, որ, յուղղականն և 'ի հայցականն կորուսանեն ածականքն զտառն n, դր . mehrere schöne Blumen, բազում գեղեցիկ ծաղիկք, կամ զբազում գեղեցիկ ծաղիկս . և այլն :

Ըծականք՝ որք եդեալ են յօդիւ, կարեն յերիս սեռս ևս 'ի կիր արկանել, իսկ 'ի հօլովիլն՝ սեռականն արականին և իգականին յանդի 'ի en, բայց չէզոքին 'ի s, կի՛ es; դր . սեռ . des Weisen, իմաստնոյ (արակն) . der Weisen, (իգակն), իմաստնոյ . des Grüns, (չէզոք), կանաչի . sie :

ԲԱՂԴԱՏՈՒԹԻՒՆ ԱԾԱԿԱՆԱՅ

Որպէս յայլ ամ լեզուս, սոյնպէս և առ գերմանացիս երրեակ կարգք են բաղդատութէ (Steigerung) ածականաց, որ են դրական (positiv, կամ ungesteigert) դր . gross, մեծ . klein, փոքր, և բաղդատական (Vergleichungsstufe կամ comparativus) դր . grösser, մեծագոյն . kleiner, փոքրագոյն, և գերադրական (Oberstufe, կամ superlativus), դր . grösste, ևս մեծագոյն, ամենամեծ . kleinste, ևս փոքրագոյն, ամենափոքր . sie :

Արկին օրինակաւ զդրականն 'ի բաղդատական և 'ի գերադրական փոխեն գերմանացիք . կամ փոփո-

խուծը մի և նոյն դրականին, և կամ բացատրուք :
 Միս՝ փոփոխուծը մի և նոյն դրականին . զի յաւել-
 լեալ յայն զմասնիկքս er կամ r, լինի բաղդատա-
 կան . և կամ st, կամ est, լինի գերադրական . փր .
 gross, մեծ . grösser, մեծագոյն . grösserst, ամենա-
 մեծ . lang, երկայն . länger, երկայնագոյն . längst,
 ևս երկայնագոյն . ևն :

Եւծէ դրականքն յանգիցին 'ի er, կամ 'ի el, 'ի
 բաղդատականն կորուսանեն զԵ տառն՝ որ յառաջ
 քան զr կամ l, փր . bitter, դառն . bitterer, դառնա-
 գոյն (և ոչ bitterer) . ևն :

Յառաջ քան զգերադրական մասնիկս est, երբեմն
 մնայ տառս e; փր . der sanfteste, ևս հեղագոյնն . և
 երբեմն ոչ, փր . der jüngste, ևս մանկագոյնն . ևն :
 Մոյնպէս յապաւի և 'ի բառս յանգեալս 'ի ig, lich,
 bar, fach, sam, em, en, և r .

Բազմաց 'ի դրականաց 'ի լինելն բաղդատական
 կամ գերադրական՝ փոխի ձայնաւորն . փր . arm, աղ-
 քատ . ärmer, ärmst: kurz, կարճ . kürzer, kürzest:
 lang, երկայն . länger, längst: nass, թրջեալ, թաց .
 roth, կարմիր . scharf, բարկ , հատու . schwach,
 տկար . schmal, նեղ . bange, երկոտ . grob, հաստ .
 hart, կարծր . jung, նորատի . kalt, ցուրտ . klar, պայ-
 ծառ , պարզ . klug, խոհեմ . krank, հիւանդ . և այլն :
 Խակ հետեւեալքդ անփոփոխ ունին զձայնաւորն . փր .
 bunt, բազմերանդ . faul, փտեալ , ծոյլ . blau, կա-
 պոյտ . falsch, սուտ . fahl, գեղին գորշ . froh, գոհ .
 gesund, առողջ . hohl, գոգաւոր . kahl, կնտակ . karg,
 կծծի . rund, բոլորակ . matt, նուաղեալ . lahm, կաղ .
 roh, խակ . sanft, հեղ . stolz, հպարտ . toll, խելա-
 դար . voll, լի . satt, յագ . los, ազատ , զերծ . nackt,
 մերկ . platt, տափարակ . gerade, ուղիղ . hold, քաղց-
 րաբարոյ, ևն : Յայտոսիկ վերաբերին և բառք ածան-
 ցեալք 'ի բայից . փր . schwankend, դողդոջուն , ևն .
 ևս և որոց են վանկք երկբարբառք . փր . rauh, խոր-
 տաբորտ , դժնեայ . ևն :

Եւն ևս ածականք՝ որոց բաղդատականն և գերադ-
 րականն խոտորին յոյժ 'ի դրականէն , փր .

Վերջին .

Բարձրագույն .

Վերադարձին .

gut, լաւ .

besser,

best.

hoch, բարձր .

höher,

höchst.

nahe, մօտ .

näher,

nächst.

bald, վաղ .

eher,

ehest.

viel, բազում .

mehr,

meist. *և* :

Եւ ածականք դրականք՝ որոց մի աստիճանն միայն վարի, և միւսն կամ կորուսեալ է և կամ պակասի . *գր* .

Վերջին .

Վերադարձին .

das äussere, արտաքինն .

der äusserste.

der hintere, յետինն .

der hinterste.

der innere, ներքինն .

der innerste.

der untere, ստորինն .

der unterste. *և* :

Իսկ բաղդատականիս minder, փոքրագոյն, որոյ գերագրականն է mindest, չգտանի դրականն min, և փոխանակ նորա վարի wenig, սակաւ, փոքր . *և* :

Երկրորդ՝ բացատրութիւնք դրականն փոխի ՚ի բաղդատական բառիւքս viel, weit, mehr, noch, առաւել . ungleich, անմասն . wenig, minder, նուազ . sehr, խիստ . ausserordentlich, höchst, և ևս, կարի . և այլն :

Վարձեալ մակադրութեամբ մասնկանս erz; *գր* . erzdumm, ևս յիմարագոյն . *և* : Երբեմն ևս լինի բարդութիւնք բառից . *գր* . bettelarm, (աղքատ ՚ի մեղրանալ), կարի աղքատ . kohlschwarz, սևագոյն, (սեաւ որպէս զածուխ) . schneeweiss, սպիտակագոյն, (սպիտակ որպէս զձիւն) . eiskalt, (ցուրտ որպէս զսառն), ցրտագոյն . brühheiss, (ջերմ որպէս զթան), կարի ջերմ . steinreich (հարուստ ահամբ պատուականօք), կարի հարուստ . *և* :

Իսկ զգերագրականն նշանակեն բառիւս aller առմենա—, *գր* . der allergrosste, ամենամեծն . *և* . լինի ևս վանկիւս an, auf, zum, in, *գր* am besten, ամենա-

լաւն . am wenigsten, ևս սահաւազոյնն . auf das schönste, ամենագեղեցիկն . im mindesten, ամենասահաւան . ևն :

Յ Օ Դ Ո Ւ Ա Ճ Դ .

Յ Ա Ղ Ա Գ Ս Թ Ո Ւ Ա Կ Ա Ն Ա Ն Ո Ւ Ա Ն Յ

(Թ)ուական անունն՝ (Zahlwort) առ գերմանացիս՝ է ըստ ինքեան մասն ինչ բանի քերականուէ, և բաժանի ՚ի բացարձակս (Grundzahlen) որ արձակապէս նշանակեն զթուեալն . և ՚ի դասականս (Ordnungszahlen), որ կարգ ինչ ցուցանեն ՚ի թուեալն :
 Նացարձակք են կրկին, որոշեալ կամ որոշող . (bestimmende), և անորոշ կամ ոչ որոշող (nicht bestimmende) . որոշեալքն են .

ein կամ eins, մի, պիբ .	achtzehn, ութևասան, ծն սէքիչ .
zwei, երկու, իքի .	neunzehn, իննևասան, ծն բօթուչ .
drei, երեք, իւչ .	zwanzig, քսան, էիբի .
vier, չորս, քէօրե .	ein und zwanzig, քսանև մի . ևն :
fünf, հինգ, պէշ .	dreissig, երեսուն, օթոււչ .
sechs, վեց, ալեւ .	vierzig, քառասուն, քըրք .
sieben, եօթն, էէքի .	fünfzig, յիսուն, էլլէ .
acht, ութ, սէքիչ .	sechzig, վաթսուն, ալեւճըշ .
neun, ինն, քօթուչ .	siebenzig, եօթանասուն, էէեւիչ .
zehn, տասն, ծն .	achtzig, ութսուն, սէքսէն .
eilf, մետասան, ծնպիբ .	neunzig, իննսուն, քօթսան .
zwölf, երկոտասան, ծնիքի .	hundert, հարիւր, էիւչ .
dreizehn, երեքտասան, ծնիւչ .	hundert eins, հարիւր և մի, էիւչ պիբ .
vierzehn, չորեքտասան, ծն քէօրե .	hundert zwei, հարիւր և երկու, էիւչ իքի .
fünfzehn, հնգետասան, ծնպէշ .	ein hundred, հարիւր, էիւչ պիբ էիւչ .
sechzehn, վեչտասան, ծն ալեւ .	
siebenzehn, եօթնևտասան, ծնէէքի .	

zwei hundert, երկու հաւ Կ Tausend und eins, հազար
 րիւր, եօթ եիւղ. և մի, պի՛ն պի՛ր.
 Tausend, հազար, պի՛ն. zehn Tausend, րիւր, ծն
 ein Tausend, հազար, պի՛ն, պի՛ն.
 պի՛ր պի՛ն. Million, միլիոն, հազա-
 zwei Tausend, երկու հաւ րիցս հազար, պի՛ր եիւր,
 զար. եօթ պի՛ն. պի՛ն քերէ պի՛ն.

Բնդ թուական անուանս համարի և բառս kein;
 ոչ ոք կամ ոչ մի: Հոլովումն սոցա պակասաւոր է,
 զի չունին զամ հոլովս և սակաւ ուրեք յայտնեն
 զսեռս. բաց ՚ի բառէս ein, մի, որ հոլովի զանա-
 զան եղանակաւ. մերթ յօղիւ, մերթ դերանուամբ,
 և մերթ առանց երկոցուն սոցա՝ ըստ պահանջելոյ
 գոյականաց:

iii. Վախադասեալ գոյականի առանց որոշիչ գոյա-
 կանի կամ յօղի կամ դերանուան՝ հոլովի այսպէս.

Աբախան. Իգախան. Չեւտ:

Ո. ein Mensch, մարդ մի.	eine Frau, կին մի.	ein Kind, զաւակ մի.
Ս. eines Menschen,	einer Frau,	eines Kindes.
Տ. einem Menschen,	einer Frau,	einem Kinde.
Հ. einen Menschen,	eine Frau,	ein Kind.

Է. Ունեւոլ ընդ իւր զյօղ կամ զդերանուանս
 dieser, jener, թէպէտ գոյականաւ իցէ, թէպէտ ա-
 ռանց գոյականի՝ հոլովի այսպէս.

Աբախան. Իգախան. Չեւտ:

Ո. der eine, մին.	die eine, մին.	das eine, մին:
Ս. des einen,	der einen,	des einen.
Տ. dem einen,	der einen,	dem einen.
Հ. den einen,	die eine,	das eine.

Դ. Եթէ նախադաս իցէ նմա դերանուն ինչ ստա-
 ցական mein, dein, sein, գոյականաւ հանդերձ կամ
 առանց գոյականի՝ հոլովի այսպէս:

Արիւն .

Իֆուին .

Չեւր .

Ո . mein einer,
 Ս . meines einen,
 Տ . meinem einen,
 Չ . meinen einen,

meine eine,
 meiner einen,
 meiner einen,
 meine eine,

mein eines, իմ մի .
 meines einen .
 meinem einen .
 meinen einen .

Գ . Իսկ եթէ ein, չունիցի յառաջոյ իւր յօդ, և ոչ զինի իւր զգոյական, հոլովի որպէս զանորոշ յօդն առանց գոյականի . զորմէ տես 'ի յօդն : Եւ և zwei և drei ևս հոլովին որպէս զյօդն անորոշ, բայց այսու զանազանութիւն զի յերիս սեռս նովին միով հոլովին վարին այսպէս . առ . zwei, սեռ . zweier, ար . zweien, հայց . zwei, ևն :

Եթէ գոյականն ունիցի զնշանակութիւն տրականի, յայնժամ թուական անունն դնի յուղղականն զք, aus drei Dingen, յերից իրաց . ևն : Ենացեալ բացարձակք՝ յայնժամ միայն հոլովին 'ի տրականն, յորժամ միայնակ իցեն՝ զօրութիւն յարբերելով զգոյականն . զք, mit sechs, (որպէս թէ էր mit sechs Pferden) fahren, վեցաձի երթալ կառօք . ևն :

Ի սովական խօսս և vier, չորս . fünf, հինգ . մինչև 'ի zwölf, երկոտասան, հոլովին 'ի յօդնակի ուղղականն և 'ի տրական . զք . alle viere, չորեքին 'ի միասին . es sassen fünfe bei Tische, հինգ (անձինք) նստէին 'ի սեղանի . պէշի օնորորորոր սոսֆրատա . ich habe es vieren gegeben, ետու ես չորեցունցն . արօրօրինէ վերօրին . ևն :

Ենք բացարձակ թուականս համարին և մասնականքն կազմեալք բառիւս halb, զք . dritthalb, երկու և կէս . zehnthalb, ինն և կէս . ևն : Բայց zweihalb ոչ լինի . և փոխանակ նորա վարի anderthalb, մի և կէս . ասի ևս ein und halbe, և ոչ eine halbe, որ նշանակէ զկէսն, կէս մի . պիւր եարբէ :

Բացարձակք 'ի կիր արկանին և ևս իբրև զգոյականս . զք, eine Eins, մին, պիւրի . die Fünf, հինգն, պէշի . die Zwölfe, երկոտասանն, զն իփսի . das Hundert, հարիւրն, էիւրի . das Tausend, հազարն, պէնի . ևն : Ի բացարձակաց աստի երբեմն կազմին և գոյական անունք . զք, ein zweier, մի երկուքնոց ,

«իբ ԻճԷԻճ» . ein Sechser, մի վեցնոց, «իբ ալԷԷԷճ» . ein Hunderter, մի հարիւրնոց, ԼԻՁ . das Drittel, երրորդ մասն, ԲԻԷԲ . das Viertel, քառորդ, ՎԵԵԷճ . ein Zwilling, երկուորեակ, ԷճԷԷ . ԼԻՁ :

Փոխանակ բառիս zwei, երկու՝ վարի բազում անգամ beide, երկաքանչիւր, որ նշանակէ զմիաւորութիւնն երկուց առարկայից, և հոլովի . ուղ . beide Männer, երկաքանչիւր արք, «էո» . in Gegenwart beider, առաջի երկաքանչիւրոց, որ . er hat es beiden gesagt, նա ասաց զայն երկաքանչիւրոցս, հայց . beide Augen, զերկաքանչիւր աչս : Իսկ beides երկաքանչիւր, զիրաց միայն ասի և ոչ զանձանց, և մնայ առանց գոյականի :

Ինորոշ բացարձակք են viele, բազում . wenige, սակաւ . mehrere, բազում . mancher, ոմանք, բազումք . einige, է՝ որ . etliche, քանի ինչ . ինչ, իմն . jeder, իւրաքանչիւր ոք . jeglicher, ամ ոք . alle, ամենեքին : Երկուս և մասնիկք etwas, ինչ . ganz, sämmtlich, բոլորովին . sammt, հանդերձ, 'ի միասին . insgesammt, ամենեքին . theils ... theils ..., ըստ մասին ... և ըստ մասին ... halb ... halb ..., կէսն ... և կէսն :

Վաստկանք (Ordnungszahlen) ցուցանեն զկարգ ինչ 'ի թուեալն . և են հետեւեալքն .

der, die, das erste, առաջին, «իբիճիճի», ԷՎճ .

der zweite, երկրորդ, ԻճԷԷճիճի .

der dritte, երրորդ, ԻԷԷԷճիճի .

der vierte, չորրորդ, «իբորբիճիճի» . ԼԻՁ :

der neunzehnte, իննևտասներորդ, ծնորոշուանձոն .

der zwanzigste, քսաներորդ, ԷԷԷԷճիճի, ԼԻՁ .

der hundertste, հարիւրերորդ, ԷԷԷԷԷԷճիճի .

der tausendste, հազարերորդ, «իբիճիճիճի» :

Ինդ դասականս համարի և բառս der, die, das letzte, վերջինն : Ընդերմանացիս կրկին ազգք են թուանշանայ (Ziffer), հնդկայն (indisch), և հռովմայեցոց (römisch), որ են այսօրիկ .

Հնդկաց .	Հունկճ .	Հնդկաց .	Հունկճ .
1	I	50	L.
2	II.	60	LX.
3	III.	70	LXX.
4	IV.	80	LXXX.
5	V.	90	XC.
6	VI.	100	C.
7	VII.	200	CC.
8	VIII.	300	CCC.
9	IX.	400	CD.
10	X.	500	D.
11	XI.	600	DC.
19	XIX.	700	DCC.
20	XX.	800	DCCC.
30	XXX.	900	CM.
40	XL.	1000	M.

Յ Օ Դ Ո Ի Ա Տ Ե .

ՅԱՂԱԳՍ ԴԵՐԱՆՈՒԱՆ

Վերանունն (Fürwort) դնի փոխանակ անունն՝ ցուցանելով զորոշեալ ինչ դէմն, և բաժանի յէականս (persönliche), ՚ի ստացականս (zueignende), ՚ի ցուցականս (anzeigende), յորոշիցա (vorherbestimmende), ՚ի յարաբերականս (beziehende), և յանորոշս (unbestimmte) .

Եականքն են ցուցակք երկից դիմաց՝ յորոց առաջինն է որ խօսի, զք. ich, ես. երկրորդն՝ առ որ խօսի, զք. du, դու. և երրորդն՝ զորմէ խօսի, զք. er, sie, es, նա. ՚ի սոցանէ առաջինն և երկրորդն միօրինակ յամ սեռս վարին. բայց երրորդն յարականս լինի er, յիգականս sie, և ՚ի չէզոքն es, որք և հօլովին այսպէս .

Ելակներ .

- Ո. ich, ես, պէն .
 Ս. meiner (mein), իմ, պէնիմ .
 Տ. mir, ինձ, պանա .
 Հ. mich, զիս, պենի .

Յգնակներ .

- wir, մեք, պիւ .
 unser, մեր, պիւնիմ .
 uns, մեզ, պիւն .
 uns, զմեզ, պիւնի .

Ելակներ .

- Ո. du, դու, պէն .
 Ս. deiner (dein), քո, պենի .
 Տ. dir, քեզ, սանա .
 Հ. dich, զքեզ, պենի .

Յգնակներ .

- ihr, դուք, պիւ .
 euer, ձեր, պիւնի .
 euch, ձեզ, պիւն .
 euch, զձեզ, պիւնի :

Ելակներ .

Արակներ .

Իգակներ .

Չէլակներ .

Ո. er .	sie .	es .	նա, օ .
Ս. seiner (sein) .	ihrer (ihr) .	seiner (sein) .	նորա, օնան .
Տ. ihm, sich .	ihr, sich .	ihm, sich .	նմա, օնա .
Հ. ihn, sich .	sie, sich .	es, sich .	զնա, օնա .

Յգնակներ .

Սակներն սեռու .

Ո. sie,	նոքա,	օնւար .
Ս. ihrer,	նոցա,	օնւարըն .
Տ. ihnen, sich .	սոն նոսա,	օնւարա .
Հ. sie, sich .	զնոսա,	օնւարը :

Արհրորդ գէմն du, դու, միայն յընտանեկան կամ յանարգական և կամ յիշխանական զրոյցս վարի առ գերմանացիս, զի հասարակաբար յերրորդ գէմն խօսին ընդ միմեանս . այսու և եթ զանազանուք, զի ընդ պատուաւորս և ընդ մեծարոյս 'ի յոքնականն խօսին . իսկ ընդ նուաստս և ընդ անարգս յեղականն . ր . յասել ուրուք Sie sollen hierher kommen, նշանակէ՝ (նոքա) տէրութիւնդ ձեր եկեցէ աստ, ձէնապէնի պարայս կէլէսիսի . իսկ er կամ sie soll hierher kommen, (նա, այր կամ կին եկեցէ աստ) է անարգական, և նշանակէ՝ անարգդ դու, եկ աստ, կէլ սէօլէ :

Սոցա սեռականքն mein, dein, sein և ihr, ուր ու

Եզական.

Յոգնական.

Աբական.

Իգական.

Չեզոք.

Ագնական և Եզական.

Ո. mein,	meine,	mein,	իմ.	meine.
Ս. meines,	meiner,	meines,	իմոյ.	meiner.
Տ. meinem,	meiner,	meinem,	իմոյ.	meinen.
Հ. meinen,	meine,	mein,	զիմ.	meine.

Եթէ լինիցին սոքա յարաբերականք, առնուն ըզմասնիկս er յարականն, e յիգականն, և es 'ի չէզոքականն՝ ըստ պահանջման գոյականաց. որպէս, meiner, meine, meines, իմ. deiner, deine, deines, քոյ. *l'ia* : Իսկ վերացեալքն meinige, deinige, *l'ia*, կամ զօրուք ունին զգոյականն, և կամ ինքեանք վարին իբրև զգոյական : Օ սոսա բազում ուրեք վարեն բանաստեղծք կրճատմամբ, և ասեն գոյականաբար Meine, իմն. Deine, քոյն. Seine, իւրն :

ՅՈՒՅԱԿԱՆ ԴԵՐԱՆՈՒԱՆԲ

Յուցականք են dieser, արանն. diese, իգական. dieses, չեզոք. այս, այդ. և jener, արան. jene, իգ. jenes, չեզոք. այն, նա. և der, die, das, որ բազմիցս 'ի կիր արկանի 'ի տեղի բառիցս dieser, diese, dieses. Երկու առաջինքն հոլովին որպէս զյօղն der, die, das. Եթէ հետևեցի սոցա ածական ինչ, յայնժամ հոլովին որպէս թէ ունէին յառաջոյ զյօղ. դր. diese schönen (և ոչ schöne) Bücher, այսօրիկ գեղեցիկ գրեանք. որպէս և ասի meine lieben Freunde, իմ սիրելի բարեկամք. զչէզոքն dieses բազումք գրեն համառօտելով dies, և ոմանք diess, կի՞ diss, այլ՝ առաջինն վարի յաճախ :

Եթէ der, die, das, եղեալ փոխանակ դերանուանցս dieser, diese, dieses, ունիցին ընդ իւրեանս գոյականն, հոլովին որպէս զյօղն. բայց եթէ իցեն առանց գոյականի՝ հոլովին այսպէս.

Երկուսն .

Յգնակն .

Արտակն . Իգնակն .

Չէրտ .

ՍԱԳնայն սէրս .

Ո . der,	die,	das, այս, այդ, այն .	die.
Ս . dessen,	deren,	dessen (dess) .	derer .
Տ . dem,	der,	dem .	denen .
Հ . den,	die,	das .	die .

() Ինչպէ՛ . der König, dessen Thaten bekannt sind, Թագաւորս այս՝ որոյ գործք յայտնի են . die Natur, deren Kraft wir noch nicht ganz kennen, բնութիւն այս՝ որոյ զօրութեն չեւ ևս քաջ խելամուտ եմք . նա : Համառօտութի բառիս dessen ՚ի dess, լինի յոտաւ նաւորս կամ ՚ի վսեմ շարագրութիւն :

Որոշիչ ասին ցուցականքն՝ որք ՚ի սլարբերութե որոշեն զանուն բայի, և են derjenige, derselbe, selbiger, solcher և der (եթէ իբրև զհամառօտեալն բառիս derjenige վարեցի փոխանակ նր) . նա ինքն, նոյն, այն . օ թի . դր . derjenige, welcher mir es gesagt hat, նա՛ որ ասաց ինձ զայս . օ թի պանս պոնոս րէրի, (պոնոս պանս րէրի) : Բառքս derselbe և derjenige, նոյնպէս և derselbige ունին զորոշեալ հօլով մունս յօղի, զի ՚ի սեռականն յօգնականին ոչ լինին dererjenigen, այլ derjenigen . Der որ սակաւ որոշիչ է՝ հօլովի որպէս զգերանունն ցուցական :

ՅԱՐԱԲԵՐԱԿԱՆ ԴԵՐԱՆՈՒԱՆԻՔ

Յարաբերականք են welcher, der, wer, was և so, որ : Յորոյ der հօլովի որպէս զորոշիչ գերանունն, բաց ՚ի յօգնակի սեռականէն՝ որ լինի deren . Welcher, միայնակ առանց գոյականի՝ ոչ կարէ կալ ՚ի սեռական հօլովն, և փոխանակէ զնա գերանունս der, դր . der Mann, dessen (և ոչ welches) Umstände ich kenne, Լսրն այն՝ զորոյ զհանգամանս իրացն ճանաչեմ . նա . և հօլովի այսպէս .

Եւսիտն .

Յոգնաիտն .

Աւսիտն .

Իգիտն .

Չեւս .

Ամենայն սէրու .

Ո. welcher,
 Ս. welches,
 Տ. welchem,
 Հ. welchen,

welche,
 welcher,
 welcher,
 welche,

welches .
 welches .
 welchem .
 welches .

welche .
 welcher .
 welchen .
 welche .

Իսկ wer և was, (որ), զորս որոշել պարտ է ՚ի հարցական դերանուանց, վարին միայն յեզականն . յորոց առաջինն յարաբերէ զանձն, առանց որոշելոյ զսեռն . իսկ երկրորդն զիրս, և չդնի երբէք զկնի գոյականի . և ոչ յամ հոլովս վարի, այլ միայն յուղականն և ՚ի հայցականն . ֆր. wer Verstand hat, der hat einen grossen Schatz . Որ ունի զհանձար, ունի գանձ մեծ . wem viel gegeben ist, von dem wird viel gefordert werden . Որում շատ տուաւ, շատ խնդրեացի ՚ի նմանէ . das, was du mir sagtest, ist eingetroffen . Ե. յն՝ զոր ասէիրն ինձ՝ եղև . alles was ich gethan habe, Օ. ամենայնն զոր արարի, ևն :

Իսկ so ոչ փոփոխի երբէք և վարի միայն յուղականն և ՚ի հայցականն . և այն ոչ անխտիր, այլ ուր հարկ իցէ ՚ի յաճախել յարաբերականաց, առ ՚ի չկրկնելոյ ստէպ զնոյն դերանուան . ֆր. die Blumen, so wir sahen . Օ. աղիկք՝ զորս մեք տեսանէաք . ևն : Ենորոշ յարաբերականքն են՝ որք չունին զսեռ կամ զթիւ, և են այսոքիկ :

Ո. jemand, որ, ոմն .	niemand, ոչ որ .	jedermann, իւրաքանչիւր .
Ս. jemand, jemand, jemand, jemand,	niemand, niemand, niemand, niemand,	jedermanns, կամ ըսու eines jeden .
Տ. jemanden կամ jemand,	niemanden, կամ niemand,	դիւր :
Հ. jemanden կամ jemand,	niemanden կամ niemand,	jedermann .

Յայսոսիկ մարթ է յաւելուլ և զհետագայս, որ նշանակէ իւրաքանչիւր որ, հէր պիտի կամ պիտի :

Արմեն.	Իգրիս.	Չեչ.
Ո. ein jeder,	eine jede,	ein jedes.
Ս. eines jeden,	einer jeden,	eines jeden.
Տ. einem jeden,	einer jeden,	einem jeden.
Հ. einen jeden,	eine jede,	ein jedes.

Յ Օ Դ Ո Ի Ա Ճ Զ.

ՅԱՂԱԳՍ ԲԱՅԻՑ

Բայն (Zeitwort) նշանակէ զառս կի՛ գլխիս կի՛ գլխնէլուծի՛ իրաց ընդ ժամանակաւ՝ ըստ որոշեալ գիմաց, և ունի եղանակ (Art), և ժամանակ (Zeit); և սորա ունին թիւ (Zahl), և դէմն (Person).

Եղանակք են պէսպէս կերպք նշանակելոյ զառս և զլիս բայից, որք են չորս. Սահմանական (gewisse կամ bestimmte Art), Ստորադասական (bedingte Art), Հրամայական (befehlende, կամ gebietende Art), և Բնէրեւոյթ (unbestimmte կամ ungewisse Art).

Սահմանակք ցուցանեն զառս և զլիս բայից՝ լիսնէլ յայս կամ յայն ինչ ժամանակի. և են երեք, Կերկայ (gegenwärtige Zeit), Բնցեալ (vergangene Zeit), և Բպառնի (zukünftige Zeit).

Բնցեալն բաժանի յԲնկատար (erste Vergangenheit), յորում գործողուն է անցեալ՝ բայց առանց կատարելուէ, օր. ich schrieb, ես գրէի, եսպարբարճ. և այլն. Ի կատարեալ (zweite Vergangenheit), յորում առք կամ կիրք կատարեալ են. օր. ich habe gelesen, ընթերցայ, օր. ich las. և Ի Վերակատար (dritte Vergangenheit), յորում գործողութի ինչ կատարելապէս անցեալ է, նկատելով յայլս՝ որք սկսանին. օր. ich hatte einen Brief geschrieben, so kam mein Freund zu mir. Ես գրեալ էի զնամակ ինչ յորժամ եկն առ իս բարեկամն իմ, և և:

Բպառնին բաժանի յերկուս, Ի պարզ (einfache Zukunft), օր. ich werde schreiben, գրեցից. եսպարբարճ. և և Ի բաղադրեալ (Zusammengesetzte Zu-

kunst), $\bar{q}\bar{p}$. ich werde geschrieben haben, *գրեալ լի նելոց եմ*. ետպիշը օլաճաղըճ. *և* :

Թիւք բայից մտածին ըստ եզականութիւնք և ըստ յոգնականութիւն նոցա, և են եզական (Einheit, Einzahl, einfache Zahl), և յոգնական (Mehrheit, Mehrzahl, vielfache Zahl) .

Վեմք բայից իմացուցանեն զմիտս բառից առ առ ընչեալ որ, $\bar{q}\bar{p}$ եթէ գործողութիւն իցէ այնր՝ որ խօսի, *ասի առաջին դէմ* (die erste Person), $\bar{q}\bar{p}$. ich gehe, *երթամ*, (պէն) *իտէրիճ*. *և* . եթէ այնր առ որ է բանն՝ է երկրորդ դէմ (die zweite Person), $\bar{q}\bar{p}$. du gehest, *երթաս*, (պէն) *իտէրսի*. *և* : **Բայց հայեցեալ ՚ի գործողութիւն նորա՝ զորմէ է բանն՝ կոչի երրորդ դէմ** (die dritte Person), $\bar{q}\bar{p}$. er geht, *երթայ* (այր), *սեսաներ* (կինն) *և* :

Բայք բաժանին յերկուս, յէականս և յառքականս : **Վական կամ օժանդակ բայն** (Verbindungswort) է *seyn*, *եւ*, *լինել*. որ գտանի յիմ խօսս՝ կիճ *զօրութիւն և կամ ներգործութիւն* : **Վաքականք** (Eigenschaftszeitwort) են *ամենայն բայք՝ որք նշանակեն զառս կամ զկիրս ինչ*, և բաժանին յանցողականս և ոչ յանցողականս :

Վնցողականն (überggehendes Zeitwort) *ցուցանէ զառնելութիւն ինչ ելեալ յումեքէ՝ որ ներգործէ յայլ որք*, $\bar{q}\bar{p}$. ich liebe, *սիրեմ* : **Ոչ անցողականն** (nicht überggehendes) *որ է չէզորք, չունելով այլ ինչ առարկայ ներգործութիւն, մնայ գործողութիւն յինքեան* . $\bar{q}\bar{p}$. der Mensch schläft, *մարդն այն ՚ի քուն լինի* :

Վնցողականք են կամ ներգործականք (thätig), $\bar{q}\bar{p}$. lieben, *սիրել*, *և* . և կամ *կրաւորականք* (leidend), $\bar{q}\bar{p}$. geliebt werden, *սիրեալ լինել*. *և* : **Վն և բայք՝ որք ըստ ինքեան ունին զնշանակութիւն ներգործականի և կրաւորականի միանգամայն**, և աւսին *ճայնակրական* (zurückführend), $\bar{q}\bar{p}$. sich schämen, *ամաչել*. sich lieben, *սիրել զինքն*, *և* : **Վտաւնին ՚ի գերմանացիս և շրջաբանականք** (umschreibend) *որք շրջաբանութիւն բացատրեն զեզանակ, զժամանակ և զսեռս հետեւեալ բայից, և են ՚ի բացատրել զեզանակն* . dürfen, *իշխել*, *համարձակել*. kön-

nen, կարող լինել. lassen, թողուլ. mögen, կամիլ.
müssen, պարտաւորել. sollen, հարկ լինել: Իսկ 'ի
բացատրել զժամանակն և զսեռս՝ են seyn, լինել, ել,
գոլ. werden, եղանիլ, լինել. և haben, ունել, ել:
Բայքս seyn, werden, և haben, անուանին օժան-
դակք (Hülfszeitwörter), զի օժանդակու թէ սոցա
խոնարհին ամ բայք:

Բայք են կամ գիմաւոր (persönlich), որպէս ամ
բայք որք ունին զդէմն, և կամ գիմաւորիկ (un-
persönlich), որք չունին այլ դէմն, բայց միայն զեր-
րորդն. որպէս es regnet, անձրևէ. es frieret, ցրտա-
նայ, սառի. և:

ԽՈՆԱՐՀՄՈՒՆԻՔ ԲԱՅԻՑ

Խոնարհումն բայից (Abwandelung) է պէսպէս
փոփոխու թի մի և նոյն բայի 'ի զանազան վերջաւո-
րու թիս՝ 'ի դէմն և 'ի ժամանակս, թէ ըստ եզակա-
նին և թէ ըստ յոգնականին. և բաժանի 'ի կատա-
րեալ՝ որ ունի զամ եզանակս՝ ժամանակս և դէմն.
և 'ի պակասաւոր՝ որ չունի զամենեսին բոլորովին:

Արկուս օրինակս ունիմք խոնարհմանց՝ ք ներգոր-
ծական, որ լինի կամ կանոնաւոր (regelmässig), և
կամ անկանոն (unregelmässig), և կրաւորական՝ որ
բաղադրի օժանդակ բայիւս seyn, werden, և haben.

ԽՈՆԱՐՀՈՒՄՆ ՕԺԱՆԴԱԿ ԲԱՅԻՍ SEYN. ԵՂ, ԼԻՆԵԼ.

ՍԱՀՄԱՆԱԿԱՆ

ՍՏՈՐԱՍԱԿԱՆ

Ներկայ:

Այնպէս:

ich bin, եմ, իմ.
du bist, ես, քն.
er, sie, es ist, է, քիք.

ich sey, իցեմ, ինէմ.
du seyst, իցես, ինէն.
er, sie sey, իցէ, ինէ.

Յոգնական :

wir sind, էմք, իւ.
 ihr seyd, էք, ինիւ.
 sie sind, են, րիւրէր.

wir seyn հմօ seyn, իցեմք, ինիւ.
 ihr seyet հմօ seyd, իցեք, ինիւ.
 sie seyen հմօ seyn, իցեն, ինիւր.

Մնցեալ անկատար :

Եղական :

ich war, էի, իրիւ.
 du warest, warst, էիր, իրին.
 er, sie war, էր, իրի.

ich wäre, էթէ լինէի, ինյրիւ.
 du wärest, hmad wärest, լինէիր,
 ինյրին.
 er, sie wäre, լինէր, ինյրի.

Յոգնական :

wir waren, էաք, իրիւ.
 ihr waret, էիր, իրինիւ.
 sie waren, էին, իրիւր.

wir wären, էթէ լինէաք, ինյրիւ.
 ihr wäret, լինէիր, ինյրինիւ.
 sie wären, լինէին, ինյրիւր.

Մնցեալ կատարեալ :

Եղական :

ich bin gewesen, էղէ, օլում.
 du bist gewesen, էղեր, օլում.
 er, sie ist gewesen, էղև, օլում.

ich sey gewesen, լեալ իցեմ, օլ-
 մնիւ.
 du seyst gewesen, լեալ իցես, օլ-
 մնին.
 er sey gewesen, լեալ իցէ, օլ-
 մնիւ համ կամ օլում.

Յոգնական :

wir sind gewesen, էղաք, օլում.
 ihr seyd gewesen, էղէք, օլում.
 sie sind gewesen, էղեն, օլում.
 ւր.

wir seyn gewesen, լեալ իցեմք,
 օլմնիւ ինիւ հմօ օլում.
 ihr seyd gewesen, լեալ իցէք,
 օլմնիւ ինիւ համ օլմնիւ.
 sie seyn gewesen, լեալ իցեն, օլ-
 մնիւ ինիւր համ օլմնիւ.

Անցեալ դերակատար :

Եզական :

ich war gewesen, <i>եղեալ էի, օւ</i> <i>ճանաչաբան՝</i>	ich wäre gewesen, <i>եթէ եղեալ</i> <i>էի, օլնաւ իսէյփի՛ս կի՛ օլալալալ՝</i>
du warst gewesen, <i>եղեալ էիր,</i> <i>օլնալալալան .</i>	du wärest gewesen, <i>եղեալ էիր,</i> <i>օլնաւ իսէյփին կի՛ օլալալալն .</i>
er, sie war gewesen, <i>եղեալ էր,</i> <i>օլնալալալալ .</i>	er, sie wäre gewesen, <i>եղեալ էր,</i> <i>օլնաւ իսէյփի կի՛ օլալալալ .</i>

Յոգնական :

wir waren gewesen, <i>եղեալ էաք,</i> <i>օլնալալալալալ .</i>	wir wären gewesen, <i>եթէ եղեալ</i> <i>էաք, օլնաւ իսէյփի՛ս կամ՝ օլ</i> <i>ալալալալ .</i>
ihr wäret gewesen, <i>եղեալ էիք,</i> <i>օլնալալալալանալ .</i>	ihr wäret gewesen, <i>եղեալ էիք,</i> <i>օլնաւ իսէյփինիւ կի՛ օլալալալալալ .</i>
sie waren gewesen, <i>եղեալ էին .</i> <i>օլնալալալալալալ .</i>	sie wären gewesen, <i>եղեալ էին .</i> <i>օլնաւ իսէյփիւնի կի՛ օլալալալալալալ :</i>

Այառնի պարզ :

Եզական .

ich werde seyn, <i>եղեց, օլաճալալ՝</i>	ich werde seyn, <i>լինիցի՛մ, օլաճալ</i> <i>իսէ՛ս կի՛ օլալալ .</i>
du wirst seyn, <i>եղիցիս, օլաճալ</i> <i>ալալ .</i>	du werdest seyn, <i>լինիցիս, օլա</i> <i>ճալ իսէն կի՛ օլալան .</i>
er, sie wird seyn, <i>եղիցի, օլաճալ :</i>	er werde seyn, <i>լինիցի, օլաճալ</i> <i>իսէ կի՛ օլալալ .</i>

Յոգնական .

wir werden seyn, <i>եղիցուք, օլա</i> <i>ճալալալ .</i>	wir werden seyn, <i>լինիցի՛մք, օլա</i> <i>ճալ իսէ՛ս կի՛ օլալալալ .</i>
ihr werdet seyn, <i>եղիցիք, օլա</i> <i>ճալալալալալ .</i>	ihr werdet seyn, <i>լինիցիք, օլա</i> <i>ճալ իսէնիւ կի՛ օլալալալալ .</i>
sie werden seyn, <i>եղիցին, օլա</i> <i>ճալալալալ .</i>	sie werden seyn, <i>լինիցին, օլա</i> <i>ճալ իսէւնի կի՛ օլալալալալալ :</i>

Աղանի բաղադրեալ.

Եղան.

ich werde gewesen seyn, լեալ եղեց, օլնուշ օլածաշըժ.	ich werde gewesen seyn, եթէ լեալ եղեց, օլնուշ օլածաթ ինէժ կիժ օլած.
du wirst gewesen seyn, լեալ եղիցիս, օլնուշ օլածաթն:	du werdest gewesen seyn, լեալ եղիցիս, օլնուշ օլածաթ ինէն կիժ օլան.
er, sie wird gewesen seyn, լեալ եղիցի, օլնուշ օլածաթ.	er, sie werde gewesen seyn, լեալ եղիցի, օլնուշ օլածաթ ինէ կիժ օլա.

Յոգնական.

wir werden gewesen sein, լեալ եղիցուք, օլնուշ օլածաշըժ.	wir werden gewesen seyn, եթէ լեալ եղիցուք, օլնուշ օլածաթ ինէ կամ օլա.
ihr werdet gewesen seyn, լեալ եղիջիք, օլնուշ օլածաթնըժ.	ihr werdet gewesen seyn, եթէ լեալ եղիջիք, օլնուշ օլածաթ ինէն կիժ օլանըժ.
sie werden gewesen seyn, լեալ եղիցին, օլնուշ օլածաթը:	sie werden gewesen seyn, եթէ լեալ եղիցին, օլնուշ օլածաթ ինէն կիժ օլալը.

Տրամայական.

Եղան.

sey (sey du) լէր, օլ կիժ նէն օլ.
sey er, sie, լիցի, օլան.

Յոգնական.

seyd, լերուք, օլանուշ.
seyn sie, լիցին, օլանուշը.

Անորոշական.

Կերիս. seyn, ել, լինել, օլնաթ.
Անեալ. gewesen seyn, լեալ դոլ, օլնուշ օլնաթ.
Աղանի. seyn werden, լինելոց դոլ, օլնաթ օլնաթ.

Անորոշանելութեան.

Կերիս. seynd, wesend, դոլոլ, օլան.
Անեալ. gewesen, լեալ, օլնուշ, ինէ.

Կնքեալ կատարեալ .

Եզական .

ich habe gehabt, ստացեալ եմ,	ich habe gehabt, ստացեալ ե-
դէնիմ օլտոս, կիմ օլմուս .	ցեմ, դէնիմ օլտոս կիմ օլմուս իսէ-
du hast gehabt, ստացեալ ես,	du habest gehabt, ստացեալ ե-
սէնիին օլտոս, կիմ օլմուս .	ցես, սէնիին օլտոս կիմ օլմուս իսէ .
er, sie hat gehabt, ստացեալ է,	er, sie habe gehabt, ստացեալ
օնոսն օլտոս կիմ օլմուս .	իցէ, օնոսն օլտոս կիմ օլմուս իսէ .

Յոգնական .

wir haben gehabt, ստացեալ եմք,	wir haben gehabt, ստացեալ ի-
դիւիմ օլտոս, կիմ օլմուս .	ցեմք, դիւիմ օլտոս կիմ օլմուս իսէ .
ihr habet gehabt, ստացեալ էք,	ihr habet gehabt, ստացեալ ի-
սիւիին օլտոս կիմ օլմուս .	ցեք, սիւիին օլտոս կիմ օլմուս իսէ .
sie haben gehabt, ստացեալ են,	sie haben gehabt, ստացեալ ի-
օնլուրն օլտոս կիմ օլմուս .	ցեն, օնլուրն օլտոս կիմ օլմուս իսէ .

Կնքեալ դերակատար .

Եզական .

ich hatte gehabt, ստացեալ էի,	ich hätte gehabt, եթէ ստացեալ
դէնիմ օլմուսնապոս .	էի, դէնիմ օլմուսն օլտայլալ .
du hattest gehabt, ստացեալ էիր,	du hättest gehabt, ստացեալ էիր,
սէնիին օլմուսնապոս .	սէնիին օլմուսն օլտայլալ .
er, sie hatte gehabt, ստացեալ	er, sie hätte gehabt, ստացեալ
էր, օնոսն օլմուսնապոս .	էր, օնոսն օլմուսն օլտայլալ .

Յոգնական .

wir hatten gehabt, ստացեալ	wir hätten gehabt, ստացեալ
էաք, դիւիմ օլմուսնապոս .	էաք, դիւիմ օլմուսն օլտայլալ .
ihr hättet gehabt, ստացեալ էիք,	ihr hättet gehabt, ստացեալ էիք,
սիւիին օլմուսնապոս .	սիւիին օլմուսն օլտայլալ .
sie hatten gehabt, ստացեալ էին,	sie hätten gehabt, ստացեալ էին,
օնլուրն օլմուսնապոս .	օնլուրն օլմուսն օլտայլալ .

Այսպէսնի պարզ .

Այսպէսն .

ich werde haben, <i>ստացայց</i> , պէ- նի՛մ օլածա՛մ .	ich werde haben, <i>ստանայցեմ</i> , պէնի՛մ օլածա՛մ օլտա կի՛մ իսէ .
du wirst haben, <i>ստացիս</i> , սէ- նին օլածա՛մ .	du werdest haben, <i>ստանայցես</i> , սէնին օլածա՛մ օլտա կի՛մ իսէ .
er, sie wird haben, <i>ստացի</i> , օ- նուն օլածա՛մ .	er, sie werde haben, <i>ստանայցէ</i> , օնուն օլածա՛մ օլտա կի՛մ իսէ .

Յոգնական .

wir werden haben, <i>ստացուք</i> , պիւղի՛մ օլածա՛մ .	wir werden haben, <i>ստանայցեմք</i> , պիւղի՛մ օլածա՛մ օլտա կի՛մ իսէ .
ihr werdet haben, <i>ստասջիք</i> , սի- ւղին օլածա՛մ .	ihr werdet haben, <i>ստանայցեք</i> , սիւղին օլածա՛մ օլտա կի՛մ իսէ .
sie werden haben, <i>ստացին</i> , օն- լարըն օլածա՛մ .	sie werden haben, <i>ստանայցեն</i> , օնլարըն օլածա՛մ օլտա կի՛մ իսէ .

Այսպէսնի բաղադրեալ .

Այսպէսն .

ich werde gehabt haben, <i>ստա- ցեալ եղէց</i> , պէնի՛մ օլնաւ օլածա՛մ .	ich werde gehabt haben, <i>եթէ ստացեալ եղէց</i> , պէնի՛մ օլնաւ օլածա՛մ օլտա կի՛մ իսէ .
du wirst gehabt haben, <i>ստացեալ եղիցիս</i> , սէնին օլնաւ օլածա՛մ .	du werdest, gehabt haben, <i>եթէ ստացեալ եղիցիս</i> , սէնին օլ- նաւ օլածա՛մ օլտա կի՛մ իսէ :
er, sie wird gehabt haben, <i>ստա- ցեալ եղիցի</i> , օնուն օլնաւ օլա- ծա՛մ :	er, sie werde gehabt haben, <i>եթէ ստացեալ եղիցի</i> , օնուն օլնաւ օլածա՛մ օլտա կի՛մ իսէ .

Յոգնական .

wir werden gehabt haben, <i>ստա- ցեալ եղիցուք</i> , պիւղի՛մ օլնաւ օլածա՛մ .	wir werden gehabt haben, <i>եթէ ստացեալ եղիցուք</i> , պիւղի՛մ օլ- նաւ օլածա՛մ օլտա կի՛մ իսէ .
ihr werdet gehabt haben, <i>ստա- ցեալ եղիցիք</i> , սիւղին օլնաւ օ- լածա՛մ .	ihr werdet gehabt haben, <i>ստա- ցեալ եղիցիք</i> , սիւղին օլնաւ օ- լածա՛մ օլտա կի՛մ իսէ .
sie werden gehabt haben, <i>ստա- ցեալ եղիցին</i> , օնլարըն օլնաւ օ- լածա՛մ .	sie werden gehabt haben, <i>ստա- ցեալ եղիցին</i> , օնլարըն օլնաւ օլածա՛մ օլտա կի՛մ իսէ .

Հրամայական .

Եւ .

Յգն .

habe, (habe du), ստացիր . «Է . habet, ստացիք, «իւրին օրսն .
 նին օրսն .

habe er, sie, ստացի, ծնան օր . haben sie, ստացին, ծնարժն օր .
 սնն . սնն .

Ինքնակոչ .

Կերիայ . haben, ունեւ, ստանալ, օլմտ .

Անցեալ . gehabt haben, ստացեալ գող, էփինժէ կմ՞ օլմտ օլմտ .

Ապանի . haben werden, ստանալոց, ունեւոց գող, էփինէճէ օլմտ .

Ընդունելութեան .

Կերիայ . habend, ստացող, էփինէն, օլմն .

Անցեալ . gehabt, ստացեալ, էփինժէ, օլմտ .

ԽՈՆԱՐՀՈՒՄՆ ՕԺԱՆԴԱԿ ԲԱՅԻՍ WERDEN. ԼԻՆԵԼ .

ԵՂԱՆԻԼ .

ՍԱՀՄԱՆԱԿԱՆ

ՍՏՈՐԱԴԱՍԱԿԱՆ

Կերիայ .

Եղական .

ich werde, լինիմ, օլմտում .

ich werde, լինիցիմ, օլմտ .

du wirst, լինիս, օլմտսնն .

du werdest, լինիցիս, օլման .

er, sie wird, լինի, օլմտ .

er, sie werde, լինիցի, օլմ .

Յոգնական .

wir werden, լինիմք, օլմտսնն .

wir werden, լինիցիմք, օլմտ .

ihr werdet, լինիք, օլմտսննսնն .

ihr werdet, լինիցիք, օլմաննն .

sie werden, լինին, օլմար .

sie werden, լինիցին, օլմար .

Անկատար .

Եղանակն .

ich wurde (ward) լինէի , օլոր . ich würde , եթէ լինէի , օլորպէս .
 դու wurdest (wardst) , լինէիր , օլոր . du würdest , լինէիր , օլորպէս .
 er , sie wurde (ward) , լինէր , օլոր . er , sie würde , լինէր , օլորպէս .

Յոգնակն .

wir wurden , լինէաք , օլոր . wir würden , լինէաք , օլորպէս .
 ihr wurdet , լինէիք , օլոր . ihr würdet , լինէիք , օլորպէս .
 sie wurden , լինէին , օլոր . sie würden , լինէին , օլորպէս .

Ատարեալ .

Եղանակն .

ich bin worden (geworden) , ե . ich sey worden (geworden) ,
 ղէ , օլոր . լեալ իցեմ , օլոր իսէ .
 du bist worden (geworden) , ե . du seyst worden (geworden) ,
 ղէր , օլոր . լեալ իցես , օլոր իսէ .
 er , sie , ist worden (geworden) , ե . er , sie sey worden (geworden) ,
 եղև , օլոր . լեալ իցէ , օլոր իսէ .

Յոգնակն .

wir sind worden (geworden) , ե . wir seyen worden (geworden) ,
 ղաք , օլոր . լեալ իցեաք , օլոր իսէ .
 ihr seyd worden (geworden) , ե . ihr seyet worden (geworden) ,
 ղէք , օլոր . լեալ իցէք , օլոր իսէ .
 sie sind worden (geworden) , ե . sie seyn worden (geworden) ,
 ղեն , օլոր . լեալ իցեն , օլոր իսէ .

Գերակատար .

Աղակաճ .

ich war worden (geworden), լեալ էի , օլնաւ իրիճ .	ich wäre worden (geworden), եթէ լեալ էի , օլնաւ օլնայալճ .
du warst worden (geworden), լեալ էիր , օլնաւ իրին .	du wärest worden (geworden), լեալ էիր , օլնաւ օլնայալն .
er, sie war worden (geworden), լեալ էր , օլնաւ իրի .	er, sie wäre worden (geworden), լեալ էր , օլնաւ օլնայալ .

Յոգնակաճ .

wir waren worden (geworden), լեալ էաք , օլնաւ իրիճ .	wir wären worden (geworden), եթէ լեալ էաք , օլնաւ օլնայալճ .
ihr wäret worden (geworden), լեալ էիք , օլնաւ իրինիւ .	ihr wäret worden (geworden), լեալ էիք , օլնաւ օլնայալն .
sie waren worden (geworden), լեալ էին , օլնաւ իրիւր .	sie wären worden (geworden), լեալ էին , օլնաւ օլնայալր .

Այառնի պարզ .

Աղակաճ .

ich werde werden, եղէց , օլաճաւ չլճ :	ich werde werden, լինիցիճ , օլ լաճախաճ .
du wirst werden, եղիցիս , օլաւ ճախալն .	du werdest werden, լինիցիս , օլ լաճախան .
er, sie wird werden; եղիցի , օլաւ ճախ .	er, sie werde werden, լինիցի , օլաճախ .

Յոգնակաճ .

wir werden werden, եղիցուք , օլաճալլալ .	wir werden werden, լինիցիճք , օլաճախախ .
ihr werdet werden, եղիճիք , օլ լաճախալնալլալ .	ihr werdet werden, լինիճիք , օլ լաճախանալլալ .
sie werden werden, եղիցին , օլաւ ճախալր .	sie werden werden, լինիցին , օլ լաճախալլալր .

Ապառնի բաղադրեալ.

Եղական.

ich werde worden (geworden)	ich werde worden (geworden)
seyn, լինեւոց եմ, օլճուշ օլաժաղըճ.	seyn, լինիցիմ, օլճուշ օլաժադ օլամ.
du wirst worden (geworden)	du werdest worden (geworden)
seyn, լինեւոց ես, օլճուշ օլաժադսըն.	seyn, լինիցիս, օլճուշ օլաժադ օլամն.
er, sie wird worden (geworden)	er, sie werde worden (geworden)
seyn, լինեւոց է, օլճուշ օլաժադ կամ օլաժադ դըր.	seyn, լինիցի, օլճուշ օլաժադ օլա.

Յոգնական.

wir werden worden (geworden)	wir werden worden (geworden)
seyn, լինեւոց եմք, օլճուշ օլաժաղըն.	seyn, լինիցիմք, օլճուշ օլաժադ օլամ.
ihr werdet worden (geworden)	ihr werdet worden (geworden)
seyn, լինեւոց էք, օլճուշ օլաժադսընըն.	seyn, լինիցիք, օլճուշ օլաժադ օլամնըն.
sie werden worden (geworden)	sie werden worden (geworden)
seyn, լինեւոց են, օլճուշ օլաժադսըր.	seyn, լինիցին, օլճուշ օլաժադ օլաւըր.

Տրամայական.

Եղական.

werde, լեր, օլ, սէն օլ.
werde er, sie, լիցի, օլուան.

Յոգնական.

werdet, լերուք, օլանանը.
werden sie, լիցին, օլանանըր.

Անբերեալ.

Եբիւյ. werden, լինել, եղանիլ, օլմադ.
Անբեւլ. geworden seyn, եղեալ լինել, օլճուշ օլմադ.
Աղառնի, werden werden, լինեւոց դոլ, օլաժադ օլմադ.

Անբոանեւոլեան.

Եբիւյ. werdend, գոյող, որ լինի, օլան, օլադ.
Անբեւլ. worden, geworden, լեալ, օլճուշ.

Ճանօթեանքի . Եթէ բայս werden իցէ միայնակ , 'ի կիր արկանի ընդունելու թինն geworden , զք . ich bin krank geworden , ես հիւանդ եղէ (հիւանդացայ) , եւ . իսկ որպէս օժանդակ դնի worden , զք . ich bin getadelt worden , պարսաւեցայ .

ԽՈՆԱՐՀՈՒՄՆ ԿԱՆՈՆԱԻՈՐ ԲԱՅԻՍ LOBEN . ԳՈՎԵԼ .

Ն Ե Ր Գ Ո Ր Ծ Ա Կ Ա Ն

Ս Ա Հ Մ Ա Ն Ա Կ Ա Ն

Ս Տ Ո Ր Ա Դ Ա Ս Ա Կ Ա Ն

Ներկայ .

Եղանակն .

ich liebe, գովեմ, էօյերի՛ . ich liebe, գովիցեմ, էօյե՛ .
 du lobest (lobst), գովես , էօ . du lobest, գովիցես , էօյե՛ն .
 օյերի՛ն .
 er, sie lobet (lobt), գովէ , էօյեր . er, sie liebe, գովիցէ , էօյե՛ .

Յոգնակնն .

wir loben, գովեմք , էօյերի՛ն . wir loben, գովիցեմք , էօյե՛ն .
 ihr lobet (lobt), գովէք , էօյեր . ihr lobet, գովիցէք , էօյե՛նն .
 օյերի՛ն .
 sie loben, գովեն , էօյերե՛ր . sie loben, գովիցեն , էօյե՛նք .

Մնկատար .

Եղանակն .

ich lobte, գովէի , էօյերի՛ր . ich lobete, եթէ գովէի , էօյե՛րի
 րի՛ .
 du lobtest, գովէիր , էօյերի՛նն . du lobetest, գովէիր , էօյե՛րի
 րի՛նն .
 er sie lobte, գովէր , էօյերի՛ր . er, sie lobete, գովէր , էօյե՛րի
 րի՛ .

Յոգնակնն .

wir lobten, գովէաք , էօյերի՛ր . wir lobeten, գովէաք , էօյե՛րի
 րի՛ր .
 ihr lobtet, գովէիք , էօյերի՛րի՛նն . ihr lobetet, գովէիք , էօյե՛րի
 րի՛րի՛նն .
 sie lobten, գովէին , էօյերե՛րի՛ր : sie lobeten, գովէին , էօյե՛րի
 րի՛րի՛ր .

Վատարեալ .

Եղանակն .

ich habe gelobt, գովեցի , էօյ . դու hast gelobt, գովեցեր , էօյ . er, sie hat gelobt, գովեաց , էօյ .	ich habe gelobet, գովեալ իցեմ , du habest, gelobet, գովեալ ի . er, sie habe gelobet, գովեալ ի .
---	---

Յոգնակնն .

wir haben gelobt, գովեցաք , էօյ . ihr habet gelobt, գովեցիք , էօյ . sie haben gelobt, գովեցին , էօյ .	wir haben gelobet, գովեալ ի . ihr habet gelobet, գովեալ իցեք , sie haben gelobet, գովեալ իցենն ,
---	--

Գերազատար .

Եղանակն .

ich hatte gelobt, գովեալ էի , էօյ . du hattest gelobt, գովեալ էիր , er, sie hatte gelobt, գովեալ էր ,	ich hätte gelobet, եթէ գովեալ էի , էօյդու ինչդ . du hättest gelobet, գովեալ էիր . er sie hätte gelobet, գովեալ էր .
---	--

Յոգնակնն .

wir hatten gelobt, գովեալ էաք , ihr hättet gelobt, գովեալ էիք , sie hatten gelobt, գովեալ էին ,	wir hätten gelobet, գովեալ էաք , ihr hättet gelobet, գովեալ էիք , sie hätten gelobet, գովեալ էին ,
---	--

Այսուսի սարղ.

Եղանակ.

ich werde loben, գովեցից, էօյէ- ճէյիճ.	ich werde loben, գովեցեմ, էօյէ- ճէ+ օլւամ.
du wirst loben, գովեսցես, էօյէ- ճէ+սիւն.	du werdest loben, գովեսցես, էօ- յէճէ+ օլւան.
er, sie wird loben, գովեսցէ, էօյէ- էօյէճէ+.	er, sie werde loben, գովեսցէ, էօ- յէճէ+ օլւա.

Յոգնական.

wir werden loben, գովեսցուք, էօյէճէյիւ. էօյէճէյիւ.	wir werden loben, գովեսցուք, էօյէճէ+ օլւա+.
ihr werdet loben, գովեսցիք, էօյէ- ճէ+սիւնիւ.	ihr werdet loben, գովեսցիք, էօ- յէճէ+ օլւանը.
sie werden loben, գովեսցին, էօյէ- էօյէճէ+լեր.	sie werden loben, գովեսցին, էօյէ- ճէ+ օլւալեր.

Այսուսի բաղադրեալ.

Եղանակ.

ich werde gelobt haben, գովեալ ուսիցիմ, էօյիւ-լ օլւամալը.	ich werde gelobet haben, եթէ գովեալ ուսիցիմ, էօյիւ-լ օլւ- մա+ օլւամ.
du wirst gelobt haben, գովեալ ուսիցիս, էօյիւ-լ օլւամասն.	du werdest gelobet haben, գո- վեալ ուսիցիս, էօյիւ-լ օլւամ+ օլւան.
er, sie wird gelobt haben, գո- վեալ ուսիցի, էօյիւ-լ օլւամա+.	er, sie werde gelobet haben, գո- վեալ ուսիցի, էօյիւ-լ օլւամ+ օլւա.

Յոգնական.

wir werden gelobt haben, գո- վեալ ուսիցիմք, էօյիւ-լ օլւամ- ալը.	wir werden gelobet haben, գո- վեալ ուսիցիմք, էօյիւ-լ օլւամ+ օլւա+.
ihr werdet gelobt haben, գովեալ ուսիցիք, էօյիւ-լ օլւամասնը.	ihr werdet gelobet haben, գո- վեալ ուսիցիք, էօյիւ-լ օլւամ+ օլւանը.
sie werden gelobt haben, գովեալ ուսիցին, էօյիւ-լ օլւամալեր.	sie werden gelobet haben, գո- վեալ ուսիցին, էօյիւ-լ օլւամ+ օլւալեր.

Հրահայտման .

Եզական .

Յգնական .

lobe, գովեսի, էօյ .

lobet, գովեցէք, էօյիանիւզ .

lobe er, sie, գովեսցէ, էօյսիան .

loben sie, գովեսցեն, էօյսիանէր .

Լինելոցն .

Եերիւյ . loben,

գովել,

էօյմէ+, մէքս էլմէ+ .

Անցեալ . gelobet haben,

գովեալ ունել,

էօյիւլ օլմա+ .

Ապահով . loben werden,

գովելոց գօլ,

էօյէճէ+ օլմա+ .

Լիարանելումն .

Եերիւյ . lobend,

գովող, որ գովէ,

էօյէն, էօյէր .

Անցեալ . gelobet, gelobt,

գովեալ .

էօյիւլ .

Կ Ր Ա Ի Ո Ր Ա Կ Ա Ն

Ս Ա Տ Մ Ա Ն Ա Կ Ա Ն

Ս Տ Ո Ր Ա Դ Ա Ս Ա Կ Ա Ն

Եերկոց .

Եզական .

ich werde,

գովիմ, էօյիւ-

ich werde,

գովիցիմ, էօյիւ-

du wirst,

գովիս, էօյիւ-

du werdest,

գովիցիս, էօյիւ-

er, sie wird,

գովի, էօյիւ-

er, sie werde,

գովիցի, էօյիւ-

gelobet *hurd* gelobt,

gelobet *hurd* gelobt,

Յոգնական .

wir werden,

գովիմք, էօյիւ-

wir werden,

գովիցիմք, էօ-

ihr werdet,

գովիք, էօյիւ-

ihr werdet,

գովիցիք, էօյիւ-

sie werden,

գովին, էօյիւ-

sie werden,

գովիցին, էօյիւ-

լիւրէլէր .

լիւրէլէր .

Մեկատար .

Եղանակն .

ich wurde (ward) gelobt, *դո* ich würde gelobet, *եթէ դովէի*,
վէի, *էօյի-լի-րաթի-մ*. *էօյի-լի-րա-էյթի-մ*.
 du wurdest, *ևն* : du würdest, *ևն* :

Տէս ՚ի իսնարհման Բային werden .

Կատարեալ .

Եղանակն .

ich bin gelobt worden, *դովեցայ*, ich sey gelobet worden, *եթէ դո*,
վեցայ, *էօյի-լի-րաթի-մ* *ի-ն* .
 du bist, *ևն* . du seyst, *ևն* .

Գերակատար .

Եղանակն .

ich war gelobt worden, *դովեալ* ich wäre gelobet worden, *եթէ*
կի՞ դովեցեալ էի, *էօյի-լի-լ* *դովեցեալ էի*, *էօյի-լի-լ* *ի-ն*
ի-թի-մ . *թի-մ* .
 du warst, *ևն* . du wärest, *ևն* .

Մյառնի պարզ .

Եղանակն .

ich werde gelobt werden, *դովե* ich werde gelobet werden, *դովե*
ցայց, *էօյի-լի-մէճի-մ* . *ցիմ*, (*որպէս ՚ի ներկայն*) . *էօ*
յի-լի-մէճի-մ *օլրաբամ* .
 du wirst, *ևն* . du werdest, *ևն* .

Մյառնի բաղադրեալ .

Եղանակն .

ich werde gelobt werden seyn, ich werde gelobet werden seyn,
դովեալ եղեց, *էօյի-լի-մէճի-մ* *օ* *եթէ դովեալ եղեց*, *էօյի-լի-*
լրաբամ . *մէճի-մ* *օլրաբամ* .
 du wirst, *ևն* . du werdest, *ևն* .

Լըրրորդ՝ բայք, որք որպէս զձայնակրահանս կամ զգիմազուրկս 'ի կիր արկանին, փք. sich müde reiten, խոնջեցուցանել զինքն հեծանելով 'ի ձի. laufen, ընթանալ. gehen, երթալ, գնալ. sich, verirren, զարտուղիլ. es hat geschneiet, ձիւնեաց. es hat gereift, էջ եղեամն. es hat mich gefroren, մրսեցայ. es hat mir gefallen, հաճոյ եղև ինձ. ևն :

Չորրորդ՝ նոքա, որք նշանակեն զփոփոխուի տեղւոյ, բայց առանց որոշելոյ զտեղին. փք. reiten, երթալ ձիով ('ի տեղի ինչ). reisen, ճանապարհորդել. springen, ստանուլ, ևն :

Օ seyn առնուն նախ՝ ոչ ներգործականքն, որք նշանակեն զանցումն կամ զփոփոխուի ինչ յայլ վիճակ. փք. aufleben, յառնել 'ի մեռելոց, կենդանանալ. ausarten, խորթանալ, օտարանալ. begegnen, հանդիպել, պատահել. bersten, պայթիլ, հերձանիլ շառաւմամբ, erblassen, դեղնիլ. erbleichen, այլադունիլ. erkalten, ջրտանալ. erlöschen, շիջանել. gerathen, յաջողիլ, դառնալ, լինել. genesen, առողջանալ. herumirren, աստանդական շրջիլ. sinken, խորասոյզ լինել, անկանիլ. stürzen, անկանիլ, կործանիլ գահավէժ. straucheln, գթել ոտից. verarmen, աղքատանալ. ևն :

Լըրկրորդ՝ որք նշանակեն որոշեալ նպատակ կամ տեղի ինչ, փք. fahren, ածել, տանիլ (նաւու կամ կառօք յայն ինչ տեղի). fliehen, փախչիլ. fliegen, թռչիլ. folgen, հետեւել. rennen, արշաւել. reiten, երթալ (ձիով). reisen, երթալ ('ի ճանապարհ). rücken, շարժել 'ի տեղւոջէ, խախտել. schiffen, նաւել. scheiden, անջատիլ. schleichen, սպրդիլ. schreiten, քայլել, յառաջել, անցանել. schwimmen, լողալ. ևն :

Օ երկուսին ևս առնուն բայքն, որք մերթ ներգործական և մերթ կրաւորական են. փք. ich habe mit meiner Reise geeilt, ես փութացայ երթալ զճանապարհն իմ. ich bin nach der Stadt, geeilt, փութալով գնացի 'ի քաղաքն. das Feuer hat den Thon ausgebrannt, հուրն թրծեաց զկաւն. das Feuer ist ausgebrannt, հուրն ծախեալ զամ շիջաւ. ich habe

den Schimmel geritten, *հեծայ 'ի ձին սպիտակ* . ich bin nach Neudorf geritten, *հեծեալ 'ի ձի գնացի 'ի 'Կորագիւղն* . der Fuhrmann hat uns umgeworfen, *սայլորդն զգետնեաց զմեզ* ('ի մէջ սայլին) . der Wagen ist umgeworfen, *սայլն կործանեցաւ* . der Kutscher hat seinen Herrn gefahren, *սայլորդն տարաւ* (*կառօք*) *զտէրն իւր* . der Herr ist gefahren, *տէրն գնաց* (*կառօք*) . *ևն* :

Բաղադրեալ բայք կամ մնան անանջատ 'ի բաղադրութենէ իւրեանց 'ի խոնարհմունս, և ասին հարազատ բաղադրութի (echte Zusammensetzung) . *դր . willfahren, առնել ըստ կամաց ուրուք . ich willfahre, առնեմ ըստ կամաց ուրուք . ich habe ihm gewillfabret, ես արարի ըստ կամաց նորա . և այլն . և կամ անջատին և ասին անհարազատ բաղադրութի (unechte Zusammensetzung) , յորոց բառնալով ըզմասնիկն բաղադրական կամ զբառն բարդեալ՝ որ յօդեալն է 'ի սկիզբն բայից, դնի զկնի նոցա անփոփոխ և անջատեալ՝ որպէս թէ լինէին երկու զանազան բառք, և բայն միայն խոնարհի .* *դր . ausgehen, արտաքս ելանել . ich gehe aus, ելանեմ արտաքս . abreisen, երթալ 'ի ճանապարհ . ich reise ab, երթամ 'ի ճանապարհ, ևն :* *Բտանին և բայք յորս են հարազատ և անհարազատ բաղադրութիք 'ի միասին, բայց ըստ զանազան նշանակութի :*

'Ի բայս դիտելի է՝ թէ շեշտն 'ի վերայ բային իցէ եթէ 'ի վերայ բաղադրութի . զի եթէ իցէ 'ի վերայ բաղադրութեան, յարի մասնիկն յարադրական ցը յընդունելութին անցեալ՝ 'ի վերայ բաղադրութին, բայց ոչ երբէք 'ի բայն :

Բայք՝ որք զշեշտն ունին 'ի վերայ իւրեանց և ոչ առնուն զյարադրականն ցը, են նախ՝ ամենայն բայք բաղադրեալք յարադրականօքս be, ent կամ emp, er, ge, wer և zer; դր . beschreiben, ստորագրել, նկարագրել բանիւ . entstehen, ծագել, բըղխել . ertragen, կրել . gefallen, հաճոյանալ . verzágen, վհատիլ . zerréissen, սլատառել . *ևն :* *Իսկ եթէ ունիցին սոքա նախ քան զինքեանս զմասնիկս ab, un, յայնժամ զշեշտն առնուն մասնիկքն .* *դր . veráb-*

scheuen, զգուիլ, գարշիլ . beúnruhigen, անհանդիստ առնել . verúnreinigen, աղտեղել, շաղախել . verúr-sachen, պատճառել . և այլն :

Երկրորդ՝ որք բաղադրին բառիւս hinter, voll և wider, րօ . hinterlassen, թողուլ ինչ յետս . vollén-den, կատարել, ՚ի գլուխ հանել . vollziéhen, ՚ի գործ դնել . widerfáhren, հանդիպել, հասանել . widerlé-gen, հերքել . և այլն :

Բաղադրեալ բայք որք զշեշտն ունիցին ՚ի վերայ նախընթաց յարակից մասնկանն կամ բառին, առնուն զմասնիկն ge յանցեալ ընդունելու թին . րօ . réchtfertigen, անբասիր առնել, ընդունելու թին լի նի gerechtfertiget, անբասիր արարեալ, liē . ántwor-ten, պատասխանել . geantwortet և frü'h-stücken, նախաձաշիկ առնել . hándhaben, ՚ի կիրարկանել, հպել ձեռամբ . líebkosen, գգուել . ráth-schlagen, խորհուրդ ՚ի մէջ առնուլ . wéissagen, գուշակել . úrtheilen, դատել . willfáhren, հաճել զմիտս ուրուք . wétterleuchten, փայլատակել . múthmassen, վարկանել . և այլն :

Ի բայս՝ որք բաղադրին մասնկամբս miss, դնի շեշտն հասարակօրէն ՚ի miss, բայց յայնժամ ներգործականաբար առնուն զյարադրականն ge յընդունելուիս, և զzu յաներեւոյթն, րօ . missbilligen, ոչ հաճիլ, ընդունելուին լինի gemissbilliget, և աներեւոյթն zu missbilligen, առ ՚ի ոչ հաճիլ . և այլն : Սոյնպէս են և missbrauchen, չարաչար ՚ի կիրարկանել . missdeuten, ՚ի թիւր միտս մեկնել . missgönnen, նախանձիլ . և այլն :

Յոչ ներգործականս դնին մասնիկքս ge և zu ՚ի մէջս բառից, րօ . missglücken, ոչ յաջողիլ . missgeglücket, ոչ յաջողեալ . misszuglücken, առ ՚ի ոչ յաջողիլ . սոյնպէս և missarten, խորթանալ . և այլն :

Երբեմն շեշտն դնի ՚ի բայս . բայց յայնժամ կուրուսանէ զմասնիկն ge, րօ . es hat mir missfállen, այս ոչ հաճոյ եղև ինձ . es ist mir misslúngen, այս ոչ յաջողեցաւ ինձ . և այլն :

Երկրորդ՝ անհարազատ բաղադրուին է ՚ի նոսա՝ որք յառաջոյ միաւորեալ անջատելի բառիւ կամ

մասնկամբ ինչ՝ անջատին 'ի սոցանէ 'ի խոնարհմունս, և մասնիկք դնին զկնի նոցա, յորս գլխաւոր շէշան դնի 'ի վերայ անջատեալ բառին կամ մասնկանն. բայց ունելով զբայն առաջի իւրեանց՝ միշտ գրին 'ի միասին, որպէս թէ էին մի միայն բառ. սակայն մասնիկքս ge և zu, դնին ընդ մէջ երկոցունց, որպէս ասացաք 'ի վերոյ: Բառք կի՞ մասնիկք անջատելի են հեռեկալքս, ab, an, auf, aus, bei, dar, ein, fort, her, hin, los, mit, nach, nieder, ob, vor, weg, wieder, zu; դր. ausgiessen, թափել. ich giesse áus, թափեմ. ich goss áus, թափեցի. dass ich ausgiesse, թափիցեմ. ausgegossen, թափեալ. auszugiesen, 'ի թափել. եւ:

Նարազատ և անհարազատ բաղադրութիւն լինի 'ի բայս սկսեալս բառիւս durch, über, um և unter, որք մերթ անջատին և մերթ մնան անանջատ ըստ նշանակուէ նոցա, զորս որոշէ և շէշտուին. զի մերթ դնի 'ի վերայ բաղադրական մասնկանն, և մերթ 'ի վերայ բային. դր. umfáhren, երթալ (կառօք) զտեղեալ իւրիք, մնայ յամ եղանակս անանջատ, դր. ich umfáhre den Berg, երթամ (կառօք) զբերամբ, ասղէն էրբաբընը (ասապա էլէ) ասղաբընը. ich habe ihn umfáhren, ես չորայ (կառօք) զնովաւ, պէն (ասապա էլէ) ծնոս ասղաբընը. և այլն: Իսկ úmfahren, շրջել կամ կործանել զոր (կառօքն հանդերձ), ունի զշէշան 'ի վերայ մասնկանս um, որ անջատի 'ի բայէն. յայտմ դնի յանցեալ ընդունելով թին մասնիկն ge, և յան երեւոյթն zu, ընդ մէջ բայի և բաղադրական մասնը կանն, դր. ich fahre den Menschen úm, կործանեմ զմարդն զայն (կառօքն հանդերձ), (ասապասըյա) օ ասաբըն ասղաբընը. ich habe ihn úmgefahren, կործանեցի զնա (կառօքն). և ն: Սոյնպէս են և բառքս.

dúrchbrechen, սահմ. ich breche durch, խորտակել,

թափանցել, քըրճաք:

durchbréchen,

ich durchbreche, գրուաղել, օչ

ճաք, ճաշապաք էլէլէք:

übergehen,

ich gehe über, զեղանիլ, լեաշճաք:

übergéhen,

ich übergehe, անցանել 'ի միւս

կողմն, էօթէյէ էլէլէք:

únterstehen,	ich stehe unter, լինել չ սրատա սրարու թի :
unterstehen,	ich unterstehe, համարձակել :
úmgēhen,	ich gehe úm, շրջիլ, յաճիլ, րօ- լանմաք, քօնուշմաք :
umgēhen,	ich umgehe, երթալ շուրջ զի- ւիք, էլերաճըն րօլաշմաք :
únterhalten,	ich halte unter, ունել 'ի ներ- քոյ, ալբընա ընալմաք :
unterhálten,	ich unter halte, զուարճացուցա- նել, էյլէնութիւնք :
ü'berlaufen,	ich laufe über, զեղանել, ըսալմաք :
überláufen,	ich überlaufe, անցանել ընդ միջ իրիք, ինչէք :
ü'berführen,	ich führe über, անցուցանել յայնկոյս, օ դիւր ըսարաճա ինչէր- նէք :
überfü'hren,	ich überführe, անցանել 'ի վե- րայ իրիք (նաու կամ կա- ուօք) . և այլն :

Սորա ամենեքին՝ որպէս ասացաք 'ի վերոյ՝ 'ի ստու-
րագասականն մնան միշտ անանջատ : Այսչափ յա-
զազօ կանոնաւորայ :

Իսկ վասն բազմութե և զանազանութե անկանոն
բայից, զորոց ոչ կարեմք գնել ուրոյն ուրոյն զօրի-
նական, զամենայնն գիցուք աստ ըստ այբուբենա-
կան կարգի . եղեալ նախ զաներևոյթն և ասպա
զսահմանական ներկայն և զանկատարն, զստորագա-
սական անկատարն, զհրամայականն և զընդունե-
լութիւնն :

Անգլերեն .	Հայերեն .	Սահմանափակ .
* backen,	եփել .	bäckst, bäckt.
befehlen,	հրամայել .	befiehst, befiehlt.
befleissen,	հոգալ, ջանալ .	est, et (t).
beginnen,	սկսանիլ .	est (st), et (t).
beissen,	խածանել .	est, st.
bergen,	ծածկել .	birgst, birgt.
bersten,	պայթիլ .	est, berstet <i>ի՞</i> birst.
betriegen,	խաբել .	<i>տես</i> triegen.
* bewegen,	շարժել, յորդորել .	est (st), et (t).
biegen,	թեքել .	est (st), et (t).
bieten,	մատուցանել .	est, et, <i>յոբան</i> . beutst, beut.
binden,	կապել .	est, et.
bitten,	աղաչել .	est, et.
blasen,	փչել .	bläsest, bläset <i>ի՞</i> bläst.
bleiben,	մնալ .	est (st), et (t).
* braten,	խորովել .	brätst, brät.
brechen,	խորտակել .	brichst, bricht.
brennen,	այրել .	est (st), et (t).
bringen,	բերել .	est (st), et (t).
däuchten,	թուիլ .	es däucht.
denken,	մտածել .	est (st), et (t).
* dingen,	'ի վարձու առնուլ .	est (st), et (t).
dreschen,	կասուլ .	drischest, drischet (drischt).
dringen,	թափ անցանել .	est (st), et (t).
dürfen,	համարձակիլ .	darf, darfst, darf.
empfangen,	առնուլ .	empfängst, empfängt.
empfehlen,	յանձն առնել .	empfehlst, empfiehlt.
empfinden,	զգալ .	est, et.
erbleichen,	դեղնիլ .	est (st), et (t).
erschallen,	բոմբիւնս արձակել .	est (st), et (t).
erschrecken,	զարհուրեցուցանել .	erschrickst, erschrickt.
erwägen,	կշռել (մտօք) .	est (st), et (t).
essen,	ուտել .	issect, isst.
fahren,	երթալ (կառօք , նաւու) .	fährst, fährt.
fallen,	անկանել .	fällst, fällt.
fangen,	ըմբռնել .	fängst, fängt.
fechten,	մարտնչիլ .	fichst, ficht.
finden,	գտանել .	est, et.
flechten,	հիւսել .	flichst, flicht.
fliegen,	թռչել .	st, t.

Բայտ նշանակելալ * այսոս նշանաւ շինիի եւս կանոնաւոր :

Սահմ. անխար.	Ստոր. անխարար.	Հրահայ.	Ընդունելու.
buck, befahl, bessiss, begann, be- gonn. biss, barg, barst, borst.	bücke, befähle, bessisse, begänne, be- gönne. bisse, bärke, bärste, börste.	back, e. befiehl, bessleiss, beginn, e. beiss, birg, berste, birst.	gebacken. befohlen. bessissen. begonnen. gebissen. geborgen. geborsten.
bewog, bog, bot, band, bat, blies, blieb, briet, brach, brannte, brachte, es däuchte, dauchte.	bewöge, böge, böte, bände, bäte, bliese, bliebe, briete, bräche, brennete, brächte, es däuchte,	beweg, bieg, biet, e. bind, e. bitt, e. blas, e. bleib, e. brat, e. brich, e. brenn, e. bring, e.	bewogen. gebogen. geboden. gebunden. gebeten. geblasen. geblieben. gebraten. gebrochen. gebrannt. gebracht. gedäucht.
dachte, dingte (dung), drasch, drang, durfte, empfang, empfahl, empfang, erblich, erscholl, erschrack, erwog, ass, fuhr,	dächte, dingete (dünge). dräsche, dränge, dürfte. empfänge, empfähle, empfände, erbliche, erschölle, erschrocke, erwöge, ässe, führe,	denk, e. ding, e. drisch, dring, e. empfänge, empfiehl, empfinde, erbleich, erschall, e. erschrick, erwäge, iss, fahr, e.	gedacht. gedungen. gedroschen. gedrungen. gedurst. empfangen. empfohlen. empfundnen. erblichen. erschollen. erschrocken. erwogen. gegessen. gefahren,
fiel, fing, focht, fand, flocht, flog,	fiele, finge, föchte, fände, flöchte, flöge,	fall, e. fang, e. ficht, find, e. flicht, flieg,	gefallen. gefangen. geföchten. gefunden. geflochten. geflogen.

fliehen,	փախչել .	est (st), et (t). (յոբան . fleuchst, fleucht).
fließen,	հոսել .	est, et (t). (յոբան . flessest, fleusst).
* fragen,	հարցանել .	frägst, frägt.
fressen,	լափել, ծախել .	frissest, frisset, (frisst).
frieren,	ցրտանալ .	est (st), et (t). (յոբան . freurst, freurt).
gähren,	խմորիլ .	est, et.
gebären,	ծնանել .	est, t, (gebierst, gebiert).
geben,	տալ .	gibst, gibt.
gedeihen,	բարգաւաճել .	gedeihst, gedeiht.
gehen,	երթալ (ոտամբ) .	gehst, geht.
gelingen,	յաջողել .	est (st), et (t).
gelten,	արժել .	giltst, gilt.
genesen,	առողջանալ .	est, et.
geniessen,	վայելել .	est, et (t).
geschehen,	դէսլ լինել .	geschiehst, geschieht (geschieht).
gewinnen,	ստանալ .	est (st), et (t).
giessen,	հեղուլ, հոսել .	est, t.
gleichem,	նմանիլ .	est, t.
gleiten,	սահիլ .	est, et.
gönnen,	խնդալ .	est, et (t).
graben,	բրել .	gräbst, gräbt.
greifen,	ըմբռնել, շօշափել .	est (st), t.
haben,	ունել, ստանալ .	hast, hat.
halten,	ունել .	hältst, hält.
hängen,	կախել .	hängst, hängt. hängest, hängt.
hauen,	հատանել, ճեղքել .	haust, haut.
heben,	բառնալ .	hebst, hebt.
heissen,	անուանել .	est, et (t).
helfen,	օգնել .	hilfst, hilft.
keifen,	կապել .	est (st), et (t).
kennen,	ճանաչել .	est, et (t).
klieben,	ճեղքել .	kliebst, kliebt.
klimmen,	մաղլցիլ ելանել .	est (st), et (t).
klingen,	հնչել .	est (st), et (t).
kneifen,	կտել . լիքի + ևէ՞լէ + .	est (st), et (t).
kneipen,		
kommen,	գալ .	est (st), et (t). kommst, kommst; kömmst, kömmt.
können,	կարող լինել .	kann, kannst, kann.
kriechen.	սողալ .	st, t. (յոբան . kreichst, kreich).
laden,	բեռնաւորել .	est (lädst), et (lädt).

Անէրեայն .

Նշանակումներն .

Умзс. ներիայ .

lassen,
laufen,
leiden,
leihen,

lesen.
liegen,
löschen
lügen,
mahlen,
meiden,
melken,
messen,
mögen,

müssen,
nehmen,
nennen,
pfeifen,
* pflegen,

preisen,
quellen,
rathen,
reiben,
reissen,
reiten,
rennen,
riechen,
ringen,
rinnen,
rufen,
salzen,
saufen,
saugen,
schaffen,
scheiden,
scheinen,
scheissen,
schelten,
scheren,
schieben,
schiessen,
schinden,
schlafen,
schlagen,
schleichen,
* schleifen,
schleissen,

Թողուլ .
ընթանալ .
կրել .
'ի փոխ կի՞ յանօթ
աալ .
ընթեանուլ .
ընկողմանիլ .
չիջուցանել .
ստել .
աղալ .
խորշիլ .
կթել զկաթն .
չափել .
կարծիլ, կարելի լի-
նել .
պարտ լինել .
առնուլ .
անուանել .
սուլել .
սովորական գող, հո-
գալ .
գովել .
բղիւել ջրոյ .
խորհուրդ տալ .
չիել .
պատասուել .
հեծանել 'ի ձի .
ընթանալ .
հոտոտել .
ըմբշամարտիլ .
հոսել .
կոչել .
յաղել .
ըմպել (անասնոյ) .
ծծել .
առնել, ստեղծանել .
անջատել .
թուիլ .
աղբել .
նախաաել .
խուզել, գերծուլ .
մղել .
արձակել զլէնս .
քերթել .
'ի քուն լինել .
հարկանել .
սպրդել .
յեսանել .
պատասուել .

lasaest, lasset (lässt).
läufst, läuft.
est, et.
est, et (t).

liesest, lieset (liest).
liegst, liegt.
lischest, lischt.
est, t, (leugst, leugt).
mahlest, mahlt.
est, et.
est (st), et (t).
missest, misst.
mag, magst, mag.

muss, musst, muss.
nimmst, nimmst.
est (st, et (t).
est (st), t.
st, t.

est, et (t).
quillst, quillt.
rätst, rätst.
est (st), et (t).
est, t.
est, et.
est (st), et (t).
st, t, (reuchst, reucht).
est (st), et (t).
est (st), et (t).
est (st), et (t).
est, et (t).
est, et (t).
est (st), et (t).
est (st), et (t).
est, et (t).
est (st), et (t).
est, et.
scheinst, scheint.
est, t.
schildst, schildt.
est, et (schierst, schiert).
st, t.
st, t.
est, et.
schläfst, schläft.
schlägst, schlägt.
est (st), et (t).
est (st), et (t).
est, t.

U=uf. -2 -7.	U=uf. -2 -7.	2 -f=, -f.	U=uf. -2 -7.
liess,	liesse,	lass,	gelassen.
lief,	liefe,	lauf, e.	gelaufen.
litt,	litte,	leide,	gelitten.
lieh,	liehe.	leihe,	geliehen.
las,	läse,	lies,	gelesen.
lag,	läge,	lieg, e.	gelesen.
losch,	lösche,	lös, e.	geloschen.
log,	löge,	lüge (leug).	gelogen.
mahlte (muhl).	mablete, mühle.	mahle,	gemahlen.
mied,	miede,	meid,	gemieden.
molk,	mölke,	melke,	gemolken.
mass,	mässe,	miss,	gemessen.
mochte,	möchte,	gemocht.
musste,	müsste,	gemusst.
nahm,	nähme,	nimm,	genommen.
nannte,	nennete,	nenne,	genannt.
pfiff,	pfiffe,	pfeif,	gepfiffen.
pflog,	pflegte,	pfleg,	gepflogen.
pries,	priese,	preis,	gepriesen.
quoll,	quölle,	quill,	gequollen.
rieth,	riethe,	rathe,	gerathen.
rieb,	riebe,	reib, e.	gerieben.
riss,	risse,	reiss,	gerissen.
ritt,	ritte,	reit, e.	geritten.
rannte,	rennete,	renne,	gerannt.
roch,	röche,	riech,	gerochen.
rang,	ränge,	ringe,	gerungen.
rann,	ränne,	rinn, e.	geronnen.
rief,	riefe,	ruf, e.	gerufen.
salzte,	salzete,	salze,	gesalzen.
soff,	söffe,	sauf, e.	gesoffen.
sog,	söge,	saug,	gesogen.
schuf,	schüfe,	schaff,	geschaffen.
schied,	schiede,	scheid,	geschieden.
schien,	schiene,	schein,	geschienen.
schiss,	schisse,	scheiss,	geschissen.
schalt,	schälte,	schilt,	gescholten.
schor,	schöre,	schere,	geschoren.
schob,	schöbe,	schieb, e.	geschoben.
schoss,	schösse,	schies, e.	geschossen.
schund,	schünde,	schind,	geschunden.
schief.	schliefe.	schlaf, e.	geschlafen.
schlug.	schlüge,	schlag, e.	geschlagen.
schlich,	schliche,	schleich, e.	geschlichen.
schliff,	schliffe,	schleif, e.	geschliffen.
schliss,	schlisse,	schleiss,	geschlissen.

Անգլերէն .	Հայերէն .	Սահմանադրում .
schlafen,	սպորդել .	st, t, (յոբան . schleufst, schleuft).
schliessen,	փակել .	est, t, (յոբան . schlessest, schlesst).
schlingen,	կլանել .	est (st), et (t).
schmalzen,	համեմել ճարպիւ .	est, et (t).
schmeissen,	'ի բաց ձգել .	est, t.
* schmelzen,	հալել .	schmilzest, schmilzt.
* schnauben,	փչել, շնչել զօդ .	st, t.
schneiden,	հատանել .	est, et.
schneien,	ձիւնել .	es schneiet.
schniehen,	տես սchnauben.	
schrauben,	սինդել սպառւտակաւ .	est (st), et (t).
schreiben,	գրել .	st, t.
schreien,	գոչել .	schreist, schreit.
schreiten,	յառաջ խաղալ .	est, et.
schwären,	խխայթել .	est (st), et (t).
schweigen,	լռել .	st, t.
* schwellen,	ուռնուլ .	schwillst, schwillt.
schwimmen,	լողալ .	st, t.
schwinden,	ծախիլ, աներևոյթ լինել .	est, et.
schwingen,	ճօճել .	est, et.
schwören,	երդնուլ .	est (st), et (t).
sehen,	տեսանել .	siehst (siehst); sieht.
senden,	առաքել .	est, et.
sieden,	եռալ .	est (st), et (t).
singen,	երգել .	est (st), et (t).
sinken,	կործանիլ խորաւ սոյլ լինել .	est (st), et (t).
sinnen,	յիշել .	est (st), et (t).
sitzen,	նստել .	est, et (t).
sollen,	պարտ լինել .	soll, sollst, soll.
spalten,	ճեղքել .	est, et.
speien,	թքանել, փսխել .	speiest, spriet,
spinnen,	մանել .	est (st), et (t).
spleissen,	ճեղքել .	est, t.
sprechen,	խօսել .	sprichst, spricht.
spriessen,	ընձիւղել .	est, t, (յոբան . spreusset, spreusst).
springen,	նստնուլ .	est (st), et (t).
stechen,	խայթել .	stichst, sticht.
* stecken,	վարսել .	st, t.
stehen,	կալ, մնալ .	stehst, steht.
stehlen,	սողանալ .	stiehst, stiehlt.

U=4f. m̄l=ap.	U=ap. m̄l=ap.	Σr=5,=1.	Γ̄=7=1:1=1.
schloff.	schlöffē.	schlief, e. (schleuf).	geschlossen.
schloss.	schlösse.	schliess, e. (schleuss).	geschlossen.
schlang (schlung).	schlänge (schlänge).	schling, e.	geschlungen.
schmalzte.	schmalzete.	schmalze.	geschmalzen.
schmiss.	schmisse.	schmeiss.	geschmissen.
schmolz.	schmölze.	schmilz.	geschmolzen.
schnob.	schnöbe.	schnieb.	geschnoben.
schnitt.	schnitte.	schneid, e.	geschnitten.
schnie.	schnie.	geschnien.
schrob.	schröbe.	schraube.	geschroben.
schrrieb.	schriebe.	schreibe.	geschrieben.
schrie.	schrie.	schrei, e.	geschrien.
schrift.	schritte.	schreite.	geschritten.
schwör.	schwöre.	geschworen.
schwieg.	schwiege.	schweig.	geschwiegen.
schwoll.	schwölle.	schwill.	geschwollen.
schwamm.	schwämme.	schwimm, e.	geschwommen.
schwand.	schwände.	schwinde.	geschwunden.
schwäng (schwung).	schwänge (schwänge).	schwing.	geschwungen.
schwör (schwur).	schwöre (schwüre).	schwör.	geschworen.
sah.	sähe.	sieh, e.	gesehen.
sandte.	sendete.	send.	gesandt.
sott.	sötte.	sied.	gesotten.
sang.	sänge.	sing, e.	gesungen.
sank.	sänke,	sink, e.	gesunken.
sann.	sänne.	sinn, e.	gesonnen.
sass.	sässe.	sitz, e.	gesessen.
sollte.	sollte.	gesollt
spaltete.	spaltete.	spalte.	gespalten.
spie.	spiee.	speie.	gespien.
spann (sponn).	spänne (spönne).	spinn, e.	gesponnen.
spliss.	splisse.	spleisse.	gesplissen.
sprach.	spräche.	sprich.	gesprochen.
spross.	sprössc.	spruess, e. (spreuss).	gesprossen.
spräng (sprung).	spränge (sprunge).	spring, e.	gesprungen.
stach.	stäche.	stich.	gestochen.
stack.	stäcke.	steck, e.	gestockt.
stand (stund).	stände (stünde).	steh, e.	gestanden.
stahl (stohl).	stähle (stöhle).	stiehl,	gestohlen.

steigen,	ելանել 'ի վեր .	gst, gt.
sterben,	մեռանել .	stirbst, stirbt.
stieben,	յարուցանել զփոշի .	est (st), t.
stinken,	հոտիլ .	est (st), et (t).
stossen,	մղել, ընդհարկանել .	stössest, stösst.
streichen,	շփել, փայփայել .	est (st), et (t).
streiten,	կագել .	est, et.
thun,	սանել .	thuc, thust, thut.
tragen,	տանել .	trägst, trägt.
treffen,	հարկանել .	triffst, trifft.
treiben,	դրդուել .	est (st), t.
treten,	կոխել .	trittst, tritt.
triefen,	հոսել շիթ առ շիթ .	st, t. (յոք . treufst, treuft) .
triegen,	պատրել .	st, t. (յոք . treugst, treugt) .
trinken,	ըմպել .	trinkst, trinkt,
trügen,	տես տրiegen .	
verbleichen.	դեղնիլ .	est (st), et (t).
verderben,	եղծանել .	verdirbst, verdirbt.
verdriessen,	ոչ հաճիլ .	est, t. (յոք . verdreussest, ver- dreusst).
vergessen,	մոռանալ .	vergissest, vergisst.
vergleichen,	նմանիլ .	est (st), et (t).
* verhehlen,	} ծածկել .	est (st), et (t).
verhelen,		
verlieren,	կորուսանել .	st, t. (յոք . verleurst, verleurt) .
* verlöschen,	շիջանիլ .	verlischest, verlicht.
verwirren,	շփոթել .	est (st), et (t).
wachsen,	աճել .	wächsest, wächst.
* wägen,	կշուել .	est (st), et (t).
waschen,	լուանալ .	waschest, waschet կ'ի՞ր wäscht .
* weben,	ոստայնանկել .	est, et.
weichen,	տեղի տալ .	est (st), et (t).
weisen,	ցուցանել .	est, et.
* wenden,	դառնալ .	est, et.
werben,	գրել 'ի զինուորուի .	wirbst, wirbt.
werden,	լինել .	wirst, wird.
werfen,	ձգել, ընկենուլ .	wirfst, wirft.
wiegen,	կշուել .	wiegst, wiegt.
winden,	որորել . դալարել .	est, t.
* wirren,	շփոթել .	est, t.
wissen,	գիտել .	weiss, weisst, weiss.
wollen,	կամիլ .	will, willst, will.
zeihen,	յաղթահարել .	est (st), et (t).
ziehen,	քարշիլ .	st, t. (յոք . zauchst, zeucht) .
zwingen,	բռնադատել .	zwingst, zwingt.

U-43. u-43-p.

U-43. u-43-p.

U-43. u-43-p.

U-43. u-43-p.

stieg.	stiege.	steig, e.	gestiegen.
starb.	stärbe (stürbe).	stirb.	gestorben.
stob.	stöbe.	stiebe.	gestoben.
stauk.	stänke.	stink, e.	gestunken.
stiess.	stiesse.	stoss.	gestossen.
strich.	striche.	streich, e.	gestrichen.
stritt.	stritte.	streit.	gestritten.
that.	thäte.	thu, e.	gethan.
trug.	trüge.	trag, e.	getragen.
traf.	träfe.	triff.	getroffen.
trieb.	triebe.	treib, e.	getrieben.
trat.	träte.	tritt.	getreten.
trof.	tröfe.	trieff (treuf).	getrofen.
trog.	tröge.	trieg.	getrogen.
trank (trunk).	tränke (trünke).	trink, e.	getrunken.
verblich.	verbliche.	verbleiche.	verblichen.
verdarb (verdurb).	verdärbe) verdürbe).	verdirb.	verdorben.
verdross.	verdrösse.	verdrossen.
vergass.	vergässe.	vergisse.	vergessen.
verglich.	vergliehe.	vergleich, e.	verglichen.
verhehlte.	verhehlete.	verhehle.	verhehlet.
verhol.	verhole.	verhele.	verhohlen.
verlor.	verlöre.	verlier (verleu).	verloren.
verlosch.	verlösche.	verlisch.	verloschen.
verworr.	verworre.	verwirre, verwirr.	verworren.
wuchs.	wüchse.	wachs.	gewachsen.
wog.	wöge.	wäge.	gewogen.
wusch.	wüsche.	wasche.	gewaschen.
wob.	wöbe.	webe.	gewoben.
wich.	wiche,	weich, e.	gewichen.
wies.	wiese.	weis, e.	gewiesen.
wandte.	wendete.	wende.	gewandet.
warb.	würbe.	wirb.	geworben.
ward (wurde).	würde.	werde.	geworden.
warf (wurf).	würfe.	wirf.	geworfen.
wog.	wöge.	gewogen.
wandte.	wände.	wind.	gewunden.
worr.	wörre.	wirre.	geworren.
wusste.	wüsste.	wisse.	gewusst.
wollte.	wollte.	gewollt.
zieh.	ziehe.	zieh.	gezichen.
zog.	zöge.	zieh, e. (zeuch).	gezogen.
zwang.	zwänge.	zwing, e.	gezwungen.

ՅԱՂԱԳՍ ԿԱԽԱԳՐՈՒԹԵԱՆ

Վախադրութիւն (Verhältnisswort կամ Vorwort) է մասն ինչ բանի՝ որ նախադասեալ կամ յետադասեալ գոյականաց՝ ցուցանէ զպարագայս նոցա, և են հետեւեալքս .

An, 'ի, յ, վարի տրականաւ, փր .

der Stock lehnt an der Wand, զաւազանն յենու յորմն . և այլն :

Այլ և **հայցականաւ**, փր . wer hat den Tisch an die Wand gestellt, ո՛վ է գ զսեղանն յորմն, կի՞ յորմն կոյս . և այլն :

Anstatt (կամ statt), 'ի տեղի, փր .

er ist anstatt (statt) seines Bruders da, նա 'ի տեղի եղբոր իւրոյ է աստ, օ բարբառ շննն եկրինն որի որորոս . և այլն :

Auf, 'ի վերայ . վարի փ . տրականաւ . փր .

auf einem Stein sitzen, նստել 'ի վերայ քարի միոյ, պի՞ր թաշա կի՞ թաշ իւստիանն օթորճաք :

auf der Gasse, 'ի փողոցն, սօքաքսա :

auf dem Wasser, 'ի վերայ՝ յերեսս ջրոյն . ստայանն իւստիանի, էիւլիանի :

auf der Geige spielen, ջութակ հարկանել, բէճանն շալճաք :

auf der Stelle, աւ ետեղ, վազվազակի, շա՛ղճաք, պի՞րպէն պի՞րէ :

auf beiden Augen blind, կոյր երկու աչօք, էտ էեօլիւ քեօք :

Բ . հայցականաւ . փր . auf den Baum steigen, ելանել 'ի ծառն, աղաճա շըքճաք :

auf die Erde fallen, անկանել յերկիր, եկրէ որիւշէք :

auf den Tisch setzen, դնել 'ի վերայ սեղանոյ, սոսֆրայա քօճաք :

auf einen borgen, 'ի փոխ կամ յանօթ տալ յանուն ուրօք, պի՞րիննն սորնն էօրիանճ կամ էյրէլի վերիէք :

auf einen zürnen, *զայրանալ ընդ ումք*, պիբինէ
 աստ-ըմաք :

auf seine Schönheit stolz seyn, *հպարտանալ 'ի գե-
 դեցիութի իւր*, քէնաբի կիւղէլլէյիէ ճաղրոարլանմաք :
 ich bitte Sie auf eine Suppe zu mir, *աղաչեմ զձեզ
 գալ առ իս ուտել զթան*, էալլարբըբճ պոսյոարոանոսալ
 պանա պիբ շորպայա :

auf den Abend werde ich Sie besuchen, *ընդ երեկս
 եկից 'ի տեսուի ձեր*, աքշամա ձէնապիկիւղէ կէօրիւ-
 ճէյէ կէլէրբճ :

ich bin auf morgen eingeladen, *ես հրաւիրեալ եմ
 վասն վաղուեան առ ուր*, պէն էարբն իչին ասլէլլէ իմ :
 auf den Tod krank liegen, *հիւանդանալ մահու
 չափ*, էօլիւմ թերէճէսինաբէ խասաս օլմաք :

vier Viertel gehen auf eine Elle, *չորս քառորդք
 առնեն կանդուն մի*, որէօրլն արոսապ պիբ արշլն էպեր :
 auf diese Art, Weise, *այսու եղանակաւ*, պոս լու-
 բիք կամ թիարլիւ :

auf deutsch, *գերմաներէն*, նէճյէճէ . *և՛* :

Aus, *է որպէս զբացաւականն մեր*, 'ի , յ , կի՛ 'ի մի-
 ջոյ . *և վարի տրականաւ . րր .*

aus der Kirche gehen *կամ* kommen, *ելանել կամ
 գալ յեկեղեցոյ*, քիլեպէն շըրմաք :

aus einem Glase trinken, *ըմպել 'ի միոյ բաժակէ*,
 պիբ քապէհպէն իչճէք :

einen aus der Gefahr erretten, *փրկել զոր 'ի վտան-
 գէ*, պիբինի քապասան քոարլարմաք :

aus welchem Lande seyn Sie gebürtig? *յոր գա-
 ւառ ծնեալ էք*, նէրպէ պօղմաշոանոսալ . պօղմանըլ,
 մէլլոարոանոսալ նէրեպէն :

ich sehe aus Ihrem Schreiben, *տեսանեմ 'ի նա-
 մակէ ձերմէ*, մէքոսապոանոսալան նէօրիւրիւմ :

aus Nichts wird Nichts, *յօչնէ ոչինչ լինի*, հիւ-
 պէն հիւ օլոար :

das ist aus Holz gemacht, *'ի փայտէ շինեալ է
 այս* . պոս՝ օրոանոսան էալլըլըլըլըլ :

aus Liebe für meinen Sohn, *'ի սիրոյ որդւոյ իմոյ*,
 օլլոմանն մոհապէլլիւպէն :

aus Furcht, *յերկիւղէ*, քօրքոսալ :

von Grund aus zerstören, *կործանել 'ի հիմանց*,
բեկելուէն ելմամբ :

Jahr aus Jahr ein, *ամի ամի, ամ ըստ ամէ*, *երկրան
 ելլա . և այլն* :

Ausser, *արտաքոյ, արտաքս, բաց 'ի . փր .*

ausser der Stadt wohnen, *բնակիլ արտաքոյ քա-
 ղաքի, շէհիրփէն արշարը օրնորմաք .*

ausser sich seyn, *լինել յայլոյ խելա, ալլընը զայոյ
 էլմէք, քէնփիհի շաշըրմաք :*

ausser Gefahr seyn, *անվտանգ լինել, հոխաթարա-
 սըլ օլմաք :*

ausser Zweifel, *անկասկած, շիւտեւիլ :*

Ausserdem, *բաց 'ի, պոնորան հասարա :*

Ausserhalb, *արտաքուստ, արշարորան, արշնարաքորան . փր .*

ausserhalb ist das Haus schön, *տունս այս գեղե-
 ցիկ է արտաքուստ, պոն էլ արշարորան էիւղէլ փիր .*

Bei, *տրականաւ . առ, առ ընթեր, էանընորա . փր .*

bei einem wohnen, *բնակիլ ընդ ումէք, պիրիյէ,
 պիրիհի էանընորա օրնորմաք, պոնորմաք :*

bei dem Thore, *առաջի դրան, 'ի դրան, քաբոն*

bei der Thüre, *էծիանփէ, քաբոնորա :*

ich habe kein Geld bei mir, *չունիմ դրամ առ
 իս, էանընորա փարամ էօք :*

bei Seite legen, *թողուլ 'ի բաց, պէր թարաք էլմէք :*

bei sich überlegen, *խորհել ընդ միտս, քէնփի պա-
 շընա փիւշիանմէք :*

bei Gott ist alles möglich, *առաջի ւնյ ւնմ ինչ կա-
 րելի է, ալլահըն հոպոնորոնորա հէր շէյ քապիլ փիր :*

beim Spiele, *'ի խաղն, 'ի խաղալն, օյոնորա, օյ-
 նարքէն :*

bei einem in Dienste seyn, *լինել 'ի ծառայու թե-
 ուրուք, պիրիհի էանընորա խըլմէթեարըլըքորա օլմաք :*

bei dem Feuer sitzen, *նստել առ հրով, ալլէլէ էա-
 քըն օրնորմաք :*

bei der Hand halten, *ունել զձեռանէ, էլիփի
 թոնթմաք :*

bei Tage, *'ի տուէ, էիանփիւլ . bei alle dem, bei*

dem allen, *'ի վերայ այսր ւնմի, պոն ճիւմէ էլէ :*

bei Jahren, *ծերայեալ, էաշընը սլըլ :*

ich bin nicht bei Gelde, չունիմ պատրաստ դրամն,
հաղըր փարամ եօք :

bei Brode seyn, ունել հաց ուտելոյ, եկե՛ն ճէնի օլմաք :

bei Leibe nicht, ամենևին ոչ, սակա, հիշ :

bei Gott schwören, երդնուլ յանունն ան, վալլահի
բէմէք . և այլն :

Durch, ընդ մէջ, ընդ, ի չինիս, արասընիս, օրնասըն-
իս . փր .

durch den Fluss schwimmen, լողալ ընդ գետն, չալը
իւղէրէք հէ՛մէք :

durch die Thüre hineingehen, մտանել ը դուռն,
բաբուսն հիբմէք :

gehen Sie nicht dadurch, մի անցանէք ընդ այն,
օրսն հէ՛մէնն :

mitten durch die Stadt, ընդ մէջ քաղաքին, շէնի-
բին ի չինիս :

durch die Gassen lauffen, արշաւակի անցանել ընդ
պողոտայս, սօքալարսն սէնիբիբէք հէ՛մէք :

alles geht durch seine Hände, ամենայն ինչ անցա-
նէ ընդ ձեռն նորա, հէր շէյ օնուն էլինիս հէ՛մէր :

durch die Nasen reden, խօսիլ ընդ ունդուսս, պրո-
նունիսն սէօյլէմէք :

er ist noch nicht durch, տակաւին ոչ էանց նա .
օ քահա հէ՛մէրի . տակաւին ոչ առողջացաւ նա , օ
քահա էյի օլմաքը , սաղալմաքը :

drei Wochen durch, յերիս շաբաթս, իւշ հալ-
լաքս :

durch Geld kann man alles ausrichten, դրամով
ամենայն ինչ կատարի, ահձէ ինչ հէր ել պիւրի,
օլուր :

Entgegen, ընդդէմ, բարշը :

einem entgegen eilen, աճապարել ընդ առաջ ու-
րուք, պիբինէ աճէլէ բարշը հիբմէք :

entgegen halten, բաղդատել, բուպար էլմէք :

entgegen handeln, գործել զհակառակն, սսիննի
էլմէք :

der Wind ist uns entgegen, հողմն հակառակ է
մեզ, բիւղիէար ճուլալիֆորի :

Für, վասն, յաղաղս, ի չին, էօնիբիս :

spielen Sie für mich, *խաղացէք վասն իմ*, օյնայնն
 պէնի՛մ իչին :

ein Wort für das andere nehmen, *առնուլ զբառ
 ինչ այլ ընդ այլոյ*, պիտ շաղէնի օ պիտի իչին արմաք :
 er will für reich gehalten werden, *նա կամի հա
 բուստ համարիլ*, օ պէնի՛նն սայըմաք իստիւր :

ich zittere für dich, *դողամ վասն քո*, պէնի՛նն իչին
 թիթիբէրի՛մ :

Gegen, *դէպ 'ի*, *առ 'ի*, *ընդդէմ*, *բարշը* :

mein Zimmer sieht gegen Garten, *սենեակն իմ
 հայի 'ի պարտէզն*, օտամ պահձէյն պատար :

sich gegen Morgen wenden, *դառնալ 'ի կողմն ա
 րևելեան*, էիան րօղոյայա րիժնիք :

die Augen gegen den Himmel erheben, *համբառ
 նալ զաչս յերկինս*, էէօղլէրի՛նի էէօյն բալլըրմաք :

die Liebe Gottes gegen den Menschen, *սէրն ւյ
 առ մարդիկ*, ալլաճըն ինսանլարա Տոհայպլէնի :

Krieg gegen den Feind führen, *պատերազմիլ ընդ
 դէմ թշնամեաց*, րիւշմանա բարշը ձէնի էլմիք :

Halb, halben, halber, *վասն*, *յաղագս*, *իչին*, *էօնիտրիտ* :

meines Bruders halben, *վասն եղբօր իմոյ*, *բարբա
 շը՛մ իչին* :

ausserhalb, *արտաքուստ*, *բըշարբան* :

Wundershalber, *յաղագս հրաշալի ինչ կամ վասն
 նոր ինչ առնելոյ*, միւձիւղաթ իչին, պիտ աձայիպ շէյ
 օլտան րիչի :

Hinter, *յետկոյս*, *զկնի*, *յետոյ*, *արբընրա*. *վարի նախ
 տրականալ*.

hinter dem Hause, *կամ hinterm Hause*, *յետկոյս
 տան*, էձին արբընրա :

wer steht denn hinter mir? *ո՞վ կայ 'ի թիկանց ի
 մոյ*, րի՛մ րոտրուր արբընրա :

er sass hinter ihnen, *նստէր նա 'ի թիկանց ձերոց*,
 պիչին արբընրա օլտրուրոտ :

hinter einander gehen, *զկնի միմեանց երթալ*, պի
 տիտր արբընրա էլմիք. *ևն* :

Նրկորդ հայցականալ.

hinter den *կամ* hintern Vorhang, *յետուստ վա
 րագուրին*, էէրպէնին արբընրա :

hinter das *կամ* hinters Haus gehen, *երթալ յետ կոյս տան*, *էլին արարեսն հիւմէք* :

In, *ընդ տրականի՝ ունի զնշանակու թի՛ն ներգոյականի* . *իսկ ընդ հայցականի՝ նշանակէ իբրև զմեր տրականն* : 'I՝ *յօդիւն ընդ տրականին՝ լինի յարականն և ՚ի չէզոքն im*, և ՚ի *յօդիւն ընդ չէզոք հայցականին՝ լինի ins*, րթ .

in der Küche, *seyn*, *լինել ՚ի խոհակերոցի*, *աշէլէպէ օլմաք* :

im, (*յի in dem*) Zimmer bleiben, *մնալ ՚ի սենեկի*, *օրասա րորմաք* :

in die Küche gehen, *երթալ ՚ի խոհակերոցն*, *աշէլէյէ հիւմէք* :

ins, (*յի in das*) Zimmer treten, *մտանել ՚ի սենեակն*, *օրայա հիւրմէք* :

etwas in der Hand haben, *ունել ինչ ՚ի ձեռին*, *էլինպէ պիբ շէյ օլմաք* :

etwas in die Hand nehmen, *առնուլ ինչ ՚ի ձեռն*, *էլինպէ պիբ շէյ ալմաք* :

in der Welt, *յաշխարհի*, *րիանեասա* . in die Welt, *յաշխարհ*, *րիանեայա* :

in der Meinung, ՚ի *կարծիս*, *հիյէլինպէ* :

in Stücke schneiden, *յօշել ՚ի մասուոնս*, *բարալմաք* :

Innerhalb, ՚ի *ներքս*, ՚ի *մէջ*, *իլինպէ* :

innerhalb der Stadt, ՚ի *ներքս ՚ի քաղաքին*, *շէհիբ իլինպէ* :

innerhalb einer Stunde, ՚ի *միում ժամու*, *պիբ սա հալ իլինպէ* :

Kraft, *ըստ*, *հէօրէ*, *իւլրէ* :

kraft unsers Vertrages, *ըստ դաշնագրուէ մերոյ*, *սենեպիփիլէ հէօրէ* :

Längs, *ընդ երկայնու թի՛ն*, *առ (ափամլք)* . *դոյունա*, *շելլ շլրա* :

längs dem Wege, *ընդ երկայնու թի՛ն ճանապարհին*, *էօլան դոյունա*, *ոսդանլադունա* :

Laut, *ըստ*, *հէօրէ*, *իւլրէ*, *ճոճոսպինձէ* :

laut der königlichen Verordnung, *ըստ թագաւորական սահմանագրու թէ*, *էմրի քասիլադի ճոճոսպինձէ* :

Mit, ընդ, հանդերձ. ևս՝ սրագէս զգործիական հս-
լանն մեր, էլէ :

kommen Sie mit mir, եկայք ընդ իս, էկէին պէնիճ էլէ :
sie kamen mit einander, եկին 'ի միասին, պերս-
պեր էկտիէր :

mit jemand arbeiten, գործել ընդ ումեք, պերեյէ
էշէ՞ն :

er mitsammt seiner Frau, նա և կին իւր, նա հան-
դերձ կանամբն, օ վէ քարըսը, քարըսըս օ :

mit einem Messer schneiden, հատանել դանակա-
կնչ, պեր պըստ էլէ քէ՞ն :

mit Gewalt, բռնութիւն, բռնի, զօր էլէ. mit Got-
tes Hilfe, օգնութիւնն ան, ալլահն էարարըսըս :

Mittelst, կի՞մ միջոցով, ձեռամբ, 'ի ձեռն, միջնոր-
դութիւն, էկէնէլ, էլէ վիտամութիւնն :

mittelst des Briefes, նամակաւ, միջոցով էլէ :

mittelst der Gnade Gottes, շնորհօքն ան, պի աշխի-
լան, ալլահն լուսնութիւնն :

Nach, 'ի, առ 'ի. ևս՝ յետ. սօղրա :

nach Venedig reisen, ճանապարհորդել 'ի, կամ
դէպ 'ի Ս Լնէտիկ, վէնէպիէ կի՞մ վէնէպիէ սօղրա-
նիւն :

nach Leipzig schreiben, գրել 'ի Ս Լիպսիա, Ս Լիպս-
իա քաղաք :

dieses Dorf liegt nach der Stadt zu, գիւղս այս է
'ի կողմն քաղաքին, պո քէօյ շէնիւր լարաբընսպիւնն :

einer nach dem andern kommen, դալ զկնի մի-
մեանց, պերի պեր արարըսըս էկէն :

mein Bruder folgt nach mir, եղբայր իմ դայ զկնի
իմ, քարաշըճ արարըսն էկէն :

nach der Regel, ըստ կանոնի, քանոնաւ, էօլնա :

nach eurem Belieben, ըստ հաճոյս ձեր, քէյֆիկիւնն :
meiner Gewohnheit nach, ըստ սովորութիւնն իմնց,

սպիւնիճնն :

nach der Elle verkaufen, կանգուն առ կանգուն
վաճառել, արշըն էլէ սալմա :

nach dem Essen, յետ ճաշու, ճանճարան սօղրա :

nach der Hochzeit, յետ հարսանեաց, պիւնիւնիւն
սօղրա :

nach diesem, *յէտ այսր*, պահպան սօղբա, Քիմա-
պար :

Nächst, *մերձ, հուպ, էաչըն, քարիպ* :

er wohnt hier nächst, *ընակի նա աստ մօտ*, պա-
րայա էաչըն օխորորար :

Neben, *մօտ, առ, էաչըն, էանընթա* :

er stand neben mir, *կայր նա մօտ առ իս*, օ պէնիմ
էանընթա րորորորորոր :

der Garten liegt neben dem Palast, *պարտէզն*

հուպ կամ կից է պալատանն, պահձէ սարայա պի-
լիշիք րիբ :

Հայցականաւ լինի որպէս զտրականն մեր :

ich setzte mich neben ihn, *նստայ մերձ առ նա*,
ծնուն էանընթա օխորորոր :

Nebst, *ընդ, կից, 'ի միասին*, էանընթա, էաչըն, պա-
րապար :

nebst der Klugheit besitzt er auch Tapferkeit, *կից*

ընդ խոհեմունէ ունի նա ևս և զարուծի, աշլլլլլ-

լլլլլլէ պարապար էիյիլլիյիյիլլ Վար :

Oberhalb, *'ի վերոյ*, էօքարընընթա :

oberhalb der Stadt, *'ի վերոյ քան զքաղաքն*, շէ-
հերին էօքարընընթա :

Ohne, *առանց*, սըզ, սիզ, սոռզ, պիլա, նա :

ohne dich, *առանց քո*, սէնսիզ :

ohne seine Hilfe, *առանց օգնուծէ նորա*, ծնրան
էարարընըզ, ծնուն էարարըն օլմայընձա :

ohne mein Wissen, *առանց գիտելոյ իմ*, պէն պիլ-
միլպէն :

Sammt, *ընդ, հանդերձ*. *կամ որպէս զմեր գործիա-*
կանն, էլէ :

Gott hat uns sammt Christi lebendig gemacht,

ւնծ կենդանացոյց զմեզ քրիստոսիւ, ալլապ պիլլէ
Սէսիհիլլէ րիբիլլրի :

Seit, *հետէ*, պերի, րէն պերի :

seit der Zeit, dass . . ., *յայնմ հետէ զի . . .*, ծնրան
պերի րի . . . :

seit gestern, *յերիկէ*, րիանրէն պերի :

seit seiner Geburt, *'ի ծննդէնէ իւրմէ*, *յորմէ հե-*
տէ ծնեալ է նա, րօղորորորորոր պերի :

Ueber, 'ի վերայ, 'ի վեր քան, իստիանէ, իստիանի, իստիան :

Սա 'ի նշանակել զտեղին յորում է կամ գտանի ինչ կամ ոք, առնու զտրական . ԿՐ .

der Himmel ist über unserem Haupte, երկինք են 'ի վերայ գլխոյ մերոյ կի՛մ 'ի վեր քան զգլուխս մեր, է՛յ պաշտօնիս Եօթարը :

über einem Werke seyn, լինել 'ի գործողութեան իրիք, պի՛ր էլ իստիանիս օլմա :

über dem Flusse, յայնկոյս գետոյ, շայն էօնէ եւ 'նիս . ԼԵ :

Իսկ 'ի նշանակել զտեղին՝ յոր մտածի լինել կամ գտանիլ ումեք կի՛միմիք, առնու զճայցական . ԿՐ .

etwas über den Kopf halten, ունել կի՛մ ըմբռնել ինչ 'ի վեր քան զգլուխ իւր, պի՛ր շէյն պաշտօնիս Եօթարը իստիանիս :

über Land reisen, ճանապարհորդել ընդ ցամաք, քարաքան էի՛միս :

das geht über meine Kräfte, այս 'ի վեր քան զգորութի իմ է, պո՛ւ պէնի՛մ իստիանիս իստիանիս :

Um, շուրջ, էլրաճիս . վասն, էլին :

um die Stadt, շուրջ զքաղաքաւ, շէհի՛ր էլրաճիս :

um den Tisch herum, շուրջանակի զտեղանով, ստաճիս էլրաճիս :

um die Hilfe rufen, կոչել յօգնութի, իմաստաւ շուրմա :

um Lohn arbeiten, վարձու կամ վասն վարձու գործել, հա՛ք էլէ էլլիս :

um nichts, յոչինչ, պոշտօնանա, հէլի :

Ungeachtet, 'ի վերայ այսր անի, թէպէտ և, պո՛ւ ճի՛միս էլի :

ungeachtet der Dunkelheit habe ich ihn erkannt, թէպէտ և մութն էր՝ ըայց սակայն ծանեայ զնա,

քարանձախիս էլ իստիանիս էլլիս իստիանիս ծանա . էլրլիս քարանձախիս էլլիս իստիանիս էլլիս իստիանիս ծանա :

Unter, վարի նախ՝ ընդ սեռականի .

unter Essens, 'ի ժամանակի անդ կերակրոյ, էլիս . ճանճարա :

unter Weges, 'ի ճանապարհի, Եօլա :

Արհրորդ՝ ընդ տրականի .

unter dem Tische, 'ի ներքոյ սեղանոյն, սո-Քրաննն
ալըննա :

unter eines Befehlen stehen, ընկել ընդ հրամա-
նաւ ուրուք, պիբինին էմբինին ալըննա օլմա :

Kinder unter zehn Jahren, տղայք՝ որք չեն տակա-
ւին տասնամեայ, օն էալըննան աշաշը օլան իօճոտ-
լար :

unter seinem Namen, յանուն իւր, չէնորի սարնա :
einer unter ihnen erhob sich, յարեաւ մին 'ի միջի
նոցա, էլէբինն պիբի չալընն :

unter der Zeit, յայտմ ժամանակի, պոտ էյամա :

Արհրորդ ընդ հայցականի .

etwas unter die Bank werfen, արկանել ինչ 'ի ներ-
քոյ նստարանին, կամ ընդ աթուռոլ, պիբ շէնի
իսքէմլի ալըննա ալմա :

er bekam sie unter seine Hände, էառ զնոսա ընդ
ձեռամբ իւրոլ, օնլարը էլէինն ալըննա ալար :

unter Mörder gerathen կամ fallen, անկանիլ 'ի
ձեռս աւաղակաց, էրբբըլարեն էլէինն (էլէինն)
պիալմա :

unterhalb, 'ի վայր կոյս . աշաշը :

unterhalb der Stadt, 'ի վայր կոյս քան զքաղաքն,
շէնիբինն աշաշըսըննա :

Unweit, (unfern), ոչ հեռի, մերձ . ոսղաք պէյիլ,
էաքնն :

unweit der Stadt, մերձ 'ի քաղաքն, շէնիբինն էաքնն :

Vermöge, ըստ, էէօրէ, ճոճո-պինձէ :

vermöge des Urtheiles, ըստ վճռոյ, էլմա էէօրէ :

Von, բացատրեմք զսա բացառականաւ՝ որ բազում
անգամ միաւորի ընդ տրական տառիս m, յա-
րականն միայն և 'ի չէզոքն . զր .

vom այսինքն von dem .

von einem gehen, զնալ կիմեկնիլ յումեքէ, պի-
բիսինն էնն էննն :

von Hause kommen, գալ 'ի տանէ, էվաէնն էնննն :

der Herr vom Hause, տէր տանն, էվէնն սահիպի :

der König von England, Թագաւոր Անգլիոյ, էն-
նէննն չերալ (էապիշահ) :

ein Mann von Verstand, այր մտացի, պիբ աբլլլլ
արամ :

Vor, ընդ օրականի, յառաջ, յառաջքան, էլէլ, էլէրի :

vor Ostern, յառաջքան զզատիկն, Բասալէարան
էլէլ :

vor Abend, յառաջքան զերեկոյ . աշամարան էլէլ :

vor der Thüre sitzen, նստել առաջի դրան, Գ-

Բանան էօնիանի օնարմար :

vor Kälte umkommen, մեռանել 'ի ցրտոյ . սօլար-
րան էօլէր :

Ընդ հայցականի՝ նշանակէ յառաջոյ, առաջի :

sich vor die Thüre setzen, նստել առաջի դրան
կի՛ 'ի դրան, ԳԲանան էօնիանի, ԳԲանար օնարմար :

Während, 'ի, ցորչափ, ցորչափ ժամանակս . նէ
ԳԳԳ ԳԳ :

während des Winters, 'ի ձմերայնի, 'ի ժամա-
նակս ձմերան, զձմեռն ողջոյն, ԳԳԳ, պի-
լի-լի-ն ԳԳ :

Wegen, վասն, էլէն :

wegen Schulden, կամ Schulden wegen, վասն
պարտեաց, պօրճ էլէն .

Wider, ընդդէմ, հակառակ, ԳԳԳ, ԳԳԳ :

wider meinen Willen, ընդդէմ կամաց իմոց, Գ-
ԳԳԳ ԳԳԳ :

wider den Stromm schwimmen, լողալ ընդդէմ
հոսանաց, ԳԳԳԳ ԳԳԳԳ ԳԳԳԳ :

zu, նախադրու թի՛ն բացատրի 'ի մեզ ներգոյակա-
նաւ, և երբեմն օրականաւ . 'ի, յ, առ : Գ՛՛՛՛՛

վակի միաւորի ընդ օրական տառին, և լինի յա-
րականն և 'ի չէզոքն zum, և յիգականն zur.

zu Hause bleiben, մնալ 'ի տան, էլէրէ ԳԳԳ :

zu Tische sitzen, նստել 'ի սեղանի, սո-
օնարմար :

hier zu Lande, յայտ՛ գաւառի, պո- էօլէրի, ԳԳԳ
ԳԳԳ :

einem zur Seite gehen, երթալ առ ընթեր ու-
րուք, պիլիլիլի ԳԳԳԳ ԳԳԳԳ .

zu Constantinopel, 'ի Կոստանդնուպօլիս, ԳԳԳԳ
ԳԳԳԳ :

zu Anfange, 'ի սկզբան, պաշտնիք ճորս էլ էլէլ :
 heut zu Tage, այսօր, յայսմ աւուր, պոս կիւնի
 կիւնի :

zu Nacht, գիշերայն, կեճեկէյն :

zu Fuss reisen, ճանապարհորդել հետի . եայան եօ-
 լա կիւնի :

die Waaren zu Wasser senden, առաքել զվա-
 ճառս ընդ ջուր կամ ընդ գետ, ընդ ծով . (նա-
 ւուր) . Տալլարը սոսյուլա, սոսարան եօլլամա :

zum zweiten Male, յերկրորդ անգամն, յերկրոր-
 դուան, երկնճի րէֆասա :

er hat einen ehrlichen Mann zum Vater, ունի նա
 հայր պարկեշտ, րիւր ըրլլէ պապսը վար :

er kömmt zu mir, նա դայ առ իս, օ պանս կէլեր :
 sich zu einem wenden, դառնալ առ որ, րիւրիւն
 րէճնի :

etwas zu sich stecken, զնէլ ինչ 'ի ծոյ իւր, պա-
 հէլ ինչ յինքեան, յօյնունս րիւր շէյ յօմա, րիւր շէյ
 սարլամա :

zur Thür hinaus sehen, հայիլ արտաքս լը դուռն,
 յարտարան րըշարը պարմա :

zu Tische gehen, երթալ 'ի սեղան, սոֆրայա
 (ճանճայա) կիւնի :

zur Stadt kommen, գալ 'ի քաղաք, շէհերէ կէլի :

zu Schiffe gehen, մտանել 'ի նաւ, կէփյէ կիրի :

zu Pferde steigen, հեծանել 'ի ձի, ալա րիւնի :

von Haus zu Haus gehen, երթալ տանէ 'ի տուն,
 էլիւն էլէ, էլ էլ կէլի :

von Tag zu Tage, օր ըստ օրէ, րիւր կիւնի օրիւր
 կիւնի :

zum Fleische Brod essen, ուտել զհաց ընդ մսոյ,
 էլիլէ պարապար էրիէ էլի :

Wasser zum waschen, ջուր 'ի լուանալ, երչանա-
 ճաք սու :

was ist zu Ihrem Befehl? զինչ հրամայէք, 'նէ պո-
 յարարարանու :

zum Beispiel, զոր օրինակ, րիւրիւրի, մեկլա,

zu Erde werden, 'ի հող դառնալ, լսօրաք օլմա,
 րէսիլի :

Zufolge, ըստ, հոռոտապիսճէ, հէօրէ :

dem zufolge, ըստ այսմ, պահաս հէօրէ .

Zu wider, հակառակ, ընդդէմ, բարձր :

das ist dem Gesetze zu wider. այս ընդդէմ է օրինաց, պահ շէրէ բարձր բըր :

ein jeder, der dieser Verordnung zu wider handeln wird, ամենայն որ որ զայսու հրամանաւ զանցանիցէ, իշտոն էճրին ինչաճընչ էրին :

Zwischen, ընդմէջ, 'ի մէջ, արասընս . վարի տրականաւ :

er sass zwischen uns beiden, նստէր նա 'ի միջի մեր երկոցունց, օ ի բիմիլին արասընս օնորոնորոնորոն :

zwischen Himmel und Erde, ընդ երկինս և ընդ երկիր, հէօյիւլէ էէրին արասընս :

zwischen heut und morgen, 'ի մէջ այսր աւուր և վաղուի, պահ հիւն ինչ էարըն արասընս :

Մէջ և հայցականաւ .

zwischen zwei Dinge treten, մտանէլ ընդ մէջ երկուց իրաց, ի բիմիլին արասընս հիբմէր :

setzen Sie sich zwischen uns beiden, նստարնը ընդ մէջ մեր երկոցունցս, ի բիմիլին արասընս օնորոն :

Յ Օ Գ Ո Ի Ա Ծ Ը .

ՅԱՂԱԳՍ ՄԱԿԻԱՅԻ

Մակերայն (Beschaffenheitswort կի՛մ Nebenwort) է մասն բանի, որ զպարագայս զործողունց նշանակէ . և են յաջորդքս :

Բացասական (verneinende) և Ստորասական (bejahende) .

Nein, ոչ, իսյըր . nicht viel, ոչ բազում, չօք պէյիւլ . keinesweges, ոչ ինչ իւիբ, հիւլ պիբ թիւրլիւ կի՛մ թաբիթ, ասլա . durchaus, ոչ ինչ իւիբ, ոչ բնաւ, ասլա, զք . ich werde es durchaus nicht thun, ոչ երբէք

wer weiss, ob das wahr ist? ով գիտէ՞ թէ կամ ար-
դեօք ճշմարիտ իցէ, թի՛մ պիւտր կերէ՞ք մի :

kommt er etwa schon? արդեօք գայցէ՞ նա . աճապա
կէւտր մի :

wie ist es gemacht? ո՞րպէ՛ս շինեալ է այն . նսնըլ էա-
բըւըլ րըր օ :

wo ist er? ո՞ւր է նա , ներկեպեպեր օ :

woher kommt er? ուստի՞ գայ նա , ներկեպէն կէւտր օ :

wie so? զիտորդ ուրեմն , էօյլէ իսէ նսնըլ :

warum hat er es gethan? վասն է՞ր արար նա զայս ,
օ նիշին էլստի պոսնոս . ին :

Չամենակէանք (der Zeit կամ Zeitdauer) .

wann ich ihn einmahl antrefse, եթէ հանդիպեցայ
նմա , կամ եթէ գտից զնա միանգամ , պէն ծոռ-
պեր չերէ բասլ կէւտրերսէ՛մ կի՛ք պոսնոս :

niemand hat jemahls Gott gesehen, ոչ ոք ետես եր-
բէք զսօ՛ծ , ալլահլ պեր չերէ (հիշ պերչերէ) թի՛մէ կէօր-
մէրի :

trinken Sie nie Wein? ո՞չ բնաւ ըմպէք զինի , հիշ շա-
բապ իշմըլսինիլ :

das wird niemahls geschehen, ո՞չ երբէք լինելոց է այս ,
պոս պեր զամեն օլմայաճաք :

er ist immer krank, նա միշտ հիւանդ է , օ պայմա հաս-
լա րըր :

das hätte ich nimmermehr gedacht, զայս ոչ երբէք
խորհեալ էի , պոսնոս հիշ , ալլա պիշիւնիւմիշիտիմ :

jezt sehe ich ihn, այժմ տեսնում զնա , շիտի կէօ-
րիցօրոսմ ծոռ :

heute früh kist heute Morgen war das Wetter sehr
warm, յայսմ առաւօտու կարի ջերմ էր օդն ,
պոս սապահ հիշլա ցէք սըճաքըրը :

für heute ist es genug, վասն այսր աւուր բաւական
է այս , պոս կիւն իշին պոս էէլիշեր :

nun ist es zu spät, արդ կամ այժմ կարի անազան
է , շիտի ցէք կէճ օլպոս :

vorher bedenken, ist immer vernünftig, խորհել կան

manchmal, *էրբեմն*, պաշը *չէրէ* :
 mehrentheils, meistentheils, *ըստ մեծի մասին*, չօղոս,
 պէօյիւք *Բայը* :
 einmal, einmahl, *միանգամ*, պիբ *չէրէ* :
 zweimal, *երկիցս*, երի *չէրէ* :
 hundertmal, *հարիւր անգամ*, եիւշ *չէրէ* :
 tausendmal, *հազարիցս*, պին *չէրէ* :

Մահմանախանք (der Grenzen der Zeit).

Որք ցուցանեն զսկիզբն կամ զվախճան իրիք, *և
 են* . seit, nachdem, bis, *ևն* . րթ .
 seit seiner Geburt, 'ի ծննդենէ *հետէ նորա* . օ րոշաւ
 րան պէրի :
 seit dem Tage da, *յայնմ օրէ հետէ*, օ էիանաբէն պէրի :
 seit Ostern, 'ի զատկէ *հետէ*, Բասաւեաբան պէրի :
 seit dem, *յայնմ հետէ*, *յորմէ հետէ*, օնրան պէրի :
 nachdem wollen wir schreiben, *յետ այնր կամ է
 մեզ գրել*, պոանրան սօղբա *էազաճաղըլ* :
 nachdem es sich trifft, *ըստ պատահման*, բասաւե *իլէ* :
 bis zum Nachessen, *մինչև ցընթրիս*, աշամ *ճանճա
 սընաբաք* :
 bis jetzt, *մինչև ցայժմ*, շիմրիյեպէք :
 bis morgen, *մինչև ցառաւօտն*, սասպահաբաք :
 bis zum sterben krank seyn, *հիւանդանալ առ 'ի
 մահ*, լսա *էօլիամ լեբեճէսինեպէք խասլսա օլմաք* :

Քանախանք (des Grades).

sehr, *կարի*, *յոյժ*, *բէք*, *խաւը*, *ղայելն* :
 er weiss gar nichts da von, *նա ոչ ինչ գիտէ զայս
 մանէ* . օնան պոանրան հիլ *խապէրի էօք* :
 gar sehr, *մեծապէս*, *կարի յոյժ*, *բէք չօք* :
 gar zu wenig, *կարի սակաւ*, *ղայելն*, *րիպաբէն ալ* :
 gar zu viel, *կարի բազում*, *յանչափս*, *խաւը չօք* :
 überaus, *յանչափս*, *տարապայման*, *հաբաբէն զխաբէ* :
 unendlich, *յանհունս*, *յանբաւս*, *րիպաիլ*, *ոաճսոալ
 պոաճաքսըլ* :

ganz, gänzlich, գլխովին, բոլորովին, պիտի-պիտի-ան, պիտի-ան պիտի-անէ :

ungemein, մեծապէս, յանչափս, քաղց չօք :

besonders schön, գեղեցիկս յոյժ յոյժ, Բէնէնդսիչ Էն-դէլ :

vorzüglich, գերազանցս, առաւելեալ, պաշտան պաշ :

beinahe, fast, գրեթէ, իբր, փոքր միւս ևս, սանքի՛ճ, ալ քաղցը :

kaum, հազիւ, դժուարաւ, ուր ուրեմն, Էն-ճ Էլէ, Էն-ճ պէլա :

er hat schon etwas gelernt, սակաւ ինչ ուսեալ է նուրա, օ պէր ալ շէյ էօյրէնդի :

je eher, je besser, որչափ վաղագոյն՝ նոյնչափ լաւագոյն (է), նէ քաբար Լէզ (օլորսս) օ քաբար էի :

je mehr man hat, desto mehr will man haben, որչափ առաւել ունիցի ոք, այնչափ կամի ունել և ևս,

նէ քաբար շէյի օլսա պիրիհին, օ քաբար չօղալ Լճաք Իսրէր :

um soviel, նոյնչափ, օքաբար :

Համեմատականք (der Vergleichung).

so, այսպէս, այդպէս, այնպէս, նոյնպէս ևն . շէօյլէ, պէօյլէ, էօյլէ :

eben so gross als ich, մեծ իբրև զիս, պէն քաբար պէօյի-ք :

nicht mehr schön als dieses, ոչ առաւել գեղեցիկ քան զայս, պոնդան րահա Էն-դէլ րէյիլ :

nicht weniger klein als mein Buch, ոչ փոքր քան զմատեանն իմ, պէնի՛ճ քիլսապը՛ճրան րահա քի-չի-ք րէյիլ :

er ist weit reicher als ich . նա հարստագոյն է քան զիս, օ պէնդէն օն քալ շիարէ զէնէն րիր :

noch, ևս, տակաւին, րահա :

dieses Buch ist ungleich schön geschrieben als meines, մատեանս այս՝ անբաղդատ առաւելուք գեղեցիկ գրեալ է քան զիմն, պոն քիլսապ պէնի՛ճ քիլսապէն պինապիր Էն-դէլ էալը՛ճը :

mein Bruder ist viel klüger als ich, եղբայր իմ կա

ըի խոհեմագոյն է քան զիս , քարհաշըճ պէնպէն զիս
 րէ աբլլլլլճա րըր :

Տեղահանք (des Ortes).

kommen Sie *hier* կամ *hieher*, եկայք այսր , կէլէն պո-
 րայա :

bleiben Sie *hier*, մնացէք կամ կացջիք աստ , քալէն
 պոբարայա :

wohnen Sie *dort*? անդ բնակիք , օրհա՞ ճը օրնորնոր-
 սոանոսա :

gehen Sie *dort* hin, գնացէք անդր , կիտին օրայա :
 wo, ուր , ներէրէ :

hieselbst, յայսմ տեղուջ , պոբարա :

überall, ամենայն ուրեք , հէր եէրրէ :

nirgends, ոչ ուրեք , հէչ պիբ եէրրէ :

irgends, ուրեք , պիբ եէրրէ :

drinnen, 'ի ներքս , էչէրրէ :

draussen, արտաքս , արտաքոյ , րըշարրա :

da, աստ , անդ , պոանոսա , ծնոսա :

daselbst, անդ , անդանօր , օրոսա :

oben, 'ի վերոյ , էօբարրա :

unten, 'ի վայր , 'ի խոնարհ , ստորե , աշողա , աշողրա .

'ի ներքոյ , րիպինրէ :

jenseits, յայնկոյս , էօլէ Ռարաճրա :

diessaits, յայսկոյս , պէրի Ռարաճրա :

rechts, յաջակողմն , ընդ աջմէ , սաղրա :

links 'ի ձախակողմն , 'ի ձախմէ , սօլրա :

seitwärts, կողմնակի , էան Ռարաճրա :

weit, ferne, հեռի , ոսղաք :

nahe, մերձ , հուպ , էաքնն :

daher, աստուստ , պոանոսան . անտի , ծնոսան :

dorthin, անդ , անդանօր , օրոսա . յայն կողմն , օ Ռա-
 րաճրա :

von hier, աստուստ , աստի , պոանոսան :

daher, անտի , ծնոսան :

dagegen, 'ի փոխարէն , 'ի տեղի սորա , պոանա պէրէլ-
 ընդդէմ , ընդ հակառակն , քարլլլ :

- hierher, *աստ, յայս անդի, պոստայա . յայս կողմն, յայսկոյս, պոս Լարաֆա :*
 herein, *աստ 'ի ներքս, պոս իչերի :*
 hinein, *'ի ներքս, իչերի . անդ 'ի ներքս, օ իչերի :*
 damit, *այնուիկ, որով, ժնուն իլէ, պոսԼարիք :*
 daneben, *մերձ, առ ընթեր, էանընթա :*
 daran, *յայսմ, յայսմիկ, ընդ այս, ժնա, ժնամն :*
 darauf, *'ի վերայ, էաստիանէ, էաստիանալէ :*
 daraus, *անտի, յայնմանէ, ժնամն :*
 darein, *յայնմ, անդ, ժնա . 'ի մէջ, իչինէ :*
 darin, *'ի ներքս, 'ի ներքս անդ, յայնմ, իչերալէ, էչինալէ :*
 darüber, *'ի վերայ, 'ի վերոյ, 'ի վեր, էաստիանալէ, էաստիանալէն, էաստ :*
 darunter, *'ի ներքոյ, ալԼընթա . 'ի միջի, ընդ մէջ . ճապլիսիսալէ :*
 darum, *որոյ աղագաւ, պոանոան իչին :*
 davon, *յայնմանէ, աստի, շանթան . յայնմանէ, անտի, պոանթան :*
 dazu, *յայն, յայս, ժնա, պոանա . բաց յայնմանէ, պոանթան ճալէ :*
 dazwischen, *ընդ մէջ, արասընթա :*
 hieran, *յայնմ տեղոջ, յայնմ, պոանթա :*
 hierauf, *յայնմ, առ այս, պոանա :*
 hiermit, *այսու, պոանոան իլէ :*
 wodurch, *ընդ որ, ներերալէն :*
 wodurch? *որով, նէ իլէ . ընդ որ, ներերալէն :*
 wofür, *որոյ վասն, նէ իչին :*
 womit, *որով, նէ իլէ, ժնուն իլէ :*
 woran, *առ որ, յոր, յորոյ վերայ, ժնա, ժնուն էաստիանէ :*
 worauf, *յորոյ վերայ, նէ էաստիանալէ կիմ էաստիանէ :*
 worin, *յորում, ուր, ժնուն իչինալէ :*
 wozu? *առ ինչ, նէյլ :*
 wovon, *յորմէ, ներալէն :*
 worüber, *յորոյ վերայ, ժնուն էաստիանալէ . lix :*

Վ, հանազանք (des Gleichnisses).

wie, որպէս, այսպէս, նիպի, նիճէ, եօյլէ :
als, որպէս, նիճէ . gleich, նման, պէնպէր . gleichsam,
նմանապէս, թեպէտք, պահա պէնպէր :

Յ Օ Դ Ո Ի Ա Տ Թ .

ՅԱՂԱԳՍ ՇԱՂԿԱՊԻ

Շ աղկապն (Bindewort) է մասն բանի՝ որ յարէ
ընդ միմեանս զմասունս բանի, և են .

Բաղճիստան (verbindende կի՞f zusammenziehende).

und, և, վէ, հէճ . auch, այլ և, վէ հէճ . wie auch,
նա և, հէճաբէ :

desgleichen, ingleichen, միանգամայն և, թեպէտք :
sowohl er als auch կամ als sein Bruder, նա և եղ-
բայր իւր, հէճ, հէճ քարտաշը :

nicht nur, կամ nicht bloss, ոչ միայն, արեյիլ սալի
կամ եալընը :

nicht allein alt, sondern auch krank, ոչ միայն ծեր,
այլ և հիւանդ (է), սալի եիթիար արեյիլ, հասար արը
դիլ :

weder ich noch du, ոչ ես և ոչ դու, նէ պէն նէ սէն :

Շ քշահանան (umschreibende).

ich höre, dass du krank bist, լսեմ թէ դու հիւանդ
ես, հասարսն արեյիլ իշիթիթոբոմ :

Ճ ամանանան (zeitdeutige).

indem, während, während dem, indessen, unterdes-
sen, նոյնհետայն, իւրև, այն ինչ, մինչդեռ, օ լա-
ման թի, հալան, նէլաման :

ehe, bevor, *յառաջ քան, նախ քան, էլէլ* ;
 da, als, *իրբև, մինչ, Լա թի . րո . րո . da կամ* als er mich
 sah, *իրբև ետես զիս, պէնի էկօրիւննձէ, als ich ihn*
 sah, *da bewegte sich mein Herz vor Mitleiden,*
իրբև տեսի զնա՝ սիրտ իմ շարժեցաւ ՚ի զուձ .
պէն ծնոս էկօրիւննձէ, հէմն էի-րէյիմէ մերհամէլ րի-լարի- :
 kaum, *հազիւ, այն ինչ, հէնիչ :*
 nachdem, *յետ որոյ, յետ, նէ զաման թի, սօնչբա :*
 erst, erstlich, erstens, zum ersten, *նախ, էլէլա :*
 zweitens, zum zweiten, *երկրորդ, էթինձի . ևա :*
 ferner, *և ևս, քահա :*
 dann, *յետոյ, զկնի . սօչբա, պարէհոս :*
 übrigens, *և այլն, իսկ յաղագս այլոց, պար :*
 weiter, *առաւել, քահա, էլէրի :*
 hernach, *զկնի, յետուս, սօչբա, արքայան :*
 endlich 'ի վերջոյ, *հուսկ յետոյ . սօն սօնոս :*
 letztens, zu letzt, schliesslich, 'ի վերջոյ, *սօն սօնոս,*
նիհայէլ :

Համեմատական (vergleichende) .

gleich wie das Leben angenehm ist dem Glücklichen,
so ist willkommen der Tod dem Unglücklichen,
որպէս ատորժելի են կեանք՝ բարեբաղդին, նոյն-
պէս հաճոյ է մահ՝ դժբաղդին, Բախլիւք էօրի-
նէքար սէլէրսէ, Բախլիւք էօլի-մարէն օ քարար հաղլ
էրէր :

Ընդհանրական (einschränkende) .

wie ferne, in wie ferne, *ցորվայր, ներէյէրէ :*
 so ferne, *թէ, թէ երբէք, էյէր :*
 in so ferne als, *ցորչափ, Լա թի :*
 nur dass, *միայն թէ, սալի թի :*

Փակական (bedingend) .

wenn, wofern, dafern, da, wo, falls, *եթէ, թէ, զի*
թէ, ապա թէ, իսկ եթէ, էյէր, էյէրթի, մէր :

Պատճառական (ursächlich).

weil, denn, indem, ճա, զի, քանզի, վասն զի, շերտ,
 շերտ թի :
 dass, auf dass, զի, որպէս զի, թի .
 damit, որպէս զի, թի :

Սահմանադրական (folgernd).

daher, deswegen, derowegen, wesswegen, darum, so
 nahe, also, mithin, demnach, deshalb, folglich,
 վասն որոյ, սմին իրի, յաղագս այսորիկ, օհոհն է-
 շին, օ սէպէպէն, օ վէսիէ էէ :

Տրոհական (ausschliessend).

entweder heute oder morgen, կամ այսօր և կամ վա-
 զիւն, էա որոհին էա էարբն :

Արեւոյան (bezweifelnd).

wer weiss ob das wahr ist, ով գիտէ արդեօք ճշմա-
 րիտ իցէ այս, թի պիւիբ որոհիւիք թի :

Բացառուական (gegensatzdeutend).

sondern, aber, allein, բայց, այլ, սակայն, ամա, էա,
 լաթին :
 doch, jedoch, dennoch, բայց սակայն, անճաթ .
 vielmehr, մանաւանդ, էլէէ :

Անհատարական (einräumend).

obgleich, obschon, թէ և, թէպէտ և, Քարաղա, վա-
 րա, իւրիւր :
 zwar, wohl, ճշմարտիւ, արդարեւ, վաթա, իւրիւր :
 wiewohl, թէպէտ և, Քարաղա թի :

Յ Օ Դ Ո Ւ Ա Տ Ժ .

ՅԱՂԱԳՍ ՄԻՋԱՐԿՈՒԹԵԱՆ

Միջարկութիւն (Empfindungslaut) ըստ գերման նացւոց նշանակէ ձայն յայտնիչ զգացողութե, զի յայտ առնէ կրկին զգացմունս . զարտաքինն զգայարանացն, և զներքինն զհոգւոյն :

Յայտարարք արտաքնոցն են այն ձայնք կի՛մ հընչմունք՝ զորս լսեմք 'ի հարկանեւն, յանկանեւն կամ յայլ շարժմունս իրաց, ֆր .

Puff! da lag er, (պայթ), անկաւ նա անդ, բաւն րէյի րիւշրիւ օրրա :

Paff! schlug er ihn ans Ohr. (պայթ), եհար նա յա կանջս նորա, րիւն րէյի օնոն րոնալընս վորրա :

knak! da war die Flaschen entzwei, (շահ), խորտա կեցաւ ապակին, շաւ րէյի շիշէ րըրըր :

plumps! sprang ich ins Wasser, (շահ), արկի զանձն իմ 'ի ջուրն, ճոմբ րէյի աւըըըը՛ սոնյա :

husch! da war er fort, իսկ և իսկ կորեաւ նա, րիւր րէն րիւրէ րայոյ օլրա :

zisch! steckte er das Eisen ins Wasser, (շահ), մխեաց զերկաթն 'ի ջուրն . ճաս րէյի րիւրի սոնյա սօրրա :

frisch! meine Herrn, աղէ տեարք իմ, հայրէին աղա շարը՛ :

brav! mein Freund, քաջ է՝ բարեկամ իմ, աֆէրի՛մ սօսրում :

fort! ins Zimmer, էրթ 'ի սենեակն, հայրէ օրրա :

halt! կայ, րոնր . leider! եղճեկ, վայ եալըր :

Glück zu! երանի, նէ ճոնըն . lila :

Իսկ յայտարարք ներքնոցն են .

Օ արճացանիս (Verwunderungs) ach! ah! oh! weh! էղճեկ, վայ, օհ, եալըր, հայըր :

Օ զոտանիս (des Abscheues), pfui! fi! զղու՛մ, բէ-բէ :

Սոչանիս և լապագանիս (des Zurufs), he! holla! օ՛ղ, հէ, պանա պա :

Իսկանիս (der Freude), ha ha! վա՛շ, վա՛շ, հա՛ հա՛, բէ-բէ :

Գ Լ ՈՒ Խ Ե Ր Ր ՈՐ Դ

Հ Ա Մ Ա Չ Ա Յ Ն ՈՒ Թ Ի Ի Ն Մ Ա Ս Ա Ն Ց Բ Ա Ն Ի
Ը Ն Դ Հ Ա Ն Ր Ա Պ Է Ս

Համաձայնութիւն (Wortfügung) մասանց բանի է կապակցութի բառից ընդ միմեանս ՚ի կազմել զբանն, որոց ոմն լինի խնդրառու (regierend), և ոմն խնդիր (regiert), որպէս, der Vater dieses Kindes, հայր այսր մանկան. յորում խնդրառու բառս Vater ունի զյատկացուցիչ խնդիրն իւր dieses Kindes.

Խնդրառու լինին գոյականք՝ ածականք՝ բայք և նախադրութիք. իսկ խնդիր՝ գոյականք՝ դերանունանք՝ և աներևոյթ եղանակք բայից: Այլ է կամ իցէ մեզ բացայայտել զարմատական բառ ինչ գոյական՝ այլով բառիւ, զվերջինն զայն դնելք թուով և հոլովով համաձայն արմատականին. օր. mein Vater ist Richter, հայր իմ դատաւոր է. յորում արմատական բառս Vater ունի զբացայայտիչ (Erklärungsbe-
griff) բառն զRichter, որ ցուցանէ զվիճակ հօրն՝ թէ դատաւոր է: Gott ist der Ewige, անձ յաւիտեանական է. sein Vater, ein Bürger, war mein Freund, հայր նորա (որ էր ոմն) քաղաքացի, էր բարեկամ իմ: Ան ևս բացայայտիչք, որք չեն համաձայն հոլովիւք, այլ դնին ՚ի սեռականն. առ որ չունելով գերմանացւոց կանոնն ինչ, պարտ է մեզ ուսանել զայն վարժութիւնք. օր. er führte seinen Plan folgender Gestalt aus, կատարեաց զառաջարկութիւնն իւր՝ այսու օրինակաւ. յորում պարտ էր բառիցս folgender Gestalt, որպէս բացայայտիչ լինել ոչ ՚ի սեռականն այլ ՚ի հայցական հոլովն. ևն: Յրնթացս քերականութե ասացաք վասն համաձայնութե զանազան մասանց բանի, բայց մնայ մեզ աւանդել աստանօր ինչ ինչ զորոց չեղև ուրեք յիշատակ:

ՀԱՄԱԶԱՅՆՈՒԹԻՒՆ ԳՈՅԱԿԱՆԱՑ

Վոյականք 'ի համաձայնիւն ընդ գոյականս, լինին կամ համաձայն թուով և հօլովիւ, օր. diese Ehre gebührt meinem Freunde, einem braven Manne, պատիւս այս վայել է բարեկամի իմում առն քաջի, և և կամ անհամաձայն հօլովիւ՝ որպէս յատկացուցիչ. օր. ich bin der Freund dieses Mannes, բարեկամ եմ առնս այսորիկ, և և :

Վոյականք առ 'ի համաձայնեւ հօլովիւ ընդ միմեանս՝ ունին զյաջորդ կանոնս .

Ս. Աթէ իցեն բազում բառք 'ի միասին եղեալք և յօդեալք ընդ միմեանս շողկապաւ ինչ . օր. Glück, Ehre und Ruhm sind dein Lohn, բարեբաղդութիւն՝ պատիւ և փառք են վարձք քո . և և :

Բ. Աթէ գոյական ինչ ունիցի իւր յարակից զանազան անուանս կամ տիտղոսս . օր. unter Konstantin, dem ersten kristlichen Kaiser, առ Արոստանդիանոսիւ՝ առաջին քրիստոնեայ կայսերաւ, և և :

Գ. Աթէ յետինն իցէ մեկնութի նախընթացին . օր. dein Unglück, eine Folge deiner Thorheiten, գժբաղդութիւնդ (որ է) հետեանք տխմարութեդ քո . և և : die Geschichte, diese Lehrmeisterinn der Menschen, պատմութիւնս այս (որ է) ուսուցիչ մարդկան . և և :

Դ. Աթէ երկու գոյականք իցեն զկնի միմեանց՝ որոց երկրորդն տայցէ ամբողջութի ինչ առաջնոյն, կամ ունիցի զմի և զնոյն միտս ընդ առաջնոյն . օր. eine Menge Vögel, բազմութիւն ինչ թռչնոց, պէր ալայ քոշ . ein Stück Brod, պատառ մի հացի, պէր Բարդա էքէք . ein Glas Wein, բաժակ մի գինի, պէր քարէկ շարապ . zwei Ellen Tuch, երկու կանգուն շուխայի, (ի՛ի արշըն իո՛ւս) . և և :

Ասկ էթէ գոյականք իցեն անհամաձայն հօլովիւ՝ յայնժամ մին լինի 'ի սեռական հօլով՝ իբրև յատկացուցիչ . օր. der Erbauer dieses Hauses, շինող այսր տան, և և այս լինի .

Դա՛ր՝ եթէ գոյականն նշանակեցէ զստացուած ինչ . զք . der Garten meines Bruders, պարտէզն բարեկամիս իմոյ, ինչ : Բայց ՚ի յատուկ անուանս տեղեաց՝ գաւառաց՝ քաղաքաց ինչ . վերջին գոյականն զնի նախադրուածն von, զք . an den Gränzen von Sachsen, ՚ի սահմանս Սաքսոնիոյ . der Pascha von Salonick, ստիկանն լիւսադոնիկեայ . ինչ :

Երբ՝ եթէ գոյականն ցուցանէ զհայրենիս՝ զտիս և զհասնգամանս իրիք . զք . er ist seiner Geburt ein Deutscher, ծննդեամբ զերմանացի է նա . seines Geschlechtes ein Bube, արու տղայ է նա . seines Alters zehn Jahre, հասակաւ տասնամեայ . seines Handwerkes ein Schneider, արուեստ նորա (է) զերձակուածի . արուեստիւ զերձակ, ինչ : Օյստսիկ և ս կարեմք բացատրել նախդրիւս von, զք . von Geburt ein Deutscher, ծննդեամբ զերմանացի (է նա) . ինչ :

Երբ՝ եթէ գոյականն ցուցանիցէ զչափ՝ զկշիւկամ զքանակուածի իրիք . զք . eine Summe Geldes, գումար ինչ դրամոյ . ein Glas süßen Weines, բաժակ մի անոյշ զինւոյ . ein Stück Brodes, կտոր մի հացի, ինչ . բայց հասարակօրէն ՚ի կիր արկանի որպէս ասացաք ՚ի վերոյ ein Stück Brod ինչ : Յօլովակի լինի և ս նախդրիւս von, զք . ein Brod von sechs Pfund, հաց մի վեց ֆունտեան, ինչ :

Երբ՝ եթէ գոյականն ունիցի զնշանակուածիւն մասին ինչ ամբողջի միոյ . զք . das Fell des Thieres, մորթն անասնոյ . die Wolle des Schafes, գեղմն ոչխարի . ein Theil der Soldaten, մասն ինչ զհնուորաց . ինչ . այս լինի և ս մասնկաւս von, զք . die Wolle von dem Schafe, գեղմն ոչխարի . ինչ :

Յատկացուցին բազում անգամ նախադասի յատկացուցելոյն, բայց յորժամ մի միայն իցէ յատկացուցիչն . զի եթէ բազում իցեն, և նախադասեցին, շփոթեն զմիտս բանին . զք . des Vaters Segen, օրհնութի հօրն . Helden Lohn, վարձ գիւցաղին . ինչ :

Մերթ զնի ՚ի տեղի սեռականի աներևոյթ եղաւ նախն բայից մասնկամբն zu, զք . die Kunst zu leben,

արուեստ ասրելոյ կամ կելոյ, փոխանակ ասելոյ die Kunst des Lebens, die Furcht zu verlieren, երկիւղ կորուսանելոյ . ևւ :

Յ Օ Դ Ո Ւ Ա Ճ Բ .

ԽՆԴՐԱԹՈՒԹԻՒՆ ԱԾԱԿԱՆԱՅ

Ըճականք բերելով զնշանակութի ինչ բայի առնուն զգոյականս իբրև խնդիր իւրեանց՝ ՚ի սեռական, ՚ի տրական և ՚ի հայցական հոլովս, իսկ զբայից՝ զանկերևոյթան միայն մասնկամբն չա և երբեմն ևս առանց մասնկանն :

Ըճականք՝ անձնաւորաց պատշաճեալք՝ միացեալ ընդ էական բայիս seyn կի՞ werden, առնուն խնդիր ՚ի սեռական հոլով . դր . der Hilfe bedürftig, կարօտ օգնութե . sich seiner Unschuld bewusst seyn, անմեղութեան իւրում ծանօթ լինել . der väterlichen Lehre eingedenk seyn, յիշել զխրատն հայրենի . des Lebens satt und überdrüssig, տաղտկացեալ և ձանձրացեալ ՚ի կենաց . des Diebstahls verdächtig, կասկածաւոր ՚ի գողութե . զորմէ գոյ կասկած գողութե . der Belohnung unwürdig, անարժան վարձուց . ich bin seiner los, ազատեցայ ՚ի նմանէ . ևւ :

Ըճականք՝ անձնաւորաց պատշաճեալք՝ որք ըստ մեծի մասին չէզոքաբար վարին, պահանջեն զտրականն . դր .

er ist seinem Vater ähnlich, նման է նա հօր իւրում : mir ist bange, երկիւղ է ինձ . երկնչիմ էս :

die Sache ist mir deutlich, այս ինչ յայտնի է ինձ :

ich bin meiner Mutter gehorsam, էս հնազանդ եմ

մօր իմում :

der Fürst ist ihm gewogen, իշխանն յօժարեալ է ՚ի նա :

Wein ist vielen schädlich, գինի՝ փաստկար է բազմաց :

er ist mir Geld schuldig, նա պարտի ինձ դրամն, ևւ :

Ըճականք որք ցուցանեն զկշիռ ինչ՝ զչափ՝ զհասակ և կամ զարժողութի բացատրեալ թուական

անուամբ, խնդրեն զՏայցական. փք. fünf Fuss gross, Տինգ ոտնաչափ մեծ. zehn Pfund schwer, տասն ֆունտ ծանրութիւն. dreissig Jahr alt, երեսնամեան Տասակաւ. zwanzig Thaler werth, քսան թալէր արժողութիւն. և Ե :

Ըծականք նշանակիչք Տնարաւորութե՛ գիւրութե՛ գժուարութե՛ Տարկաւորութե՛ պարտաւորութե՛ և ըղձի, առնուն խնդիր զաներևոյթս բայից մասնըկամբս zu, փք. leicht zu erlangen, գիւրին 'ի ստանալ. schwer zu erzählen, գժուարին 'ի պատմել. möglich zu glauben, Տնարաւոր 'ի Տաւատալ. nothwendig zu arbeiten, Տարկաւոր 'ի գործել. begierig zu erfahren, փափաքօղ 'ի տեղեկանալ, և Ե : Սերթ վարին և առանց մասնկանս zu, փք. mit ihm ist übel umgehen, չար է կենցաղիլ ընդ նմա. wenig und gut lesen ist grossen Köpfen eigen, սակաւ և քաջ ընթեռնուլ՝ սեպՏական է խոՏեմ անձանց. er muss wohl schlecht wirthschaften, արդարև չարաչար տընտեսէ նա. և Ե :

Յ Օ Դ Ո Ի Ա Տ Գ .

Տ Ա Մ Ա Չ Ա Յ Ն Ո Ի Թ Ի Ի Ն Բ Ա Յ Ի Ց

Յառաջ քան զխօսել զՏամաձայնութենէ բայից՝ պարտ է տալ ծանօթութիւն ինչ վասն թուոյ՝ ժամանակի և եղանակի նոցա, ևս և վասն օժանդակ բայից :

Սախ՝ միշտ թուով Տամաձայնին բայք ընդ գոյականս. բայց 'ի խօսելն ընդ պատուաւորս՝ սովոր են գերմանացիք փոխանակ երկրորդ գիմի եզականին վարել զերրորդ գէմն յոքնականին. փք. hören Sie mich, լուիցէ ինձ տէրութիւնդ. փոխանակ ասելոյ լուր ինձ, կամ լուարուք ինձ : kommen Sie hierher, եկեացէ տէրութիւնդ այսր. և Ե : Սակ 'ի խօսիլն անպատուութիւն ընդ Տասարակ անձինս՝ 'ի կիր արկանեն 'ի տեղի երկրորդ գիմի զերրորդ գէմն եզականին. փք. wo kommt er her, ուտո՞ր գաս (այր գու). was will Sie haben? զի՞նչ կամիս ունել (կին կամ

աղջիկ դու), ևն : Աւագագոյնք 'ի խօսիլն ընդ կրտս-
րագունից՝ ևս և 'ի մէջ ընտանեաց 'ի գործ ածեն
զdu, դու, և ihr, դուք . խկ իշխանաւորք խօսին երկ-
րորդ դիմաւ յօգնականին, փք . wollet ihr mit mir
gehen, կամիք ընդ իս երթալ . ևն :

Մայք՝ եթէ բազում գոյականս ունիցին՝ յայն-
ժամ դնին 'ի յօգնականն . փք . mein Vater, mein
Bruder und meine Schwester reisen morgen nach
Amerika, հայր իմ և եղբայր և քոյր 'ի վաղիւ ճա-
նապարհորդեն յԱմերիկա . ևն : Մայ 'ի թուական
բառից, յորս բայն դնի յեզականն . փք . zwei Mahl
zwei ist vier, երկիցս երկու առնէ չորս . drei Mahl
vier ist zwölf, երկիցս չորս առնէ երկուսասն . ևն :
Եթէ միոյ բայի իցեն բազում անուանք յայլ և այլ
դէմն, պարտ է զառաջին դէմն նախադասել երկ-
րորդին և զերկրորդն՝ երրորդին . փք . ich und du ha-
ben gleiche Schicksale, ես և դու ունիմք զնոյն ճա-
կատագիր . du und er werdet das beide nicht ver-
stehen, դու և նա՝ երկոքին ևս չիմանայք զայս, ևն :
Մայց յայսպիսիս լաւ ևս է դնել առաջի նոցա էա-
կան դերանունն ինչ 'ի յօգնականն . փք , wir, ich und
du, sind hierin gleicher Meinung, մեք (յի ես և դու)
եմք 'ի նոյն կարծիս . ihr, du und er, habt derglei-
chen noch nicht erfahren, դուք՝ (յի դու և նա) չու-
նիք դեռ զփորձ այսպիսեաց, ևն :

Երկրորդ՝ վասն ժամանակի բայից գիտելի է, զի
մերթ 'ի տեղի կատարեալ ժամանակի՝ դնի ներ-
կայն, փք . du hörst es ja, dass ich nicht Zeit habe,
լսես (լուար) դու թէ չունիմ ես ժամանակ . ևն :
Սերթ՝ դնի ներկայն 'ի տեղի ապառնելոյ . փք . mein
Freund kommt nach Wien, բարեկամ իմ գայ (գա-
լոց է) 'ի Սիէննա . ևն : Մանաստեղծք և քարոզիչք
վարեն զներկայն 'ի տեղի անկատարին, փք . jetzt
erklimme ich den Berg, ահա ելանեմ (ելանէի)
մագլցի 'ի լեառն . ևն : Մազում անգամ դնի անկա-
տարն 'ի տեղի կատարեալ ժամանակին, փք . höre
denn das Unglück, das ich erlitt, ուստի լուր զղբ-
բազդու թինն զոր կրէի (կրեցի) ես . ևն :

Երրորդ՝ յեզանակս բայից գիտել արժան է, զի

աներևոյթ եղանակն ունի ինչ ինչ դժուարութիւնս
'ի կիրառութե՛, և վարի .

մ . Սթէ նշանակեցէ անստոյգ ինչ՝ որ լինի հա-
սարակօրէն զկնի շաղկապացս dass, damit, wenn, als
wenn, ob, *և* . զր . ich zweifle, dass er seinen Zweck
erreichen könne, տարակուսիմ թէ կարող իցէ նա
հասանել 'ի նպատակ իւր . կամ ընդ հասանել նորա
'ի նպատակ իւր յերկբայս եմ . wenn du mir diese
Freundschaft erzeigen könntest, եթէ կարող էիր
ցուցանել ինձ զայս բարեկամութի . ich weiss nicht
ob das geschehen möchte, ոչ գիտեմ թէ հնար իցէ
լինել այսմ . *և* :

Վասն զի եթէ պարբերութի բանին ստոյգ իցէ,
յայնժամ ոչ դնի բայն յաներևոյթ եղանակի . զր .
ich weiss, dass dein Freund todt ist, գիտեմ զի բա-
րեկամ քո մեռեալ է . *և* :

Է . Վնի աներևոյթն զկնի բայից՝ որք նշանակեն
աղաչել՝ փափաքել՝ խրատել՝ կարծել՝ հրամայել՝ կա-
մել՝ դաշնակցել՝ յուսալ՝ հաւատալ *և* . զր . ich bat
ihm, dass er zu mir kommen möchte, աղաչեցի զնա
գալ առ իս . ich wünsche, dass alle Menschen tu-
gendhaft seyn mögen, փափաքէի թէ ամ մարդիկ
կամէին լինել առաքինի . ich hoffte, er würde sich
bewegen lassen, յուսայի թէ շարժեցի նա . ich be-
fahl ihm, dass er nichts davon sagen sollte, հրամայ-
եցի նմա ոչ ումեք ասել ինչ յաղագս այնր . würde
ich nicht kommen, setzte er hinzu, so soll er aufhö-
ren, mein Freund zu seyn, եթէ ոչ եկից ես՝ յաւել
նա ասել՝ գադարեցի բարեկամութի մեր . *և* :

Ը . Սթէ յառաջ բերէ որ զբանս իւր և կի՛ գայ-
լոյ ուրուք . զր . ich gab ihm den Rath, dass man
verschwiegen seyn müsse, խրատեցի զնա կամ ետու
նմա խրատ՝ թէ պարտ է լռել զայս , *և* : Սկ եթէ
ստոյգ ասացի կի՛ մտածեցի ինչ , դնի յայնժամ և
սահմանական եղանակն , զր . schreibe deinem Freun-
de, dass sein Vater ein grosses Vermögen hinterlas-
sen hat, գրեա՛ առ բարեկամ քո՝ թէ հայր նորա ե-
թող կտակաւ ինչս բազումս . *և* :

ՅԱՂԱԳՍ ԿԻՐԱՌՈՒԹԵԱՆ ԸՆԴՈՒՆԵԼՈՒԹԵԱՆՅ

Հասարակաբար ընդունելու թի՛ն մի և նոյն է 'ի գերմանացիս ընդ ածականս ըստ հոլովմանն և ըստ աստիճանի բաղդատու թի՛ն . ր . առ . ein liebender Vater, սիրող հայր ոմն . սէ . eines liebenden Vaters, որակ . einem liebenden Vater, և ն . սոյնպէս և բաղդատական . er ist gelehrter als du, նա գիտնազոյն է քան զքեզ . գերագրական der gelehrteste, ամենագիտուն . և Ե :

Յընդունելու թի՛ս գիտելի է՝ ա . Օ ի ներկայ ընդունելու թի՛ւնն ունի միայն զներգործական նշանակուի, և ոչ երբէք կրաւորական . ր . ein liebender Vater, սիրող հայր . հայր՝ որ սիրէ , և Ե :

Է . Ընցեալ ընդունելու թի՛նն ունի զնշանակուի ներգործական և կրաւորական . ր . ich habe gelobt, գովեցի . ich bin gelobt worden, գովեցայ կամ գովեալ եղէ . և Ե :

Ընդունելու թի՛նն է թէ իցէ ածականաբար և միաւորեցի ընդ գոյական ինչ՝ յայնժամ ըստ կանոնի որպէս կրաւորական 'ի կիր արկանի, ր . die gestohlene Waare, գողացեալ ինչ . der beleidigte Richter, նախատեալ դատաւորն , և ն : Բաց 'ի սակաւուց՝ յորս վարի որպէս ներգործական . ր . ein ausgedienter Soldat, զինուոր ոմն լցեալ զժամանակ զինուորու թի՛ն . eine betrubte Nachricht, լուր ինչ տխրալի, տրամեցուցիչ , և Ե :

Ը . Ըպառնի ընդունելու թի՛նն ունի միայն զնշանակու թի՛ւն կրաւորականի . ր . eine zu bezahlende Schuld, պարտք ինչ վճարելի . ein zu schreibender Brief, նամակ ինչ գրելի , և Ե :

ՅԱՂԱԳՍ ՕԺԱՆԴԱԿ ԲԱՅԻՅ

() Ժանդակ բայք ոչ երբէք դնին զօրու թի՛ւ . բայց է թէ յորժամ բազում բայք կապակցեալ իցեն ընդ միում օժանդակ բայի, յայնժամ դնի նա 'ի վերջին բայն . ր . das ist ein Buch, welches ich nicht

blos gelesen, sondern studirt habe, մատեան ինչ է այս՝ զոր ոչ միայն ընթերցեալ՝ այլ և ուսեալ է իմ, և այլն : 'Ի խրթին շարադրուածիս և յօտանաւորս գնի ուրեք օժանդակն զօրուածք, բաց ՚ի բայէս werden, որ միշտ ներգործուածք գնի :

ՀԱՄԱԶԱՅՆՈՒԹԻՒՆ ԲԱՅԻՑ ԸՆԴ ԱՆԵՐԵՒՈՅԹՍ

Իայք՝ որք պահանջեն զաներևոյթ եղանակն՝ են dürfen, համարձակել, իշխել. können, կարող լինել. lassen, թոյլ տալ առնել. mögen, կարել, կամիլ. müssen, sollen, պարտ գոլ, պէտք են. werden, լինել. wollen, կամիլ. *և* . զք . nicht ausgehen dürfen, ոչ համարձակել ելանել արտաքս. schlafen können, կարող լինել ննջել. thun lassen, առնել տալ, էւրիւրէ* . tugendhaft handeln müssen, պարտ լինել առաքինաբար գործել. arbeiten wollen, գործել կամիլ. և այլն :

Եոյսպէս և բայքս heissen, հրամայել. helfen, օգնել. hören, լսել. lehren, ուսուցանել. lernen, ուսանել. sehen, տեսանել. fühlen, զգալ. *և* . զք . er hiess mich gehen, հրամայեաց ինձ երթալ : er half ihm arbeiten, օգնեաց նմա ՚ի գործել : er hörte mich reden, լսէր նա զխօսելն իմ : lehre mich thun nach . . . , ուսո՛ ինձ առնել ըստ . . . , er lernte lesen, ուսաւ նա ընթեռնուլ : ich sah ihn kommen, տեսի զգալ նորա : ich fühle meine Kräfte abnehmen, զգամ՝ զնուազել ուժոյ իմոյ :

Են և բայք՝ որք ըստ առանձին ինչ նշանակուածք պահանջեն զաներևոյթ . զք . Geld auf Zinsen stehen haben, ունել գրամ՝ ՚ի վաշխի : sich schlafen legen, ընկողմանիլ առ ՚ի ննջել : das nenne ich schlafen, զայս կոչեմ՝ ես ննջել : er thut nichts als essen, ոչ այլ ինչ առնէ՝ բայց ուտել միայն , *և* .

Իիտելի է և ևս՝ զի ՚ի բայս heissen, հրամայել. helfen, օգնել. hören, լսել. sehen, տեսանել. dürfen, իշխել. können, կարողանալ. lassen, թոյլ տալ,

Թողուլ. mögen, կարել, կամիլ. müssen, sollen, պարտ գոլ, պէտք են, որք յարին յայլ բայտ, ոչ զնի անցեալ ընդունելու թի նոցա՝ այլ աներեւոյթն. դր. ich habe ihm kommen heissen (և ոչ geheissen), հրա մայեցի նմա գալ:

ich habe ihm arbeiten helfen, օգնեցի նմա՝ի գործել: ich habe Sie sprechen hören, լուայ զխօսել նորա (կնոջն):

er hat mich gehen sehen, ետես նա զերթալն իմ:

Յետինքս ՚ի ռամկական լեզուն լինին gehört և gesehen, և:

Իսկ բայքս lehren և lernen, անխտիր առնուն զան էրեւոյթն և զանցեալ ընդունելու թիս, դր.

ich habe ihm sprechen gelehrt կամ lehren, ուսուցի նմա խօսել:

ich habe Sie kennen gelernt, կամ lernen, ուսայ ճա նաչել զնա (զկին սք). ծնուն քի՛մ օլորոշուն է օյրէն արի՛մ. և:

Ի ներեւոյթ եղանակն առնու զմասնիկս zu յառաջ քան զինքն, յորժամ յայտ առնէ զառարկայ և զնպատակ գործողութեն. դր.

er behauptet es gesehen zu haben, հաստատէ նա (թէ) տեսեալ իցէ զայն:

ich bemühte mich ihm zu sprechen, ջանայի խօսել ընդ նմա:

geneigt zu tadeln, յօժարեալ ՚ի սողտանել. և:

Ի ազում անգամ ՚ի սաստկացուցանել զնշանակու թի բայից՝ նախադասի մասնիկս um, մասնկանս zu, դր.

um Anderen zu helfen, opferte er alles auf, առ օգնելոյ այլում՝ զամենայն ինչ պատարագեաց նա. և:

ՀԱՄԱԶԱՅՆՈՒԹԻՒՆ ԲԱՅԻՑ ԸՆԴ ԳՈՅԱԿԱՆՍ

Ի համաձայնութիս բայից ընդ գոյականս, կամ գոյականն լինի խնդիր բայի և կամ բայն լինի խընդիր գոյականի. որ միայն պատահէ յաներեւոյթս՝ մասնկամբս zu, դր.

der Wunsch zu leben, փափաք ՚ի կեալ:

die Freiheit zu denken, *ազատութի խորհելոյ* :
 die Macht zu schaden, *կարողութի վնասելոյ* . *և* :

Պոյականք լինին խնդիր բայի 'ի սեռական' 'ի տրական և 'ի հայցական հոլովո : *Ուղղականն սովորաբար լինի անուն բայի . զք . ich werde geehrt, ես սպասուեալ լինիմ* . Johan wird gefragt, *Յովհաննէս հարցանի* . Paul wird geliebt, *Պօղոս սիրի* . das Feuer brennt, *հուրն վառի* . *և* :

Բայց են բայք ինչ ընդ որս կրկնակի վարի ուղղականն . մի՛ որպէս տէր բայի , և միւս ևս որպէս խնդիր : *Մյսպիսի են բայքս seyn, լինել . werden, եղանիլ . heissen, անուանել . rufen, կոչել . bleiben, մնալ . scheinen, թուիլ . nennen, անուանել . schelten, նախատել . schimpfen, թշնամանել . և* . *զք . ich war damals ein Kind, ես մանուկ էի յայնժամ* .

յորում ich, է տէր բային և Kind, խնդիր նորա : Marie wird eine Frau werden, *Սարիամն տիկին լինելոց է* :

ich werde Fritz geheissen, *ես ֆետերիկոս անուանիմ* :

er ist, bleibt, scheint ein redlicher Mann, *այրն այն է , կամ մնայ , կամ թուի լինել պարկեշտ ոք* :

er wird ein Narr gescholten, geschimpft, *նախատեցի նա որպէս զյիմար* . *և* :

Խնդիր սեռական : *Յառաջագոյն դերմանացիք ունէին բազում բայս սեռական խնդրով . բայց առ սակաւ սակաւ նուազեցուցին զնոսա , վարելով փոխանակ նոցա զնախագրութիս . զք .*

er klagt ihn des Diebstahls an, *նա ամբաստան լինի զնմանէ վասն գողութե* :

einen des Landes verweisen, *աքսորել զոք 'ի դաւառէն* :

er belehrt mich eines bessern, *նա ուսուցանէ ինձ զլաւն* :

sich einer Sache bemeistern, *տիրել իմիք* :

wir müssen hoffen, dass sich Gott unserer erbarmen

wird, *պարտ է մեզ յուսալ՝ թէ անձ ողորմեցցի մեզ* :
 der Tod schonet keines Menschen, *մահն ոչ ումեք խնայէ* :

ich freue mich meines Glückes, *ցնծամ 'ի բարեբա-
սու թի՛ իմ • որ լինի ևս նախադրու թի՛ք • օր •*

ich freue mich über sein Glück, *խնդամ ընդ բարե-
բաստու թի՛ նորա :*

er erbarmt sich des Unglücklichen *կի՛ք* über den Un-
glücklichen, *ողորմի կամ գթայ ընդ թշուառս ,
կամ 'ի վերայ թշուառացելոց :*

kommen sie des Morgens *կի՛ք* Sonntags, *եկայք ընդ
առաւօտն կամ 'ի կիրակէի • ևն :*

*Խնդիր որական • Տրական հոլով առնուն նախ՝ զի-
մազուրկք • օր •*

es ahnet mir, *գուշակեմ ինչ յանձին , կասկածեմ
(թէ լինելոց է ինչ) :*

es ist ihm ein grosses Unglück begegnet, *սատահեաց
նմա գթադրու թի՛ ինչ մեծ :*

es fiel mir ein gutes Mittel ein, *անկաւ 'ի միտս իմ
հնարք ինչ լաւ :*

es gilt mir gleich, *մի և նոյն է ինձ :*

es kommt mir vor, *կարծեմ թէ , թուի ինձ :*

mir eckelt die Speise, *կամ* es eckelt mich vor der
Speise, *գարշիմ 'ի կերակրոյ • ևն :*

Արկրորդ՝ բայք որք չեն ներդործականք • օր •
das Kleid liegt mir enge an, *հանդերձս այս նեղ է
ինձ :*

einem ausweichen, *անցս տալ ումք , զարտուղիլ :*
ich begegnete ihm vor der Stadt, *հանդիպեցայ նմա
առաջի քաղաքին :*

seinen Freunden treu bleiben, *հաւատարիմ մնալ
առ բարեկամս իւր :*

ich danke Ihnen, *չնորհ ունիմ զքէն :*

einem Herrn dienen, *ծառայել նոն միում :*

er fluchte seinem Sohne, *անեծ զորդի իւր :*

der zweite folgt auf den ersten, *երկրորդն զհետ եր-
թայ առաջնոյն :*

dieser Mensch gefällt mir sehr, *այրս այս հաճոյ է
ինձ յոյժ :*

es gehört mir die Hälfte davon, *կէսն ինձ անկ է :*

glauben Sie mir, *հաւատացէք ինձ :*

er gleichet meinem Bruder, *նման է նա եղբոր իմում :*

leuchtet ihm die Treppe hinunter, տարջիք զճրագն
առաջի նորա ընդ սանդուխան մինչև 'ի դուրս :
man hat mir schlecht gelohnt, ոչ ըստ արժանեաց
Հատուցին ինձ զփոխարէնն :

seinem Vater nachahmen, նմանիլ հօր իւրում, (պա-
պասընա չըմաբ) :

es wird dir nicht schaden, ոչ մնասեսցէ քեզ :
dem Feinde muthig widerstehen, քաջութիւն ընդդի-
մանալ թշնամւոյն . lix :

Եւ ևս բայք բաղադրեալք մասնկամբքս ab, an,
auf, bei, ein, noch, unter, vor, zu, դարձեալ և բայքս
seyn և werden, ցր .

er ist mir gut, բարւոք է ինձ այն . mir wird übel,
մնաս է ինձ . Կէյճիթի պօղածաղըճ . և այլն :

Երկրորդական ևս ինդիրք բայից դնին 'ի տրա-
կանն . ցր .

ich schneide dir eine Feder, Հատանեմ քեզ դրիչ մի :
ich schreibe dir einen Brief, գրեմ առ քեզ նամակ
ինչ :

ich habe ihm die Wahrheit gesagt, ասացի նմա զճշ-
մարիտն . lix :

Իսկ փոխարարձ բայք առնուն ինդիր կի՛ 'ի հայ-
ցական հոլով, կամ 'ի տրական հանդերձ նախադ-
րութիւն, և կամ յաներևոյթ եղանակ . բայց միշտ
sich, դերանուամբս . ցր .

er denkt sich glücklicher als ein König zu seyn, կար-
ծէ զինքն լինել առաւել բաղդաւոր քան զթա-
գաւորն :

was man in der Jugend lernt, prägt sich dem Geiste
tief ein, որ ինչ ուսեալ լինի 'ի մանկութե՛ խորա-
գոյնս տալաւորի 'ի հոգին :

er getrauet sich vor ihnen zu erscheinen, իշխէ նա
երևել առաջի ձեր :

er lässt sich von niemand rathen, չառնու նա խոր-
հուրդ ինչ յուսեքէ :

Ինդիր հայցական : Հայցականն լինի ինդիր սեւի .
ցր . er liebt mich, սիրէ զիս . er lobt den Wein, գո-
վէ զգինի . lix : Եւ ևս բայք՝ որք բայ 'ի ինդրոյ սե-
ւի՛ առնուն և զբուն ինդիր բնութե՛ . ցր . er lehrt

mir die deutsche Sprache, ուսուցանէ ինձ զլեզուն
գերմանական . յորում արականս mir է բուն խըն-
դիր բնութի բայիս lehrt :

Օ հայցականն առնուն նախ՝ ամենայն ներգործա-
կանք . ԴՐ .

ich liebe dich, սիրեմ զքեզ .

ich frage dich հարցանեմ զքեզ կամ ցքեզ . lix :

Երկրորդ՝ փոխադարձ անուանեալ բայք՝ որք զա-
ռարկայն ունին ՚ի սեռական հոլովն և կամ նախադ-
րութիւնն . ԴՐ .

ich belleissige mich der Musick, պարասիմ յերա-
ժտութի :

ich wundere mich über ihn, զարմանամ ընդ նա կիմ
՚ի վերայ նորա . lix :

Եւս և բայք որք ՚ի բաց թողլով զsich, լինին ներ-
գործականք . ԴՐ .

ich ehre dich, պատուեմ զքեզ . ՚ի բայէս sich eh-
ren, պատուել զանձն :

Նոյնպէս և բայք ոչ ներգործականք՝ որք յարակ-
ցութեամբ բառի ինչ փոփոխեն զնշանակութիւնն իւ-
րեանց . ԴՐ .

ich arbeite mich müde, աշխատեցուցանեմ զանձն
իմ խոնջութի :

ich lasse mich gehen, թողում զիս իմ բերման իրացն :

ich lasse mich zur Ader, տամ երակ հատանել . lix :

Երրորդ՝ գիմազուրկք՝ եթէ ունիցին նշանակուի
ներգործականի . ԴՐ es ärgert mich, զայրանամ . es
durstet mich, ծարաւի եմ . es eckelt mich vor die-
ser Speise, զզուիմ յայսմ կերակրոյ . es freuet dich,
ուրախացուցանէ զքեզ (ուրախանաս գու) . es friert,
սառի . es gibt einen Gott, մի է աստ . est gilt mich
mein Leben, արժէ ինձ զկեանս իմ . es hungert mich,
անօթի եմ . es schläfert mich, նեղիմ ՚ի քնոյ . ոչ ու-
րում էկէի . es wundert mich, զարմանամ . lix :

Եւայց եթէ ասիցեմք ich friere, նշանակէ՝ զգամ
զսառոյց ինչ ներքին, և ոչ յարտաքին ցրտութենէ .
նոյնպէս ich hungere, գտանիմ ես յանօթութեան,
զգամ զբաղց ինչ : Եւ եթէ քրտնիմք յամարայնի,
ասեմք mich schwitzt, ջերմութիւն արտաքին քրտնե-

ցուցանէ զիս . իսկ եթէ իցէ դեղով կի՞ աշխատուք ,
 յայնժամ ասի ich schwitze, գայ քիրան 'ի վերայ
 իմ . Ըէր կէլէյօր պանա . lix :

Չորրորդ՝ եթէ բայք ոչ ներգործականք՝ վարես-
 ցին որպէս զներգործականս . ֊ր .

er stürzte sich vom Pferde, ընկէց զանձն 'ի ձիոյ :
 ich kann Büchsen schießen, ես կարող եմ հրացանս
 արձակել :

ich habe im Spiel einen Gulden verloren, Ֆիօրին
 մի կորուսի 'ի խաղի . lix : Սոքա դնին ներգործա-
 կանաբար այսպէս .

ich schieße einen Vogel, հարկանեմ թռչուն ինչ
 հրացանաւ , պէր քուշ վորորորո՞՞մ :

ich verliere mein Leben, կորուսանեմ զկեանս իմ .
 և այլն :

Հինգերորդ՝ հետեւեալ բայքս առնուն զհայցա-
 կան հոլով . ֊ր .

er heisst mich seinen Freund, կոչէ զիս իւր բարե-
 կամ :

er nennt mich Johan, անուանէ զիս Յովհաննէս :

er ruft dich einen Lügner, կոչէ զքեզ ստախօս :

er schilt, schimpft mich einen Narren, նախատէ զիս

յիմար անուամբ : Արկու այս բայք բազում ան-

գամ վարին որպէս զկրաւորական :

er bittet mich etwas, կամ լաւ ևս um etwas, աղա-
 չէ զիս վասն իրիք :

er fragte mich eine Sache, կամ nach einer Sache,
 եհարց զիս վասն իրիք . lix :

Բայս lassen, տալ առնել , եմպիբէք , թողուլ . մերթ

վարի տրականաւ և մերթ հայցականաւ , ըստ զա-

նազան նշանակուածց . ֊ր lass mich den Brief le-

sen, տուր ինձ զնամակն 'ի կարգաւ . և lass mir

den Brief lesen, թոյլ տուր կամ թող զնամակն

(այլում ումեք՝ առաջի իմ) կարգաւ . lass mich

kaufen, թող ես գնեցից զայն . և lass mir kaufen,

ինձ թողացո (ձեռամբ այլոյ) գնել զայն , պանա

ալալ . lix :

Յ Օ Դ Ո Ի Ա Ճ Դ .

Հ Ա Մ Ա Ձ Ա Յ Ն Ո Ի Թ Ի Ի Ն Ն Ա Խ Ա Դ Ի Ռ Ի Թ Ե Ա Ն Յ

Ս ասն նախադրու թէց գրեցաք վերագոյնն . աստ գիցուք միայն թէ ոյք զոր հոլով առնուն :

Ս . Առնուն զսեռականն anstatt, statt, 'ի տեղի, փոխանակ . halben, halber, վասն . ausserhalb, արտաքոյ . innerhalb, 'ի ներքս . oberhalb, 'ի վերայ, 'ի վերոյ . unterhalb, 'ի խոնարհ, 'ի վայր, ստորե . diesseits, յայս կոյս . jenseits, յայնկոյս . kraft, վասն, զօրու թք . laut, ըստ . mittelst, vermittelst, ձեռամբ, 'ի ձեռն . ungeachtet, 'ի վերայ այսր անի . unweit, unsern, ոչ հեռի, մերձ . vermöge, զօրուք, 'ի ձեռն, ըստ . während, առ, 'ի ժամանակս . wegen, վասն . um willen, վասն սիրոյ, յազազս, ևն :

Եթէ անջատեսցի բառս anstatt, գոյականաբար 'ի կիր արկանի, փր . an des Königs Statt, 'ի տեղի կամ փոխանակ թագաւորին . an meiner Statt, փոխանակ իմ, ևն :

halben և halber, յետադասին գոյականաց . բայց վերջինն դնի՝ յորժամ գոյականն իցէ առանց յօդի . փր . der Freundschaft halben, վասն բարեկամուէ . Alters halber, վասն ծերութե, ևն : Եթէ halben, միաւորեսցի ընդ նախադաս գերանուան ինչ՝ գերանունն առնու 'ի վերջն իւր զտառն t; փր meinethalben, վասն իմ . deinethalben, վասն քո . ևն : Փոխանակ բառիս ungeachtet, 'ի կիր արկանի երբեմն ազաւաղութք . dem ungeachtet, 'ի վերայ այսր անի, որ սխալ է . wegen, ևս՝ կից գրի ընդ գերանուանս որպէս halben, փր . meinethalben վասն իմ . ևն :

Բ . Առնուն զտրականն՝ որ է իբրև զմերս 'ի բացառական . aus, ausser, արտաքոյ, արտաքս . bei, մերձ, առ, ընդ, եանչնոս . entgegen, ընդդէմ, արդէ . gegenüber, հանդէպ . mit, հանդերձ, իլէ . nach, 'ի, յ (տրական նախդիրն մեր) . nächst, մերձ . nebst, sammt, կից, 'ի միասին . seit, հետէ, յայնմ հետէ . von, 'ի, յ (բացառական նախդիրն մեր) . zu, 'ի, յ (տրական նախդիրն մեր) . zuwider, ընդդէմ, արդէ, ևն :

Դ. սոցանէ, entgegen և gegenüber, յետադասին գոյականաց իւրեանց . ԿՐ .

dem Vater entgegen gehen, երթալ ընդդէմ կամ ընդառաջ հօրն :

er wohnt mir gegenüber, բնակի նա ՚ի հանդիպոյ իմ, և այլն :

Դ. Առնուն զհայցական. durch, ընդ մէջ, ՚ի ձեռն. für, յաղագս. gegen, դէպ ՚ի, առ. ohne, առանց. um, վասն, շուրջ. wider, ընդդէմ. և այլն :

vor Gericht spricht er für mich, առաջի դատաւորի խօսի նա վասն իմ :

er belohnt mich für meine Mühe, հատուցանէ ինձ վարձս վասն աշխատութե իմոյ :

er hält es für wahr, ճշմարիտ համարի զայն :

finden Sie das für Gut? կարճէք թէ լաւ իցէ :

was für Beweise haben Sie für diese Sache? որպիսի վաստս ունիս վասն այս :

was für ein Buch lesen Sie? որպիսի իցեն օգք այսօր :

was für ein Buch lesen Sie? զոր մատեան ընթեռնուս :

für das erste, վասն առաջնոյն :

Fuss für Fuss, սոն առ սոն :

Tag für Tag, օր ըստ օրէ .

für und für, միշտ :

für jetzt, վասն այժմուս :

für die Zukunft, վասն ապագայ ժամանակի :

dafür kann ich nicht, յայտմ չիք իմ յանցանք :

ich, für meinen Theil, ես՝ յիմեկ կողմանէ . ևն :

Gegen, միայն ՚ի բառս gegenüber, վարի տրականաւ . ԿՐ .

er wohnt mir gegenüber, կամ gegen mir über, բնակի նա հանդէպ իմ. և այլն :

Ատիտադրութիս um, եթէ ունիցի զառաւուրս willen, զինի իւր, առնու զսեռական . ԿՐ .

um meinetwillen, վասն իմ, և այլն :

Դ. Առնուն զսեռական և զտրական՝ zufolge, ըստ. längst, յերկայնութիւն : Առաջինն՝ առնու զսեռական եթէ նախագաս իցէ գոյականին . ԿՐ .

zufolge meines Befehles, ըստ հրամանի իմոյ . և այլն : Իսկ

էթէ յետադաս իցէ՝ առնու զտրական . փր . deinem Befehle zufolge, ըստ քում հրամանի . և այլն :

Längs անխտիր առնու զտրական և զսեռական . փր . längs dem Ufer hinfahren, երթալ (նաւու կի՛ կառօք) ընդ երկայնութիւն օփին, կամ առ ափամբ :

längs des Weges hingehen, երթալ (հետի) ընդ երկայնութիւն ճանապարհին, կամ ընդ ճանապարհն :

Է . [առնու զտրական և զհայցական՝ an, 'ի . auf, 'ի վերայ . hinter, յետոյ, զինի, յետուստ . in, 'ի (ներդոյական) . neben, մերձ . über, 'ի վերայ . unter, 'ի ներքոյ . vor, առաջի . zwischen, 'ի մէջ, 'ի միջի . նա : Սոքա ամենեքին տրականաւ նշանակեն զներդոյականն մեր, կամ զտեղի ինչ . փր .

das Buch liegt auf dem Tische, մատեանն է 'ի սեղանի կի՛ 'ի վերայ սեղանոյ :

über mir wohnt ein Künstler, 'ի վերայ իմ (այսինքն 'ի վերայ սենեկի իմոյ) բնակի արհեստագէտ որ :

in der Stadt ist Feuer, հրդեհ է 'ի քաղաքին :

vor dem Hause steht ein Baum, առաջի տան է ծառ ինչ :

zwischen den Bergen liegt mein Garten, 'ի մէջ լեռանց է սարտեղն իմ . նա :

Եթէ առնուցուն զհայցական հորովն ցուցանեն զտրականն մեր . փր .

ich stelle mich an die Thür, կամ առ դրան, կանգնիմ 'ի դուրս :

ich setze mich auf den Stuhl, նստիմ յաթոռ :

ich denke an dich, խորհիմ զքէն :

du schreibest an mich, գրես առ իս . նա :

Դառս unter դտանի երբեմն և սեռականաւ . փր . unterwegs, 'ի ճանապարհի :

Եթադրուելիս vor 'ի կիր արկանի 'ի տեղի բառիցս՝ առաջի, յառաջքան, գերազանց . և այլն :

vor dem Thore stehen, կալ առաջի դրան :

vor zehn Jahren, յառաջ քան զտասն ամ :

ich fliehe vor dem Feinde, փախիմ առաջի թշնամւոյ :

Gott behüte Sie vor dieser Krankheit, *անձ պահեց
ցէ զքեզ յայտմ հիւանդութենէ :*

das Gute geht vor dem Schlechte, *բարին զերա-
զանց է քան զչարն :*

sie liebt ihn vor allen, *նա (կին որ) սիրէ զնա (զայր
որ) առաւել քան զամենեւին . և այլն :*

*Երևան գրուիք՝ որք հայցականաւ ցուցանեն զչար-
ժութիւն առ իմն, բացատրին յօլովակի արականաւ մե-
րով . ԿՐ .*

in die Kirche gehen, *երթալ յեկեղեցի .* in die Hand
nehmen, *առնուլ 'ի ձեռս .* in den Fluss fallen,
անկանիլ 'ի գետ . և այլն :

An, *առնու զհայցական հոլովն . ԿՐ .*

an den König berichten, *ազդ առնել թագաւորին
sich an den Magistrat wenden, գառնալ յա-
տեանն գատաստանական :*

an die Arbeit gehen, *երթալ 'ի գործ :*

an einen Freund schreiben, *գրել առ բարեկամ
որ . և այլն :*

Auf, *յառնուլն զհայցական՝ ցուցանէ զտրականն
մեր . ԿՐ .*

auf den Thurm steigen, *ելանել յաշտարակն :*

auf das Schloss gehen, *երթալ (հետի) 'ի գլեակն :*

auf den Baum klettern, *մագլցի ելանել 'ի ծառն :*

auf die Post gehen, *երթալ յօթեանս սուրջան-
գակաց :*

auf die Welt kommen, *գալ յաշխարհ :*

auf die Messe reisen, *ճանապարհորդել 'ի տօնա-
վաճառ .*

auf die Hochzeit eingeladen seyn, *հրաւիրիլ 'ի
հարսանիս . և այլն :*

Nach, *հայցականաւ նշանակէ զդիմելն ուրեք կամ
'ի քաղաք ինչ :*

nach Leipzig fahren, *երթալ (կառօք կմ' նաւու)
'ի Լիփսթա :*

nach Hause gehen, *երթալ (հետի) 'ի տուն :*

nach die Stadt gehen, *երթալ 'ի քաղաքն, ևն .*

Zu, *առնու զհայցական . ԿՐ .*

komme zu mir, *էկ առիս .* zu Markte bringen, *տա-
նել 'ի վաճառանոց :*

zu Boden fallen, *անկանիլ* 'ի դեռին :
 zu Hause seyn, *լինել* 'ի տան . er studirt zu Wien,
ուսանի նա 'ի Վիեննա . Kurfürst zu Branden-
 burg, *կայսրնախին* (Նրանդերուրդայ . և այլն :
 Լ. յալափ վասն համաձայնութե :

ԳՎՈՒԻ ՉՈՐՐՈՐԳ

ՅԱՂԱԳՍ ՅԱՐԾԱՐԱԳՐՈՒԹԵԱՆ

Յարմարագրութիւնն (Rechtschreibung կամ Rechtschreiblehre) է ուղիղ գրութիւն բառից ըստ յատուկ տառից իւրեանց՝ առ 'ի ըստ պատշաճի ի մացուցանել զմիտս մեր : Յայսմ բազում զանազանութի է 'ի մէջ դերմանացւոց . զի ոչ սակաւք հետեին Վտելուենի քերթողին որ լաւագոյնն է 'ի մէջ հնոց . իսկ այժմեանք լաւ համարեցան 'ի քերականական ոճնս զհետ երթալ նմին , բայց 'ի յարմարագրութե՝ կամելով գեղեցկացուցանել զլեզուն՝ հերքեցին զլատինական տառնս . վասն զի փոխանակ տառիս y վարեն զi, բայց 'ի յաներևոյթ բայէս seyn, և բայց 'ի բառէս Styl, (ոճ) . 'ի տեղի c ին՝ z կամ k ըստ կրկին հնչման նորա . և այլն :

Յաղագս հնչման տառից ասացաք յառաջին գրութիւնն . այժմ՝ մնաց խօսել զկանոնաց դրելոյ զբառս ըստ սովորական եղանակին : Ի գրելն դիտելի է նախ՝ ածանցումն բառից . երկրորդ՝ հասարակ կիրառութիւն , և երրորդ՝ նմանաձայնութի նոցա :

Ըձանցեալք՝ գրին նոյն գրով որպէս զարմատական իւրեանց՝ ըստ հոլովման նոյ, ըստ խոնարհմանն և ըստ ածանցման . զք . die Hübner, հաւք , որ յոգնականն է բառիս Huhn, զոր ոչ կարեմք գրել hiner կի՞ hihner, որպէս արասանի : Vater, հայր, Väter, հարք . ich gebe, տամ, ich gab, տայի . lieben, սիրել, geliebt, սիրեալ . singen, երգել, Gesang, երգ . Mann, այր, männlich, արական . Berg, լեռան, Gebirge, լերինք . Werk, գործ, wirklich, արդեամբք :

դործով . Schwester, քոյր, Geschwister, եղբարք և քորք . Recht, իրաւունք, Richter, դատաւոր . Erde, հող, irdisch, հողեղէն . Rauch, ծուխ, räuchern, չորացուցանել ծխով . reich, փարթամ, bereichern, փարթամացուցանել . և այլն :

Օ հասարակ կիրառու թի տառից պարտ է ուսանել 'ի հեղինակաց լեզուին, և մանաւանդ 'ի նորոգ տպեալ գրոց՝ յորս երկար տառքս a, e, o, u, և h, 'ի բազում բառս 'ի կիր արկանին, և 'ի բազումս կորնչին, փր . Saat, սերմանիք . Saal, սրահ . (յոգն . Säle) . Saamen, սերմունք . lahm, կաղ . Name, առնուն . nehmen, առնուլ, (genommen, առեալ) նա :

Օ նմանահնչիւնսն որոշեմք 'ի յարմարագրու թի նոցա . փր .

die Ahle, հերիւն .

das Aas, դի .

die Bahn, ճանապարհ .

die Bahre, դագաղ .

die Bank, բազմարան .

das Bad, բաղանիք .

die Bären, արջք .

besehen, տեսանել .

das Bett, անկողին .

bitten, աղաչել .

der Bothe, համբաւաբեր .

das, այս, այդ, այն .

denn, զի, վասն զի, քանզի .

die Fälle, դիպուածք .

das Feld, անդաստան .

du hast, ունիս .

heulen, հաջել .

können, կարող լինել .

der Aal օձաձուկն :

ich ass, ուտէի :

der Bann, բանադրանք :

baar, առձեռնպարտ

դրամ :

bang, երկուցեալ, ան-

հանգիստ :

er bath, աղաչէր :

die Beeren, հատք, հա-

տապտուղք :

besäen, սերմանել :

das Beet, ածու :

biethen, մատուցանել :

das Boot, մակոյկ :

dass, թէ, զի :

den, զնա, զսա :

die Felle, մորթք :

er fällt, անկանի :

es fehlt պակասի :

er hasst,ատէ :

heilen, բուժել :

kennen, ճանաչել . ևն .

Բառք այլազգականք գործածականք առ գերմանացիս՝ գրին գերմանական գրով. իսկ որոց չիք բնաւ գործածու թիւ և կամ սակաւ ուրեք, գրին լատինականաւ : Բառք առեալք 'ի Յունաց՝ գրին տառիւս k, ֆր. Socrates, Սոկրատ. Katechismus, քրիստոնէական վարդապետութիւն : Իսկ առեալքն 'ի լատինացւոց և 'ի գաղղիացւոց՝ գրին միշտ c տառիւ. ֆր. Cerberus, Արքերոս. Capital, զլուի գրամոյ. և այլն : Լ. ՍԼ և սոքա և ս գրին 'ի բազումս k իւ, ֆր. Komet, գիսաւոր աստղ. և այլն :

Վլխազիր գրով սկսանին նախ՝ ւնմ բառք 'ի սկզբան բանից կմ պարբերութե ինչ. և ս զկնի վերջակեան, միջարկուէց և հարցական բառից, եթէ կատարեսցեն սոքա զպարբերութիւնն :

Արկրորդ՝ գոյական անուանք, և ս և այլ մասունք բանի՝ գոյականաբար 'ի կիր արկեալք. ֆր. der Mann, այր. das Meine, իմն. sein liebes Ich, ես՝ որ սիրելին եմ նորա. և այլն : Իսկ եթէ ածական ինչ յարաբերելով զյառաջասացեալ գոյականն՝ զիցի 'ի տեղի գոյականի, ոչ գրի գլխազրով. ֆր. er ist ein leichtsinniger Mensch, vielleicht auch ein böser, նա թեթեամիտ ոք է, թերևս և չար. և այլն : Արյնայէս եթէ գոյական ինչ 'ի կիր արկցի որպէս մակբայ՝ ոչ գրի գլխազրով. ֆր. auf schönste, գեղեցկագոյնս. in allem, յամի. am besten, բարւոք. և այլն :

Արրորդ՝ յատուկ անուանք, և ածանցեալքն 'ի նոցանէ ածականաբար. ֆր. Heinrich, Անրիկոս. Gregor, Վրիգոր. Berlin, Պերլին. die Sächsische Waaren, վաճառք Սաքսոնիոյ. die Deutsche Sprachlehre, քերականութիւ գերմանական. և այլն :

Չորրորդ՝ գերանուանք՝ որք 'ի նամակս ցուցանեն զերկրորդ անձն. ֆր. ich habe Ihnen geschrieben dass Sie, և այլն. ես գրեցի առ տէրութիւն ձեր, թէ տէրութիւնդ, և այլն : 'ի թագաւորական հրովարտակս՝ առաջին գէմք գլխազրով նշանակին :

Հինգերորդ՝ թուականս ein, մի, ըստ բազում հեղինակաց գլխազրով գրի, առ 'ի զանազանեւ զայն 'ի յօդէն. ֆր. es ist nur Ein Gott, մի միայն է ւնծ և այլն :

Չայնաւորքն առաջի բաղաձայնիցս b, d, f, g, h, k, s, և t, հնչին հասարակաբար երկայն . ֆր . haben ունել . nahen, մերձենալ . beten, աղաչել . reden, խօսել . gut, բարի . և այլն :

Տառս y ոչ 'ի կիր արկանի՝ բայց միայն որպէս աւացաք 'ի բառս scyn և Styl, ևս և յայլազգական անուանս :

Տառն e ոչ 'ի կիր արկանի . զի փոխանակ նորա վարեն գերմանացիք զk և z, ֆր . Kalender, օրացոյց . Zinnober, կինարարիս, և այլն . բայց 'ի սակաւ այլազգական բառից . ֆր . Commissarius, գործակալ . Collegium, դպրատուն . և այլն :

Pf, հնչի ազդուաբար քան զֆ . ֆր . Kopf, *օքֆ , գլուխ . Pferd, (բ)ֆէրտ , ձի . empfangen, էմֆէանֆէն , ընդունել , աւնուլ , և այլն :

Ph, գտանի միայն յայլազգական բառս , և հնչի որպէս ֆ . ֆր . Prophet, մարգարէ . Pharao, ֆարաւոն . և այլն :

Ch և ti, 'ի բառս այլազգականս որք յաճախեալ են առ գերմանացիս , հնչին՝ առաջինն որպէս զչ , և երկրորդն որպէս զչի . ֆր .

chagrin, շակրէն , տեսակ կաշւոյ . սաղբի :

chaise, շէշ , աթոռ :

charlatan, շարլաթան , ընդվայրաբան :

Proportion, բրօբօրցիծն , համեմատութի :

Ambition, ամպիցիծն , պատուասիրութի :

Lection, լէոցիծն , համար , գաս . և այլն :

Մն և բառք՝ յորս 'ի տեղի շին գրեն sch, ֆր . Maschine, գործիք . Schaluppe, մակոյկ նաւին . Marschall, մարաջախս (իշխանութի ինչ) . marschiren, չուել , խաղալ . և այլն :

Th, չունի ինչ զանազանութի յարտասանութեն 'ի t տառէս . ֆր . thun, աւնել . Thau, ցօղ . Thon, կաւ , և այլն . զի առանց իի , նշանակեն այլ ինչ . ֆր . Tau, մալուխ խարսխին . Ton, ձայն , շէչտուին . և այլն :

'Ի բաժանման վանկից գիտելի է, զի բառք բաժանելի են ըստ ածանցման և ըստ բաղադրութեի իւրեանց. ֆր. geh-en, schreib-en, heil-ig, will-ig, sing-en, և ոչ ge-hen, և այլն:

Օ բաղադրեալս պարտ է բաժանել 'ի բաղադրութենէ իւրեանց. ֆր. voll-enden, beob-achten, hier-in, Erb-theil, և այլն:

Տառքս ck, st և tz, անջատին 'ի միմեանց. ֆր. bac-ken, եփել. kos-ten, արժեւ. schät-zen, գին հաւանել. և այլն:

Եթէ տառքս ch, ph, sch, ss և th, լիցին 'ի մէջն բառից յերկուց ձայնաւորաց միջի, ոչ անջատին 'ի միմեանց, այլ երկոքին ևս գնին 'ի յաջորդ վանկան. ֆր. Spra-che, բարբառ. Pro-phet, մարդարէ. sie wu-schen, լուանային. sto-ssen, մղել. Ru-then, ցուպք. և այլն:

Pl, եթէ հնչեցցի տառս p, անջատի. ֆր. tap-fer, քաջ. Trop-fen, կաթիլ, և այլն: Իսկ եթէ ոչ հնչեցցի՝ ոչ անջատի. ֆր. em-plinden, զգաւ. em-plan-gen, ընդունել, առնուլ. lxx:

'Ի բարդութիւն բառից՝ գնի բարդագիծն - ընդ մէջ երկուց բարդեալ բառից. և այս նախ՝ եթէ բարդեցի գերմանական բառ ինչ այլազգականաւ, և կի՞ ընդ հակառակն. ֆր. Real-Schule, գպրատուն արքունի. և այլն: Երկրորդ՝ յորժամ յատուկ անուն ինչ բարդի հասարակ անուամբ. ֆր. Ober-Italien, վերին Իտալիա. Unter-Oestereich, ստորին Մասրիա, և այլն: Երրորդ՝ յորժամ երկու այլազգական բառք բարդին ընդ միմեանս. ֆր. Intelligenz-Comptoir, արասիկ ծանօթութեւ իրաց. և այլն: Չորրորդ՝ յորժամ բարդին երկու յատուկ կի՞ հասարակ անուանք. ֆր. Sachsen-Weimar, գաւառ ինչ Սաքսոնիոյ. Kaiserinn-Königinn, կայսրուհի և արքայուհի. kaiserlich-königlich, կայսերական և արքայական. և այլն: Հինգերորդ՝ յորժամ բարդին բազում անուանք 'ի միասին. ֆր. Ober-

Berggrath, առաջին խորհրդակից 'ի բովս . Kron-Gross-Marschall, մեծ մարաջախտ արքունի . (էր պատուանուն ինչ 'ի Ղոլունիա) . General-Feld-Zeugmeister, գլխաւորն ումբաւորաց , և այլն : Ս եցե-րորդ՝ էթէ իցեն 'ի պարբերուէ ինչ բազում բառք բարդեալք՝ որոց վերջին բառն բարդեալ մի և նոյն լինիցի , յայնժամ դնի նշանս այս - յառաջինն և յերկրորդն . իսկ 'ի վերջինն ոչ երբէք . փր . das Hinter-und Vordertheil ('ի տեղի բառիցս Hintertheil և Vordertheil) յետին և առաջին մասն . Ober-und Unterösterreich, վերին և ստորին Աւստրիա . drei-vier-und mehrfach, եռապատիկ՝ քառապատիկ և բազմապատիկ . lix :

ՎԼՍՆ ԿԵՏԱԴԻՈՒԹԵԱՆ ԵՒ ՆՇԱՆԱՅ

Վետագրուծին որոշէ զմիտս բանից . զի առանց կետից՝ անորոշ մնայ բանն . փր . էթէ գրեսցուք առաք , ich habe die Rechnung nicht aber das Geld erhalten, յայտմ ոչ կարեմք իմանալ՝ զհաշիւն արդեօք , էթէ զգրամն առեալ իցեմք . զոր կետագրեալ՝ իմանամք այսպէս .

ich habe die Rechnung, nicht aber das Geld erhalten, զհաշիւն առի , բայց զգրամն ոչ :

ich habe die Rechnung nicht, aber das Geld erhalten, ոչ զհաշիւն , այլ զգրամն առեալ եմ . lix :

Սովորական նշանք կետագրուէ են յետագայքդ : Հարցականն (das Fragezeichen) է այս (?) որ է 'ի տեղի պարոյկ նշանի մերոյ . բայց միշտ 'ի վերջս բանից կամ պարբերութեան դնի . փր . wer ist da? ո՞վ է աստ . wem gehört dieses Buch? ո՞յր է մատեանս այս . wie? ո՞րպէս . և այլն :

Բացադանչականն (das Ausrufungszeichen) է այս (!) որ դնի զինի միջարկութեց կի՞ զարմացական բառից և բանից . փր . o! ah! ա՛հ , ս՛հ , վա՛հ . fort mit dir! էրթ յետս իմ . welcher Gedanke! բա՛բէ՛ զինչ խորհուրդք , և այլն : Սա դնի ևս 'ի սկիզբն նամակաց , վկայական գրոց , lix . փր . mein bester Freund!

ի սիրելի բարեկամ իմ. Zeugniss! Թուղթ վկայական . և այլն :

Վերջակէտն (Schlusspunckt) է այս (.), որ երեւալ 'ի վերջս պարբերութեան՝ ցուցանէ զաւարտ այնր : 'Վ կիր արկանի ևս 'ի համառօտութիս բառից , զ՞ր . Kap. զի Kapitel, գլուխ . Gr. զի Groschen, կռօշ (գրամ ինչ) . Röm. զի Römisch, հռովմէական , և այլն . ևս և զկնի թուոց՝ վասն որոշելոյ 'ի միմեանց . զ՞ր . 1. 2. 3. և այլն :

Երկակէտ (Doppelpunct կի՞ Kolon) որ է այս (:), զնի ընդ մէջ երկուց պարբերութեց , որոց առաջինն բաղկանայ 'ի զանազան մասանց . և կամ այլ պարբերութի ինչ ընդ մէջ անկեալ երկոցունց՝ երկայնի բանն՝ իսկ յետինն լինի որպէս բացայայտուի ինչ առաջնոյն , և մանաւանդ եթէ յետինն սկսանիցի բառիւս so, զ՞ր, als Cäsar den Pompejus in der Schlacht bei Pharsalus geschlagen, dessen ganze Partei besiegt hatte, und Cato nur noch allein übrig war: so machte dieser seinem Leben mit dem Schwerte ein Ende, յորժամ Վեսար 'ի պատերազմին Փարսաղեայ հարեալ զՊոմպէոս՝ յաղթեաց նմ կուսակցաց նորա , մնաց մի միայն Վատոմիս , որ և կատարեաց զկեանս իւր սուսերաւ :

Իսկ եթէ ուր պարտ իցէ զնեւ զերկակէտն , զիւրին է ճանաչել . զի նախկին պարբերութիւն սովորաբար սկսանի բառիւս als, da, weil, nachdem, obgleich, gleichwie, wiewohl, wenn, նա . և վերջինն՝ որպէս ասացաք՝ բառիւս so: Իայց 'ի համառօտ պարբերութիս՝ միայն ստորակէտն 'ի կիր արկանի . զ՞ր . wenn du mich liebst, so zeige es durch die That, եթէ սիրես զիս՝ ցոյց դորժով :

Եթէ որ 'ի պարբերութեց յառաջ բերէ զասացուած ինչ իւր , և կամ զայլոյ , և կի՞ պատասխանէ , զնի երկակէտն , զ՞ր . Coriolan hob seine Mutter auf, und rief: Mutter, du hast Rom gerettet, aber deinen Sohn verloren! Վարիոլան յարոյց զմայր իւր և ասաց , մայր իմ , ազատեցեր դու զհռովմ , բայց զորդի քո կորուսեր :

Իսկ եթէ պատասխանին իցէ յետ սկզբան խօսից՝

յայնժամ դնի միայն ստորակէտն . ԴՐ . nein, antwor-
tete er, das hätt' ich nicht geglaubt, ոչ՝ պատասխա-
նեաց նա, այդմ ոչ հաւատայի ես :

Եթէ օրինակ ինչ յառաջ բերցի, և կամ այլ
զանազան անուանք, դնի երկակէտն . ԴՐ . in dem Bu-
che steht untern andern: es war ..., 'ի մատենին բայց
յայլոց՝ գրեալ է, թէ էր ... :

Ստորատ կետանիչ (Strichpunkt կի՛մ Semicolon)
որ է այս (;) . սա առաւել է քան զստորակէտ, և սա
կաւ քան զվերջակէտն . և 'ի կիր արկանի նախ՝ յան-
ջատել զյետին պարբերութիւնն յառաջնոյն, և թէ
նշանակեցէ առաջինն զպատճառ՝ զմեկնուի՛ զսահ-
ման՝ կամ զհետեւումն ինչ, յորում յետինն սկսանի
հասարակաբար բառիւքս aber, denn, allein, wiewohl,
indessen, dennoch, nur, hingegen, *և* . ԴՐ . Camillus
wurde, ungeachtet, seiner Tugenden, mit Undank
belohnt, und genöthigt, Rom zu verlassen; allein
weit entfernt, sich zu rächen, befreite er nachher
sein Vaterland von den Verwüstungen der Gallier .

Կամիլլոսի՛ թէպէտև առաքինւոյ՝ ապերախօութե
եղև դարձ փոխարինին, և բռնադատեցաւ ելանել
'ի հռովմայ . իսկ նա ընդ հակառակն փոխանակ
վրէժինդիր լինելոյ անձին՝ ազատեաց յետոյ զհայ-
րենիս իւր յաւարառութենէ գաղղիացւոց :

Երկրորդ՝ 'ի կիր ածի 'ի պարբերութիւ միացեալս
'ի բազում մասանց, մանաւանդ էթէ մասունքն եր-
կայնագոյնք իցեն . ԴՐ . zu den Vergnügungen der
Menschen gehören auch die Spiele. Es gibt viele
Arten derselben: einige beschäftigen und üben den
Verstand; andere nähren die Hoffnung und Begier-
de nach Gewinn; noch andere sind zur Bewegung
und Uebung unserer Kraft; aber unter allen ist das
Schachspiel das edelste . 'Ի զուարճութի մարդկան
են և խաղարկութիքն : Սորա բազում են ազգք . ու
մանք՝ զբաղեցուցանեն և կրթեն զմիտս, ոմանք տա-
ծեն զյոյս և զբաղձանս 'ի շահ, և այլք են 'ի շար-
ժումն և 'ի կրթութի կարողութեանց մերոց . բայց
քան զամենայն՝ սատրինձն է գերազանց : 'Ի համա-
ռօտ պարբերութիս 'ի կիր արկանի ստորակէտն լոկ :

Ստորակէտն (Beistrich կի՞ Komma) է այս (,) . որ անջատէ զփոքր մասուննս պարբերութե . և դնի նախ՝ եթէ այլ մասն ինչ անկցի ընդ մէջ պարբերութե կի՞ բանի . զր . Heinrich der vierte, einer der besten Regenten Frankreichs, wurde von Ravailiac ermordet. Ենրիկոս 4, մի յընարեւելոցն թագաւորացն Պաղղոյ՝ սպանաւ 'ի Ռավայլաքէ : Ըյսպէս դնի ևս ստորակէտ նախ քան զբացայայտիչ մասն պարբերութեն . զր . mein Vater, ein Beschützer der Unglücklichen, հայր իմ՝ պաշտպանն դժբաղդից :

Երկրորդ՝ յառաջ քան զյարբերական դերանունս . զր . der Mensch, welcher denkt, մարդն՝ որ խոկայ . dein Freund, den ich liebe, բարեկամ քո՝ զոր ես սիրեմ, ևն :

Երրորդ՝ եթէ իցեն բազում յատկացուցիչք կի՞ բազում բառք 'ի պարբերութե ինչ . զր . die Christen waren kluge, gelehrte, beherzte, thätige und rechtschaffene Männer, aber ihre Zeitgenossen drückten, hassten und verfolgten sie. Քրիստոնեայք էին արք իմաստունք՝ գիտունք՝ քաջասիրտք՝ աշխատասէրք և պարկէշտք , բայց ժամանակակիցք նոցա նեղէին՝ առտէին և հալածէին զնոսա :

Եւ դարձեալ՝ եթէ պարբերութի ինչ յօդեսցի շաղկապաւս և կի՞ oder, զր . eine Spartanerin übergab einst ihrem Sohne ein Schild, und sagte zu ihm: entweder mit oder auf diesem; denn die Spartaner hielten es für eine Ehre, entweder mit dem Schilde aus der Schlacht zurückzukehren, oder Todt auf demselben zur Grabstätte getragen zu werden. Աին ոմն սպարտացի՛ետ երբեմն ցորդի իւր զվահանն՝ ասելով . կամ սովաւ , և կամ 'ի վերայ սորա . վասն զի սպարտացիք պարծանս համարէին անձանց՝ կամ վահանաւ հանդերձ յետս դառնալ 'ի պատերազմէն , և կամ մեռեալ՝ բերիլ 'ի վերայ նորա 'ի գերեզման :

Չորրորդ՝ դնի ստորակէտ յառաջ քան զշաղկապս և dass, զր . es ist weit edler zu vergeben, als sich zu rächen, ազնուականագոյն է ներել քան վրէժխնդիր լինել . wir wissen es, dass ..., մեք գիտեմք՝ զի . . . :

Փակագիծ (Einschluss կի՞ Parentese) է այս () որ 'ի կիր արկանի որպէս զմերս, էն և հեղինակք՝ որք 'ի տեղի սորա դնեն զգիծս զայս (-) - զք. sie-die Marie-ist nicht zu Hause, նա (Ս՝ արիամն) է 'ի տան :

Ղիծ մտածման (Gedankenstrich) է այս (-) . որ 'ի գործ ածի՝ առ 'ի մտադիր առնելոյ զընթերցողն 'ի դատումն ինչ մտաց և կի՞ առ 'ի նշանակել զհասն գիտս ինչ 'ի խօսելն և յընթերցողն : Օ այս է պարտ յաճախել :

Նշան ընդհատեալ խօսից (das Zeichen einer abgebrochenen Rede) է այս (|| ||) կամ (- - -) և կի՞ (. . .) , որ վարի յորժամ մասն ինչ պարբերութե ոչ դնի ամբողջ թողեալ ընթերցողին զմտաւ ածել և իմանալ ըստ հաճուէ իւրում . զք. ja du sollst ..., այս քեզ պարտ է ... ,

Ներկուորեակք (Anführungszeichen) էն (") , և դնին 'ի զատանել զյառաջասացեալ խօսս զիւր և կամ զայլոյ ուրուք 'ի կարգէ անտի առաջիկայիցն . զք. Heinrich der vierte redete einst seine Truppen an " ihr seydt Franzosen " . Ներկիոս զք. ասաց երբեմն առ զօրս իւր " դուք զազգիացի էք " :

Մագաթարցն (Oberstrich կի՞ Apostroph) է այս (') , զոր եդեալ 'ի վերոյ քան զտողն՝ նշանակեմք զի բաց թողեալ տառն e . զք. ich sterb' und lass' euch meinen Segen, մեռանիմ էս , և թողում ձեզ զօրհնութիւն իմ :

Նարդագիծն (Bindezeichen) որ է այս (-) 'ի գործ ածի 'ի բառս բարդեալս՝ 'ի միաւորել զնոսա 'ի միասին . զք. zwei-dreifach, երկասպատիկ և եռասպատիկ , das Karten-Würfel und Schachspiel, խաղ թղթոյ՝ նարտի և սատրնջոյ :

Ննթամնայն (Theilungszeichen) որ է (=) կամ (-) , դնի 'ի վերջս տողից 'ի միաւորել զանջատեալ բառս . զք. le-ben, կեալ . schla-fen, ննջել :

ՅԱՂԱԳՍ ՊԱՏՈՒԱԳՐՈՑ

Վերմանացիք ունին զանազան համառօտութիւնքառից՝ զորս գրեն մի միայն գրով սկզբնաւորութեբառիցն, յորոց զսովորականսն զիցուք աստ ՚ի գիւրութի ուսանողաց :

A. T. altes Testament, հին կտակարան :

N. T. neues Testament, նոր կտակարան :

Absch. Abschnitt, հատուած :

Kap. Kapitel, գլուխ :

Dr. Doctor, բժիշկ :

M. Magister, վարժապետ :

Hr. Herr, տէր :

Fr. Frau, տիկին :

Jgfr. Jungfrau, կոյս :

h. S. heilige Schrift, սուրբ գիրք :

d. h. das heisst, {

d. i. das ist, } որ է . քի . այսինքն :

i. J. im Jahre, յամին :

königl. königlich, արքայական :

kaiserl. kaiserlich, կայսերական :

k. k. kaiserlich - königlich, կայսերական և արքայական :

l. lies, ընթերցիր :

Maj. Mäjestät, մեծափառութի (սպտուանուն կայսերաց և թագաւորաց) :

Mr. Monsieur, տէր :

Sr. Seiner, իւր :

preuss. preussisch, Քրուսսիոյ :

d. V. der Verfasser, հեղինակն :

sel. selig, ողորմած հոգի, հանգուցեալն :

s. sieh, տես :

u. s. w. und so weiter, {

u. s. f. und so ferne, } և այլն . ևն :

u. a. m. und andere mehr, }

z. B. zum Beispiel, {

z. E. zum Exempel, } զոր օրինակ . քր :

- v. R. w. von Rechts wegen, իրաւամբք :
- Ew. Euer, ձեր :
- dergl. } dergleichen, նոյնօրինակ . նոյնպիսի :
- dgl. }
- Thlr. Thaler, թալէր (դահեկան ինչ) :
- Fl. fl. f. Florin, Gulden, ֆլորին կամ ֆորինթ
(դրամ ինչ) :
- Gr. Groschen, կռօշ . (դրամ ինչ) :
- g. Gr. guter Grosch, արծաթի կռօշ :
- Kr. x. kreuzer, քրայցար (դրամ ինչ) :
- Pf. Pfennig, ֆէննիկ (դրամ ինչ) :
- Pag. Pagina, էջ թղթոյ :
- Mscpt. Manuscript, ձեռագիր :
- §. Paragraph, յօդուած :
- fol. folio, թերթ թղթոյ :
- L. S. loco sigilli, տեղի կնքոյ :
- P. S. post scriptum, { յետագրութի նամակաց :
- N. S. Nachschrift, }
- a. c. anni currentis, { }
l. J. laufendes Jahres, { յայսմ ամի .
d. J. dieses Jahr, }
- A. C. anno Christi, յամի տեառն :
- sig. signatum, նշանակեալ :
- N.º Numero, թիւ . և այլն :

ԳՎՈՒԽ ՏԻՆԳՆԵՐՈՐԳ

ԿՐԹՈՒԹԻՒՆ ԳԵՐՄԱՆԱԿԱՆ ԼԵԶՈՒԻ

ՁՐՈՅՑՔ Ա.

Յաղագիս այդ առնելոյ ումէր :

Պիրինէ զեարեւելէն :

Guten Morgen , mein Herr.

Տարի լոյս , աէր իմ :

Կուժըն մօրկէն , մայն Տէրր .

Սաղահընը իսայր օլա , եՔէն րիմ :

Willkommen mein Freund.

Տարեաւ եկիր , բարեկամ :

Վիւքօմմն մայն Փրայնտ .
Wo waren Sie vor drei Tagen?

Խօշ էլտին , րօսրոմմ :
Ուր էիր յառաջ քան զերիս առուրս :

Վօ վարըն զի Փօր տրայ թակն .

Իւչ էիան էվէնէրրիէ երին :

Ich war unpässiglich կամ krank.

Սատառողջ կի՞մ հիւանդ էի :

Ին վար ունըէսլիս կամ քրանք .

ՎէյՔսիչ կի՞մ խասրա երիմ .

Sind Sie gelegen?

Յանկողնի էիր :

սինտ սի կէլէկն .

Տեօշէրրի երինիչ .

Nein! ich habe bloss einen Schwindel gehabt.

Ու՛միայն պտոյտ ինչ դըւ խոյ ունէի .

նայն՝ ին հապէ պլօս այնըն ջըվինտլ կէհապլթ .

Խայըր . սալլն պէնրի պեր պաշ րիժնիսի վար ըրը :

Ist er Ihnen vergangen?

Լանց այն :

Իսթ էր ինըն Փէրկանկն .

Վէլրիթի օ :

Gott lob! , heute befinde ich mich besser.

Ատուծոյ դոհուրի . այսօր լաւագոյն եմ :

կօթ լօս՝ հայթէ պէֆինս տէ իխ միխ պէօր .

Haben Sie den Wechsel schon einkassirt?

հասն զի տէն վէքսէլ շօն այնքասիրթ .

Ja, aber morgen brauche ich hundert Gulden, weil ich den Zins für meine Wohnung vorhinein bezahlen muss.

Ես՝ ապէր մօրկէն պրաուսէ իխ հունտէրթ կուլտն , վայլ իխ տէն ցինս ֆիր մայնէր վօնունկ ֆօրհինայն պէցաւլըն մուս .

Wenn Sie so gefällig seyn wollen mir das Geld vorzustrecken, so werde ich es Ihnen mit Dank zurück bezahlen,

վէնն սի սօ կէֆէլլիկ սայն վօլըն միր տասկէլտ ֆօրցուրըթրէքն , սօ վէրաէ իխ էս ինըն միթ տանք ցուրիք պէցաւլըն .

Sind Sie ausgezogen aus Ihrem Quartier?

սինտ սի աուսկէցօկըն աուս իրէմ քուարթիր .

Nein! ich wohne noch dort; allein morgen ist Georgi, folglich muss man den Zins zahlen.

նայն՝ իխ վօօնէ նօխ տօրթ , ալայն մօրկէն

Աւլահա շիտիւր՝ պոս էինս քէնպիթի էյի պոսլարոմ :

Աւիք արդէօք զգրամն նոյն գրամագրոյն :

() Բէմիսիւյիս Բահսիլ էլս պիսիպի :

Այո . բայց ՚ի վաղիւն հարկաւորէ ինձ հարիւր ֆիօրինս , զի զվարձս բնակարանի իմոյ պարտ է ինձ կանխիկ վճարել :

Պէլի՝ լախն էարըն պանս էիսպ ֆիօրին կիֆ ֆօրին Լալըմ , քօնաղըմն քիրասընը քէշիէն էօպիօէք իշիէն :

Աթէ հաճեցիք շնորհս ինչ աւնել և տալ ըզգրամն զայն ինձ ՚ի փօխ անվաշխ , հատուցից յետոյ ձեզ զայն շնորհակալութիք :

Այէր քերեմ էպիպ պոս աքձէի պանս Բանրը Էօպիանձիս վէրիբսէնիլ , սօնրա սիլէ Բէշէքիւր օլարաք էպա էպէրիմ :

Ալիք ՚ի բնակարանէ ձերմէ :

Քօնաղընը պանս շէպընըմն :

Ո՛չ . տակաւին բնակիմ անդ , բայց ՚ի վաղիւն է սուրբ Վէրդ . պարտ է տալ զվարձ բնակարանին :

Խայր . պահա ծնա օլուրոսրոմ , ամնս էարըն իպրէլ :

Խոթ կէօրկի, Ֆօլկլիխ
մուս ման տէն ցինս ցա-
աւն .

Mein Freund! wollen Sie
mir nach Danzig einen
Brief schreiben.

մայն Ֆրայնտ! վօլլն զի
միր նախ Տանցիկ այնըն
պրիֆ շրայպն .

In welcher Sprache?

ին վէլլսէր ըչիրախէ :

Deutsch, weil alldort die
deutsche, die gewöhnli-
che ist.

տայլ, վայլ ալլտօրթ տի
տայլէ տի կէվէէնլիխէ
խոթ .

Sagen Sie mir den Inhalt,
und ich werde ihn zu
Hause schreiben, wenn
es Ihnen recht ist.

զակըն զի միր տէն ին-
ճալթ, ունտ իխ վէրտէ
իին ցու ճաուզէ շրայ-
պըն, վէնն էս իինն րէխթ
խոթ .

Es ist mir recht. sehr wohl.
էս խոթ միր րէխթ . սէէր
վօօլ .

լէկ օլտոտոտանորան իրայլ էօ
րէվէլի :

Լարեկամ, կամք զրէլ
վասն իմ նամակ ինչ 'ի
Տանցքա :

Տօտոտմ, Տանսայա պէնիմ
իլին պիր վէրտոտ էալաբ-
ընն :

Յինչ լէզու :

Սէ՞ր իլլիէն :

'Ի գերմանական . զի անդ
ճասարակաց լէզու գեր-
մանականն է :

Սէմյեճէ . զիրս օրոտ ալէ-
սէվիյե իլն էմյեճէ իր :

Սացէք ինձ զնիւթ ի-
մաստիցն, և էթէ ճաճոյ
իցէ ձեզ՝ գրեցից զայն
'ի տան :

Սէֆրոմիի պանս սէօլլէյին,
էյեր իսրէրսէնիլ պէն էվաէ
էալայըմ :

Սալ է . բարւոք է յոյժ :
Փէր էյի . օլտոտն :

ԶՐՈՅՅԻ Բ .

Յաղափս ճանապարհի :

Եօլ իսլէրիէն :

Gehorsamster Diener!

Ճաուայ էմ . (Ճաղան-
դաղոյն ծաուայ) :

կէճօրսամսթէր տինէր .

Ոտոտուար օլա . ոլայ էլէլ :

Ihr Diener mein Herr!

Ճաուայ էմ, տէր :

իիր տինէր մայն ճէրր .

Սլլադ րալի օլա, էֆէնրիմ .
(իէօլլէնիլ էմ) :

Haben Sie eine Gelegenheit nach Venedig?

Հասկն զի սյնը կէլէկն-
հայթ նախ վէնէտիկ .

Ja! übermorgen fährt ein Fuhrmann ab.

Եա՛ իրպարմօրկէն Ֆէէրթ
այն Ֆո՛ւււման ապ .

Was zahlt denn die Person?

վաս ցանալթ տէնն տի բէր-
սօն .

Fünfzehn Gulden Münze.

Ֆինֆցէն կո՛ււտն մինցէ .
Ist denn der Preis schon
bestimmt?

Իսթ տէնն տէր բրայզ շօն
պէշթ իմթ .

Zu dienen, es ist schon so
ausgemacht, weil der Reisende
zwei Zentner Gepäcke mit sich
nehmen kann.

ցու տինըն, էս իսթ շօն սօ
աուսկէմախթ, վայլ տէր
բայզէնտէ ցվայ ցէնթ-
նէր կէբէքէ միթ սիխ
նէէմն քանն .

Um wieviel Uhr können wir
fortfahren?

ում վիֆիլ ո՛ւուր քէննըն
վեր ֆօրթ ֆաարըն .

Vormittags bis um zehn
Uhr, oder Nachmittags
um drei Uhr gewiss.

Աւնիք կառս 'ի տանէլ
զիս 'ի Վէնէտիկ .

Պէնի Վէնէտիկէ էէօթի-
մէնէ իրանը կի՛մ առապանը
վարճէ :

Ե.յո . յետ վաղուեան ա-
ւուր երթայ կառավար
կի՛մ սայլօրդ ոմն :

Եվէն . Եարնն որչիլ օպի
էիան պիբ առապածը էիպէր :

Օրնչ պարտ է վճարել
վասն միոյ անձին :

Երամ պաշընս նէ էօրէնիբ :

Հնգետասան Ֆիօրինար
ծաթի :

()ն պէլ Քիօրին էի-
ֆուլ :

Պինս այս օրոշեալ է :

Պառ իեսիք իանհմը որբ :

Ե.յո՛ այսպէս օրոշեալ է,
զի ճանապարհորդն կա-
րող է երկու կէնդինար
կարասիս առնուլ ընդ-
իւր :

Եվէն, էօյլէ իեսիք պիբ, շի-
բա էօլճոռ իսի քաննար քա-
լապալըք պարապար ալա պի-
ւեր :

Յորո՛ւմ ժամու կարեմք
եւանէլ 'ի ճանապարհ :

Սասն քալոս՞ էօլա շրքա պի-
ւերիլ :

Ենչուշտ նախ քան զմի-
ջօրեայ մինչև 'ի տասնե-
րորդ ժամն, կի՛մ յերրորդ
ժամու զկնի միջօրէի :

Ֆորմիթթակս պիս ում
ցէէն սուր, օտէր նախ
միթթակս ում տրայ սու
ուր կէվիա .

Sind noch andere Passa-
giere da?

սինտ նօխ անտրը բասա
ճիրէ տա .

Zwei Personen warten
schon drei Tage, Sie
werden die dritte seyn,
und der vierten wegen
ist uns gar nicht bange.

ցվայ բէրսօնըն վարթըն
չօն տրայ թակէ, զի վէր
տըն տի տրիթթէ սայն,
ուենտ տէր Ֆիրթէն վէկն
իսթ ուենս կար նիիսթ
պանկէ .

Wenn aber niemand mehr
käme?

վէնն ապէր նիիմանտ մէ
էր քէէմէ .

Nun! so fahren Sie Ihrer
drei allein ganz bequem.

նուն, սօ ֆաւարըն զի իի
րէր տրայ ալլայն կանց
պէքուէմ .

Von wo fährt denn der
Wagen fort?

Ֆօմ վօ ֆէէրթ տէնն տէր
վակն ֆորթ .

Vom schwarzen Adler ge-
genüber der Brücke.

Ֆօմ շվարցըն ատէր կէկ
նիպէր տէր պրիիքէ .

Եօյլէրէն էվէլ սասալ ծնա
րաք . էախօպ էօյլէ սօնոս
սասալ իւլրէ շիֆէսիլ :

Են և այլ ճանապարհ
հորդք :

Պաշէա էօլճոուլարրա վարժ :

Երկու անձինք սպասէն
յերից աւուրց հետէ .
դուք լինիք երրորդն . և
վասն չորրորդին սչ հո-
գամք, (ցի դտանի) :

Իսի իէշէ իւլ իիանարիւր պէր
լէր, սիլ իւլ իիանձիւ օլար-
սոանոսլ, վէ րէօրրիանձիւ
իլ իի հիլ սասաֆէլ լէրիլիլ :

Եայց եթէ ոչ ոք գտա
նիցի :

Եմա էյէր իիմէն էլէլիլիլ :

Յայնժամ երթայք (կա
ուօք) դուք երեքին միայ
նակ հանգստեամբ :

() զաման էալընըլ իւլ իի
նիւլ րահալ (արապա իլէ)
իիարիսիլիլ :

Ուստի՞ ելանէն կառքն ի
ճանապարհ :

Երէրէն շար արապա էօ
լա :

Ի սեաւ արծուոյ (իջևա
նացն) հանդէպ կամրը
ջոյն :

Ի էօբրիանիան արշարնարա
արա արիւլարան (ճիլանէ
րէն) :

Wenn kann ich mein Gepäck hintragen lassen?
 վէճնն քանն իխ մայն կէ-
 բէէք Տինթրակն լաւսն.
 Morgen zu Mittag, weil
 morgen Nachmittag der
 Wagen aufgepackt wer-
 den muss.

մօրկէն ցու միթթակ ,
 վայլ մօրկէն նախմիթ-
 թակ տէր վակն առՖ-
 կէբաթ վերտէն մուս .
 Also ich empfehle mich
 Ihnen.

ալսօ իխ էմբֆէէլէ միխ
 իինն .

Sie Freund! wenn Sie ge-
 wiss mitfahren wollen,
 müssen Sie ein Darauf-
 geld geben.

«ի Ֆրայնտ՝ վէնն սի կէ-
 վիս միթֆակնն վճլն ,
 միսըն զի այն տարառՖ-
 կէլտ կէէայն .

Ja wirklich! ich hätte es
 beinahe vergessen : da
 haben Sie fünf Gulden
 Wiener Währung կամ
 Schein.

էա վերքլիս՝ իխ Տէթթէ
 էս պայնակ ֆէրկէսն .
 տա հակն զի ֆինֆ կոլլ
 տըն վինէր վէէրուկ կիֆ
 շայն .

Երբ կարող եմ զկահս
 իմ առաքել անդր :

Վէ՞ դատն քալապալըշը օ-
 բայա հէօնի-բաէ պէլիւիտ :

Վաղիւ ՚ի միջօրէի . զի
 առ վաղիւն զկնի միջօ-
 րէի պարտ է բեռնաւո-
 րել զկարասիս ՚ի կառսն :

Եւրըն էօյլէյն , զերա էա-
 ըն էօյլէպէն սօշրա քալա-
 պալըշարը առապայա էի-
 լէն-ձէլէ ար :

Ուրեմն կացջիք բարեալ :

Եօյլէ էսէ էօշճա քալըն :

Բարեկամ, եթէ ստոյգ
 կամք իցեն ձեզ երթալ
 (կառօք) ՚ի միասին ,
 պարտ է ձեզ տալ առ-
 հաւատչեայ :

Նէ քօսարմ . էյեր հերչէ-
 պարապար հէն-ձէ (արապա-
 իլէ) էսպէրսէն , պեր թէյ
 վէր-ձէլէսին :

Եւ յո՛ ճշմարիտ (է) , փոքր
 միւսեւս մոռանայի զայն .
 ահա ձեզ հինգ ֆիօրին
 թղթեայ դրամ .

Վախա , պէն ծնու ալ քալար
 ունուարտօրարմ , էշլէ սի-
 զէ պէշ ֆօրինը քեահալն ա-
 ճէ :

Յաղագս երեկոյեան զբօսանաց .

Աշաճ էյլէնձէսի իւրն :

Guten Abend meine
Herrn!

Կու թն անպէնտ մայնը
հէրրն .

Willkommen Herr N.
Վիլլքօմմ հէրր (այս ա-
նունն) .

Sie sind ja alle Beisam-
men .

Սի սինտ եա անլէ պայ-
սամն .

Ja! wir haben auf Sie ge-
wartet .

Եա , վիր հանան առֆ սի
կէվարթըթ .

Was steht Ihnen zu Dien-
sten?

Վաս ըլթէթ իննըն ցու-
տիկնսթն .

Nichts! wir wollen ein
Spiel anfangen , allein
wir wissen selbst nicht,
was für eins?

Նիսթս՝ վիր վճլն այն ըլ-
փիլ անֆանկն , ալայն
վիր վինն սէլպսթ նիսթ՝
վաս ֆիիր այնս .

So spielen wir die Blind-
dekuh .

Սօ ըլթին վիր տի պլին-
տէքու .

Nicht doch! das ist ja ein
Kinderspiel .

Տարի երեկոյ , տեարք
իմ :

Աշաճընը պայր օլա , աղալար :

Տարեալ եկիր , տէր ... :
Խօշ էկտին (Քիլան) աղա :

Վնենքին արդէն 'ի մի
ժողովեալ էք :

Հեթսինի պիր էէրտէ սինի
էա :

Այո՛ մեք սպատեցաք տէ-
րու թէդ :

Այլէ՛ պիւ սիւէ պէլէտի :

Վարո՞ղ եմ ծառայել ձեզ :

Աէ՛ իշինիպէ պոլունա պի-
լերիմ .

Ոչինչ . կամ է մեզ սկսա-
նել խաղ ինչ , բայց օչ
գիտեմք և մեք զորն :

Հիւ . պիր օյոան խտերիւ պաշ-
լամաք , լաքին քենտիմիւր
պիլեյիւ հանկըսըն :

Այլէ՛ խաղամք աչք կա-
պուք :

Հայտէ էէօլ պաշլամալը օյ-
նայալըմ :

Ոչ . այդ՝ խաղ ինչ է
աղայոց .

նիկոթ տօխ՝ տաս խօթ ես
այն քինտերը ըջփիլ .

Ich möchte mit dem
Herrn N. Schach spie-
len, und Sie viere kön-
nen Blindbahnrei spie-
len.

Ին մէխթէ միթ տէմ
հէրըն (այս անուն) շախ
ըջփիլն, ունտ սի Ֆիիըը
քէնըն պլինտհանրայ ըջ
փիիլն .

Bringen Sie uns ein Spiel
Karten.

պրինկըն զի ունտ այն ըջ-
փիլ քարթն .

Wer tritt denn mit mir in
die compagnie? Կի՞ wer
wird mein Gesellschaf-
ter?

Վէր թրիթ տէն միթ միր
ին տի քօմբանի, կամ վէր
վիրտ մայն կէզէլլաֆ-
թէր .

Wer giebt die Karten
aus?

Վէր կիպթ տի քարթն ա-
ուս .

Wer spielt denn aus?

Վէր ըջբիլթ տէն աուս :

Ich glaube, dass wir das
Spiel gewinnen werden.

Ին կլաուպէ՝ տաս վիր
տաս ըջփիլ կէվիննըն
վէրտէն .

Տէյնիսի հա՛ . օպիը շօճուս
օյուհուս սոտը :

Աս ըզձայի ընդ պարոն
(այս անուանն) սատ-
րինջ խաղալ, իսկ դուք
չորէքին կարօղ էք ըս-
քամպիլ (խաղինջ թըղ-
թոյ) խաղալ :

Պէն (օլ իսիմիէ) աղայըւս
սալրանճ օյնամաս իսպէրիմ,
վէ սիդ արօրիսնիսղ ըսսաճ
պիլ օյնայըն :

Բէրէք մեզ թուղթ ինչ
խաղու :

Պիդէ պիը ԲէսԲէ յեահալ-
էէնիբին :

Ո՞վ լինի ինձ ընկեր :

Վի՛մ պանս օրլսսս օլսար կի՞
օլամաս :

Ո՞վ տայ կամ բաժանե
ղթուղթս :

Վի՛մ վէրիը յեահալարը :

Ո՞վ խաղայ յառաջա-
դոյն :

Վի՛մ շըսար :

Կարծեմ թէ մեք յաղ-
թեւոց եմք յայսմ խա-
ղու :

Ումարըճ յի պոս օյուհուս պիդ
յապանամաղըղ :

Jetzt werden Sie Labet.

Էկեցի ձերան զի լապէ՛ծ .

Wir haben doch einen Stich gemacht.

Վեր հասն տօխ այնքն ըն-
ծիխ կէմախծ .

Ich bin Schuld daran, dass wir das Spiel verloren haben.

Իխ պին շուտ տարան՝
տաս վեր տաս ըջփիլ
Ֆէրլօրն հասն .

Meine Herrn was bin ich schuldig?

մայնը հէրն վան պին իխ
շուլաիկ .

Ich werde das ganze Kar-
ten Geld bezahlen.

Իխ վերաէ տաս կանցը
քարթն կէլա պէցանաւն .

Kellner! wieviel zahlt man
für das Karten-Geld?

քէլնէր՝ վիֆիլլ ցանլծ
ման ֆիրտաս քարթն
կէլա .

Zehn Kreuzer die Per-
son, weil die Karten
ganz neu sind.

ցէէն քրայցէր տի բէրսօն՝
վայլ տի քարթն կանց
նայ սինտ .

Da hast du einen Thaler,
gieb mir heraus.

տա հասծ տու այնէն թա-
լէր, կիպ միր հէրաուս .
Mein Herr! ich habe nicht

Ըյթմ դուք ոչ կարէք
առնուլ թուղծ ինչ :

Ե իմի սիչ քաթուս օլաճաթ-
սէնչ :

Սահայն ահա առաք
թուղծ ինչ :

Նէլէ ալաքս պիբ իեանալն :

Իմ են յանցանք՝ զի կո-
րուսիք զխաղս զայս :

Ղապանալն պէնպէ օլտու իի
օյոնոս քայդ էլիպիս :

Տէսրք իմ, զինչ պարաք
են իմ :

Ըղալար, պէնիմ պօրճոճ նէ
պիբ :

Ըս ամբողջ հատուցից
զդրամս վասն թղթոց :

Պէն պիւնիան իեանալն թա-
րասընը էօպիէյիմ :

Ո՛վ սպասաւոր պանդո-
կի, զինչ վարձք իցեն
վասն թղթոց :

Սիջօ . իեանալն թարասը ի-
չին նէթարար էօպիէիբ :

Տասն քրայցար առ այր .
զի թուղթքս բօլորովին
նոր են :

Ըրամ պաշէնա օն քրայցար
զիբա եէի եէի իեանալնլար
պըր :

Ըհաքեղ թալէր մի, տուր
ինձ զմնացորդն :

Իչպէ սանա պիբ ըբեալ իսար
պաշէնը վէր պանա :

Տէր, այնչափ մանր դրամ

soviel kleines bei mir,
ich werde ihn wechseln
lassen und das Kartengeld
davon abziehen.

մայն հէրը, իս հասկէ
նիսթ սօֆիկիլ քլայնըս
պայ միր, իս վէրտէ իին
վէքսէլն լասան, ունա
տաս քարթնիկէլտ սա-
ֆօն սպցիլն .

Gute Nacht meine Herrn!
կուձէ նախթ մայնը,
հէրրն .

Gute Nacht.

կուձէ նախթ .

Ich wünsche Ihnen wohl
zu schlafen, հի՛ ich wünsch
e Ihnen eine angenehme
Ruhe.

Իս վինչէ իինըն վօօլ ցու
ըլլաֆին . հա՛ իս վինչէ
իինըն այնը անկէնէկէմէ
րուէ .

չունիմ առ իս, սոց
զայն փոխել . և առից
անտի զղբամն վա թըղ-
թոց .

Լա՛ւա՛մ, օ բարար ուճար էօր-
րոր էանըմա, պօղրորա-
յըմա, բէահալ փարասընը
իչիմպէն ալայըմ .

Գիչէր բարի, տեարք իմ.
Կէճէնիլ խայր օլա, աղալար .

Չեզ լոյս բարի .

Խայրա բարչէ .

Յանկամ ձեզ նինջ քաղցր
հի՛ ըղձամ ձեզ հաճոյա-
կան հանգիտա .

Լա՛ւա՛հ բահալլէլ վերէ .

ՁՐՈՅՑԲ Դ .

Ի՛ հասանէն 'ի բաղաբ էնչ .

Wie heisst dieser Markt-
fleck?

Վի հայսթ աթիղէր մարթթ-
ֆլէք .

Das ist kein Marktfleck,
das ist die Stadt Wien.

տաս իսթ քայն մարթթ-
ֆլէք, տաս իսթ աթ ըլ-
թաա վիին .

Was? die österreichische
Residenzstadt?

Պիբ վիլայէլէ վարբըբա .

Օ ի՛նչ անուն է գիւղա-
քաղաքիս .

Պո՛ բառապայս նի՛ճէ րէր-
լէր .

Լա՛յս ոչ է գիւղաքաղաք .

Ս ի՛ննա քաղաքն է սա .

Պո՛ բառապա րէնիլրիբ, շէհ-
րէ Պէլ րիբ .

Օ ի՛նչ, մայրաքաղաքն

Լա՛սարիոյ .

վան . Եւ իսկ իրայն իշխե
րէ զիտակն ըրչ թամ .

Ja! aber das, was Sie jetzt
sehen, ist erst die Lie-
nie; von da brauchen wir
noch eine Stunde zu fah-
ren.

Եւ . Եւ իսկ իրայն իշխե
րէ զիտակն ըրչ թամ .

Sind die schönen und ho-
hen Häuser kaiserlich?
Ահնա Եւ իսկ իրայն իշխե
րէ զիտակն ըրչ թամ .

Nein! es sind lauter Pri-
vathäuser.

Նայն . Եւ իսկ իրայն իշխե
րէ զիտակն ըրչ թամ .

Was ist denn diese Mauer?
Վան իսկ իրայն իշխե
րէ զիտակն ըրչ թամ .

Das ist die Stadtmauer.
Եւ իսկ իրայն իշխե
րէ զիտակն ըրչ թամ .

Ist das ein Wirthshaus
wo wir jetzt stehen?
Իսկ իրայն իշխե
րէ զիտակն ըրչ թամ .

Nein das ist das Mauth-
gebäude: da müssen un-
sere Gepäcke durch die
Beschauner untersucht
werden, ob wir etwas
zollbares oder kontra-
bandes haben.

Նայն . Եւ իսկ իրայն իշխե
րէ զիտակն ըրչ թամ .

Սէ , Ս . Եւ իսկ իրայն իշխե
րէ զիտակն ըրչ թամ .

Ս . Եւ իսկ իրայն իշխե
րէ զիտակն ըրչ թամ .

Ի Վէլե . Եւ իսկ իրայն իշխե
րէ զիտակն ըրչ թամ .

Կայսերական իցեկնացող է
զեցիկ և բարձր առնը .

Պ . Եւ իսկ իրայն իշխե
րէ զիտակն ըրչ թամ .

Ս . Եւ իսկ իրայն իշխե
րէ զիտակն ըրչ թամ .

Իսկ իրայն իշխե
րէ զիտակն ըրչ թամ .

Օ ինչ է որ մնայն .

Սէ . Եւ իսկ իրայն իշխե
րէ զիտակն ըրչ թամ .

Պարիսպ է բարձրին .

Ս . Եւ իսկ իրայն իշխե
րէ զիտակն ըրչ թամ .

Պանդոնի իցեկնացող է
այժմ կամք (զտանիմք) .

Պ . Եւ իսկ իրայն իշխե
րէ զիտակն ըրչ թամ .

Ս . Եւ իսկ իրայն իշխե
րէ զիտակն ըրչ թամ .

Ս . Եւ իսկ իրայն իշխե
րէ զիտակն ըրչ թամ .

Իսկ իրայն իշխե
րէ զիտակն ըրչ թամ .

ու թ կ է պ ա յ տ է , տ ա մ ի լ լ ս ն
ո լ Ն զ է ր է կ է ք է ք է տ ու ր ի
տ ի ս է շ ա ու է ր ո լ Ն թ է ր
ս ու խ թ Վ է ր տ է ն , ո ս Վ է ր
է թ Վ ս ս ց ո լ Վ ա ր ր ս ո ս է ր
ք ժ ո ս ր ա ս պ ա ն ս ր ս Տ ա ս ն .

Und dann?

ու Ն ս տ ա ն ն .

Dann fahren wir in das
Wirthshaus zum weis-
sen Wolfen.

տ ա ն ն Ք ա ս ար ն Վ է ր ի ն տ ա ս
Վ է ր թ ս Տ ա ու ս ց ու մ Վ ա յ
ս ը ն Վ ո ՛ Ք ն .

Haben Sie einen Bekann-
ten in Wien.

Տ ա ս ն զ ի ս յ ն ը ն ս է ք ա ն
թ ը ն ի ն Վ ի ի ն .

Ja! der Herr N. N. ist
mein Landesmann, er soll
in der Josephstadt beim
goldenen Stern wohnen.

ե ա . տ է ր Տ է ր ր (ա յ ս ա
ն ու Ն) ի ս թ մ ա յ ն լ ա ն
տ ր ս մ ա ն ն , է ր ս ո լ լ ի ն
տ է ր ե ո զ է Ք շ թ ա տ ս ա յ մ
կ ո լ տ ը ն է ն ը շ թ է ր ն Վ ո ս
ն ը ն .

Weil es aber heute zu
spät ist, werde ich Sie
morgen bitten, mich ent-
weder hinzuführen, oder
hinzuschicken.

Վ ա յ լ է ս ա ս է ր Տ ա յ թ է ց ու
ը ք է թ ի ս թ , Վ է ր տ է ի ի ս
ս ի մ ո ՛ ր կ է ն ս յ ի թ թ ն , մ ի ի ս

դ ս դ ի դ է դ ա ն (դ ի յ դ ա ս ա ն)
լ ա ր դ ա ն ք ա լ ա ս ա լ ը ք լ ա ր ը ը ը
դ ա ք ը ը ը ք ք ի է է ո ճ ր ի յ է մ
լ ա ս լ ի ք դ ի ր շ է յ ի մ ի ը է ա լ ո ս
է ա ս ա ք մ ա լ ը ը ը Վ ա ր մ ը դ է յ ի :

Եւ յետոյ :

Սէ սողրա :

Յետոյ երթամք (կառօք)

'ի պանդոկն (անուա-
նեալ) Սպիտակ գայլ :

Սողրա Պէյադ քոտոր (նամ)
մէյնանէյե (տոտապա էէ) էէ
դէրէյ :

Ունիք ծանօթ ոք 'ի
Սիէննա :

Պէյաէ դիւր դիւրիճիճի Վա՛ր
ճէ :

Լ՛յո . տէր (այս անուն)
իմ քաղաքակից է, կար-
ծեմ՝ բնակի 'ի տունն
անուանեալ Լ՛ստղ ոս-
կէզօծ 'ի Յովսէփաքա-
ղաքն :

Լ՛վէլ (օլիսիմիէ) աղա դէ-
նիմ հէմէրիմ դիւր , Լ՛ոս-
սոս-Ք շէհրիճի (Լ՛օղէՔ
ը ը լ ա ս դ ա ս) է ա լ ը ը լ է ը
դ ը ը դ ա ս օ լ ո ս ր մ ա ք է է ր է ք :

Բայց սակայն այսօր կա-
րի անագան է . 'ի վաղիւն
աղաչեցից զտէրու թիղ,
կամ առաջնորդել ինձ՝
և կամ յղել յայն տե-
ղի :

Լ՛մա՛ շիանիս աղա էիան թէք
էէճ դիւր , է ա ր ը ն ճ է ն ա յ ի ն ի
յէ է ա Վ ա ր ը ր ը մ , դ է ն ի օ ր ա յ ս

Էնթվէտէր Տինցու Ֆիլի-
րըն, օտէր Տինցու շիքըն.
Morgen kann ich Sie mit
einem Träger hinschi-
cken oder ich miethe ei-
ner Fiaker, damit er Sie
hinführt.

Ճօրկն քանն իս սի միթ
այնրմ թրակէր Տինշիքն
օտէր իս միթէ այնրն
Ֆիաքէր՝ տամիթ էր սի
Տին Ֆիլիթ.

Jetzt gehe ich allein, weil
man hier ja leicht fragen
kann. Nun sagen Sie mir
beiläufig, welchen Weg
ich nehmen soll.

Եէցթ կէէ իս ալայն,
վայլ ման Տիլր Էալայթ
Փրակն քանն: Նուէն զակն
զի միւր պայլայ Ֆիլի վէլ-
թէն վէկ իս նէէմն սօլ.

Wenn Sie aus dem Haus-
thore hinausgehen, wen-
den Sie sich links um und
gehen Sie gerade fort,
bis Sie zu einer grossen
Kirche kommen, da wei-
chen Sie von der Haupt-
strasse rechts in die klei-
ne Gasse, wo Sie von
weiten ein Stadthor se-
hen werden. Als Sie aus
demselben Thore hinaus
sind, so ist es das dritte
und grösste Haus mit
drei Stokwerken, und
auf dem Thore dessel-

եա՝ էօլթիարէսիհիլ, Էաթօր
Էօլայասընըլ:

Մ վաղիւն կարող եմ
յղել զձեզ բեռնակրաւ
միով, կամ վարձեցից
սայլօրդ զոմն՝ տանել ըզ-
ձեզ անդ:

Աարըն սիլի պիբ համալ էլէ
Էօլայաս պիլիբիթ, Էա պիբ
ժիբաձը առասպաւր Ռոս-Ռա-
րըմ, սիլի օրայա էօլթիար-
սիան:

Այժմ երթամ միայնակ,
քանզի աստ դիւրին է
հարցանել: Այժմ ա-
սացէք ինձ վեր՝ ի վերոյ,
զոր ճանապարհ պարտ
է ինձ ունել:

Շիմրի Էալընըլ էիբիբիթ,
չիբա պորպաս Գօլայլըլըլ
սօրա պիլիթիբ: Շիմրի Ռա-
միան պանա Ռասրիթ էրի-
հիլ հանկը Էօլա ալայլմ:

Յորժամ ելանէք արտաքս
ընդ դուռն տան՝ դարձ
ջիք ՚ի ձախակողմն, և
երթիջիք ուղիղ մինչև
՚ի մեծ եկեղեցին՝ զոր տե-
սանիցէք ընդդէմ ձեր,
անդ թողեալ զարբու-
նի պողոտայն, գնացէք
յաջ կողմն ՚ի փոքրիկ
փողոցն, ուստի ՚ի հե-
ռուստ տեսանիցէք ըզ-
դուռն մի քաղաքին:
Յորժամ լը այս դուռն
ելանէք արտաքս, է եր-
րօրդ և մեծագոյն տուռն
Էալայարկ, որ ՚ի վերայ

ben ist ein vergoldeter Stern gemahlt .

վէնն սի առւս տէմ հա-
ռւս թօրէ հինառւս կէրն՝
վէնտն սի սիս լինքս ում,
ռնտ կէրն զի կրատէ
Փօրթ պիս սի ցու այնէր
կրօսէն քիրխէ քօմմն ,
տա վայնն զի Փօն տէր-
հատէթ ըլթրասէ րէխ-
թս ին տիքլայնը կաս-
սէ՝ վօ սի Փօն վայթն
այն ըլթատթօր զէրն
վէրտէն : Ալս սի առւս
տէմսէլսն թօրէ հինա-
ռւս սինտ , սօ իսթ էս
տաս տրիթթէ ռնտ
կրէսթէ հսոռւս միթ
տրայ ըլթօքվէրքն՝ ռնտ
առւֆ տէմ թօրէ տէս
սէլսն իսթ այն Ֆէրկօլ-
տրթէր ըլթէրն կէմա-
ալն .

Ich danke Ihnen mein
Freund.

իս տանքէ իննն մայն
Ֆրայնտ .

զրանն ռնի աստղ ինչ
նկարեալ ոսկեղօծ :

Աօրաք խաբոսոսանիտան պըշա-
րը շքարսանը՝ սօլա պէօ-
նի-պ րօղրոս հիպինիւ խար-
շէնըս պիբ պէօյի-ք իլէ
էէլէնճէյէպէք , օրատա պի-
վան էօլոսանիտան սաճէնըս սօլ-
րա օլան ի-լի-ք սօրաղըն
իլիէ , նէրէպէ ի ուղաքսան
պիբ խալէ խաբոսոսան հէօրի-ր-
սիանիալ : () խաբոսոսան պը-
շարը շքարնճա ի-լի-անճի-էն
պէօյի-ք էլ պիբ ի-լ խալէլ .
վէ խաբոսոսանոսան ի-լի-րի-ն-
րէ պիբ էալպըլը էէլպըլ
էալըլըլըլ :

Շնորհակալ եմ, բարե-
կամ :

Ալլահ բալի օլտան , րօս-
րոս :

Յարազու գնեւոյ ինչ :

Պէր շէյ սաւըն ալմաք էշէն :

Guten Tag!

Կուժն թակ .

Unterthänigster Diener
mein Herr.

Ունթէրթէնիկսթէր տի-
ինէր մայն հէրր .

Womit kann ich Ihnen
dienen?

Վժմիթ քամնն իխ իինն տի-
ինն .

Ich möchte Kleinigkeiten
für mein Zimmer kau-
fen.

Իխ մէխթէ քւայնիկքայ-
թըն ֆիիթր մայն ցիամէր
քանուֆն .

Ein paar Leuchter.

այն բանաւ լայխթէր .

Eine Lichtscheere .

այնը լիխթէէրէ .

Ein Pfund Kerzen.

այն (բ)ֆոււտ քէրցն .

Eine Gabel, ein Messer.

անը կապլ, այն մէսր .

Einen Löffel, und zwei
Teller.

այնըն լէֆլ, ունտ ցվայ
թէլլէր .

Schreiben Sie alles auf
ein Zettel auf, und ge-

Ողջոյն ձեզ . (բարև) :

Ս սաւընըլ խայր օլա :

Սնպիտան ծառայ (եմ)
տէրու թէզ . (այ բա-
րին) :

Սշըդէլիինիլ խայր օլա, էֆէն
պիմ . (լուպի չոտլանոսուլ ում) :

Սշ կարեմք ծառայել
ձեզ :

Սէ էշէնիլպէ պոտանա պի-
լիբիմ :

Սամէի գնել վասն սենե-
կի իմոյ ինչ ինչ դուզ-
նաքեայս :

() ում էշէն ուֆաք լէֆէք
ալմաք խարէրիպիմ :

Օղջ մի աշտանակ :

Պէր շէլլ շամբան :

Բազմակալ մի :

Պէր ճոմ ճախալ :

Սի ֆոււտ (176 տրամ)
մոմ :

Պէր ֆուսպ ճոմ :

Սի պատառաքազ . մի
դանակ :

Պէր լաւալ, պէր պլլաք :

Սի դրգալ և երկուսափ-
սեայս :

Պէր չաշլէ վէ իքի լապաք
(Բիալա) :

Վարեցէք զամենայնն 'ի
տոմսակ ինչ և տուք ինձ

ben Sie es mir, damit ich es in mein Buch eintragen kann.

չըրայպն զի ալլէս աուֆ այն ցէթը աուֆ, ունտ կէսն զի էս միր՝ տամիթ իխ էս ին մայն պուխ այնթրալն քանն .

Was hat denn alles ausgemacht?

վաս հաթ տէնն ալլէս աուսկէմախթ .

Zwölf Gulden acht und vierzig Kreuzer in Zwanzigern կիւ in Conventions-Münze.

ցվէլֆ կուլան ախթ ունտ ֆիւրցիկ քրայցէր ին ցվանցիկէրն կամ ին քօն վէնցիօնս միւնցէ .

Kann man hier keinen Träger finden, dass er mir alles in mein Quartier trägt?

քանն ման հիիր քայնն թրակէր ֆինաւն, տաս էր միր ալլէս ին մայն քուարթիր թրէկթ .

Nein mein Herr! doch kann ich einen, von meinen Gewölbdienern mit-schicken.

նայն մայն հէրր . տօխ քանն իխ այնն ֆօն մայնրն կէվէլպտիւնէրն միթ շիքն .

Georg geh her! geh, führe den Herrn auf sein Zim-

զի և էս գրեցից 'ի հաշուէգրի իմում :

Հէֆտինի պիր Լեպտիրէյէ էս շըպ վէրինիչ պանս ի՛ ժուլար Եր Լեֆտերի՛ն շայտ էտէ պիւէնի՛մ :

Օ ինչ է գումարն :

Ղեֆի նէ՞ քարար էլտի :

Երկոտասան ֆիօրին, քառասուն և ութ քրայցէր արծաթեայ կամ քսաննոց կամ 'ի դրամոց միաքանու թէ :

() ն ի՛ ֆի ֆիօրինի կամ ֆօրինի, քըրք սէտիչ քրայցար կի՛մ էիրիւտի կի՛մ կի-միւշ աքձէ :

Ա՛չ գտանի բեռնակիր որ՝ որ տանիցի զամենայնն 'ի բնակարան իմ :

Պարտա պիր կամալ պուլտան ճաղ ճը, պոանլարը պէնի՛մ քօնաղըմս կէօլիարտանն :

Ա՛յ տէր իմ . սակայն կարող եմ զմի 'ի ծառայից կրպակին իմոյ յղել ընդ ձեզ :

Խայըր էֆէնպի՛մ . անձաք պէն Լիպտանն իւրղէլիպտարլարըն . րան պիրինի սիւշիլէ Եօլլայա պիւլերի՛մ :

Ե՛կ Պէտրոք . զնա՛ առաջ նորդեա պարոնիս այսմ

mer im Wirthshause zur Stadt London, und trage die Sachen auch hin.

Կէօրկ . Կէէ Հէր . Կէէ , Ֆիիիրէ տէն Հէրրն անուՓ սայն ցիմմէր խմ վիւրթս Հաուզէ ցուր ըլծատ

Ich empfehle mich Ihnen, mein Herr.

Իխ էմբֆիլէէէ միխ իինըն մայն Հէրր .

Zum wiedersehen.

Գոււմ վիիտրզէըն :

'ի սենեակ իւր 'ի պանդոկն (անուանեալ) Եւ տրա քաղաք , և տանր զայսոսիկ ևս անդ :

Վեորդ կի՞ Սօրիի , ԷէԼ պոուրայս , Կայրէ պոու աղայը Ի ծարրա շէհրի (նամ) Պէյն Խանէպէ օլան օպասընա Էէօ Ռիւր , Վէ պոու շէյնիբի պու Խի պարապար ալ :

Անացէք բարեաւ , տէր իմ .

Այօշմա Կաւըն , Էֆէնպի՞ :

'ի միւսանգամ տեսուի :

Այնէ Էէօրիւշիւրիւրիւր :

BRIEFFORM

Mein lieber Jacob!

Mir fehlt heute mein Schnupftuch, und ich vermuthete es gestern in Ihrem Zimmer liegen lassen zu haben. Seyn Sie so gut, ein wenig nachzusehen, und finden Sie es, so schicken Sie mir dasselbe, so bald als möglich, weil ich es nicht länger vermissen kann.

N. N.

Antwort.

Lieber N.

Ungeachtet alles Suchens konnte ich Ihr Schnupftuch nicht finden. Auch hat es bei uns niemand gesehen. Sie werden es also wahrscheinlich verloren haben; sollte es sich aber noch bei uns finden, so werde ich es Ihnen sogleich zustellen.

Ihr ergebenster
Jacob N.

Eine andere.

Herr Paul Binder in Wien.

Smirne den 10. ten Febr. 1829.

Mit der vorigen Post hatte ich an Sie ein Packet Edelsteine mit meinem Petschaft versiegelt gesendet, ich hoffe dass Sie es empfangen haben. Der Werth der ganzen Partie kommt auf zwölf Tausend Piaster, der specificirte Preis war schon in dem vorigen Briefe angegeben. Ich bitte Sie daher, mir mit der nächsten Post 2000 fl. zu remettiren, ich wollte heute an Sie trassiren, allein der Cours war mir zu hoch und ich hätte dabei viel verlieren müssen. Ich verharre mit Achtung.

Gehorsamer
Ohannes Benderli.

Սիրելի իմ Յակոբ :

Ոչ գտեալ այսօր զԹաշկինական իմ՝ 'ի կարծիս եմ՝ Թէ երէկ 'ի սենեակ ձեր Թողի զայն : Շնորհս արասցիք որոնել զայն միանգամ . և եթէ գտցիք՝ յղեսցիք առ իսփուծով ըստ կարի, զի առանց այնր, ոչ կարեմ մնալ .

Լ : Ս :

անուռն մականուռն .

Պատասխանի .

Սիրելի Լ :

Յետ առնելոյ զամենայն խնդիր՝ շեղև ինձ հնար գտանել զԹաշկինակ ձեր . այլ և ոչ դք 'ի մէջ ետես զայն : Այսն որոյ ստուգիւ կորուսեալ է ձեր զնոյն . բայց և այնպէս եթէ գտցի առ մեզ, վաղվաղակի յանձնեցից 'ի ձեռս ձեր :

Պատուագիր

Յակոբ (Մականուռն) :

Լ.ՅԼ (Օրինակ :

Պարոն Բառու Պինտեր . 'ի Ալիէննա .

Օ միւռնա . 10. փետրվ . 1829 .

Եստիք թաց Թղթատարաւ առաքեցի առ Տէրու Թիւնդ ծրար ինչ գոհարաց կնքեալ իմովս կնքով, յուսամ զի առեալ է ձեր զայն : Եթէք բոլորին միանգամայն՝ են երկոտասան հազար դահեկան . առանձին զին իւրաքանչիւրոցն նշանակեալ էր յանցելու մն նամակի : Այսն որոյ աղաչեմ զՏէրու Թիդ յղել առ իս յաջորդ Թղթաբերաւ 2000 Ֆիօրինս . կամէի այսօր իսկ փոխանակագիր առնել 'ի վերայ ձեր, բայց բարձր էին յոյժ ընթացք ատէից դրամոցն, յորս հարկ էր ինձ բազում ինչ կորուսանել : Սնամ Տէրու Թեդ յարգանօք .

Հնազանդ

Յովհաննէս Պէնտերի :

Form einer Quittung.

Quittung.

Ueber 25 fl. sage fünf und zwanzig Gulden, welche ich Endesgefertigter von Herrn N. N. armenischen Handelsmanne als halbjährigen Zins von Georgi bis Michaelis dieses Jahres (1829) vorhinein für die in meinem Hause in der Stadt N°. 215. im ersten Stocke gemiethete Wohnung, richtig empfangen habe.

Wien den 24 sten April 1829.

N. N.

Hauseigenthümer.

Empfangsschein.

Endesgefertigter bezeuge hiermit, die mir vom Herrn N. N. in Leipzig gesandten f. 100. sage Ein- hundert Gulden richtig von dem Herrn N. N. allhier empfangen zu haben. Urkund dessen meine eigen- händige Unterschrift.

Wien den 28 sten Februar 1828.

N. N.

Entlassschein 4te Zeugniß.

Vorzeiger dieses N. N. von Pest in Ungarn ge- bürtig, 22 Jahre alt, ledig, hat durch ein Jahr und drei Monathe bei mir als Ladendiener gedient, und sich während dieser Zeit treu, ehrlich und fleissig betragen. Diess bezeuge ich mit meiner Unterschrift und Siegel.

Konstantinopel den 10 ten December 1829.

N. N.

armenischer
Handelsmann.

() րինակ թղթոյ ինչ վճարման :

Թուղթ վճարման :

Օ 25 Ֆ. այսինքն զքսան և հինգ դահեկանսն՝
ես ներքոյ գրեալս ընկալայ ողջիկ 'ի Պարոն (Մ. յս
Մ. նուն) Հայ վաճառականէ , զկէս տարեկանն վար-
ձուց (վճարելեաց) յօրէ անտի Սրբոյն Վէտրդեայ
մինչև ց Սուրբ Սիբայէլ տարւոյս (կամ 1829) յա-
ղագս վարձուց բնակու թէ 'ի տան իմում 'ի քաղա-
քամիջի անդ թիւ 213. յառաջին դատիկոնին :

Ս իէննա . 24 . Մ. սրբիլի . 1829 .

Մ. յս Մ. նուն
Տանուտէր :

Թուղթ ընդունելու թէ կամ առման :

Մս ներքոյ գրեալս վկայեմ այսուիկ (թղթովս) ,
զի զառաքեալսն առ իս (Մ. յս Մ. նուն) Պարոնէ
որ 'ի Սիփիցքա զ100 Ֆ. այսինքն զհարիւր դահե-
կանսն՝ ընկալայ ողջիկ աստանօր (Մ. յս Մ. նուն) Պա-
րոնէ : Որում վկայ եղիցի յատուկ իմ ձեռագիր :

Ս իէննա . 28 . Փետր . 1828 .

Մ. յս Մ. նուն :

Ղիր արձակման ծանայից , կամ Վկայական :

Մատուցող գրոյս (Մ. յս անուն) ծնեալ 'ի Վէշթ
Ունկարիոյ քսանեերկուց ամաց և ամուրի , ծա-
ռայեաց ինձ ամ մի , և ամիսս երիս՝ իբրև պաշտօ-
նեայ կրպակի , և ընդ այսչափ ժամանակս գտաւ հա-
ւատարիմ՝ պարկէշտ և փու թաջան : Մ. յսմ վկայ
եմ իմովս ձեռագրով և կնքով :

Սոստանդնուպօլիս . 10 . Ղեկտ . 1829 .

Մ. յս Մ. նուն

Հայ

Վաճառական :

Ի Ա Ռ Ե Ր Ը Ն

Ի ԳԵՐԾԱՆԱԿԱՆԷՆ Ի ՀԱՅ ԵՒ Ի ՏԱՃԻԿ

A

- das **A**as, գի, լէշ :
 abändern, փոխել, փոխելիք :
 abbinden, քակել, զեօղմէք :
 der **A**abend, երեկոյ, աքշամ :
 abends, ընդ երեկս, աքշամ իսարիս :
 aber, բայց, ամա :
 abermahl, դարձեալ, իւրեք :
 abführen, լուծանել որովայնի, սխրմէք :
 der **A**bgang, պակասութի, նօքսան :
 abgeschmackt, անհամ, լաւաբար :
 der **A**bgott, չի՛ծ, բոռ :
 abkaufen, գնել, ստիճն ալմայ :
 abkürzen, կարճել, քրտալմայ :
 die **A**bschrift, պատճէն, սորելի :
 die **A**bsicht, գիտաւորութի, նիշիլի :
 der **A**btritt, արտաքնոց, քէնէ՛ճ :
 abwägen, կշռել, լարլմայ :
 der **A**bweg, արտուղի ճանապարհ, սախայ եօլ :
 abwesend, բացակայ, նա մէ՛վճոտ :
 abwischen, ջնջել, սրբել, սխրմէք :
 abziehen, հանել, շքալմայ :
 der **A**bzug, բարձումն, իխրած. չու, կէօլ :
 ach! ո՛հ, վայ :
 die **A**chsel, ուս, օճոտ :
 adelig, ազնուազարմ, սօյլապէ :
 die **A**der, երակ, րամար :
 der **A**dler, արծիւ, քարախոռ :
 ähnlich, նման, պէնպէր :
 albern, անմիտ, ալմայ :

- alle, ամենայն, հե՛տ . ամենեքին, հե՛տի :
 allein, միայն, միայնակ, ետևընը :
 allemahl, յամենայն նուազս, հե՛ր քերէ .
 allezeit, յամենայն ժամ, հե՛ր տահալ :
 allgemein, առհասարակ, ակեւէլէյէ .
 das Almosen, ողորմութիւն, սարսափ :
 als, որպէս, նիպի . յորժամ, հաշան :
 alt, հին, էսի . ծեր, էիւնիար :
 das Alter, հասակ, տիք, եաշ :
 das Amt, պաշտօն, մասնակ :
 die Andacht, ջերմեանդուութիւն, իպարէն :
 anders, այլազգ, պաշխաւ իտրէն :
 der Anfang, սկիզբն, իբնիս :
 anfangen, սկսանել, պաշխաւ :
 angenehm, հաճոյ, իօշ :
 die Angst, անձկութիւն, սըւլէն :
 ankommen, գալ, հասանել, նէլէյ, էէնիլէյ :
 annehmen, ընդունել, քապուլ էլնիյ :
 anschauen, հայիլ, պարտա :
 anständig, պատշաճ, միասնակ .
 der Antheil, բաժին, հիսսէ, բայ :
 die Antwort, պատասխանի, ճէլակ :
 anzünden, լուցանել, էսիմար :
 der Apfel, ինձոր, էլմ :
 die Arbeit, գործք, իշ :
 arg, վատթար, Քէնա :
 der Argwohn, տարակոյս, շիՔէ :
 der Arm, բազուկ, օշ :
 arm, աղքատ, Քոտարա :
 die Art, եղանակ, ազգ, սոյ :
 der Arzt, բժիշկ, հէքիմ :
 die Asche, մոխիր, քիւլ :
 der Athem, շունչ, նէՔէս :
 auch, ևս, և, պահա, որս, հէմ :
 die Auferstehung, յարութիւն, քըյալէն :
 aufhalten, կասեցուցանել, արգելուլ, լուսնիմար :
 aufhören, կասել, դադարիլ, որոտար, վալ նէլ .
 Քի, պիւնիյ :
 der Auflauf, աղմուկ շիտի, անս պապա նիանիս :

- aufmachen, բանալ, աչմատ :
 aufrichtig, անկեղծ, սասարտ :
 anschauen, խուսել, սասլուլմատ :
 aufsperrern, բանալ զաղխա, աչմատ :
 das Aug, աչք, կէօղ :
 ausser, բաց 'ի, Տասարա, զայրը :
 die Ausgabe, ծախք, ՏասարաՔ :
 das Ausland, օտար աշխարհ, Էսպան :
 auslöschcn, շիջուցանել, սէօնարիւրմէր :
 ausmachen, մաքրել, Լեկուլլեմէր . կատարել, պի
 Լիւրմէր . թշնամանել, ալարլամատ :
 ausrichten, կատարել, պիԼիւրմէր . չարիս խօսել,
 սոս չեմէր :
 die Aussprache, արտասանութիւն, ԼեկաՔուղ :
 aussuchen, ընտրել, Էյի-Լիւրմէր :
 austheilen, բաժանել, Բայ ԷԼմէր .
 auswendig, 'ի բերան, Էղպերպէն :

B

- Baar, կանխիկ, Գէշէն . բող, Էալըն (այստ) :
 das Bad, բաղանիք, Կամամ :
 baden (sich), լուանալ, Էլըյանմատ :
 bald, շոյտ, չաժըր :
 das Band, կապ, պաղ . ժապաւէն, շէրիտ .
 der Band, հատոր, ճիւղ :
 bang, երկչոտ, Գօրտատ :
 der Barbier, սափրիչ, պերպեր :
 der Bart, մօրուսք, սատալ :
 der Bauch, փոր, որովայն, Գարըն :
 der Baum, ծառ, աղած :
 der Bediente, ծառայ, խըղմէԼեմար :
 befehlen, հրամայել, պոյուրմատ :
 begehren, խնդրել, Էսպէմէր :
 behalten, պահել, ալը Գօմատ :
 bei, առ, մօտ, Էանընպա :
 das Bein, ոսկր, Գէմէր :
 bekannt, յայտնի, պէլլե . ծանօթ, պիլպիտ, աշնա :
 die Bekanntschaft, ծանօթութիւն, աշնալըր :

- beleidigen, դառնացուցանել զորք, խախտել զհարստութիւնս :
 bequem, անդորր, բահալ :
 bereit, պատրաստ, հաղլըր :
 der Berg, լեռան, քաղ :
 der Bericht, տեղեկութիւն, խաղելը :
 berühmt, երեւելի, մեղհոր (մեղհոր) :
 der Besen, աւել, սիւրբիւրնիկ :
 der Besitzer, ստացող, հալի, սահիպ :
 besonders, մանաւանդ, խոստատա :
 besser, լաւագոյն, էլիճիկ :
 beständig, անդադար, արտա :
 der Besuch, այցելութիւն, շնորհիկ :
 beten, } աղօթել, արտա էլիկ, համալ շնորհիկ :
 bethen, }
 betrügen, խաբել, արտա :
 der Bétrug, նենգութիւն, հիւնիկ :
 das Bett, անկողին, արեղէն :
 der Beutel, քսակ, քէնիկ :
 beweisen, ցուցանել փաստիւք, իրաւունքիկ :
 bezahlen, վճարել, էլիկ :
 biegen, թեքել, էլիկ :
 das Bier, գարօղի, բիւր :
 billig, իրաւացի, էլիկ :
 binden, կապել, պաշտատա :
 die Birn, տանձ, արտա :
 bis, մինչ, մինչև, ըս, ըստի, արեղ :
 die Bitte, աղաչանք, բիճա :
 bitten, աղաչել, էլիկ :
 bitter, դառն, աճը :
 blass, դեղնեալ, սարարճը :
 das Blatt, տերև, էլիկ :
 blau, կապոյտ, հալի :
 bleiben, մնալ, քալի :
 blind, կոյր, քէնիկ :
 der Blitz, փայլահիւն, շնորհիկ :
 blos, միայն, լեւթ, սալիկ, մերկ, շնորհիկ :
 die Blume, ծաղիկ, էլիկ :
 das Blut, արիւն, քան :

- der Boden, երկիր, եեր, դէմն :
 der Borg, փոխատուութիւն, էօփիւնճ, էյրէլի :
 bös, վատթար, Քէնա . զայրացեալ, ասրհըն :
 der Braten, խորովածոյ, քէպապ :
 brauchen, 'ի կիր արկանել, քուլլանճաք :
 brechen, կոտորել, քըրճաք :
 breit, լայն, էնլի . ընդարձակ, պօլ :
 die Breite, լայնութի, էն . ընդարձակութի, պօլլաք :
 das Bret, տախտակ, Ռախապա :
 der Brief, նամակ, Տէքառապ :
 die Brille, ակնոց, կէօլլիք :
 bringen, բերել, կէլիքիք :
 das Brod, հաց, էքիք :
 die Brücke, կամուրջ, քէօթրիք :
 der Bruder, եղբայր, քարապա :
 der Brunnen, ջրհոր, քույու . աղբիւր, պուհար, էէլէ :
 die Brust, կուրծք, կէօքա .
 der Bube, տղայ, օղլան :
 das Buch, մատեան, քիլապ . տրցակ, Ռէսլէ :
 der Buchstabe, տառ, գիր, հարՔ, էալլ :
 die Büchse, տուփ, քուլու . հրացան, Ռիքէնք :
 die Bude, կրպակ, Ռիքէան :
 der Bund, կապ, պաղ . փակեղ, սարըք :
 die Bürde, բեռն, էիք :
 der Bürge, երաշխաւոր, քէՔիլ :
 der Bürger, քաղաքացի, շէհերլի :
 die Butter, կոզի, Ռէրէ էալլ :

D

- Da, աստ, պուհապա . յորժամ, հալան քի :
 dagegen, ընդ հակառակն, պուհա քարլլ :
 daher, որոյ վասն, պուհուհն էլին, օնպան :
 damahls, յայնմ ժամանակի, օ պանան .
 damit, թէ, այնպէս թէ, քի, էօլլէ քի :
 der Dank, շնորհակալութի, շիքր էլի :
 dankbar, երախտագէտ, էլլիք պիլին .
 danken, շնորհակալ լինել, Ռէլէքիք օլճաք .
 die Darangabe, գրաւ, քէյ :

- darum, *վասն որոյ, ժողովի իշխան* :
 das, *այս, այդ, այն, պո, շո, օ* :
 dass, *թէ, ի* :
 das Datum, *թուական, ռարիտ* :
 die Decke, *վերմակ, էօրհան* :
 der Deckel, *խուփ, քաբատ* :
 der Degen, *թուր, քլլլլ* :
 denken, *խոկալ, փիշխանիտ* :
 denn, *քանզի, զիտ* :
 der, *այս, այդ, այն, պո, շո, օ* :
 deutlich, *յայտնի, աշխատարէ* :
 deutsch, *գերմանական, նէնցէճէ* :
 der Deutsche, *գերմանացի, նէնցէ* :
 der Diamant, *ադամանդ, էլմաս* :
 der Dichter, *բանաստեղծ, շաիր* :
 dick, *ստուար, քալլլն. մածուցիկ, քոյու* :
 der Diener, *ծառայ, խղիւղիտար* :
 der Dienstag, *երեքշաբաթի, սալի* :
 das Ding, *ինչ, իր, շէյ, նէսլէ* :
 die Dinte, *տես Tinte.*
 doch, *սակայն և այնպէս, էօյլէ իշխան* :
 der Dollmetsch, *թարգման, Ռէրճիման* :
 der Donnerstag, *հինգշաբաթի, քէրշէմպէ* :
 das Dorf, *գիւղ, քէօյ,*
 dort, *անդ, օրրա, ժողով* :
 die Dose, *տուփ, քոլլու* :
 das Drittel, *երրորդ մասն, Ռիլլլ* :
 du, *դու, սէն. լուր ինձ, պանաս պատ* :
 der Dukaten, *ոսկի, ալլլլն* :
 dumm, *յիմար, փիշխանէ, ահմատ* :
 dunkel, *մթին, քոյու. խաւարչալին, քարանլլլ* :
 dünn, *բարակ, ինճէ* :
 durch, *ընդ մէջ, իշխանիտ* :
 dürr, *չոր, քոլլու* :
 der Durst, *ծարաւ, սոսոսուլլլ* :
 durstig, *ծարաւի, սոսոսուլլ* :
 das Dutzend, *երկուսասան (Տաս), Ռէսլէ* :

- Eben, առ ժամայն, հէ՞ն . հարթ, արիւղ :
- das Eck, անկիւն, քեօշէ, պոճաք :
- ehe, նախ քան, է՛լէլ :
- die Ehe, ամուսնութի, է՛լէննէ :
- der Ehemann, այր, քօճա, էրբէք :
- das Eheweib, կին, քարը, ավրէն :
- die Ehre, պատիւ, ակնածութի, ըրչ, ինիպար :
- ehren, պատուել, մեծարել, ինիպար էննէք :
- ehros, վատանուն, ըրսըչ :
- das Ei, ձու, էոճորնա :
- der Eid, երդումն, էէնն :
- der Eifer, ջան, ղայրէն :
- eigen, ինքն, քէնորի, սեփհական, մախոտա :
- eigentlich, յատկապէս, մախոտա :
- die Eile, շտապ, աճէլէ :
- die Einbildung, երեւակայութի, էւրյալ :
- einfach, միակ, պարզ, էալէննալ :
- der Einfall, միտք, կարծիք, Քիքր . կործանումն, խարայ :
- einkaufen, գնել, սալնն ալմաք :
- einsam, միայնակ, էալէննըչ :
- einst, երբէնն, պիր ղաման :
- einwickeln, պատատել, սարմաք :
- einzel, մի առ մի, պիրէր պիրէր :
- das Eis, սառն, պոսը :
- das Eisen, երկաթ, արմիր :
- eitel, ունայն, պօշ . սոսկ, լսկ, սաՔի :
- der Elbogen, արմուկն, արմալէք :
- die Elle, կանգուն, արշնն :
- das Ende, վերջ, սճն :
- eng, նեղ, րատա :
- der Engel, հրեշտակ, մէլայրք :
- die Ente, թաղ, էօրբէք :
- entfernen, հեռացուցանել, ոտլախլանմաք . sich-
հեռանալ, ըրախլանմաք :
- entgegen, ընդդէմ, դէպ'ի, քարշը :
- entschuldigen, անմեղադիր առնել, սոտլոտուլ լը-
քարմաք :

- entstehen, *բղխել*, *տօ՛ւմաք*, *չըքմաք* :
 der Entwurf, *ուրուականն*, *հասե՛վէդէ* :
 er, *այն*, *նա*, *օ*, *օլ* :
 der Erbe, *ժառանգ*, *վարիս* :
 der Erdapfel, *գետնախնձոր*, *էէր էլմաւը* :
 das Erdbeben, *գետնաշարժութի*, *պէրպէլէ* :
 die Erde, *երկիր*, *էէր* • *հող*, *լուօրաք* :
 erinnern, (sich) *յիշել*, *անմաք* :
 erkundigen (sich) *տեղեկանալ*, *խաղէր ալմաք* :
 erlangen, *ստանալ*, *նայել օլմաք* :
 die Erlaubniss, *հրաման*, *իպն* :
 ernähren, *սնուցանել*, *պէսլէմէք* :
 erschaffen, *ստեղծել*, *եարալմաք* :
 erscheinen, *երևել*, *հէօրիմնմէք* :
 erschrecken, *զարհուրեցուցանել*, *տօրտալմաք* :
զարհուրիլ, *տօրքմաք*, *իտրմէք* :
 erst, *նախ*, *իբարիտա* :
 erstaunen, *ափշիլ*, *շարմաք* :
 das Erz, *բոլք*, *հանք*, *ճապէն* :
 die Erzählung, *պատմութիւն*, *հիշեանելի* :
 die Erziehung, *դաստիարակութի*, *լեւրպիլէ* :
 essen, *ուտել*, *էէմէք* :
 der Essig, *քացախ*, *սիրէ* :
 etliche, *ինչ* *ինչ*, *ոմանք*, *պապը* :
 etwas, *ինչ*, *պիբ շէյ* :
 ewig, *յաւիտեան*, *էպէրի* :

F

- der Faden, *թել*, *իգլիք*, *լէլ* :
 fähig, *յաջողակ*, *ալըմը* :
 fahren, *երթալ* (*նաւօք*, *կառօք*), *հիլմէք* :
 der Fall, *դիպուածք*, *պիտշիւշ*, *բասալի* :
 fallen, *անկանել*, *պիտշմէք* :
 falsch, *սուտ*, *եալան* • *կեղծ*, *եաբմա* :
 die Familie, *ընտանիք*, *էհլի ալալ* :
 fangen, *ըմբռնել*, *լուտալմաք* :
 die Farbe, *գոյն*, *բէնէ*, *պօյա* :
 das Fass, *տակաւ*, *Քլլը* :

- die Fasten, սլահք, Բէհրիչ • ծով, օրոճ :
 faul, փուտ, շիւրիւր • ծոյլ, Բէհրիչ :
 die Faust, բուռն, Էոճրոտ :
 die Feder, գրիչ, Գալիւ :
 fehlen, սխալիլ, Էանըլմա :
 der Fehler, սխալ, Էանըլ :
 feil, վաճառելի, սալըլ :
 fein, նուրբ, Ինճէ :
 der Feind, թշնամի, Գիւշման :
 feist, գէր, սէփիլ :
 das Feld, արտ, Բարլա • դաշտ, օլա :
 der Feldzug, պատերազմ, սէֆէր :
 das Fell, մորթ, Գէրի :
 das Fenster, պատուհան, Բէհճէրի :
 fern, հեռի, ուղա :
 fertig, պատրաստ, հալըր :
 fest, հաստատուն, Գալի • կարծր, սէրլ •
 fett, գէր, սէփիլ :
 feucht, խոնավ, նէմ :
 das Feuer, հուր, սէլիլ :
 das Fieber, ջերմն, տենդ, սըլմա :
 finden, գտանել, պոլմա :
 der Finger, մատն, Բարմա :
 finster, մթին, Գարանըլ :
 die Finsterniss, խաւար, Գարանըլ :
 der Fisch, ձուկն, պալըլ :
 flach, հարթ, Գիւլ • տափարակ, Էասսը :
 die Flasche շիշ, շիշի :
 der Fleck, արատ, լէի • կարկատանք, Էամա :
 das Fleisch, միս, Էլ :
 der Fleiss ջան, ճակար :
 die Fliege, ճանճ, սէնէ :
 fliehen, փախչել, Գալմա :
 der Flügel, թև, Գանա :
 fordern, պահանջել, Իսպիլի :
 die Form, ձև, պիլի • կաղապար, Գալըլ :
 fort, Էրթ, հայտի :
 die Frage, հարցումն, սոտալ :
 fragen, հարցանել, սորմա :

- die Frau, տիկին, Գարն . կին, Գարը :
 frei, ազատ, սերտէսը :
 freigebig, առատաձեռն, Ճէօմէրր :
 freilich, անշուշտ, Կահիթր :
 der Freitag, ուրբաթ, Ճիմասա :
 freiwillig, կամաւոր, Էճնիւլէտ :
 fremd, օտար, Էսպանճը :
 die Freude, ուրախութիւն, սէ՛վինճ :
 der Freund, բարեկամ, Գօսր :
 frisch, թարմ, Լապէ :
 froh, գոհ, Լօշնոսր :
 fromm, ջերմեռանդ, սօճոս :
 die Frucht, պտուղ, Դի՛ճէ :
 früh, կանուխ, Էրէն . առաւօտ, սապահ :
 das Frühstück, նախաճաշիկ, Գահ՛վալը :
 fühlen, զգալ, Գոյմար :
 füllen, լցուցանել, Գօլորմար :
 für, վասն, Իլին, Էօլիւրիտ :
 die Furcht, երկիւղ, Գօրհոս :
 fürchten, երկնլիլ, Գօրհմար :
 der Fuss, ոտն, Կյար :

G

- die Gabe, պարգև, տուրք, Գէրէշ, Վերիտ :
 die Gabel, պատառաքաղ, Կալիալ :
 der Gang, գնացք, Կիարիշ :
 die Gans, սագ, Գալ :
 ganz, ամբողջ, Կիւլիտն :
 garstig, տգեղ, Կիլիտն :
 der Garten, պարտէզ, Կախճէ :
 die Gasse, փողոց, սօրար :
 der Gast, հիւր, Գիսաճիթ . յաճախորդ, Գիւշարիտ :
 die Gattung, տեսակ, ազգ, սօյ :
 geben, տալ, Վերճիտ :
 das Gebeth, աղօթք, Գոսա :
 der Gebrauch, սովորութիւն, Կալիլ :
 der Gedanke, միտք, Քիտր :
 die Geduld, համբերութիւն, սապր :

- die Gefahr, վտանգ, ճահախնարս :
- die Gefälligkeit, հաճութիւն, աստիքութիւն :
- gegen, ընդդէմ, դէմը :
- die Gegend, կողմանք, ընդհանրապէս :
- gegenüber, հանդէպ, դէմընդհանրապէս :
- geheim, ծածուկ, կեղծ :
- gehen, երթալ (հետի), ետնադնել, կենդանի :
- der Geist, հոգի, ոգի, ճան, բուռն :
- geizig, ագահ, ըստանալիք :
- gelb, դեղին, սարս :
- das Geld, դրամ, անձէ, բարս :
- gelind, կակուղ, մեղմ :
- gemach յուշիկ, ետնադնել :
- der Gemahl, ամուսին, այր, կնիկ, քոճակ :
- die Gemahlin, ամուսին, կին, կնիկ, դուստր :
- gemein, հասարակ, ուսումնական, սովորական, պայտալ :
- das Gemüth, սիրտ, կեանք, իմաստ :
- genau, ճիշտ, արդարեւ :
- genug, բաւական, եւեթեթ, եւեթեթ :
- gerecht, արդար, հար, արդար :
- das Gericht, դատաստան, շէրտակ :
- gering, մանր, չնչին, ճանաչելի, ճիշտ :
- gerne կամայ, իսկիցս :
- der Geruch, հոտ (անուշ, էղի) քոտակ :
- der Gesang, երգ, ընդհանրապէս, իմաստ :
- gescheid, իմաստուն, արդարեւ :
- die Geschichte, պատմութիւն, հիշատակելի :
- geschickt, յաջողակ, կենդանի կենդանի :
- das Geschlecht, սեռ, ազգ, ճիշտ :
- der Geschmack, ախորժակ, լիւր, արար :
- das Geschöpf, արարած, ճանաչելի :
- das Geschrei, աղաղակ, ըստանալ :
- geschwind, արագ, ընդ, ընդ :
- der Gesell, ընկեր, արարար, օրնապէս աշակերտ, մանուկ կրպակին, ընդար, ուսումնական, համբաւակապետ, արար :
- das Gesetz, օրէնք, քանոն, շէրտակ, այն :
- das Gesicht, երես, ընդհանրապէս :
- das Gespräch խօսակցութիւն, մեղմեցնել :

- der Grund, հիմն, բեմել, սուլ. յատակ, արդ, թաղ,
 հահալէ :
- der Gruss, ողջոյն, սէլամ :
- grüssen, ողջունել, սէլամ վերմէք, սէլամլամաք :
- gütig, օրինաւոր, հաք. որ զօրէ, զօրաւոր, կէշէր :
- die Gunst, պաշտպանութիւն, հիմայէն :
- die Gurke, վարունգ, եւլյար :
- das Gut, ինչք, փալ :
- gut, բարւոք, էյի, եւջ :
- die Güte, բարութիւն, էյլէք :

H

- das Haar, մազ, հէր, գէս, սալ, բիւյ, քլլ :
- haben, ունել, ստանալ, օլմաք, էարիմէք :
- der Haber, վարսակ, էռալաք :
- der Hagel, կարկուտ, արլա :
- halb, կէս, էարլմ, պոլոնաք :
- die Hälfte, կիսամասն, էարլսլ, էլալալ :
- der Hals, փոզ, պարանոց, պոլալ :
- halten, ըմբռնել, բռնմաք :
- die Hand, ձեռն, էլ :
- der Handel, առ կտուր, ալլլ վերիլ :
- der Harn, մէզ, սիտիք :
- hart, պինգ, կարծր, սէրլ :
- hartnäckig, յամառ, ինապալ :
- der Hass, ատելութիւն, պոլալ, արիշմանլէք :
- hässlich, ատելի, տգեղ, շիքին :
- hauen, հարկանել, վորմաք. հատանել, քէսմէք :
- das Haupt, գլուխ, պալ :
- die Haut, մորթ, արիլ :
- heben, ամբառնամ, քալարմաք :
- heftig, սաստիկ, շէպիպ, զօրլա :
- heilen, բուժել, էյի էլմէք :
- heilig, սուրբ, հոքապալէս, ալիլ :
- heilsam, առողջարար, շիֆալլ :
- heimlich, ծածուկ, կիլլէ :
- heiss, ջերմ, սլմաք :
- heissen, անուանել, արմէք :

- hell, պայծառ, աչքի ։
- das Hemd, շապիկ, կեօճկէք ։
- her, աստ, պոանիս, պորայա ։
- der Herbst, աշուն, կիւղ ։
- der Herd, վառարան, օճաք ։
- herein, 'ի ներքս, պո-իւերի ։
- der Herr, աէր, աղա ։
- herum, աստ և անդ, էօնէ պերի ։
- herunter, 'ի վայր, աշաղլ ։
- das Herz, սիրտ, էիւրէք ։
- heuer, յայսմ ամի, պո-էլլ ։
- heute, այսօր, պո-կիւն (պէօյիւն) ։
- hier, աստ, պոանիս, պորայա ։
- der Himmel, երկինք, կէօք (կէօյ) ։
- hin, անդ, յայն տեղի, օրայա ։
- hinab, 'ի վայր, աշաղլ ։
- hinanf, 'ի վեր, էօքարլ ։
- hinaus, արտաքս, պըշարլ ։
- hinein, 'ի ներքս, օ-իւերի ։
- das Hirn, ուղեղ, պէյն ։
- hoch, բարձր, էիւքսէք ։
- der Hochmuth, գոռոզուծիւն, ըաճրա ։
- die Hochzeit, հարսանիք, պիւյիւն ։
- der Hof գաւիթ, աճլո-ասպարանք, դուռն, քաբոն ։
- höflich, քաղաքավար, լէլիպի ։
- die Höhe, բարձրուծիւն, էիւքսէքլիք ։
- hohl, գոգաւոր, օյոսք ։
- die Höhle, խոռոչ, այր, ին, ճաղարա ։
- die Hölle, գժոխք, ճէհէնէնէճ ։
- das Holz, փայտ, օպոան ։
- der } Honig, մեղր, պալ ։
- das } horchen, ունկն դնել, պիյնէմէք ։
- hören, լսել, իշիւնէք ։
- die Hosen, անդրավարտիք, քօն ։
- hübsch, գեղեցիկ, պիւպեր ։
- das Huhn, հաւ, ըաճոսք ։
- die Hülfe, օգնուծիւն, իմրապ ։
- der Hund, շուն, քէօբէք ։

- der Hunger, *քաղց*, *ածլլէ՛* :
 hungerig, *նօթի*, *ած* :
 hurtig, *փոյթ*, *չա՛րէ՛* :
 der Husten, *հազ*, *էօտիւրիտ* :
 husten, *հազալ*, *էօտիւրիէ՛* :

I

- Ja, *այո*, *յէլէ*, *է՛վէլէ*, *հէ* :
 das Jahr, *ամ*, *ելլ* *սէնէ* :
 ich, *ես*, *յէն* :
 die Ichheit, *եսուլթիւն*, *յէնլէ՛* :
 jeder, *իւրաքանչիւր*, *հէր*, *յիւր* :
 jedoch, *սակայն*, *չա՛րէն* :
 jedweder, *իւրաքանչիւր*, *հէր*, *հէ՛* :
 jemand, *ոմն*, *ոք*, *յիւրի*, *յիւրիսի*, *յիւր ի՛մսէ* :
 jener, *այն նա*, *օլ*, *օ* :
 jetzt, *այժմ*, *չի՛մարի*, *հէնիլ* :
 immer, *միշտ*, *դայլմա* :
 der Irrthum (*իւրեում*), *սխալանք*, *էանլլլ* :
 der Jude, *հրէայ*, *էանորի* :
 die Jugend, *երիտասարդուլթիւն*, *իէնճլէ՛* :
 Jung, *երիտասարդ*, *իէնճ*. *թարմ*, *լուսէ*. *կօ*.
րիւն, *էա՛լրոմ* :
 die Jungfer, *կոյս*, *աղջիկ*, *չլլ օլլան*, *չլլ*, *յի՛րի* :

K

- der Kaffe, *սուրճ*, *չահ՛լէ* :
 der Kaiser, *կայսր*, *չասար* :
 das Kalb, *որթ*, *դանա*, *դոմալլլ* :
 der Kalender, *օրացոյց*, *լրօնանի*, *լա՛լլմ* :
 kalt, *ցուրտ*, *սօ՛լոր* :
 die Kälte, *ցրտուլթիւն*, *սօ՛լորլոր* :
 der } *Kamin*, *ծինեւոյլ*, *օճաչ*, *դաճա* :
 das }
 der Kamm, *սանար*, *լարաչ* :
 die Kammer, *սենեակ*, *չամարա*, *օրա* :
 die Kanone, *թնդանօթ*, *լօ՛ր* :

- die Kappe, *փեակ*, *Քէս* :
 karg, *կծծի*, *նէչէս* :
 der Käse, *պանիր*, *Բէյնիր* :
 die Kasse, *արկղ*, *գրամարկղ*, *սանարչ* :
 der Kasten, *արկղ*, *անտուկ*, *սանարչ* :
 die Katze, *կատու*, *չէրի* :
 der Kauf, *գնումն*, *սախըն ալըլ* :
 kaufen, *գնել*, *սախըն ալմաչ* :
 der Kaufmann, *վաճառական*, *պապիրիէան* :
 kaum, *հազիւ*, *հիւ՛ճ պէլա*, *անճա* :
 kehren, *դառնալ*, *դիմելչ* :
 keiner, keine, keines, *ոչ որ*, *ոչինչ*, *հիչ չիմէ*, *հիչ* :
 kennen, *ճանաչել*, *խանըմաչ* :
 der Kerl, *մարդ*, *հէրիՔ* :
 die Kerze, *մոմ*, *Տոմ*, *Տոմ* :
 die Kette, *շղթայ*, *չիւճիր* :
 keusch, *պարկէշտ*, *սալիմ* :
 das Kind, *տղայ*, *չօճոչ* :
 das Kinn, *կզակ*, *չիւն* :
 die Kirche, *եկեղեցի*, *չիլիսի* :
 die Kiste, *անտուկ*, *սանարչ* :
 die Klage, *գանգատ*, *չիչեայելն* :
 klar, *յայտնի*, *աչեարե*, *պայծառ*, *ալըլ* :
 das Kleid, *զգեստ*, *ոարոպա* :
 sich kleiden, *զգեստուլ*, *չիլիմելչ* :
 klein, *փոքր*, *չիւլիւ* :
 das Kloster, *վանք*, *ճանասխըլ* :
 klug, *խոհեմ*, *աչըլըլ* :
 der Knabe, *տղայ*, *օղան* :
 der Knebelbart, *ընչապք*, *պըլըլ* :
 der Knecht, *ծառայ տան*, *սարայար* :
 das Knie, *ծունկն*, *արիլ* :
 der Knoblauch, *խատոր*, *սարմաչ* :
 der Knochen, *ոսկր*, *չիմիչ* :
 der Knopf, *կոճակ*, *արայմել* :
 der Koch, *խոհակեր*, *ալմըլ* :
 kommen, *գալ*, *չիլմելչ* :
 der König, *արքայ*, *շահ*, *չըրալ* :
 können, *կարող լինել*, *եպէ պիլմելչ*, *չապըլ օլմաչ* :

- der Kopf, *գլուխ*, պաշ :
- das Korn, *ցորեան*, պողոտայ :
- der Körper, *մարմին*, շէճոսոր :
- die Kost, *պարեն*, եէյէճէք, եէմէքլէք :
- kosten, *արժեւ*, որէյէք. *ճաշակել*, պարմաք :
- die Kraft, *զօրութիւն*, բոճէլ :
- krank, *հիւանդ*, խասլա :
- die Krankheit, *հիւանդութիւն*, խասլալըք :
- das Kraut, *խոտ*, օթ. *կաղամբ*, լահանա :
- der Kreis, *շրջանակ*, պայերէ :
- das Kreuz, *խաչ*, հաչ, սրալըօղ :
- der Krieg, *պատերազմ*, ճէնէ :
- die Krone, *թագ*, լաճ :
- der Krug, *կուժ*, պարպաք. *սափոր*, լեւալի :
- krumm, *կոր*, *թերեալ*, էյրի :
- die Kuh, *կով*, բնէք :
- kühn, *յանդուղն*, ճէսսոր :
- kund, *ծանօթ*, հալիմ :
- künftig, *ապագայ*, կէլէճէք :
- die Kunst, *արուեստ*, դէնահալ (սանալ) :
- das Kupfer, *պղինձ*, պարըր :
- kurz, *կարճ*, բըսա :
- die Kurzweile, *կատակ*, շաքա :
- der Kuss, *համբոյր*, էօբիւշ, բոսէ :

L

- Lachen, *ծիծաղել*, կիւլէք :
- lächerlich, *ծաղրական*, կիւլէճէք :
- das Lager, *բանակ*, օրբոս :
- lahm, *կաղ*, լոփալ :
- das Land, *գաւառ*, *երկիր*, շէլայէլ. *ցամաք*, բարա :
- der Landsmann, *գաւառակից*, հէճէրի :
- lang, *երկայն*, ուղան. *բազում*, լօք :
- langsam, *յամբ*, եալալ :
- die Langweile, *տաղտկութիւն*, ճան սըքընըլըլ :
- lassen, *թողուլ*. պըրաքմաք :
- die Last, *բեռն*, էիւք :
- das Laster, *մոլութիւն*, պէպիտայ :
- das Lastthier, *գրաստ*, պէյիէր :

- lau, *qawqʷ*, *elɛʷ*, *elɛʷɔ* :
 das Laub, *wɛrɛ* (*hʷɔnɔ*), (*ɛɛɛɛ*) *ɛwɛrɛ* :
 der Lauf, *ɛnɔɔwɛr*, *ɔɔɔɔ* · *ɔɔɔ* *ɔɔwɛnɔwɛ*, *ɛɛɛɛ*
ɔɔɔɔ :
 die Laune, *qɔwɛrɔɔɔ*, *ɔɔɔ* :
 laut, *ɔwɛ*, *ɛɛɛ* :
 der Laut, *ɔwɛn*, *ɔwɛ*, *ɔwɛ* :
 lauter, *qɔwɛ*, *ɔwɛ* :
 leben, *hɛwɛ*, *ɛwɛnɔ* :
 das Leben, *hɛwɛnɔ*, *ɛɛɛ*, *ɛɛɛ* :
 lebendig, *hɛnɔwɛnɔ*, *ɔwɛ*, *ɔwɛ* :
 das Leder, *ɔwɛnɔwɛ*, *ɛɛɛ*, *ɔwɛnɔwɛ*, *ɛɛɛ* · *ɔwɛ*, *ɔwɛ* :
 ledig, *ɔwɛnɔ*, *ɛɛɛ*, *ɔwɛnɔ* :
 leer, *ɔwɛnɔ*, *ɔwɛ* :
 die Lefze, *ɔwɛnɔwɛ*, *ɔwɛ* :
 legen, *qɔwɛ*, *ɔwɛ* :
 lehren, *ɔwɛnɔwɛnɔ*, *ɛɛɛ* :
 der Leib, *ɔwɛnɔwɛ*, *ɛɛɛ*, *ɛɛɛ* :
 die Leiche, *qɔ*, *ɔwɛnɔwɛ*, *ɛɛɛ* :
 leicht, *qɔwɛnɔwɛ*, *ɔwɛ* · *ɔwɛ*, *ɛɛɛ* :
 das Leid, *qɔwɛ*, *ɔwɛnɔwɛ*, *ɔwɛ* · *ɔwɛnɔwɛ*, *ɔwɛ* :
 leiden, *hɛwɛ*, *ɛɛɛ* :
 leihen, *qɔwɛnɔwɛ* *hɔwɛ* 'ɔ *ɔwɛnɔwɛ* *ɔwɛ*, *ɛɛɛ* *hɔwɛ*
ɛɛɛ :
 lernen, *ɔwɛnɔwɛnɔ*, *ɛɛɛ* :
 lesen, *ɛnɔɔwɛnɔwɛ*, *ɔwɛnɔwɛ* :
 letzt, *ɔwɛnɔwɛ*, *ɔwɛ* :
 der Leuchter, *ɔwɛnɔwɛnɔ*, *ɔwɛnɔwɛ* :
 die Leute, *ɔwɛnɔwɛnɔ*, *ɔwɛ* :
 das Licht, *ɔwɛ*, *ɛɛɛ*, *ɔwɛnɔwɛ* :
 die Liebe, *ɔwɛ*, *ɔwɛnɔwɛnɔwɛ* :
 lieben, *ɔwɛnɔwɛ*, *ɛɛɛ* :
 liegen, *ɛnɔwɛnɔwɛnɔwɛ*, *ɔwɛnɔwɛ* :
 linde, *ɔwɛnɔwɛ*, *hɔwɛnɔwɛ*, *ɔwɛnɔwɛ* :
 link, *ɔwɛnɔwɛ*, *ɔwɛ* :
 die Lippe, *ɔwɛnɔwɛnɔwɛ*, *ɔwɛnɔwɛ* :
 die List, *ɔwɛnɔwɛnɔwɛnɔwɛ*, *ɛɛɛ*, *ɛɛɛ* :
 die Liste, *qɔwɛnɔwɛ*, *ɔwɛnɔwɛ* :
 das Lob, *qɔwɛnɔwɛnɔwɛ*, *ɔwɛnɔwɛ* :

- loben, *գովել*, մեղհ էլմէք ։
 der Löffel, *գրգալ*, Գաշըք ։
 der Lohn, *վարձ*, Իւճրէն, հատ ։
 los, *արձակեալ*, Գոյ Չէրելիշ ։
 die Luft, *օդ*, հաշա ։
 die Lüge, *սուտ*, Էալան ։
 lügen, *ստել*, Էալան սեօյլէմէք ։
 die Lust, *իղձ*, արդու, ԳէյՔ ։
 lustig, *ուրախ*, շաղ, ԳէՔլի ։

M

- Machen, *առնել*, Էլմէք, Էյլէմէք ։
 die Macht, *կարողութիւն*, Գոսարէն ։
 das Mädchen, *աղջիկ*, Գըլ ։
 die Magd, *աղախին*, պէսլէմէ, Գըլ ։
 mager, *նիւջար*, զապուան ։
 das Mahl, *նշան*, Գասկա . *անգամ*, Գէրէ . *ընթրիք*, Էէ-
 մէք, Տանճա ։
 die Mahlzeit, *ճաշ*, *ընթրիք*, Էէմէք, Տանճա ։
 der Mangel, *պակասութիւն*, Էքսիքլիք . *սով*, Գընըք ։
 mannigfältig, *զանազան*, Բիւրլիւ . Բիւրլիւ ։
 der Mann, *մարդ*, Գամ . *այր*, Էրէք, Գոճա ։
 männlich, *արական*, Էրէք ։
 der Mantel, *վերարկու*, Տախալիւ ։
 der Markt, *վաճառանոց*, շարըն Գաղար ։
 das Mass, *չափ*, Էօլլիւ . *կշիռ*, օքա ։
 mässig, *չափաւոր*, Էօլլիւլիւ . Էօլլու ։
 matt, *խոնջ*, Էօրկուան ։
 die Mauer, *որմ*, Գոսալար ։
 das Maul, *բերան* (*անասնոյ*), (*հայտան*) *աղլը* ։
 die Maus, *մոկն*, Քընարք սըլանը ։
 die Mauth, *մաքս*, Էէօմրիւք ։
 das Meer, *ծով*, Գէնիղ ։
 das Mehl, *ալիւր*, ուան ։
 mehr, *առաւել*, զէյսարէ . *ևս*, Գատի ։
 die Meile, *մղոն*, միլ ։
 meinen, *կարծել*, սանճաք ։
 die Meinung, *կարծիք*, Գըյաա ։

- meist, առաւելագոյն մասն, չօղոս ։
 der Meister, արուեստագէտ, ուսար ։
 melden, ազգ առնել, որոյ էլնմէ ։
 die Melone, սելս, քաճոնն . ձմերուկ, քարբոս ։
 die Menge, բազմութիւն, չօխոս ։
 der Mensch, մարդ, բնասն ։
 das Mensch, կին լրբենի, սիւրբնիւտ փօսնալ ։
 merken դնել զնշան, նշանել, պէլլէմէ ։
 die Messe, տօնալաճառ, Բանայլը . սլատարայ, քոսար
 րաս ։
 messen, չափել, էօլլմէ ։
 das Messer, դանակ, պլլաք ։
 das Metal, հրահալելի, ճարէն ։
 der Metzger, մսալաճառ, քասար ։
 die Miene, գծագրութի դիմաց, սիմ, պէնդ . երես,
 էիւղ, չէնրէ ։
 die Milch, կաթն, սիւր ։
 mild, մեղմ, միւլայլմ, ճարլլմ ։
 die Mine, ախան, լաղմ . բոլք, ճարէն ։
 die Minute, վայրկեան, լատիքէ ։
 mischen, խառնել, քարլլնլըմար ։
 der Mist, ապաւառ, քակոր, ֆլլլմ ։
 mit, ընդ, հանդերձ, պերապեր, պիլէ ։
 miteinander, 'ի միասին, պերապեր ։
 das Mitleid, գութ, մերհամէլն ։
 der Mittag, միջօրէ, էօյլէ վարնլ ։
 die Mitte, մէջ, օրնա, արա ։
 das Mittel, մէջ, օրնա . հնարք, չարէ . դեղ, էլլաճ ։
 die Mitternacht, հասարակած գիշերոյ, էարլ կէճէ ։
 die Mittwoch, չորեքշաբթի, չարլլամար ։
 möglich, հնարաւոր, քարիլլէ ։
 der Monath, ամիս, այ ։
 der Mond, լուսին, այ ։
 der Mondschein, լոյս լուսնի, ճարիլլար ։
 der Montag, երկուշաբթի, Բաղար էրլլէսի ։
 morden սպանանել, էօլլտիւրմէ ։
 der Morgen, առաւօտ, սարակ . արլլելք, կէան րօ-
 շաստ ։
 morgen, 'ի վաղիւ, էարլն . ընդ առաւօտն, սարակ ։

- die Mücke, մծեղ, սիւլրի սինէր :
 müde, խոնջ, էօրհոան :
 die Mühe, աշխատութի, պահմէն, էմէր :
 der Mund, բերան, աղբղ :
 munter, զգոյշ, արթուն, սաբըն, օյանըր :
 mürbe, փափուկ, էոմշաք. հասուն, օլմաշ :
 die Musick, երաժշտութի, լալիլ :
 müssig, դատարկ, անգործ, պօշ :
 die Muster, օրինակ, էօրնէր :
 der Muth, համարձակութիւն, ճէսարէն :
 muthmassen, վարկանէլ, սէղմէր :
 die Mutter, մայր, անա :
 die Muttersprache, լեզու մայրենի, անա րիլի :
 die Mütze խոյր, գգակ, Գալբաք, Ինլակ :

N

- der Nabel, պորտ, կէօպէր :
 nach, ըստ, կէօրէ. զկնի, սծնրա :
 der Nachbar, դրացի, Գօղոս :
 naheinander, հետ զհետէ, արդ արդա :
 nachmachen, նմանեցուցանել, պէնպէնմէր :
 der Nachmittag, յետ ճաշու, էօյլէ սծնոս :
 die Nachricht, լուր, խապէր :
 die Nacht, գիշեր, կէճէ :
 der Nachtheil, վնաս, պարար, շիյան :
 der Nachen, ծոծրակ, էնքսէ :
 nackt, մերկ, չլպլաք :
 die Nadel, ստեղն, էյնէ :
 der Nagel, բեւռ, էնքսէր. սեպ, իւլի. եղունգն,
 լոնաք. մեխակ, Գարէմբիլ :
 nahe, մերձ, էաբըն :
 die Nahrung, սնունդ, էէյլէճէր :
 der Name, անուն, էսմ, աք. համբաւ, նամ :
 der Narr, յիմար, րէլի :
 die Nase, ունչ, քիթ, պոռոռան :
 nass, թրջեալ, էաշ :
 die Natur, բնութի, սովորութիւն, լոսպիան, ապէն :
 der Nebel, մառախուղ, Բոսս, րոսման :

- neben, մերձ, հուս, ետքն եանընդոս :
 nebst, հանդերձ, ընդ, ինչ :
 nehmen, առնուլ, ալմաբ :
 der Neid, նախանձ, հիանիւ, հասեպլիբ :
 die Neigung, հակամիտութի, մշլ :
 neuuen, անուանել, կոչել, որեմէ, արընը սեօյլեմէ :
 neu, նոր, եկնի :
 nicht, ոչ, չի, եօք, պէյիլ :
 nichts, ոչինչ, հիչ պիբ շէյի :
 nie, ոչ երբեք, հիչ պիբ զաման :
 nieder, ստորին, աշաղը :
 niemals, ոչ երբեք, հիչ պիբ զաման :
 niemand, ոչ ոք, հիչ պիբ չիմսէ, չիմսէ,
 noch, ևս, առաւել, րահա, րա :
 die Noth, հարկաւորութի, զերրորեկը :
 nöthig, } հարկաւոր, իթիպալը, լալըմ :
 notwendig, }
 nüchtern, նօթի, աճ քարնընս :
 nun, այժմ, շիմի. արդ, էյ :
 nur, միայն, սալը, եալընըլ :
 die Nuss, ընդոյլ, ճէվիլ :
 der Nutzen, օգուտ, Քայրա :
 nützlich, շահաւէտ, Քայրալը :

O

- Oben, 'ի բարձունս, 'ի վերոյ, եօքարրա :
 das Obst, պտուղ, մշլիլ :
 der Ochs, եզն, էօքիւլ :
 der Ofen, թոնիր ջերմափուռն, սօպա :
 offen, բացեալ, ալըբ :
 öffentlich, յայտնի, աշեարէ :
 öffnen, բանալ, ալմաբ :
 die Oeffnung, բացուած, պէլիբ, աշըլ :
 oft, ստէպ, բազում անգամ, լոք չերէ, «ըբ :
 ohne, առանց, սիլ, սըլ, սոուլ :
 das Ohr, աղանջ, քուլաբ :
 das Oel, ձէթ, զէյլէին եաղը :
 das Opfer, զոհ, պատարագ, քորպան :

die Ordnung, կարգ, լեւրՆիւյ, նիւմ :
 der Ort, տեղի, էէր, էոմբն :
 oval, ձուածե, պէյլա :

P

Paar, հաւասար, էիվն :
 das Paar, զոյգ, ամուլք, էիվն, էշ :
 der { Pack, ծրար, պատատ, պօնձա, չըքն :
 das {
 der Palast, պալատ, սարայ :
 der Pantoffel, մուճակ, հողաթափ, բապոնձ :
 das Papier, թուղթ, քեակաթ :
 die Partei, կողմն, լարաճ, պէօլիմ :
 die Partie, մասն, բայ. գումար վաճառաց, քաճիկ, պարխան :
 der Pass, անցք, կէլիք. քաջընթացուի ձիոյ, էշնն. հրամանագիր ճանապարհի, էօլ լեւիլիլիսի, բասթօրն, բաշօշ :
 die Pein, չարչարանք, իսէնձէ :
 der Pelz, մուշտակ, քիւրք :
 die Person, անձն, ոք, քիշի, քիմէ :
 das Pfand, գրաւ, բէկնն :
 der Pfarrer, ժողովրդապետ, հահալլէ բաբալլ :
 der Pfeffer, պղպեղ, պիպեր :
 die Pfeife, ծխափայտ, չպոք. սրինգ, քիպիւր :
 das Pferd, ձի, էրիվար, աթ, պէյլիլ :
 das Pflaster, սպեղանի, ձէլնձ. սալայտակ, քալլըրըձ :
 die Pflicht, պարտք, պօրձ :
 die Pforte, դուռն, քաբոն. թագաւորութիւն օսմանեան, քիվլէլի ալի :
 das Pfund, ֆունտ (կշիւ 176 արմից) ֆունտ, լօրրա :
 die Pille, հատադեղ, հապ :
 die Plage, տառապանք, թիւնէլ, քիւրք :
 der Plan, ձե, լեմ. առաջարկութի, լեւրՆիւյ :
 der Platz, հրապարակ, ձիւրան :
 plötzlich, յանկարծակի, անսըպան :
 plump, անձուսի, էօղանն :
 der {
 das { Polster, բարձ, էասպըք :

- die Post, սուրհանդակ, մէնդիւլ, փօսլա :
 die Pracht, շքեղութիւն, սալնանալ :
 die Predigt, քարոզ, վաղ :
 der Preis, գին, փահա :
 der Prinz, արքայորդի, շահ զարե . իշխան, պէյ :
 die Probe, առհաւատչեայ, նոստանէ . փորձ, լեւրձիւղէ :
 die Profession, արուեստ, ղէնահալ :
 der Prophet, մարգարէ, Բէյշահալ :
 die Provinz, գաւառ, նահիէ :
 der Prozess, փութիւն, դատ, դաւա :
 die Prüfung, քննութիւն, հանդէս, իմնիկան :
 prügeln, գան հարկանել, րէօյմէ :
 das Pulver, փոշի, լօղ :
 der Punkt, կէտ, նօթա :
 putzen, մաքրել, լեւրդիւղէ :

Q

- die Qual, չարչարանք, իսքէնձէ :
 das Quartier, օթևան, Գօնաք :
 die Quelle, աղբիւր, պոնար :
 quer, կողմնակի, էյրէ :
 die Quittung, ձեռագիր վճարման, իպրա Գեահարը :

R

- die Rache, վրէժ, էօձ, իննիքամ :
 der Rachen, բերան, փող գազանաց, պօղաղ :
 der Rang, աստիճան, մերթեղէ :
 rar, սակաւագիւտ, սէյրէք, նարիր :
 der Rath, խորհուրդ, մաշաձերէ . խրատ, նասիհալ .
 խորհրդական, րիձան էֆէնրիսի :
 rathen, խորհուրդ խրատ տալ, նասիհալ էօյիւն
 վէրմէ :
 die Ratte { մուկն մեծ, կէմէ կիֆ ճարլեւլ սըլանը :
 die Ratze }
 der Raub, աւար, էաղմա :
 der Räuber, հողակահար, էօլէսիձի :
 der Rauch, ծուխ, դոսման, լիւննիան :
 der Raum, միջոց, արա, մէյրան :

- der Rausch, *արբեցու թի*, սէրի ոչ լուս :
 rechnen, 'ի հաշիւ արկանել, հիսամ էլեմէր :
- die Rechnung, *հաշիւ*, հիսամ :
 recht, *իրաւամբք*, հատ, արողրոս :
- das Recht, *իրաւունք*, արողրոս լուս, հատ :
 rechts, *յաջակողմն*, սաղա, սաղարս :
- die Rede, *խօսք*, լատըրար, սէօլ :
 reden, *խօսել*, սէօլէմէր :
 redlich, *լաւ*, *անկեղծ*, սալիհ, արողրոս :
- die Regel, *կանոն*, *հանոան*, *հայրէ* :
- der Regen, *անձրեւ*, *եաղմար* :
 regnen, *անձրեւել*, *եաղմար* *եաղմար* :
 reich, *փարթամ*, *չէնէն*, *յօլ* :
- das Reich, *արքայութի*, *թագաւորութի*, *Բարիշահ*-
լէր, *մէմէրէլ* :
 reif, *հասուն*, *էլեմիշի*, *օլմաշ* :
- der Reif, *շրջանակ տակաւաց*, *չէմէր*. *եղէամն*, *չի*,
չըրաշլ :
- die Reihe, *կարգ*, *սըրա* :
 rein, *մաքուր*, *լէմիլ*, *փատ* :
- die Reise, *ճանապարհ*, *էօլ*. *ճանապարհորդութի*,
էօլմալուս :
- der Reiss, *որիլ*, *Բիրինճ* :
 reiten, *հեծանել* 'ի ձի, *ալա* *յիմէր* :
- die Religion, *կրօն*, *միլիկ* :
- der Rest, *մնացորդ*, *յատի* :
- der Richter, *դատաւոր*, *հատը* :
 riechen, *հոտտել*, *տօտալմար*. *ունել զհոտ*, *տօտարտ*
- der Ring, *մատանի*, *էիլիլուս* :
- die Ritz, *ճեղք*, *եարլէ*, *լալուս* :
 roh, *հում*, *չի*. *անհամ*, *անոճ*, *հատա* :
- das Ross, *ձի*, *երիվար*, *ալ*, *յիլիլի* :
- der Rost, *կասկարայ*, *ըստարա*. *ժանգ*, *փաս* :
 roth, *կարմիր*, *չըրմըլ* :
- der Rücken, *թիկունք*, *սըրլ*, *արտա* :
- die Ruhe, *հանգիստ*, *ըսիլալլէր* :
 ruhig, *անգորր*, *ըսիլալ* :
 rund, *բոլորչի*, *յիլիլի* :
- der Ruhm, *համբաւ*, *համ*, *լան* :

S

- die Saat, սերմանիք, էփն :
 der Säbel, սուսեր լայնաբերան, Բալա :
 die Sache, իր ինչ, գործ, շէյ, իշ, մասլակաթ :
 sachte, յուշիկ, էաձաշ :
 der Sack, քոակ, պարկ, քուրձ, փէսէ, թօրպա, զոձալ :
 der Saft, հիւթ, սոս :
 sagen, ասել, խօսել, ասիւնք, սէօյլէմէք :
 der Salat, աղցան, սալաթա :
 die Salbe, սպէղանի, մէլէմ :
 das Salz, աղ, թոս :
 sammeln, հաւաքել, թօփլամար :
 sämtlich, համակ, բոլորովին, մշմոտի :
 der Samstag, շաբաթ, ճիմատա էրթէսի :
 der Sand, աւաղ, քոս :
 sanft, մեղմ, մեղայլմ :
 satt, յագ, թօք :
 die Sau, մատակ խոզ, փշիկ փոճոս :
 sauber, մաքուր, թէմիկ :
 sauer, թթու, էփշի :
 die Schabe, ցեց, ուտիճ, կէձէ :
 der Schade, ֆլաս, զարար :
 das Schaf, ոչխար, փօյուն :
 die Scham, ամօթ, առ, ութանմա :
 die Schande, անարգանք, այլէ, առ :
 die Schaar, խումբ, գունդ, պէօլիտք, սիւրիտ :
 scharf, հատու, փէսփն :
 der Schatten, ստուեր, փէօլէ :
 der Schatz, դանձ, խալնա :
 schauen, հայել, նկատել, պարմար :
 der Schaum, փրփուր, փէօփիտք :
 der Schein, երևոյթ, կէօսիւրիշ. մուրհակ, թէպիթի :
 schel, շիլ, շաշէ :
 schelten, նախատել, թշնամանել, սէօյմէք :
 der Schenkel, սրունդն, ազդր, պալլըր, պաճար :
 die Scheere, մկրատ, մարաս :
 der Scherz, կատակ, շարա :
 scherzen, ընդ կատակս ասել, շարա էմէք :

- schicken, յուղարկել, յղել, եօլլամայ :
 sich schicken, պատշաճիլ, ետքըմայ :
 das Schicksal, դէպք, դիպուած, բաստիւ. բազդ, պախիւ,
 Լաւէհ :
 schief, խտորնակ, էյրի :
 schiel, շիլ, շաշլ :
 schier, փոքր միւս ևս, ալ քալիլ :
 das Schiff, նաւ, էէփ :
 schimpfen, նախատել, սէօյիէ :
 die Schlacht, մարտ, ճէնի :
 der Schlaf, քուն, ույոտիւ :
 schlafen, նիրհել, ույոմայ :
 der Schlag, զարկ, հարուած, վարուշ. իջուածք, արմա :
 schlagen, հարկանել, վարմայ :
 die Schlange, օձ, էլլան :
 schlank, նուրբ և երկայն, ինճէտալան :
 schlecht, չար, վատթար, Քէնա, քէօնիւ :
 schleunig, շոյտ, փոյթ, Լէլ :
 schlimm, ապիրատ, եարամալ :
 das Schloss, բերդ, քալէ. փականք, քիլի :
 der Schlüssel, բանալիք, անախար :
 schmal, նեղ, քառ, էնսիլ :
 das Schmalz, ճարպ կամ կոզի հալեալ, սարլ ետղ :
 der Schmerz, ցաւ, աղբը, աճը :
 der Schmuck, գոհար, ճէվանիլ :
 der Schmutz, աղտ, քիլ :
 der Schnee, ձիւն, քար :
 schneiden, հատանել, քէսիէ :
 schnell, արագ, Լէլ, շաքիլ :
 die Schnur, լար, քայլան :
 schon, արդէն, հէնիլ :
 schön, գեղեցիկ, էիւղել :
 der Schöpfer, ստեղծող, եարարան :
 schrecken, զարհուրիլ, էարիէ :
 schrecklich, զարհուրելի, քօրքամայ :
 schreiben, գրել, եպմայ :
 schreien, զուել, պաղըմայ :
 die Schrift, գրուածք, եպլ :
 der Schritt, քայլ, սարլ :

- der Schuh, հողաթափ, օղ, բապրած :
- die Schuld, պարտիք, պօրձ. յանցանք, բապահալ :
- die Schule, դպրատուն, մերկու :
- der Schuster, կօշիկար, շիկուծի :
- schwach, տկար, զայլՔ. հեղիկ, էտլալ :
- der Schwamm, սուճիկ, մանրար. լուցկիք, բալ. սպունգ,
 սիւնիկեր :
- schwanger, յղի, կեղե, համիլէ :
- der Schwanz, տուտ, բոպրոտ :
- schwarz, սեւաւ, բարա, սիյահ :
- der Schweiß, տուտ, բոպրոտ :
- schweigen, լուել, սոս օլմա :
- das Schwein, խոզ, պօճուկ :
- der Schweiß, քիրան, լիւր :
- schwer, ծանր, աղբ. դժուար, կիւծ :
- das Schwert, սուսեր, բլլլ :
- die Schwester, քոյր, բլլ բարբալ :
- schwören, երդնուլ, էէմի էլի :
- der Schwur, երդումն, էէմի :
- der Slave, գերի, էէսի :
- der See, լիճ, կիւլ :
- die See, ծով, պէնիկ :
- die Seele, հոգի, ճան :
- sehen, տեսանել, կիւրի :
- sehr, կարի, յոյժ, իէ, բալլ :
- die Seide, մետաքս, իբէ :
- die Seife, օճառ, սապուն :
- das Seil, առասան, որիան, իբ :
- seit, հետէ, պէն, պերի :
- die Seite, կողմն, լարաՔ, էան :
- selten, սակաւագիւտ, սէյրէ :
- die Semmel, սպիտակ հաց, խաս էթի :
- senden, յղել, առաքել, էօլլամա :
- der Sessel, աթոռ, իսէմի :
- setzen, դնել, բօմա :
- seyn, լինել, օլմա :
- sicher, ապահով, էմի :
- sichtbar, տեսանելի, կիւրիանիար :
- sieden, խարշել, հաշլամա. եռալ, բայնամա :

- siegen, յաղթել, եկեղծել :
- das Siegel, կնիք, հեղինակ :
- das Silber, արծաթ, կեղծել :
- singen, երգել, խելարիտ շարժումս :
- der Sinn, միտք, Քերտ :
- die Sitte, բարք, սովորութիւն, արեւ, խելար :
- der Sitz, աթոռ, խելար :
- sitzen, նստել, օրհարումս :
- so, այսպէս, շէջ, պէջ, հե :
- sobald, իսկոյն, պէջ, կեղծել :
- der Sohn, որդի, օղակ :
- solcher, solche, solches, այսպէս, այդպէս, շէջ, պէջ :
- der Soldat, զինուոր, ճեղք :
- der Sommer, ամառն, էստ :
- sondern, այլ, էս . ապա թէ ոչ, էօքս :
- die Sonne, արեգակն, կեղծել :
- der Sonntag, կիրակի, բարձր կեղծել :
- sonst, ապա թէ ոչ, էօքս :
- die Sorge, հոգ, քառաբեկ, լաստ :
- der Spalt, } ճեղք, ճեղքուած, շարժար էարբ :
- die Spalte, }
- die Spanne, թիղ, քարբ :
- sparen, խնայել, ճշգրտել, խարբ էկեղծել :
- der Spass, կատակ, շատ :
- spät, անագան, կեղծել :
- spazieren, զգնալ, կեղծել :
- die Speise, ճաշ, ճանճա :
- speisen, ճաշել, ճանճա էկեղծել :
- der Spiegel, հայելի, արեւ :
- das Spiel, խաղ, օյն :
- spielen, խաղալ, օյնումս :
- die Spitze, սրուի, «իւրեւիտ . ծայր սուր, «իւրեւ ուճ :
- spitzig, սրածայր, «իւրեւ :
- der Spott, ծաղր, ճառարալ :
- die Sprache, բարբառ, արեւ :
- springen, ոստնուլ, սրբումս :
- der Spruch, առած, հեղ :
- die Spur, հետք, շարժիլ, էլ, էս :

- der Stab, *ցուպ*, *սեյնեք* :
 die Stadt, *քաղաք*, *շէհիր* :
 der Stahl, *պողոպատ*, *շէլէք* :
 der Stall, *ախոռ*, *ախրո* :
 der Stamm, *բուն ծառոյ*, *աղաճ կէօձարէսի* :
 der Stand, *վիճակ*, *կալ* :
 stark, *հզօր*, *ամուր*, *պինդ*, *տուճէլլէ*, *տաճէ*, *վէք* :
 die Stärke, *զօրութի*, *ոյժ*, *պնդութի*, *տուճէլլէ*, *վէք* -
 լէք, *տաճէլլէք* :
 statt, *'ի տեղի*, *էէրիէ* :
 die Statur, *հասակ*, *պոյ*, *էնրամ* :
 der Staub, *փոշի*, *լոպ* :
 stechen, *մսել*, *սօքմաք* :
 der Stein, *քար*, *լուշ* :
 sterben, *մեռանել*, *էօլէք* :
 der Stern, *աստղ*, *էլլարլ* :
 die Steuer, *տուրք*, *վէրիէ*, *կարաճ* :
 der Stiefel, *կօշիկ*, *շիպէ* :
 die Stiege, *սանդուղք*, *մերտիճէն* :
 still, *լուռ*, *սոս*, *սէսսիլ* :
 die Stimme, *ձայն*, *սէս* . *խօսք*, *սէօլ* :
 stinken, *հոտիլ*, *Քէնա քօքմաք* :
 der Stock, *բուն ծառոյ*, *աղաճ կէօձարէսի* . *ցուպ*, *սե-*
 յէնէք . *դատիկոն*, *տալ* . *կոճիլ*, *լոճրոք* :
 der Stoff, *նիւթ*, *շէրէսիէ* . *կերպաս*, *տամաշ* :
 stolz, *հպարտ*, *Քօրոլ* :
 stossen, *լոսել*, *սէօյնէք* . *լսթել*, *տիւրլիէք* :
 die Strafe, *պատիժ*, *ճէլա* . *տոյժ*, *ճէրիէ* :
 strafen, *պատժել*, *կարէնրան կէլէք* :
 der Strahl, *նշոյլ*, *շաճ* :
 die Strasse, *ճանապարհ*, *էօլ* . *փողոց*, *սօքաք* :
 der Streit, *կռիւ*, *տաճէա*, *նիլա* :
 streng, *անաչառ*, *սէրլ*, *շէսիէ* :
 der Strick, *լուան*, *իբ* :
 das Stroh, *յարդ*, *սաման* :
 der Strumpf, *դուլպայ*, *լօրապ* :
 die Stube, *սենեակ*, *օրա* :
 das Stück, *հատ*, *լանիէ* . *կոտոր*, *բարլա* . *թնդանօթ*,
 լօթ :

- der Student, ուսանող, լուսիկ :
 stumm, համբ, արևիչ :
 stumpf, բթացեալ, քիւլ, քէօբ :
 die Stunde, ժամ, սահալ :
 der Sturm, փոթորիկ, Քորլնանա :
 suchen, որոնել, արածար :
 die Sünde, մեղք, էիւնահ :
 süß, անոյշ, լալուլ :

T

- der Taback, ծխախոտ, լիւլիւն . բթախոտ, էճֆիյէ :
 der Tag, օր, էիւն :
 der Tanz, կարաւ, խօրա, ուսա :
 tanzen կարաւել, խօրա լիւլիւն :
 tapfer, քաջ, էիյի :
 die Tasche, գրպան, ճիւղ :
 taub, խուլ, սաղլը :
 die Taufe, մկրտութի, Վաճիւն :
 der Tausch, փոխանակութի, արիւն, լրաճա :
 der Teller, ախտեայ, լապապ, բիւլա :
 das Testament, կտակ, Վասիյէլ :
 der Teufel, սատանայ, շէյթան :
 der Thaler, թալէր (դրամ), ըրեալ :
 die That, գործք, աճել, հարէքէլ :
 der Theil մասն, բաժին, բայ, հիսսէ :
 theilen, բաժանել, պէօլիւն, բայ էլիւն :
 theuer, թանկագին, պատուական, բահալ :
 das Thier, անասուն, հայվան :
 das Thor, դուռն (մեծ), (պէօյիւն) քաբու :
 der Thor, յիմար, արէլի :
 die Thräne, արտասուք, էլիւն եաշը :
 thun, աւնել, էլիւն, էյլիւն :
 die Thür, դուռն (փոքր), (քիւլիւն) քաբու :
 der Thurm, աշտարակ, քուլի :
 tief, խորին, արիւն :
 die Tinte, սեակ, արիւնիւն :
 der Tisch, սեղան, սոմբրա :
 die Tochter, դուստր, քիւլ :

- der Tod, մահ, էօլիւմ :
 todt, մեռեալ, էօլիւ, էօլիւն :
 toll, յիմար, պէլի :
- die Tracht, կերպ հանդերձից, քէսիմ, ուրուպա :
 tragen, տանել, կէօլիւրմէք . զգեճուլ, կիյմէք, լսւ
 շըմաք :
- der Träger, բեռնակիր, համալ :
 trauen, հաւատալ, Ինանմաք :
- der Traum, երազ, պիւն :
 traurig, տրտում, էասլը, մէլիլ :
 treiben, մղել, Իլի ձէրմէք, պիւրմէք . վանել, քօձ
 մաք, սիւրմէք :
- die Treppe, սանդուղք, մէրպիլէն :
 treu, հաւատարիմ, սապըք, հատիքիլիլի :
- der Trichter, ձազառ, խոնիլ :
- das Tricktrack, նարտ, լսալլոն :
 trinken, ըմպել, Իյմէք :
 trocken, չոր, քուրու :
- der Tropfen, կաթիլ, պամլա :
- der Trost, միլիթարութիւն, լեւնէլլիլի :
 trübe, պղտոր, պուլանըք :
- das Tuch, չուխա, չօհա . կերպաս, քոմալ :
- die Tugend, առաքինութիւն, Քաղիլիլիլի :
- der Türk, հազարացի, օսմանլը :
 türkisch, տաճկերէն, լիւրքձէ :

U

- das Uebel, վատթարութիւն, Քէնալըք . հիւանդու
 թիւն, հասլալըք, Իլլիլիլիլի :
 übel, չար, վատթար, Քէնա, քէօլիւ :
 üben, կրթել, լսալլիմ էլիպիւրմէք, էլիմէք :
 über, ՚ի վերայ, Իսսպիանիլ, Իսսպիանիլ :
 überall, ամենայն ուրեք, հէր էէրպէ :
 der Ueberfluss, յորդութիւն, առատութիւն, պօլլոնք,
 պէրէքիլիլի :
 übergeben, տալ, լեւալլիմ էլիմէք :
 überhaupt, ընդհանրապէս, լեօթպան :

- übermorgen, *զկնի վաղուին*, եարբն Կէյել օ յիտ
 Կէն :
- der Uebermuth, *գոռողութի*, Քօսոսւլլատ :
- übernehmen, *յանձն առնուլ*, Իսարիանէ արձատ :
- überreden, *համոզել*, Ինանարըրձատ :
- die Ueberschrift, *մակագիր*, Ինձան :
- übertreffen, *գերազանցել*, Կէլէր :
- überzeugen, *ապացուցանել*, Իսպալ Էլէր :
- üblich, *գործածական*, Իսլլանըլըր :
- übrig, *մնացորդ*, Կատը, արլան :
- die Uebung, *կրթութիւն*, Իսման :
- die Uhr, *ժամացոյց*, ժամ, սահար :
- umarmen, *գրկել*, Իսձատլատ :
- umbringen, *սպանանել*, Էօլարիւրէր :
- der Umgang, *թափօր*, Բանաք :
- umkehren, *դարձուցանել*, Էլէլէրէր :
- umsonst, *ճրի*, Կէսահձա . զուր, Կաքիլէ :
- der Umstand, *պարագայ*, Էլըրաք, Կալ :
- umverfen, *տապալել*, զգետնել, Կէլէրէր :
- un, *առանց*, սիլ, սըլ, սուլ :
- unbekannt, *անծանօթ*, Կէլլէսիլ :
- undankbar, *ապերախտ*, Իսայըն :
- unfruchtbar, *անբերրի*, Դէյլէսիլ . ամուլ, Իլըր :
- ungefähr, *անակնկալ*, Կոճմարան . զրեթէ, սանի :
- ungeschickt, *անյարմար*, Իսպալ :
- unpässlich, *վատառողջ*, Իսսարա Դձալ :
- unrein, *անմաքուր*, Բիս :
- unten, *ի ստորե*, Կալարա :
- unter, *ի ներքոյ*, Կլընարա :
- die Unterhaltung, *զբօսանք*, Էյլէնձէ :
- der Unterricht, *դաս*, համար, Կէրա :
- der Unterschied, *զանազանութիւն*, Քարր :
- unterschreiben, *ստորագրել*, Իճալատ :
- die Unterschrift, *ստորագրութիւն*, Իճալ :
- untersuchen, *քննել*, Բէթլէլ Էլէր :
- der Unterthan, *ստրուկ*, Իսպալ :
- untreu, *անհաւատարիմ*, Կատըլէլսիլ :
- unwissend, *տգէտ*, ճահիլ :
- der Urin, *մէզ*, սիսի :

die Ursache առիժ, սկզբն :
 der Ursprung, սկզբնաւորութիւն, ծագումն, սուլ :
 das Urtheil, վճիռ, հէօքճ :

V

der Vater, հայր, պապա :
 das Vaterland, հայրենիք, վէրան, սիւա :
 verändern, փոխել, փոխելիք :
 verbergen, սրահել, ստելանալ :
 verbiethen, արգելուել, էսասալ էրմէք :
 der Verboth, արգել, էսասալ :
 der Verdacht, կասկած, եղիկ :
 verderben, խանգարել, պղծել :
 der Verdienst, արդիւնք, էճր :
 der Verdruss ահաճութիւն, հեծնիւլ քերքուրը :
 verfassen, յօրինել, լեւելիք էրմէք :
 verfluchen, հայհոյել, քիւճր էրմէք :
 die Vergebung, թողութիւն, առաք :
 vergessen, մոռանալ, ունոնմալ :
 vergleichen, նմանեցուցանել, պէնդէրմէք :
 verkaufen, վաճառել, սալմալ :
 verkehrt, խտորնակ, լեւրս :
 verlangen, բաղձալ, արդոնմալ - խնդրել, էստէմէք :
 verliebt, տարիացեալ, աշըք :
 der Verlust, կորուստ, վնաս, դայալ, պարար :
 vermehren, առաւելուել, արելըրմալ :
 vermietten, տալ ՚ի վարձու, քերայա վէրմէք :
 vermögen, կարող լինել, էսէ պիլիք :
 das Vermögen, ինչք, կարողութիւն, մալ, քոտրէլ :
 vermuthen, վարկանել, քայա էրմէք :
 die Vernunft, հանճար, Քերասել :
 der Verrath, մատնութիւն, էւրյանէլիք :
 verrückt, խելագար, փէլի :
 verschieden, զանազան, էճնաս . մեկուսի, այ-
 րը, պաշնա :
 verschwenden, շուայլութիւն վասնել, էսրաք էր-
 մէք, է էտրիւմէք :
 verschwinden, աներևոյթ լինել, հեօրիւննիւլ օլմալ :

- verspielen, *կորուսանել* 'ի *խաղու*, *խախտել* :
 versprechen, *խոստանալ*, *խոստ* ելևեկ :
 der Verstand, *խմայուի*, *անլամ*, *միտք*, *հանձար*, *աչ* :
 verstehen, *խմանալ*, *անլամ* :
 versuchen, *փորձել*, *աշխատել* :
 verwandt, *ազգական*, *խորհրդ* :
 sich verwundern, *զարմանալ*, *շարժ* :
 verzeihen, *ներել*, *առագ* ելևեկ :
 das Vieh, *անասուն*, *կայան* :
 viel, *բազում*, *չո* :
 vielleicht, *գուցե*, *պէլքի* :
 der Vogel, *թռչուն*, *չու* :
 voll, *լի*, *պուր* :
 vollenden, *կատարել*, *պիտիւրել* :
 vollkommen, *կատարեալ*, *լամամ*,
 von, 'ի, *առ* 'ի, *աշխ*, *առ* :
 vor, *առաջի*, *իւրի* • *յառաջ*, *եւել* • *յանդիման*,
էօնիանի :
 vorgestern, *յեռանդն*, *էօնի* *իւն*, *աիւն* *պէյել* •
պիր *իւն* :
 der Vorhang, *վարագոյր*, *իւրի* :
 der Vorrath, *պաշար*, *լիւրիմ* :
 die Vorschrift, *օրինակ* *գրոյ*, *իւր* :
 vorstehen, *հոգալ* *յառաջագոյն*, *եւել* *աիւն* *իւն* :
 die Vorsehung Gottes, *նախախնամութիւն* *այ*, *ճա*
չապիւր, *լապիւրի* *լիւր* :
 der Vorsteher, *խնամակալ*, *լիւր* *եւել* :
 der Vortheil, *օգուտ*, *Քայր* :
 der Vorzug, *նախապատուութիւն*, *լիւր* *եւել* :
 vorzüglich, *մանաւանդ*, *լիւր* *առաւ* :

W

- die Waare, *վաճառք*, *ճախ* :
 die Wache, *պահ*, *չու*, *չուր* :
 die Wade, *թամբ* *սրունից*, *պաշար* :
 die Wage, *կշիւ*, *լիւր* *աշխ*, *վիւն* :
 der Wagen, *սայլ*, *կառք*, *արապ* :
 wahr, *ստոյգ*, *իւրի* :
 der Wald, *անտառ*, *օրման* :

- die **Wallfahrt**, *ուխտադնացու թիւն*, հաճըլըք :
- die **Wand**, *որմ*, րոմար :
- die **Wange**, *այտ*, հանաք :
 wann, *յորժամ*, հալան :
 warm, *ջերմ*, սըճաք :
 wärmen, *ջեռուցանել*, ըսընճաք :
 warten, *սպասել*, պէսլիճէք :
 warum, *վասն էր*, նիւնն :
 was, *զինչ*, նէ :
- die **Wäsche**, *կտաւիք*, լամաշըր :
 waschen, *լուանալ*, եըյրամաք :
- das **Wasser**, *ջուր*, սոռ :
- der **Wechselbrief**, *դրամագիր*, լեկուսիւք :
 wechseln, *փոխել (զդրամն)*, պօղճաք, րէյիշտիբճէք :
 weder . . . noch, *ոչ . . . և ոչ*, նէ . . . նէ :
- der **Weg**, *ուղի*, եօլ :
 wegen, *վասն*, իւնն :
- das **Weib**, *կին*, քարը :
 weich, *կակուղ*, էրոմաք :
- die **Weiche**, *կակղու թիւն*, էրոմաքըր :
 weiden, *արածել*, կիւրաճէք :
 weigern (sich), *հրաժարել*, չէսիւնիճէք :
 weil, *քանզի*, պիրա :
 weiland, *վախճանեալ*, մերհոմ :
- der **Wein**, *զինի*, շարաղ :
- der **Weinberg**, *այգի*, պաղ :
- die **Weinbeere**, *խաղող*, իւղիւմ :
- der **Weinstock**, *որթ*, սամա :
 weinen, *լալ*, աղլամաք :
 weise, *իմաստուն*, աքըլըլը :
- die **Weise**, *կերպ*, լարղ, լիւրըլիւք :
 weisen, *ցուցանել*, կէօսըլիւրճէք :
 weiss, *սպիտակ*, պէյաղ :
 weit, *հեռի*, ուղաք :
- der **Weizen**, *ցորեան*, սոռ պոսղապայ :
 welcher, welche, welches, *ով*, *որ*, *հանկը* . *որ*,
որ ոք, *օ*, *օ քի*, քիմ քի :
- die **Welt**, *աշխարհ*, րիւնեա :
 wenig, *սակաւ*, աղ :

- wenn, *էթէ, էյէր* :
 werfen, *ձգել, արձատ* :
 das Werk, *գործ, իշ, գործի ինչ երաժշտական, արտադրություն* :
 der Werth, *արժեք, բարձրություն* :
 die Wette, *գրաւ, պէս, պահանջ* :
 das Wetter, *օդ, համալս* :
 wichtig, *կարևոր, մեծահիմ* :
 wickeln, *պատատել, սարժատ* :
 der Widder, *խոյ, ասլ* :
 wider, *ընդդէմ, արդար* :
 wie, *որպէս, նասլ* :
 wieder, *դարձեալ, ինչպէս* :
 wieviel, *քանի, ասլ* :
 wild, *վայրի, ետպանի* :
 der Wille, *կամք, իրապէս* :
 der Wind, *հողմ, բնական* :
 der Winkel, *անկիւն, ասլ* :
 der Winter, *ձմեռն, ասլ* :
 die Wirkung, *գործողութիւն, ներգործութիւն, արդիւնք* :
 der Wirth, *պանդոկապետ, մշակութեան* :
 das Wirthshaus, *պանդոկ, մշակութեան* :
 wissen, *գիտել, պիտէ* :
 die Wissenschaft, *գիտութիւն, իմ* :
 der Witz, *իմաստ հանձարեղ և զուարճալի, լաւիճիկ, ինչպէս* :
 wo? *ուր, ներքին* :
 wo, *անդանօր, ուրանօր, օրաբա քի* :
 wohin? *յոր տեղի, ներքին* :
 die Woche, *եօթնեակ, համալս* :
 wohl, *բարուր, էյի* :
 wohnen, *բնակել, օրնորատ* :
 die Wohnung, *բնակարան, ասլ* :
 die Wolke, *ամպ, պտուղ* :
 die Wolle, *ասր, գեղմն, էիան, ետբար* :
 wollen, *կամիլ, իտպէմէ* :
 die Wollust, *գրգանք, փափկութիւն, հեշտութիւն* :
 րիւք, սէք, շէքիլ :
 das Wort, *բան, խօսք, լաւբարք • բառ, լաղէլ* :

- die Wunde, խոցուած, վէրք, էարա :
 das Wunderwerk, հրաշք, հիւժիւակալն :
 der Wunsch, փափաք, արդու :
 die Würde, յարգ, էրէպար . արժանապատուութիւն,
 պատիւ, մերթէպէ :
 würdig, արժանի, լայլ :
 der Warm, որդն, քուրք :
 die Würze, համեմ, պահար :
 die Wurzel, արմատ, քէօ :
 die Wüste, անապատ տեղի, չէօլ, քըր :
 wüste, ամայի, անշէն, էապան, քըր :
 die Wuth, կատաղութիւն, քուրուպ լուր :

Z

- die Zahl, թիւ, սայլ :
 zählen, թուել, սայմար :
 zahlen, վճարել, էօրէմէ :
 zahm, ընտանի, ալըլըր :
 der Zahn, ատամն, քիշ :
 der Zank, կռիւ, չէքիշ, հիպա :
 zart, թարմ, փափուկ, հապիք :
 zaubern, դիւթել, կէօլ պայմար :
 der Zaum, սանձ, կէմ :
 der Zaun, ցանկ, չիւն, լալը քուր :
 die Zehe, ռոնամատն, այար Բարձաղը :
 das Zeichen, նշան, հիշան :
 die Zeichnung, դժագրութիւն, բէմ :
 zeigen, ցուցանել, կէօսիւնիք :
 die Zeile, տող, սըրա :
 die Zeit, ժամանակ, վարլն :
 die Zeitung, լուր, էապէր . լրատուութիւն, էպէլնա :
 zergehen, լուծանիլ, էրիմէ :
 zerstören, աւերել, պօյմար :
 der Zettel, տոմսակ, լիւսիքիք :
 der Zeug, նիւթ, քէրէսիք :
 das Zeug, կերպաս, քուրմար :
 der Zeuge, վկայ, շահար :
 zeugen, ծնանել, քօղարմար . ըուսուցանել, պի-
 թիքիք . վկայել, էապան էլմէ :

- die Ziege, այծ, ֆէշէ :
ziehen, քարշէլ, շէֆէք :
- die Ziffer, թուանշան, բախտ. խրթնաղիր, ճիգրա.
- das Zimmer, սենեակ, օրաս :
- der Zoll, մատնաչափ, բարձաք. բաժ անցից, մաքս, Տարկ, պաճ, կէօճրէք :
- der Zorn, զայրոյթ, էօյէ, էօյէ :
zornig, զայրացեալ, Գարկըն :
zu, 'ի, առ, է, ա, կի՛ յէ, էա :
- der Zucker, շաքար, շէֆէք :
- die Zuflucht, ապաւէն, սիֆէք :
zufrieden, հաճ, գոհ, խօշնոսար :
zumachen, փակել, Գաբաճաք :
- der Zunder, լուցկիք, Գաճ :
- die Zunft, գունդ. համարուեստից, էսնաճի :
- die Zunge, լեզու, Գիլ :
zurichten, յարդարել, Գիւղէք :
zurück, յետս, կէրէ :
zusammen, 'ի միասին, պարսպար :
zusammenkommen, հաւաքիլ 'ի մի, ճէճ օլճաք :
zusammenlegen, ծալել, Գիւղէք :
zuschauen, տեսող լինել, կալ 'ի զնին, սէյր էլնէք :
- der Zustand, վիճակ, հանդամանք, հալ :
- die Zustellung, թուղթ դատաստանական 'ի կողել զոք 'ի դատ, Տարասալա :
- der Zwang, բռնադատութի, զօր, սըշէլէ :
zwar, թէպէտև, կէրէք քէ :
- der Zweck, նպատակ, Ռերաճ, էնճաճ :
- der Zweifel, կասկածանք, շիւբհէ :
zwerch, առ 'ի շեղ, այլըր :
- der Zwerg, գաճաճ, թղուկ, ճիւճէ :
- die Zwetschke, շոր, էրէք :
- der Zwick, կտիտ, էիմքիք :
- der Zwilling, երկուորեակ, էքիլ :
zwingen, ստիպել, զօրլաճաք :
- der Zwirn, ասղանի, էբէք :
zwischen, 'ի մէջ, ընդ մէջ, արասընարաս :
- der Zwist, երկպառակութի, էքի գըրալէք, նիլա :
- der Zwitter, արուկց, հէճ էրէք հէճ Գիշէ, խոանաս :

Բ Ա Ռ Ա Ր Ա Ն

՚Ի ՀԱՅԷՒ ՚Ի ՏԱՃԻԿ ԵՒ ՚Ի ԳԵՐՄԱՆԱՅԻ

Ը

- Ազատ, մասնակից, geizig .
ազատ, սերտեմբ, frei.
ազգ, սոյ, ճինս, die Art, Weise, Gattung: ԳԼԼԷԼ .
die Nation.
ազգական, իւրաճ, verwandt.
ազգ առնել, արտոյոյրճատ, melden.
ազգը, պոտ, der Schenkel.
ազնուազարմ, սոյլարե, adelich.
աթոռ, իսրեմի, der Sessel, Sitz, Stuhl.
ալիւր, ուն, das Mehl.
ախոռ, ախըր, der Stall.
ախորժակ, լէղէլ, der Geschmack.
ահան, լաղըճ, die Mine.
ահանջ, խալար, das Ohr.
ահն, կէօլ, das Aug.
ահնածուծիւն, ինիպար, die Ehre.
ահնոյ, կէօլլիւր, die Brille,
աղ, մոու, das Salz.
աղաղակ, շամաւա, das Geschrei.
աղաչանք, բիճա, die Bitte.
աղաչել, եալարճատ, bitten.
աղբիւր, պոտար, die Quelle: Վէշէ, der Brunnen.
աղմուկ շիւթի, անա պապա կիւնիւ, der Auflauf.
աղջիկ, խըլ, das Mädchen.
աղտ, իր, der Schmutz.
աղցան, սալաւա, der Salat.
աղքատ, Քոտարա, arm: der Bettler.
աղօթել, արտա էմիւր, beten, bethen.
աղօթք, արտա, das Gebet.

- աճապարումն, աճելէ, die Eile.
 ամ, ելլ, «էնէ, das Jahr: յայսմ ամի, պո ելլ, heute.
 ամայի, էապան, շրբ, wüste.
 ամառն, էապ, der Sommer.
 ամբառնալ, բալարբաթ, heben.
 ամբողջ, պիւրիւն, ganz.
 ամենայն, հէ՛՛, alle. ամ ուրեք, հէր եերբէ, überall.
 ամենեքին, հէ՛՛սի, Alle.
 ամիս, ալ, der Monath.
 ամուք, զիւլ, das Paar.
 ամուլ, բըսըր, unfruchtbar.
 ամուսին, էհլ, (այր) der Gemahl, (կին) die Gemahlin.
 ամուսնութի, էլլէնի, die Ehe.
 ամուրի, էրիէն, պէբաթ, ledig.
 ամպ, պոլուլ, die Wolke,
 ամօթ, առ, die Scham.
 այգի, պաղ, der Weinberg.
 այդպիսի, շէօլէ, solcher, solche, solches.
 այժմ, շիմի, jetzt, nun.
 այլ, պաշիս, anderer, andere, anderes: էս, էլլէ, sondern.
 այլապ, պաշիս իւրիւն, anders.
 այծ, էէլի, die Ziege.
 այն, օ, jener, jene, jenes: er, sie.
 այնպիսի, էօլէ, solcher, solche, solches.
 այնպէս թէ, էօլէ թի, damit,
 այո, պէլի, էլլէլ, ja, so ist.
 այս, պո շո, der, die, das, dieser, diese, dieses: շիւլան, der Teufel.
 այսպիսի, շէօլէ, solcher, solche, solches.
 այսօր, պո էիան, heute.
 այտ, էանաթ, die Wange.
 այր, ին, Տաղարա, die Höhle: բօճա, der Mann, Ehemann, Gemahl.
 այցեւութիւն, պիւրիւն, der Besuch,
 անազան, էէճ, spät.
 անակնկալ, ումմապան, ungefähr, unverhofft.
 անաչառ, սըբ, սըլէլ, streng.

- անշուշտ, զանիբ, freilich.
 անոճ, քաղա, roh.
 անոյշ, Ռաբլը, süß.
 անուանել, արևիք, heissen, nennen.
 անուն, աք, der Name.
 անտառ, օրման, der Wald.
 անցանօղ, կէշէք, gültig.
 անցք, կէշիք, der Pass.
 աշակերտ, շոյիք, der Schüler.
 աշխատու թիւն, զանիբ, die Mühe.
 աշխարհ, արեւեա . die Welt: տար աշխարհ, եաղան,
 das Ausland.
 աշուն, կիւղ, der Herbst.
 աշտանակ, շամրան, der Leuchter.
 աշտարակ, քուլէ, der Thurm.
 աչք, կէօղ, das Aug.
 ապա, սօղքա, nach, nachdem.
 ապա թէ սչ, էօքա, sonst, sondern.
 ապագայ, կէլէճէք, künftig.
 ապակի, շիշէ, սլքշա, das Glas.
 ապահով, կիւն, sicher.
 ապարանք, քաբո, սարայ, der Hof.
 ապացուցանել, ըսպալ էլիք, überzeugen.
 ապաւառ, Քըշքը, der Mist.
 ապաւէն, սիքէք, die Zuflucht.
 ապերախտ, էյլիք պիլիղ, undankbar.
 ապիրատ, էարամաղ, schlimm.
 ապրիլ, էաշամաք, leben, im Leben seyn: Կիսան, der April.
 առած, առակ, ղէսէլ, der Spruch, das Sprichwort.
 առանց, սիղ, սըղ, սոուղ, ohne, un.
 առաջարկու թիւն, Ռէրիկ, der Plan.
 առաջի, էժնիանիք, էանընդա, vor, bei.
 առասան, էԲ, das Seil, der Strick.
 առատաձեռն, ճէօմիք, freigebig.
 առաւել, զիապէ, mehr, noch.
 առաւելու, արլըրմաք, vermehren.
 առաւօտ, սաղան, früh, der Morgen, ընդ առաւօտն,
 սաղանիան, morgens.
 առաքեալ, կաշարիյժ, der Apostel.

- առաքել, Էօլլաճախ, senden, schicken.
 առաքինութիւն, Քաղիլէն, die Tugend.
 առ և առը, ալլ շէրիշ, der Handel, das Geschäft:
 առնել, handeln.
 առժամայն, հէնիշ, eben, erst.
 առիժ, սէղէղ, die Ursache.
 առ 'ի շէղ, այբըբը, zwerch.
 առհաւատցեայ, նոճանէ, die Probe.
 առնել, Էլիէ, machen, thun.
 առնուլ, ալճախ, nehmen, empfangen.
 առողջ, սաղ, gesund.
 առողջարար, շիճալ, heilsam.
 ասել, Գէլէ, sagen: սէօլիէ, reden.
 ասեղն, ինէ, die Nadel.
 ասղանի, իբլի, der Zwirn.
 աստ, պոճախ, hier, da: պոճախ, hicher, her: աստ
 և անդ, Էօլի պիլի, herum.
 աստիճան, ղիլիլիլի, der Rang: Գէլիլի, der Grad.
 աստղ, Էլլալ, der Stern.
 աստուած, ալլա, Gott.
 ասր, Էիւն, die Wolle.
 ատամն, Գիլ, der Zahn.
 ատելի, շիլիլի, hässlich.
 ատելութիւն, պոճախ, der Hass.
 արագ, Էլիլ, geschwind, schnell,
 արածել, Էիլիլ, weiden.
 արական, Էրիլ, Գիլիլիլի, männlich.
 արատ, Էիլի, der Fleck,
 արարած, ղալլա, das Geschöpf.
 արարիլ, Էարարան, der Schöpfer.
 արբեցութիւն սէրիլիլիլի, der Rausch.
 արգել, Էսսախ, der Verboth.
 արգելել, Էսսախ Էլիլի, verbiethen.
 արդ, Էյ, իմի, nun: շիլի, jetzt.
 արդար, հախ, gerecht: Էսսալլ, billig: սոճալլ,
 unschuldig.
 արդարութիւն, սոճալլ, die Gerechtigkeit, Էսսալլ,
 die Billigkeit.
 արդէն, հէնիշ, schon.

- արդիւնք , էճր , der Verdienst.
 արեգակն , հիւնէշ , die Sonne.
 արև , հիւն , հիւնէշ , die Sonne.
 արևելք , հիւն արդուսու , der Morgen, Est.
 արևմուտք , հիւն պարւսը , der Abend, West.
 արթուն , օյանըք , munter, wach.
 արժանի , լայըք , würdig.
 արժանիք , ճերմէդէ , die Würde.
 արժէլ , արէյէք , kosten, Werth seyn.
 արժէք , քըյէլ , Werth, Preiss.
 արիւն , քան , das Blut.
 արծաթ , հիւմիւշ , das Silber.
 արծիւ , քարա քուշ , der Adler.
 արկանել , ավճաք , werfen: 'ի հաշիւ արկանել , հիսույ
 էլմէք , rechnen, verrechnen.
 արկղ , սանարք , die Kasse.
 արհեստ , զէնահալ , das Gewerbe, die Kunst.
 արձակեալ , քօյլէրիմիշ , los.
 արմատ , քէօք , die Wurzel.
 արմուկն , արիւսէք , der Ellenbogen.
 արմաիք , լիւրէքէ , das Getreide.
 արուէգ , խոնսա , der Zwitter.
 արուեստ , զէնահալ , die Kunst, Profession, das Ge-
 werbe.
 արուեստագէտ , ոսարա , der Meister.
 արտ , լարլա , das Feld.
 արտասանութիւն , լիւլաՔոսույ , die Aussprache.
 արտասուք , հէօլ էաշը , die Thräne.
 արտաքնոյ , քէնէՔ , der Abtritt.
 արտաքոյ , արշարը , ausser.
 արքայ , շահ , քըրալ , der König.
 արքայորդի , շահ զարէ , der Prinz.
 արքայութիւն , քարիշահլըք , das Reich.
 աւաղ , քոմ , der Sand.
 աւար , էաղճայ , der Raub, die Beute.
 աւել , սիւմիւրիէ , der Besen.
 աւերել , պօյճաք , zerstören, verderben.
 աիշիլ , շաշճաք , erstaunen.
 աիսեայ , լապաք , բիւլա , der Teller.

Բ

- Բառ , էօրբէս , die Ente.
 բազմութիւն , չօլուս , die Menge.
 բազուկ , փօլ , der Arm.
 բազում , չօս , viel , lang.
 բազում անգամ , չօս քերէ , oft , öfters.
 բաժ , պաճ , der Zoll.
 բաժանել , պէօլէս , theilen , austheilen.
 բաժին , Բայ , der Theil , Antheil.
 բազանիք , համամ , das Bad.
 բաղդ , պախիւն , das Glück , Schicksal.
 բայց , ամա , aber.
 բան , լատարար , das Wort.
 բանալ , պաճար , öffnen , aufmachen : բանալ զպախիւս , քեր
 լիպ ամար , aufsperrren.
 բանալիք , անախիւնար , der Schlüssel.
 բանակ , օրորոս , das Lager.
 բանաստեղծ , շայիք , der Dichter.
 բառ , լուղիւն , das Wort.
 բարակ , քնճէ , dünn.
 բարբառ , պիլ , die Sprache.
 բարեկամ , քօսիւն , der Freund.
 բարի , էյի , gut , wohl , angenehm .
 բարձ , էասարս , das Polster.
 բարձումն , քիւրաճ , der Abzug.
 բարձր , էիւսսէս , hoch.
 բարձրութիւն , էիւսսէսլիս , die Höhe.
 բարութիւն , էյլիս , die Güte.
 բարւոք , էյի , gut , wohl.
 բարք , քիւրէ , die Sitte.
 բացակայ , նա ղէճոսար , abwesend.
 բացեալ , ալլիս , offen.
 բացուած , պէլիս , ալլիլ , die Oeffnung.
 բաւական , էէլիւր , genug.
 բեռն , էիւս , die Last , Bürde.
 բեռնակիր , համալ , der Träger.
 բերան , ալլիլ , der Mund , das Maul , die Oeffnung :

- բերան գաղանաց, der Rachen: 'ի բերան, էլ-
 պերպէն, auswendig-
 բերդ, Գալէ, das Schloss.
 բերել, Գեւորդէ, bringen.
 բեւո, Էնքսէր, der Nagel,
 բթացեալ, Գեւորդ, stumpf.
 բժիշկ, Գեւոր, der Arzt.
 բղխել, Գեւոր, Էլքս, entstehen,
 բնակարան, Գեւոր, die Wohnung, das Quartier.
 բնակել, Գեւոր, wohnen.
 բնութիւն, Բնայեղէն, die Natur.
 բոլորչի, Գեւոր, rund.
 բոլորովին, Գեւոր, sämtlich.
 բոկ, Էալէն այս, blos, baar (füssig).
 բողբոջել, Գեւոր, treiben.
 բուլք, Գեւոր, das Erz, die Mine.
 բուժել, Էյի Էլք, heilen.
 բուն, Գեւոր, natürlich: բուն ծառոց, աղած Գեւոր, der Stamm, Stock.
 բուռն, Գեւոր, der Zwang: Էոմքոմ, die Faust.
 բուսուցանել, Գեւոր, zeugen.

Գ

- Գալ, Գեւոր, kommen, ankommen.
 գաղափար, Գալ, die Form.
 գաղջ, Գալ, lau.
 գաճ, Գալ, der Gips.
 գաճաճ, Գեւոր, der Zwerg.
 գան, Գեւոր, der Prügel: գան հարկանել, Գեւոր, prügeln.
 գանդատ, Գեւոր, die Klage.
 գանձ, Գեւոր, der Schatz.
 գարօղի, Գեւոր, das Bier.
 գաւաթ, Գեւոր, das Trinkglas.
 գաւառ, Գեւոր, նահեա, das Land, die Provinz.
 գաւառակից, Գեւոր, der Landsmann.
 գաւիթ, Գալ, der Hof.
 գգակ, Գեւոր, die Mütze.

- գեղեցիկ, հիւղէլ, schön, hübsch.
 գեղմն, եւբաղը, die Wolle.
 գետնախնձոր, եէբ էլմաը, der Erdapfel.
 գետնաշարժու թիւն, ղէրղէլէ, das Erdbeben.
 գերազանց, իսստինն, vortreflich.
 գերազանցել, իսստինն օլմա, übertreffen.
 գերեզման, մեղար, das Grab.
 գերի, եէտեր, der Gefangene, Sklave.
 գերմանական, նէմյէճէ, deutsch.
 գերմանացի, նէմյէ, նէմյէլէ, der Deutsche.
 գէս, սալ, das Haar.
 գեր, սէմիլ, fett, feist.
 գին, բահա, der Preis.
 գինի, շարապ, der Wein.
 գիշեր, կէճէ, die Nacht.
 գիտել, պիլէթ, wissen.
 գիտութիւն, իլմ, պիլլէ, die Wissenschaft.
 գիտուն, ալիմ, gelehrt.
 գիր, եաղը, der Buchstab: die Schrift.
 գիւղ, Կէօյ, das Dorf.
 գլուխ, պաշ, der Kopf, das Haupt: գլուխ գրամոյ,
 սէրմայէ, das Kapital.
 գծագրութիւն, բէսմ, die Zeichnung: գծագրութի
 դիմաց, պէնիլ, սիմա, die Miene.
 գնալ, կիլմէթ, gehen.
 գնացք, կիպիշ, der Gang, das Gehen.
 գնել, սալընն ալմաթ, abkaufen, kaufen, einkaufen.
 գնումն, սալընն ալըշ, der Kauf.
 գոգաւոր, օյոթ, hohl.
 գոհ, իօղնոթ, froh.
 գոհար, ճէվազիթ, der Schmuck, der Edelstein.
 գող, իւրրսըլ, der Dieb.
 գողանալ, չալմաթ, stehlen.
 գոյն, բէնէ, պօյա, die Farbe.
 գոչել, պաղըրմաթ, schreien,
 գոռոզ, Քօթուլ, hochmüthig.
 գոռոզութիւն, լաֆրա, der Hochmuth, Uebermuth.
 գովասանք, մեպի, das Lob.
 գովել, մեպի կիլմէթ, loben.

- գործ, էշ, das Werk, die Sache.
 գործք, առել, էշ, die Arbeit, That, das Werk.
 գործածական, սովորական, üblich.
 գործածութիւն, օգտութիւն, der Gebrauch.
 գործողութիւն, առել, ընդհանր, die Wirkung.
 գորշ, բաց, դուր, grau.
 գութ, մեղմութիւն, das Mitleid,
 գութպայ, չորսու, der Strumpf.
 գութար, ճիւղ, die Summa: գութար վաճառայ, բաժնի
 լի, պարտական, die Waaren-Partie.
 գութի, պէտք, vielleicht.
 գտանել, պարտաւոր, finden.
 գրաստ, պէտք, das Lastthier.
 գրաւ, բեռն, das Pfand: պէս, պահաս, die Wette: բէյ,
 die Darangabe.
 գրգանք, զեփո, սեփո, die Wollust.
 գրեթէ, սահման, ungefähr.
 գրել, երկար, երկու երկար, schreiben.
 գրիչ, բաժնի, die Feder.
 գրկել, սուստարտար, umarmen.
 գրուածք, երկու, die Schrift.
 գրպան, ճիւղ, die Tasche.

Պ

- Պարտաւորել, սուստարտար, aufhören.
 դանակ, պէտք, das Messer.
 դաշտ, օձա, das Feld.
 դառն, աճը, bitter.
 դառնալ, սեփո, umkehren, wenden.
 դառնացողանել, բնածինութիւն, beleidigen.
 դաս, պէտք, der Unterricht, die Lection: շար, die
 Reihe.
 դաստիարակութիւն, ընդհանր, die Erziehung.
 դատ, սուստարտար, der Prozess.
 դատատան, շար, das Gericht.
 դատարկ, հարկաւ, müssig: դուր, leer.
 դատաւոր, բաժնի, der Richter.
 դարձեալ, ընդհանր, wieder, abermals.

- դարձուցանել, շեղել, փոխել, umkehren, umwenden.
 դեղ, իւճ, die Medicin, das Mittel.
 դեղահատ, հաբ, die Pille.
 դեղին, սարլ, gelb.
 դեղնացեալ, սարսափ, blass.
 դէմ, դէպ ՚ի, դարձ, entgegen, wider.
 դէպք, բասալ, das Schicksal.
 դժոխք, ճէճէնէճ, die Hölle.
 դժուար, կեճ, schwer.
 դի, լեճ, das Aas.
 դիպուածք, բասալ, das Schicksal, der Fall.
 դիտաւորութիւն, նիյէլ, die Absicht.
 դիւթել, կեօլ պայճաք, zaubern.
 դիւրին, բօլայ, leicht.
 դնել, բօճաք, setzen, legen.
 դու, սէն, du.
 դուռն, բաբա, die Pforte: դուռն մեճ, das Thor:
 դուռն, փոքր, die Thür.
 դուստր, բըլ, die Tochter.
 դպրատուն, մեքէլ, die Schule.
 դստիկոն, բալ, der Stock, das Stockwerk.
 դրամ, սէճէ, das Geld.
 դրամագիրք, փօլեյա լեճէսիւյիւ, der Wechselbrief,
 Wechsel.
 դրացի, բօճաք, der Nachbar.
 դրդալ, բալլ, der Löffel.

Ե

- Եղն, եօքիւղ, der Ochs.
 Եթէ, էյէր, wenn.
 Եկեղեցի, բիւէ, die Kirche.
 Եղբայր, բարբալ, der Bruder.
 Եղեամբ, էիյ, բըրալլ, der Reif.
 Եղունգն, լըննաք, der Nagel: եղունգն անանոց,
 der Huf.
 Եռալ, բայնամաք, sieden.
 Ես, սէն, ich.
 Եսութիւն, սէնլիք, die Ichheit.

- Երազ , րիւշ , der Traum.
 Երաժիշտ , Խանէնփէ , der Sänger.
 Երաժշտութիւն , շաւէլ , die Musik.
 Երախտագէտ , էյլէր պիւլէն , dankbar.
 Երակ , րաճար , die Ader.
 Երաշխաւոր , չէՔիլ , die Bürgen.
 Երգ , Լիւրիւ , der Gesang, das Lied.
 Երգել , Լիւրիւ շաղարձար , singen.
 Երդնութիւն , էէճիւն էլիւն , schwören.
 Երդումն , էէճիւն , der Eid, Schwur.
 Երեխայ , շոճար , das Kind.
 Երեկ , րիւն , gestern.
 Երեկոյ , աչաճ , der Abend.
 Երես , էիւլ , das Gesicht, die Miene.
 Երեւակայութիւն խըյալ , die Einbildung.
 Երեւելի , էէօրիւնիւր , sichtbar: Գէլար (Գէլար) , be-
 rühmt.
 Երեւել , էէօրիւնիւն , erscheinen, scheinen.
 Երեւոյթ , էէօսլիւրիւն , der Schein.
 Երեքշաբթի , սալլ , der Dienstag,
 Էրթ , հայրէ , fort!
 Երթալ , էիւնիւն , gehen, fortgehen: ռաւալ , էիւրիւնիւն ,
 gehen: կառօք , նաւու , fahren: ճիւլ , reiten.
 Երիվար , ալի , das Pferd.
 Երիտասարդ , էէնճ , ein junger, Mensch.
 Երիտասարդութիւն , էէնճիւն , die Jugend.
 Երկաթ , րէճիւր , das Eisen.
 Երկայն , ռաւալն , lang.
 Երկինք , էէօ , էէօյ , der Himmel.
 Երկիր , էէր , die Erde, der Boden: չարա , das Land.
 Երկիւղ , չօրչար , die Furcht.
 Երկնակի , օչար , das Mass.
 Երկնցիլ , չօրչար , fürchten.
 Երկուորեակ , էչիւլ , der Zwilling.
 Երկուշաբթի , պալար էրլիւնի , der Montag.
 Երկուսասն չատ , Լիւնի , das Dutzend.
 Երկչոտ , չօրչար , bang, furchtsam.
 Երկպառակութիւն , էչի Քլարչալ , der Zwist.
 Երկրաշարժութիւն , ղէրղէլ , das Erbeben.

եւ, Վէ, հէճ, und, auch: *Լ այնպէս*, էօյէ էօէն, doch:
Լէթ, սալն, blos.
Էւս, *սահա*, *սէ*, *սա*, auch, noch, mehr.

Օ

Օ այրացեալ, *սարկէն*, böse, zornig.
Ղայրոյթ, էօյէ, der Zorn.
Ղանազան, էճնաս, *Լի-բլի- Լի-բլի-*, verschieden,
 mannigfaltig.
Ղանազանութիւն, Քարք, der Unterschied.
Ղարկ, Վորու, der Schlag.
Ղարհուրել, Իրիմէք, schrecken.
Ղարհուրելի, Գորածաք, schrecklich.
Ղարհուրեցուցանել, Իրիմի-Լիմէք, erschrecken.
Ղարմանալ, Ղարմաք, sich bewundern.
Ղբօսանք, էյէնճէ, die Unterhaltung.
Ղգալ, *սոյմաք*, fühlen, empfinden.
Ղգենուլ, էյէնմէք, tragen, sich kleiden.
Ղգեստ, *որուպա*, das Kleid, Gewand.
Ղգեանել, էլէմաք, umwerfen.
Ղգնալ, էլէնմէք, spazieren.
Ղգոյշ, սաք, munter: *Ղգոյշ լինել*, *սաքնմաք*, acht geben.
Ղէնք, սիլահ, das Gewehr.
Ղինուոր, ճէնճէ, der Soldat.
Ղինի, սօղբա, nach, nachher.
Ղոյգ, էիվն, das Paar.
Ղուարթութիւն, Գէյֆ, die Laune.
Ղուտ, սաֆի, lauter.
Ղօրեղ, Գուվնի, stark.
Ղօրութիւն, Գուվն, die Kraft, Gewalt.

Բ

Բ մբռնել, *Լու-Լմաք*, halten, fangen.
Ըմպել, էլէք, trinken.
Ընգոյգ, ճէվիղ, die Nuss.
Ընդ, էլէ, nebst, mit, durch: *Էանընսա*, bei: *Էլէնսէն*,
 durch: *Ընդ երեկս*, *սգամ Լասսիա*, abends.

- ընդարձակ, պօլ, breit.
 ընդդէմ, խարշը, gegen, wider.
 ընդհանուր, անհէշիտ, allgemein.
 ընդհանրապէս, հէօրիւրիւ, überhaupt.
 ընդունել, խաղող էլիւն, annehmen.
 ընթացք, խոշոր, der Lauf.
 ընթեռնուլ, օրոմախ, lesen,
 ընթրիք, էէնի, die Mahlzeit.
 ընկեր, արխարաշ, der Gesell,
 ընկողմանիլ, էալմախ, liegen.
 ընտանի, անլլը, zahm: ընտանիք, էհլիտյալ, die Familie.
 ընտրել, էտիւլիլ, aussuchen, wählen.
 ըստ, հէօրի, nach, laut.

(Թ)

- (Թ)ազ, լաճ, die Krone.
 Թագաւորութիւն, Բարիշահլը, das Reich, Kenigreich: օամանեան, որիւլիլի անի, die hohe Pforte: Pforte.
 Թալէր (գրամ ինչ), ըրեալ, der Thaler.
 Թաղ, մահալիկ, der Viertel (der Stadt).
 Թամբ, սրունից, պալըր, die Wade.
 Թանկագին, Բահալը, theuer.
 Թաշիինակ, էաշլը, das Schnupstuch.
 Թարգմանն, լիւրճիման, der Dolmetsch.
 Թարգմանել, լիւրճիմիլ էլիւն, übersetzen.
 Թարմ, լալիկ, frisch, jung.
 Թափուր, պօշ, leer, ledig,
 Թափօր, լալաֆ, der Umgang.
 Թեթեւ, հաֆիֆ, leicht.
 Թել, էֆիլի, der Faden.
 Թև, խանաթ, der Flügel.
 Թեքեալ, էրի, gebogen, krumm.
 Թեքել, էրիլ, biegen.
 Թզուկ, ճիւճիկ, der Zwerg.
 Թէ, ի, dass, damit.
 Թէպէտ, Քարաղա, obwohl.

- Թէպէտ և, կերչէ՞ չի, zwar.
 Թթու, էշի, sauer.
 Թիզ, խարըշ, die Spanne.
 Թիկունք, արտա, der Rücken.
 Թիւ, սայլ, die Zahl.
 Թնդանօթ, Լօժ, die Kanone, das Stück, Geschütz.
 Թշնամանէլ, սէօյնէ՞, schelten, schimpfen.
 Թշնամի, պիշման, der Feind.
 Թողու թիւն, սոսթ, die Verzeihung.
 Թողուլ, պրաքմաք, lassen,
 Թոյն, զէնիք, das Gift.
 Թուական, Լարիի, das Datum,
 Թուանշան, բաքամ, die Ziffer.
 Թուել, սայմաք, zählen.
 Թուղթ, չեանիալ, das Papier: Թուղթ խաղու, օյոան
 չեանիապը, die Karten: Թուղթ դատաստանական
 ՚ի կոչէլ զոք, հոսրասալա, die Zustellung.
 Թուր, չըլըճ, der Degen.
 Թռչուն, չոշ, der Vogel.
 Թրջեալ, էաշ, nass.

Ժ

- Ժամ, սահալ, die Stunde, Uhr.
 Ժամանակ, ժաքըլ, die Zeit: ՚ի միուս ժամանակի,
 պիք զամանիս, einst.
 Ժամացոյց, սահալ, die Uhr.
 Ժանդ, չաս, der Rost.
 Ժապաւէն, շէրիս, das Band, die Borten.
 Ժառանգ, ժարիս, der Erbe.
 Ժառանգութիւն, միսս, die Erbschaft.

Ի

- ՚ի բարձունս, էօքարիս, oben.
 ՚ի հաշիւ, արիանիւ, հիսսապ էլնիք, rechnen.
 Իղճ, արդոս, die Lnst.
 Իմանալ, անլամաք, verstehen.

խմաստ հանձարեղ և զուարճալի, լախիճէ, Գաբրէլ,
der Witz.

խմաստուն, աբլլլլ, weise, gescheid.

խմացութիւն, անլամ, der Verstand.

'ի մեջ, արսաբնոս, zwischen.

'ի միասին, պիլէ, zusammen, miteinander.

'ի ներքոյ, 'ի ներքս, Իլէրի, hinein.

ինչ, պիլ շէյ, etwas: նէսլէ, der Ding, die Sache:

ինչ ինչ, պապլլ պապլլ, etliche: ինչք, Տալ, das Ver-
mögen, Gut.

ինքն, Ինոսի, eigen, selbst.

իջուածք, Գամլա, der Schlag.

իսկոյն, պիլլլէ, sobald.

'ի ստորև, աշաղոս, unten.

'ի վաղիւ, Եարլն, morgen.

'ի վայր, աշաղլլ, hinunter, herunter, hinab.

'ի վեր, Եօբարլլ, hinauf.

'ի վերայ, Իսսոսիանէ, Իսսոսիանոսէ, über.

'ի վերոյ, Եօբարոս, oben.

'ի տեղի, Ելէրիանէ, statt, anstatt.

Իր, շէյ, die Sache, der Ding.

իրաւունք, հաս, das Recht.

իրաւացի, Ինսսաճլլլ, billig.

Իւրաքանչիւր, հէր պիլր, jeder, jedweder.

I.

Լալ, աղլամոս, weinen.

լայն, Ենլի, breit.

լայնութիւն, Են, die Breite.

լանջք, Իլէօբս, die Brust.

լար, Իայլնան, die Schnur.

լաւ, Եյի, gut.

լաւագոյն, Եյիճէ, besser.

լեառն, Գաղ, der Berg.

լեզու, Գիլ, die Zunge.

լի, Գօլլ, voll.

լիճ, Իլէօլ, der See.

լինել, օլմոս, seyn.

լոյս, ըլլէ՞, das Licht.

լոսել, Կէօյնէ՞, stossen.

լուանալ, էլյԿամա՞, waschen: էլյԿանճա՞, sich baden.

լուծանել, լէօյնէ՞, auflösen.

լուծանիլ, էրէմէ՞, zergehen: Լուծանիլ որովայնի, Կա
րէն սիւրմէ՞, abführen.

լուռ, սոսս, still.

լուսին, այ, der Mond: Լոյս Լուսնի, Ճահէլնապ, der
Mondschein.

լուր, խաղէր, die Nachricht, Zeitung.

լուցանել, էաԿմա՞, anzünden.

լուցկիք, Կա՛լ, der Zunder, Schwamm.

լուել, սոսս օլմա՞, schweigen.

լուել, էշէլմէ՞, hören.

Լրաթուղթ, Կաղէլնա, die Zeitung.

Լրացուցանել, Կօլլորմա՞, füllen.

Խ

Խաբել, ալլալմա՞, betriegen.

խաղ, օյոան, das Spiel.

խաղալ, օյնամա՞, spielen,

խաղախ, Կէօն, das Leder.

խաղախորդ, Նապա՞, der Gärbier.

խաղող, էալ էամ, die Weinbeere.

խանդարել, պօլմա՞, verderben.

խաչ, Կաչ, սԿա՛լրօլ, das Kreuz.

խառնել, Կարըլնէլմա՞, mischen.

խարչել, խալլամա՞, sieden.

խաւար, Կարանլը՞, die Finsterniss.

խաւարջաին, Կարանլը՞, dunkel, finster.

խիստ, սէրնէ Կա՛լէ, stark, streng, hart.

խնամակալ, Գիւլէ՛լէլլէ, der Vorsteher.

խնայել, էԿարէ էլմէ՞, sparen: սաչընճա՞, scheuen.

խնդրել, էսԿէմէ՞, begehren, verlangen.

խնձոր, էլմա, der Apfel.

խոլ, Կօճապ, das Schwein: արու խոլ, der Eber:

մատակ խոլ, die Sau: ապուխա խոլի, der
Schinken.

- խոհալ, Գիտելու՞նք, denken, überlegen.
 խոհակեր, աշճը, der Koch, die Köchin.
 խոհեմ, Գիտելու, klog.
 խոյ, Գու, der Widder.
 խոյր, Գուլբաք, die Mütze.
 խոնաւ, Գեճ, feucht.
 խոնջ, Էօրհոն, müde, matt.
 խոռոջ, օյոտ, die Höhle.
 խոստանալ, Գեօլ Վերջէք, versprechen.
 խոտ, օր, das Kraut, Heu.
 խոտորնակ, Բերք, verkehrt: էջրէ, schief.
 խորամանկութիւն հիւլէ, die List.
 խորին, Գերին, tief.
 խորհուրդ, Գիտելու՞նք, der Rath, խորհուրդ տալ Գե
 սիհալ Վերջէք, rathen.
 խորհրդական, Գիտելու էճէնքիսի, der Rath.
 խորովածոյ, Գեպապ, der Braten.
 խոց, Էարա, die Wunde.
 խուլ, Գաղբը, taub.
 խուռն, Գեօլիտ, die Schaar.
 խուփ, Գաբաք, der Deckel.
 խոտոր, Գաբըտաք, der Knoblauch.
 խրատ, Գասիհալ, der Rath, die Ermahnung: խրատ
 տալ, Էօյիլ Վերջէք, ermahnen, rathen.
 խրժնաղիւր, Ճիճքա, die Ziffer.
 խօսակցութիւն, Գիտելու՞նք, das Gespräch.
 խօսել, Գեօլելու՞նք, reden, sagen, sprechen.
 խօսք, Գեօլ, die Rede, Stimme, das Wort.

Ն

- Նալէլ, Գիտելու՞նք, zusammenlegen.
 ճախր, ճասրաճ, die Ausgabe.
 ճաճուկ, Գիլլէ, heimlich, geheim.
 ճաղիկ, Գիլլէք, die Blume.
 ճաղը, ճաստարալէք, der Spott.
 ճաղրական, Գիլլէճէք, lächerlich.
 ճայր, Գաճ, das End, die Spitze.
 ճանր, Գաղբը, schwer,

- Ծանօթ, Ժախած, bekannt, kund.
 Ծանօթութիւն, աշխարհ, die Bekanntschaft.
 Ծառ, աղած, der Baum.
 Ծառայ, խնամակերպար, der Diener, Bedienter: Ծառայ
 տան, սարայարար, der Knecht, Hausknecht.
 Ծարաւ, սոստուղլութիւն, der Durst.
 Ծարաւի, սոստուղլ, durstig.
 Ծեր, էլեւիւնար, alt, der Greis.
 Ծիծաղել, էլեւլէք, lachen.
 Ծխախոտ, թխախոտ, der Taback.
 Ծխափայտ, շողութիւն, die Pfeife.
 Ծխեկոյղ, պածա, der, das Kamin.
 Ծնանել, արտաբերութիւն, gebären, zeugen.
 Ծոծրակ, էլեւնար, der Nacken.
 Ծով, օրոտ, die Fasten.
 Ծոյլ, թեւեղել, faul.
 Ծով, արեւիկ, das Meer, die See.
 Ծուխ, արտաբերութիւն, der Rauch.
 Ծունկն, Ծունք, արեւ, das Knie: Ծունք զնել, արեւ
 շեւթիւն, knien.
 Ծրար, շեւթիւն, der, das Pack.

Կ

- Կաթիլ, արտաբերութիւն, der Tropfen.
 Կաթն, սիւն, die Milch.
 Կալ, տուրմանք, stehen: Կալ լայ Կալ, ստուգմանք, auf-
 schauen.
 Կակղուծի, էրտաբերութիւն, die Weiche.
 Կակղուղ, էրտաբերութիւն, weich, gelind.
 Կաղ, թեւեղել, lahm, hinkend.
 Կաղամբ, լահանա, der Kohl, das Kraut.
 Կամաւ, իստաբերութիւն, gerne.
 Կամաւոր, էլեւնար, freiwillig.
 Կամիլ, իստաբերութիւն, wollen, mögen.
 Կամուրջ, արեւ, die Brücke, der Steg.
 Կամք, իրարեւ, der Wille.
 Կայսր, շեւթիւն, der Kaiser.
 Կանաչ, էլեւնար, grün.

- Կանգուն, արշըն, die Elle.
 Կանխիկ, բէշէն, baar.
 Կանոն, խայտէ, die Regel.
 Կանուխ, էրֆէն, früh.
 Կապ, պաղ, das Band, der Bund.
 Կապել, պաղլամաք, binden.
 Կապոյտ, ճալի, blau.
 Կառք, արապա, der Wagen: էրթալ կառօք, fahren.
 Կասեցուցանել, արարարարաք, aufhalten.
 Կասիլ, արարաք, aufhören.
 Կասկած, իշկիւ, der Verdacht, Zweifel.
 Կասկարայ, ըստարա, der Rost.
 Կատակ, շտա, der Scherz, die Kurzweile, der Spass.
 Կատաղութիւն, խոտոտլուք, die Wuth.
 Կատարեալ, լեամմ, vollkommen.
 Կատարել, պիլիլիք, vollenden, ausmachen.
 Կատարիլ, պիլիլիք, aufhören, ausgehen.
 Կատու, խէպի, die Katze.
 Կարգ, նիլամ, die Ordnung: սըրա, die Reihe.
 Կարեկցութիւն, մերհիմիլ, das Mitleid.
 Կարեոր, միհիմմ, wichtig.
 Կարի, շայէլ, sehr.
 Կարծել, սանմաք, meinen.
 Կարծիք, լեհիմի, խըյաս, die Meinung.
 Կարծր, սէրլ, զէք, hart, fest.
 Կարկատանք, էամա, der Fleck.
 Կարկուտ, փօլու, der Hagel.
 Կարճ, խըսա, kurz.
 Կարճել, խըսալլամաք, abkürzen.
 Կարմիր, խըրճըլ, roth.
 Կարող, խապիր, mächtig: կարող լինել, էտէ պիլիլիք, können, vermögen.
 Կարողութիւն, խոտարէլ, die Macht, Gewalt.
 Կարաւ, խօրա, der Tanz.
 Կարաւել, խօրա լիլիլիք, tanzen.
 Կեալ, էաղամաք, leben.
 Կեանք, էօմր, das Leben.
 Կենդանի, սաղ, lebendig.
 Կենդանի, հայլան, das Thier.

- կերպ, սօյ, die Art, Weise.
 կերպաս, գոմարչ, der Zeug, Tuch, der Stoff.
 կղակ, շէնէ, das Kinn.
 կէս, եարբճ, պոչոս, halb.
 կէտ, նօքնա, der Punkt.
 կին, քարբ, das Weib, Ehefrau, die Frau, Gemahlin: կին լրբենի, գօսնալ, das Mensch.
 կիսաման, եարբսբ, die Hälfte.
 կիր, քիրէճ, der Kalk.
 ՚ի կիր արկանել, գոլանմար, brauchen.
 կիրակի, Բաղար կիւնիւ, der Sonntag.
 կծծի, Բալբլ, նիսէս, karg.
 կնիք, մօհիւր, das Siegel.
 կնքահայր, սաղարճ, der Gevatter.
 կշիւ, Բերարչի, Վէշնէ, die Wage: Բարբլ, das Gewicht.
 կշուել, Բարբմար, abwagen.
 կոզի, Բերէ Եարբ, die Butter.
 կողմն, ԲարաՔ, die Seite, Partie.
 կողմանք, ԷԲրաՔ, die Gegend.
 կողմնակի, էյրի, quer.
 կոճակ, պիւյմէ, der Knopf.
 կոճղ, Բօմրոս, der Stock.
 կոյս, պիսիբ, die Jungfer.
 կոյր, քէօբ, blind.
 կոչել, շաղբմար, rufen: պէմէ, nennen.
 կոչունք, պիյաՔէԼ, das Mahl.
 կով, ինէ, die Kuhe.
 կտոր, Բարչա, das Stück.
 կտորել, քլբմար, brechen.
 կօր, էյրի, krumm.
 կորիւն, Եալբոս, Jung.
 կործանումն, խարասպ, der Einfall.
 կորուսանել, քայպ էմմէ, verlieren: կորուսանել ՚ի խաղու, իւնիւլմէ, verspielen.
 կորուստ, ղայբպ, der Verlust.
 կուպղ, քիլիպ, das Schloss.
 կուրծք, կէօս, die Brust.
 կուիւ, քալկա, der Streit, Zank.
 կտակ, ՎասիյէԼ, der Testament.

- կտաւիք, շամաշըր, die Wäsche.
 կտիտ, շիմոթի, der Zwick.
 կրեւ, շէրմէ, leiden.
 կրթեւ, ըսալիճ էլնիւրմէ, üben.
 կրթութիւն, իրման, die Uebung.
 կրպակ, ըիւրեան, die Bude.
 կրօն, ղեղնէք, die Religion.
 կօշիկ, շիղմէ, der Stiefel.
 կօշկակար, Բաղուճճու, der Schuster.

՝

- շաղարայի, օսմանը, der Türk.
 Տաղ, էօքսիւրիւր, der Husten.
 Տաղալ, էօքսիւրմէ, husten (ՏՈՒՍԹՆ).
 Տաղիւ, էիւճ պէլա, kaum.
 Տալածեւ, սիւրմէ, treiben, verfolgen.
 Տակամիտութիւն, ղեյլ, die Neigung.
 Տաճ, խօշնոս, zufrieden.
 Տաճոյ, խօշ, angenehm.
 Տաճութիւն, քօսարուր, die Gefälligkeit.
 Տամայն, ղէճմուի, sämmtlich.
 Տամարձակութիւն, ճէսարէլ, der Muth.
 Տամարուեստ, էսնաՔ, von einer Profession, die Kunst.
 Տամբակ, շըրաթ, der Lehrjung.
 Տամբակապետ, չալՔա, der Gesell.
 Տամբաւ, նաճ, der Ruhm.
 Տամբերութիւն, սապր, die Geduld-
 Տամբոյր, Բոսաէ, der Kuss.
 Տամեմ, պահար, die Würze.
 Տամոզեւ, չընարըրմաթ, überreden.
 Տամր, արիւիւլ, stumm.
 Տայ, էրմէնի, der Armenier.
 Տայեւ, պաթմաթ, schauen, anschauen.
 Տայեւի, այնա, der Spiegel.
 Տայհոյեւ, չիւՔր էլմէ, verfluchen.
 Տայր, պապա, der Vater.
 Տայրենիք, Վէլան, das Vaterland.
 Տանդամանք, հալ, der Zustand.

Հանգստութիւն, բահաբլըք, die Ruhe.

Հանգերձ, արուստ, das Gewand, die Tracht: էլէ, mit, nebst.

Հանդէպ, արլը, gegenüber.

Հանդէս, իմիւն, die Prüfung: ալայ, die Feierlichkeit.

Հանդիսատես, սեյրձի, der Zuschauer: Հանդիսատես լինել, սեյր էմէք, zuschauen.

Հանել, շարժարձար, abziehen, herausnehmen.

Հանճար, Քիրասէլ, die Vernunft.

Հանք, ճարհն, das Erz, die Mine.

Հաշիւ, հիստայ, die Rechnung: արկանել ՚ի հաշիւ, հիստայ էմէք, rechnen,

Հասակ, պոյ, die Statur: էաշ, das Alter.

Հասանել, էէմիշէք, ankommen.

Հասարակ, արմուտի, gemein: առ հասարակ, ալէսէվիյէ, allgemein.

Հասարակած գիշերոյ, էարլ էէձէ, die Mitternacht.

Հասուն, օլմուշ էէմիշիշ, reif.

Հաստ, քալըն, dick, grob.

Հաստատուն, քալի, fest.

Հատ, լանէ, das Stück.

Հատանել, քէսմէք, schneiden, hauen.

Հատոր, ձիւր, der Band.

Հատու, քէսքիւն, scharf.

Հարթ, քիւղ, eben: էասսը, flach.

Հարկ, վէրիի, der Zoll.

Հարկանել, վարձար, schlagen, hauen.

Հարկաւոր, լաշըձ, nöthig, nothwendig.

Հարկաւորութիւն, հաձէլ, die Noth.

Հարսանիք, քիւյիւն, die Hochzeit.

Հարցանել, սօրձար, fragen.

Հարցումն, սօրուշ, սոսալ, die Frage.

Հաց; էքմէք, das Brod: Հաց սպիտակ, Քրանձէլա, խաս էքմէք, die Semmel.

Հաւ, լալար, das Huhn.

Հաւասար, պարապար, gleich.

Հաւատալ, ինանձար, glauben, trauen.

Հաւատարիմ, ինամ, treu, getreu.

Հաւատք, քիւն, der Glaube.

- Հաւաքել, ըօժլահմայ, sammeln.
 Հաւաքիլ, ըօժլանհմայ, zusammenkommen.
 Հեղ, էալաշ, sanft, sanftmüthig.
 Հեծանել, պիհնէք, steigen: 'ի ձի, ալեա, reiten.
 Հեռանալ, ըրաշլանհմայ, sich entfernen.
 Հեռացուցանել, ըրալհմայ, entfernen.
 Հեռի, ուղայ, weit, fern, entfernt.
 Հեազհետէ, աբո աբոա, nacheinander.
 Հետք, էլ, էսէր, die Spur.
 Հեր, սալ չըլ, das Haar.
 Հզօր, չուլէլէլ, stark.
 Հիմն, ըէնէլ, der Grund.
 Հին, էսքի, alt.
 Հինգշաբաթի, չէրշէմայէ, der Donnerstag.
 Հիւանդ, խասալեա, krank.
 Հիւանդուածիւն, խասալալըք, die Krankheit, իլլէլ, das Uebel.
 Հիւթ, սոա, der Saft.
 Հիւր, մասաբիբ, der Gast.
 Հնարաւոր, չապիլլէլ, möglich.
 Հնարք, չարէ, das Mittel.
 Հոգ, չասաաբէլ, die Sorge.
 Հոգալ, պիւշիաննէք, sorgen: Հոգալ յառաջագոյն, ըէ-
 պարիք էլնէք, Vorsehen.
 Հոգի, ճան, die Seele, der Geist.
 Հող, ըօժրայ, die Erde.
 Հողածափ, Բապոուչ, die Schuh, Pantoffel.
 Հողմ, բիւլէտար, der Wind.
 Հոտ անոյշ, էյի չօքոա, der Geruch: գարշ Հոտ, Քէ-
 նա չօքոա, der Gestank, ունել զՀոտ անոյշ, էյի
 չօքմայ, riechen: ունել զՀոտ գարշ, չօքմայ, stinken.
 Հոտաւել, չօքոալահմայ, riechen.
 Հուղիահար, հայրոա, der Räuber.
 Հում, շի, roh, ungekocht.
 Հուպ, էսքն, nahe, neben.
 Հուր, ալէլ, das Feuer.
 Հպարտ, Քօպոալ, stolz.
 Հրաժարել, չէքիհնէք, weigern.
 Հրահալէլի, մապէն, das Metall.

- Հրամայել, պահանջարձար, befehlen.
 Հրաման, հմբ, իմն, der Befehl, die Erlaubniss.
 Հրամանագիր անցից, եօլ ընդհարեալ, der Pass.
 Հրաշք, հիւճիւղալ, das Wunderwerk.
 Հրապարակ, հշարան, der Platz.
 Հրացան, ընդհար, die Büchse.
 Հրեշտակ, հշար, der Engel.
 Հրէայ, հահար, der Jude.

Չ

- Չաղառ, խոնի, der Trichter.
 Ճախ, սօլ, link.
 Ճայն, սէս, die Stimme, der Laut.
 Ճգել, սըմար, werfen.
 Ճեռագիր, հիւղալ, die Handschrift. վճարման, իպրա հեահար, die Quittung.
 Ճեռն, էլ, die Hand.
 Ճև, պիլիճ, die Form, Gestalt, der Plan.
 Ճէթ, հիւղիւն հար, das Oel.
 Ճի, սը, das Pferd, Ross: քաջընթացութիւն ճիոյ, էլիւն, der Pass.
 Ճիւն, հար, der Schnee: իջանէլ ճեան, հար հարձար, schneien.
 Ճմեռն, հըլ, der Winter.
 Ճմերուկ, հարհար, die Wassermelone.
 Ճրի, պէս սիւլ, umsonst.
 Ճու, հոմարիւս, das Ei.
 Ճուկն, պալ, der Fisch.

Տ

- Ճանաչել, ըմարձար, kennen.
 Ճանապարհ, եօլ, der Weg, die Reise, Strasse: արտուղի, սահայ եօլ, der Abweg.
 Ճանապարհորդութիւն, եօլճարար, die Reise.
 Ճանճ, սիւն, die Fliege.
 Ճաշ, էլիւն, հանճա, die Speise, Mahlzeit: ժամանակ յետ Ճաշու, եօլի սիւս, der Nachmittag.

- Ճաշակել, արարժատ, kosten.
 Ճաշել, ճանճա էէճէ, speisen.
 Ճեղք, ճեղքուած, չախլատ, die Ritze, Spalte, der Spalt.
 Ճիշդ արտէլել, genau.
 Ճշգել, սատընճատ, sparen.

Ս

- Սաղ, ըիւ, das Haar.
 Սախր, չըրա, der Kien, das Kienholz.
 Սածուցիկ, քոյու, dick.
 Սակագիր, էնճան, die Ueberschrift.
 Սահ, էօլիւճ, der Tod.
 Սայր, անա, die Mutter.
 Սանաւանդ, խոստուսա, vorzüglich, besonders.
 Սանր, ուճատ, ճիւլի, gering.
 Սառախոռղ, բոս, der Nebel.
 Սասն, բայ, der Theil, Antheil, die Partie: Երրորդ
 մասն, ըիւլի, das Drittel: չորրորդ մասն, չէյրէր, բոս, das Viertel.
 Սատանի, էիւլիւ, der Ring.
 Սատեան, քիւսա, das Buch.
 Սատն, բարճատ, (ճեռաց) der Finger, (ոտից) die Zehe.
 Սատնաչափ, բարճատ, der Zoll.
 Սատնութիւն, ղաճ, խըյանէլ, der Verrath.
 Սարգարէ, բէյղաճալեր, der Profet.
 Սարդ, էնսան, der Mensch, Mann: Կերիճ, der Kerl.
 Սարդիկ, խալ, die Leute.
 Սարմին, բէն, կէօլաէ, der Leib: Վիճուս, der Körper. մեռեալ մարմին, ճէնալէ, die Leiche.
 Սարտ, ճէնի, die Schlacht.
 Սաքուր, ըէճիւ, sauber, rein.
 Սաքս, կէօճիւ, der Zoll, die Mauth.
 Սաքրել, ըէճիւլիէ, putzen.
 Սելան, ճիւրէրէ, die Dinte.
 Սիխակ, քարէճիւլ, die Würznagel.
 Սեճ, պէօյիւ, gross.
 Սեճարել, էլիւսար, էլիւ, achten, ehren.

- մեկուսի , այրը , abgesondert.
 մեղմ , մեղմ , lind , sanft , mild.
 մեղր , պալ , der , das Honig.
 մեղք հեղանակ , die Sünde.
 մեռանել , էօլէք , sterben.
 մեռեալ , էօլիւն , todt.
 մետաքս , էփէք , die Seide.
 մերկ , չըպառ , nackt.
 մերձ , էաքըն , nahe : էանընտա , neben.
 մէզ , սիպիք , der Harn , Urin.
 մէջ , օրեա , արա , die Mitte , das Mittel.
 մթին , քօյոն , dunkel : քարանշէք , finster.
 մթեղ , սիւրի սիւնէք , die Mücke.
 միակ , էալըն քալ , einfach.
 միայն , սալը , nur , blos : էալընը , allein.
 միայնակ , էալընը , allein , einsam.
 մի ըստ միօջէ , պիքիք պիքիք , einzeln.
 մինչ , ըա , քէք , bis : քէն պիքիք , seit.
 մինչև , ըա քի , bis.
 միշտ , քայընա , immer , stets , allemal.
 միջոց , արա , մէյտան , der Raum.
 միջօրէ կօյլէ Վաքընը , der Mittag.
 միս , էլ , das Fleisch.
 միտք , Քիքիք , der Gedanke , Sinn.
 մխել , սօքմաք , stechen.
 մխիթարանք , ըէսէլլիք , der Trost.
 մկրատ , մաքաա , die Scheere.
 մկրտութիւն , ՎաՔընիք , die Taufe.
 մղէլ , սիւրիք , treiben : քիւրընէք , stossen.
 մղոն , միլ , die Meile.
 մնալ , քալմաք , bleiben.
 մնացորդ , պաքը , der Rest . übrig.
 մոլութիւն , պէք խոն , das Laster.
 մոխիր , քիւլ , die Asche.
 մոմ , մօմ , մոմ , die Kerze.
 մոռանալ , ունոնմաք , vergessen.
 մորթ , քէրիք , das Fell , Leder , die Haut.
 մուկն (մեծ) , հէնէ , ճարընը սըլանը , die Ratte , Ratze :
 (մոքր) Քընտրէք սըլանը , die Maus .

- մուճակ , բաղոճ , der Pantoffel.
 մուշտակ , շերտ , der Pelz.
 մուրհակ , Բեղիբիբե , der Schein.
 մտալաճառ , խառապ , der Metzger.
 մօրուք , սախալ , der Bart.

3

- Յաղ , Բօք , salt.
 յաղագս , Իչին , für , wegen.
 յաղթել , Էկնմէք , siegen.
 յաճախորդ , Բալբեբի , der Gast , die Kundschaft.
 յամառ , Ինսոճը , hartnäckig.
 յամենայն ժամ , Կէր զաման , allezeit.
 յամը , Էալալ , langsam.
 յայնժամ , օզաման , damals . dann.
 յայտնի , պէլլի , deutlich , klar , öffentlich , bekannt.
 յանդուզն , Ճէսսոր , keck , kühn.
 յանկարծակի , անսըզման , plötzlich.
 յանձն առնել , սըմարլամաք , bestellen.
 յանձն առնուլ , Իսսաբիանէ ալմաք , übernehmen.
 յանցանք , խաղահալ , die Schuld.
 յաջակողմն , սաղա , links.
 յաջողակ , ալլէլլ , fähig , geschickt.
 յառաջ , Էվէլ , vor.
 յառաջ քան , Էվէլ , ehe.
 յատակ , Գիպ , der Grund.
 յատկապէս , Տախոտս , eigentlich.
 յարդ , Բերլեպէ , շան , die Würde.
 յարդ սաման , der Stroh.
 յարդարել , Գիպմէք , zurichten.
 յարու թիւն , Գըյամէլլ , die Auferstehung.
 յաւիտեան , Էպէտի , ewig ,
 յեռանդն , Գիան պէյիլ օպիբ Գիան , vorgestern.
 յեաս , Կէբի , zurück ,
 յիմար , Գէլի , der Narr , Thor : toll , dumm.
 յիշել , անմաք , sich erinnern.
 յղել , Էօլլամաք , schicken , senden.
 յղի , Կէպէ , schwanger , tragend.

յոյժ, փէ՛, sehr.

յորդ, պօլ, überflüssig.

յորդու թիւն, պէրէքէլ, der Ueberfluss.

յորժամ, հալան, wann, da, als.

յուշիկ, էա՛ւաշ, gemacht, sachte.

յօրինել, լեէլէլի՛ք էլմէ՛ք, verfassen.

Ն

Ն, ա, օ, օլ, er, sie, jener, jene, jenes.

նախ, է՛վէլ, erst, zuerst.

նախահնամել, է՛վէլ քիւշիւնմէ՛ք, vorsehen.

նախահնամու թիւն օյ, լաքար, ճաքարաքէր, die göttliche Vorsehung.

նախաճաշիկ, խահ՛վալը, das Frühstück.

նախանձ, հասէք, der Neid.

նախապատուութիւն, իսքէլէ՛ք, der Vorzug.

նախատել, սէօյմէ՛ք, schelten, schimpfen, պէ՛մք էլմէ՛ք, ausrichten.

նամակ, մէքարոպ, der Brief.

նարտ, լա՛վը, das Tricktrack.

նաւ, կէ՛փ, das Schiff.

նեղ, քառ, eng, schmal,

նենդութիւն, հիլէ, der Betrug.

ներել, ա՛ք էլմէ՛ք, verzeihen.

նիհար, դապոան, mager.

նիրհել, ուշոմաք, schlafen.

նիւթ, քէրէսլէ, der Stoff.

նկատել, պաքմաք, schauen.

նման, պէնպէր, ähnlich, gleich.

նմանեցուցանել, պէնպէլմէ՛ք, nachmachen, vergleichen.

ննջել, ուշոմաք, schlafen.

նշան, նիշան, das Zeichen, Mahl: դնել զնշան, պէլլէ՛ք, merken.

նշոյլ, շա՛լք, der Strahl.

նուրբ, էնձէ, fein, dünn: նուրբ և երկայն, էնձէ ուղան, schlank.

նոր, էէնի, neu.

նպատակ (խորհրդոց), Զերած, der Zweck-
նստել, օրոհմամբ, sitzen.

նօթի, աճ քարհընա, nüchtern: քարհը աճ: hungerig.

Շ

Շաբաթ, հաճեա, die Woche. ճիւճա էրեկոսի, der
Samstag, Sonnabend.

շահակատ, Քայրալը, nützlich.

շապիկ, կեօճէք, das Hemd.

շաւիղ, տղ, էսէր, die Spur.

շաքար, շէքէր, der Zucker.

շիւ, շաշը, schel, schiel.

շիշ, շիշէ, die Flasche.

շիջուցանել, սեօնորիւրմէք, auslöschen.

շտր, էրիք, die Pflaume, Zwetschke.

շղթայ, դիւճիւր, die Kette.

շնորհակալ, էօշնուր, zufrieden, շնորհակալ լինել,
Բէշէքիւր օլմաք, danken.

շնորհակալութիւն, շիւրք, der Dank.

շնորհք, Երեւ, die Gnade.

շնչառութիւն, նէճէս, der Athem.

շոյտ, Բէշ, bald, schnell.

շուն, Կեօճէք, der Hund.

շունչ, նէճէս, սօլուրք, der Athem.

շտապ, Բէշ, schleunig.

շրթունք, որորաք, die Lippe, Lefzen.

շրջանակ, որայիւրէ, der Kreis: շրջանակ տակառաց,
Քլլը շիւրքիւր, der Reif.

շքեղութիւն, էալման, die Pracht.

Ո

Ոգի, բուհ, der Geist.

ոխ, կարեղ, der Groll.

ոհ, լայ, ah!

ողորմութիւն, սարաքայ, das Almosen.

ողջոյն, սէլմ, der Gruss.

ողջունել, սէլմ լէրմէք, grüssen.

ոմանք, պաղլ, etliche.

ոմն, պիրի, jemand.

ոչ, էօփ, պէյիլ, nicht, nein, ոչ ... և ոչ, նէ ... Վէ նէ, weder ... noch ...: երբէք, հիւլ պիր զամն, nie, niemals: ոչ ինչ, հիւլ պիր շէյ, nichts: ոչ ոք, հիւլ չիմէ, niemand, keiner, keine, keines.

ոչխար, փոյռն, das Schaf.

ոսկի, ալբըն, das Gold: der Dukaten,

ոսկր, փէփփ, das Bein, der Knochen.

ոստնուլ, սըլրամափ, springen.

ոտն, այափ, der Fuss.

ոտնամամն, այափ Բարձաղլ, die Zehe.

որ, հանէլ, welcher, welche, welches.

որդի, օղոսլ, der Sohn.

որդն, փոսրափ, der Wurm.

որթ, փանա, das Kalb: սամա, der Weinstock.

որիզ, Բիրիմաճ, der Reis.

որմ, փոսար, die Mauer.

որոնէլ, արամափ, suchen.

որովայն, փոսըն, der Bauch.

որպէս, կիպի, als, wie: որպէս թէ, սալ փալալ, schier.

ուխտագնացութիւն, հաճըլլփ, die Wallfahrt.

ուղարկել, էօլլամափ, schicken.

ուղեղ, պէյն, das Hirn.

ուղի, էօլ, der Weg, die Strasse.

ունայն, պօլ, leer, eitel.

ունել, օլմափ, haben, seyn.

ունիլ, ըոսըմափ, halten, fangen.

ունին դնել, փիյնիմփ, horchen.

ունչ, պոսոսոն, die Nase.

ուս, օմոսլ, die Achsel.

ուսանել, էօյրէնիմփ, lernen.

ուսանօղ, ըսալիպ, der Student.

ուսուցանել, էօյրէլիմփ, lehren.

ուտել, էէիմփ, essen, speisen.

ուտիճ, կիսվէ, die Schabe.

ուր, նէրէյէ, wohin: նէրէպէ, wo.

ուրախ, շաղ, lustig.

ուրախութիւն, սէվիմաճ, die Freude.

ուրբաթ, ճիւմաս, der Freitag.
 ուրուական, հասվեալ, der Entwurf-
 ոք թիւի, պիբի, jemand, die Person.

Չ

Չաստուած, Բոլ, der Abgott.
 չար, Քեհա, übel, böse, schlecht.
 չարչարանք, իսկեհճէ, die Pein, Qual.
 չափ, էօլիւ, das Maas.
 չափաւոր, էօլիւլիւ, mässig.
 չափել, էօլիւք, messen.
 չէ, էօք, պէյիլ, nicht,
 չնչին, ճահէլիւ, gering.
 չոր, քորոս, dürr, trocken.
 չորեքշաբաթի, չարշաբաթ, die Mittwoche.
 չու, էէօլ, der Abzug, Zug.
 չուան, էբ, das Seil, der Strick.
 չուխա, չուհա, das Tuch.

Պ

Պակասուածիւն, էսսիւլիւք, der Mangel, նօքան, der
 Abgang.
 պահ, քօլ, քորուլուք, die Wache.
 պահանջել, էսպիւք, fordern, fodern.
 պահել, սասլաճաք, verbergen, behalten, aufheben,
 verstecken.
 պահք, Բէհրիւլ, die Fasten.
 պալատ, սարայ, der Palast.
 պայծառ, ալլք, hell, klar.
 պանիր, Բէյիբիբ, der Käse.
 պանդոկ, Պէյիանէ, das Wirthshaus.
 պանդոկապետ, Պէյիանէճի, der Wirth.
 պաշար, Բէլիւլ-ճիւլ, der Vorrath.
 պաշտպանուածիւն, հիճայէ, die Gunst.
 պաշտօն, ճանսլալ, das Amt.
 պատասխանի, ճիւլալ, die Antwort.
 պատասխանել, ճիւլալ Վէրիւք, antworten.

- պատառաքաղ, չափալ, die Gabel.
 պատառ, պօխճա, der, das Pack.
 պատատել, սարճաք, wickeln, einwickeln.
 պատարագ, քորպան, das Opfer: քորպաս, die Messe.
 պատերազմ, ճէնէ, der Krieg, Feldzug.
 պատիժ, ճէպա, die Strafe.
 պատիւ, ինչպար, die Ehre.
 պատժել, հարճնորան կէլէք, strafen.
 պատճէն, սորէն, die Abschrift.
 պատմութիւն, հիշատակութիւն, die Geschichte, Erzählung.
 պատշաճիլ, ետքըճաք, sich, schicken.
 պատուել, իկէն կէնէք, ehren.
 պատուհան, բէնճէրէ, das Fenster.
 պատրաստ, հալըր, bereit, fertig.
 պարագայ, կերպ, der Umstand.
 պարանոց, պողալ, der Hals.
 պարզ, եալըն քալ, einfach.
 պարէն, ենչէճէք, ըսպըն, die Kost.
 պարկ, ըօրպա, der Sack.
 պարկեշտ, ետէպլէ, keusch.
 պարտեղ, պահճա, der Garten.
 պարտիք, պօրճ, die Schuld.
 պարտուպատշաճ, միաստիպ, anständig.
 պարտք, պօրճ, die Schuld, Pflicht.
 պինդ, բէք, hart.
 պղինձ, պարըր, das Kupfer.
 պղպեղ, պէպէր, der Pfeffer.
 պղտոր, պալանըք, trübe.
 պողովատ, չէլէք, der Stahl.
 պորտ, կէօպէք, der Nabel.
 պտուղ, մեյլէ, die Frucht, das Obst.

Ք

- Քան, ճակար, der Fleiss, Eifer.
 Քեռուցանել, ըսընճաք, wärmen.
 Քերմ, սըճաք, warm, heiss.
 Քերմափուռն, սօպա, der Ofen.
 Քերմեռանդն, սօֆորա, fromm.

- Չերմեռանդուլթիւն, հոգաբէլ, die Andacht.
 Չերմն, սըմա, das Fieber.
 Չնջել, սիլէք, abwischen, auslöchen.
 Չուր, սու, das Wasser.
 Չրհոր, սու քոնյոսսու, der Brunnen.

U

- Սաղ, քաղ, die Gans.
 սալայատակ, քալըրըճ, das Pflaster.
 սակայն, շախն, jedoch, doch.
 սակաւ, աղ, wenig.
 սակաւագիւտ, նապէր, selten, rar.
 սայլ, արապա, der Wagen.
 սանդուղք, մերթիվէն, die Stiege, Treppe.
 սանձ, կէճ, der Zaun.
 սանտր, լարաք, der Kamm.
 սառն, պոսղ, das Eis.
 սապոն, սապոնն, die Seife.
 սաստիկ, շիպաբէլէտ, heftig.
 սատանայ, շէյթանն, der Teufel,
 սափրիչ, պերպեր, der Barbier.
 սէր, ճուհապպէլ, die Liebe.
 սեւաւ, ֆարա, սիյահ, schwarz.
 սեխ, քալանն, die Melone, Zuckermelone.
 սեղան, սուֆրա, der Tisch: մհրապ, das Altar.
 սենեակ, օթա, die Stube, das Zimmer: քաճարա, die
 Kammer.
 սեպ, չիվէտ, der Nagel (von Holz).
 սեռ, ճինս, das Geschlecht.
 սերմանիք, էքին, die Saat.
 սերմն, լուսոսաճ, der Saamen.
 սեւակ, մարեքսէպ, die Tinte.
 սեփական, ճաքսոսս, eigen.
 սիրել, սէվէք, lieben.
 սիրտ, էիւրէք, das Herz: խալըր, կէօնիւլ, das Gemüth.
 սխալ, էանլըլ, der Fehler: fehlerhaft.
 սխալել, էանըլճաք, fehlen.
 սխալմունք, էանլըլ, der Fehler, Irrthum.

- սկիզբն, պաշտնիքն, der Anfang.
 սկզբնաւորութիւն, ասլ, der Ursprung, Grund.
 սկսանել, պաշտմաք, anfangen.
 սնունդ, էնյէճէք, die Nahrung.
 սնուցանել, պէսլէմէք, ernähren,
 սնդուկ, սանարք, der Kasten, die Kisten.
 սով, բըլըլէք, der Mangel an Lebensmitteln.
 սովորական, արբէնա, gewöhnlich, gemein.
 սովորել, ակըշմաք, sich gewöhnen.
 սովորութիւն, արբէն, der Gebrauch, die Sitte.
 սունկ, մաննար, der Schwamm.
 սուսեր, բըլըճ, das Schwert. der Degen: սուսեր լայ-
 նարբերան, բալա, der Säbel.
 սուտ, էալան, falsch, die Lüge.
 սուրբ, ալիլ, heilig.
 սուրհանդակ, մէնդիլ, die Post.
 սուրճ, բահիլէ, der Kaffee.
 սպանանել, էօլտիարմէք, morden, umbringen, tödten,
 ermorden.
 սպասել, պէսլէմէք, warten.
 սպեղանի, մէլէմ, die Salbe, das Pflaster.
 սպիտակ, պէյալ, weiss.
 սպունգ, սիանիէր, der Schwamm.
 ստամոքս, մարէ, der Magen.
 ստանալ, էարիմմէք, haben, bekommen, erlangen.
 ստացող, մալիք, der Besitzer.
 ստել, էալան սէօլմէք, lügen.
 ստեղծել, էարալմմաք, erschaffen.
 ստեղծող, էարարան, der Schöpfer.
 ստեղծուած, մալուտաք, das Geschöpf.
 ստէպ, սըք, լօք բէրէ, oft, öfters.
 ստիպել, զօրլամմաք, zwingen.
 ստոյգ, իէրլէք, wahr, gewiss.
 ստորագրել, իմլամմաք, unterschreiben,
 ստորագրութիւն, իմլա, die Unterschrift.
 ստորեւ, աշաղը, unten: ստորեւ քան, աշաղը, unter.
 ստորին, ակլաք, nieder.
 ստուար, բապա, grob.
 ստուեր, բէօրիլէ, der Schatten.

ստրուկ, բաայս, der Unterthan.
 սրածայր, սիւրի ուճլու, spitzig.
 սրինգ, սիւրիւտ, die Pfeife.
 սրութիւն, սիւրիւտիւտ, die Spitze.
 սրունգն, պաճախ, der Schenkel.

Վ.

Վախճան, էնճաճ, das Ende, der Zweck.
 վախճանեալ, Ֆերհոմմ, weiland.
 վաղիւ, էարլն, morgen: զկնի վաղուին, übermorgen.
 վաղվաղակի, հէճն, bald, gleich.
 վաճառական, պաղտիւտեան, der Kaufmann, Handelsmann.
 վաճառանոց, շարշը, der Markt.
 վաճառել, սալմախ, verkaufen.
 վաճառելի, սալլըտ, feil.
 վաճառք, ճալ, die Waare.
 վանել, սիւրմիտ, treiben.
 վանք, Տանասլըր, das Kloster.
 վայրի, էապանի, wild.
 վայրկեան, Ռախիէ, die Minute.
 վառարան, օճախ, der Herd.
 վասն, էլին, für, wegen, statt: վասն այսր, պոանոան էլին, deswegen, dagegen: վասն ոյր, նէ էլին, warum? վասն որոյ, օնոան, պոանոան էլին, darum, daher.
 վատանուն, ըրուչ, ehrlos.
 վատթար, Քէնս, arg, übel, böse, schlecht,
 վատթարութիւն, Քէնսալըտ, das Uebel.
 վատնել, էիւրիւտիւտ, verschwenden.
 վարագոյր, Բերպէ, der Vorhang.
 վարկանել, սէլմիտ, muthmassen: չըյաս էլմիտ, vermuthen.
 վարձ, էճրէլ, չիրա, der Lohn, Zins: տալ 'ի վարձու, vermiethen.
 վարունգ, էըյար, die Gurke.
 վարսակ, էոլաՔ, der Haber.
 վերարկու, Տալալուտէ, der Mantel.

- վերմակ, եօրհան, die Decke.
 վերջ, սօն, das Ende, letzt.
 վերստին, ընդհար, abermal.
 վիճակ, հալ, der Stand, Zustand.
 վիշտ, աղբը, der Schmerz.
 վկայ, շահաս, der Zeuge.
 վկայել, ըստալ էլնէք, zeugen.
 վճարել, էօփէնէք, bezahlen.
 վճիռ, էլմմ, das Urtheil.
 վնաս, զարար, der Schaden, Nachtheil.
 վտանգ, ճոհալարա, die Gefahr.
 վրէժ, էօճ, die Rache.

S

- Տալ**, վերնէք, geben: ընտրէճ էլնէք, übergeben, abgeben, überliefern: տալ յանօթ, էյրէլէ վերնէք, leihen (etwas): փոխ տալ, էօփէնէճ վերնէք, leihen (Geld).
 տախտակ, ըտալա, das Bret.
 տակառ, Քըլը, das Fass.
 տաղտկուծիւն, ճան սըրնըլը, die Langweile.
 տաճկերէն, ընդրճէ, türkisch.
 տանիլ, սիրնէք, treiben: կէօլնըրնէք, tragen, führen.
 տանձ, արճոս, die Birn.
 տառ, հարՔ, der Buchstab.
 տառապանք, արքոս, die Plage.
 տատամսուծիւն, կէճէլլէք, die Verlegenheit.
 տարակոյս, շէՔէ, der Argwohn, Zweifel.
 տափարակ, էասսը, flach.
 տգեղ, շէրքն, garstig, hässlich.
 տգէտ, ճահէլ, unwissend.
 տեղի, էէր, der Ort, Platz: յայն տեղի, օրայա, hin, dahin.
 տեղեկանալ, խաղէր ալմաք, sich erkundigen.
 տեղեկուծիւն, խաղէր, der Bericht.
 տեսակ, սօյ, ճէնա, die Art, Gattung.
 տեսանել, կէօրնէք, sehen.
 տեսանելի, կէօրնէնիւր, sichtbar.

տերև , ետերաք , das Blatt: *կանաչ տերև* , եկելեկտերաք ,
das Laub.

տէր , աշա , der Herr, Besitzer.

տիկին , քաբըն , die Frau.

տիք , եաշ , das Alter.

տկար , դայըՔ , schwach.

տհաճութիւն , եաւըբ քաւընըբ , der Verdruss, die
Beleidigung.

տղայ , օղան , der Bube, Knabe.

տող , սըբա , die Zeile-

տոմսակ , ըկդիբէ , der Zettel.

տոյժ , ճէրիժէ , die Geldstrafe.

տուտ , քոյրոք , der Schwanz, Schweif.

տուբք , ձէրիժէ , die Gabe, Steuer.

տուփ , քունա , die Büchse, Dose.

տուփացեալ , աշըք , verliebt.

տրտում , ճէլիլ , traurig.

տօնալաճառ , բանայըբ , die Messe.

Յ

Յանկ (պարտիզի , *liā .*) շիւ , der Zaum.

ցաւ , աշըբ , der Schmerz.

ցեց , կիւլէ , die Schabe.

ցորեան , պոպոպ , der Korn, Weizen.

ցուպ , քէյէնէք , der Stock, Stab.

ցուբա , սօլոք , kalt.

ցրտութիւն , սօլոքըբ , die Kälte.

ցուցակ , քայիժէ , die Liste.

ցուցանել , կէօսըբէրիժէք , zeigen. weisen: *փաստիւք* , ըս-
պալ երիժէք , beweisen.

Փ

Փախչել , քաւճաք , fliehen.

փակել , քաբաճաք ; zumachen, zudecken.

փակեղն , սարըք , der Bund,

- փայլակն , շիճէք , der Blitz.
 փայլիւն , ճիւղ , der Glanz.
 փայտ , օրոտն , das Holz.
 փառք , շան , der Ruhm.
 փարթամ , դէնկին , reich, vermöglich.
 փարչ , պարտաք , der Krug.
 փափաք , արդոտ , der Wunsch.
 փափուկ , էռոճաք , mürbe.
 փեսկ , Քէս , die Kappe.
 փոթորիկ , Քըրընա , քայ , der Sturm.
 փոխ , էօրիանճ , auf Borg.
 փոխանակ , պէտէլ , anstatt.
 փոխանակութիւն , Ռրաճքա , der Tausch.
 փոխատուութիւն , էօրիանճ , էյրէնի , der Borg.
 փոխել , արէյնընիւթէք , verändern, abändern, փոխել
 զգրամ , աճճէ պօղմաք , wechseln.
 փող , աճճէ , das Geld: պողալ , der Hals: փող գաղա-
 նաց , der Rachen: փող Տրացանաց , հոճլը արե-
 թի , der Lauf.
 փողոց , սօքաք , die Gasse.
 փոյթ , իաթըք , hurtig, schnell.
 փոշի , Ռօլ , der Staub, das Pulver.
 փոր , քարըն , der Bauch.
 փորել , քաղմաք , graben, ausgraben.
 փորձ , Ռէրճիւպէ , die Probe.
 փորձել , արէնէթէք , versuchen.
 փութով , աճէլէ , schleunig.
 փուտ , իիւրիւթ , faul.
 փուրչիչ , րաճա , der Prozess.
 փոքր , քիւլիւթ , klein.
 փրփուր , քէօթիւթ , der Schaum.

Վ.

- Վրակել , իէօլթէք , losbinden, abbinden.
 քակոր , Քըրք , der Mist.
 քահանայ , Բաբալ , der Geistliche: քահանայ թա-
 ղից , Տահալլէ Բաբալը , der Pfarrer.
 քաղաք , շէհր , die Stadt.

- քաղաքակից, հէճէրէ, der Landsmann.
 քաղաքավար, շէշէրէ, höflich.
 քաղաքացի, շէհէրէ, der Bürger.
 քաղց, աճլը, der Hunger.
 քայլ, սորճ, der Schritt.
 քանի, քաչ, wieviel.
 քանզի, զիբա, weil, denn.
 քաջ, էիյիթ. tapfer.
 քար, լաշ, der Stein.
 քարշէլ, շէքէ, ziehen.
 քարոզ, Վաչ, die Predigt.
 քարոզէլ, Վաչ Վէրէ, predigen.
 քարոզիչ, Վաչի, der Prediger.
 քացախ, սիրէ, der Essig.
 քէն, կարէչ, der Groll.
 քթախոտ. էճֆէյէ, պոտնոխոտ, der Taback, Schnupf-
 taback.
 քիթ, պոտնոտն, die Nase.
 քիրան, լէր, der Schweiss.
 քննէլ, լէֆլէշ էլէ, untersuchen.
 քննութիւն, էճիէհան, die Prüfung.
 քոյր, քչ քարաշ. die Schwester.
 քուն, ոչոտոտ, der Schlaf.
 քսակ, քէսէ, der Beutel: լորպա, der Sack.

()

- () զնութիւն, էճաթ, die Hülfe.
 օգուտ, Քայթա, der Nutzen, Vortheil.
 օդ, հաշա, das Wetter, die Luft, քապուշ, der Schuh.
 օթեան, քոտաթ, das Quartier.
 օձ, էլան, die Schlange.
 օսմանեան, օսմանլը, ottomanisch: Թաղաւորութիւն,
 քէլլէլէլէ ալէ, die Pforte, die hohe Pforte.
 օտար, }
 օտարական, } էպանճը, freund.
 օր, էիան, der Tag.
 օրացոյց, բիւլնաթ, der Kalender, das Tagebuch.
 օրէնք, քանոտն, այն, das Gesetz.

օրինակ, էօրնէս, das Muster, das Beispiel, die Abschrift, das Exemplar: օրինակ գրոց, գէշ, die Vorschrift.

օրինաւոր, հաս, էօլլաւ, gesetzmässig, gültig.

օրինորդ, տէշ, das Fräulein.

Ֆ

Ֆիօրին, } (գրամ 'ի 60 քրայցարից), Քօրէնը, der
Ֆօրինթ, } Gulden.

Ֆունտ, (կշիւ 176 տրմից) . Քոսնա, լօբրա, das Pfund.

Բ Ե Ռ Ե Ր Ը Ն

'Ի ՏԱՃԿԵՐԷՆԷ 'Ի ԳԵՐՄԱՆԱՅԻ ԵՒ 'Ի ՀԱՅ

Ը

- Ը** ազա, das Glied, անդամ :
- ազ, wenig, սակաւ . ազ քալտը, kaum, schier, հաւ
 զիւ, որպէս լիէ :
- ազարլամաք, ausmachen, սաստել :
- ազիզ, heilig, սուրբ :
- աթ, das Pferd, Ross, երիւար . աթա սլինմէք, reiten,
 ինտորել :
- աթէշ, das Feuer, հոտր, կրակ :
- աթմաք, werfen, ձգել, արկանել :
- ալայ, die Fejerlichkeit, հանրէս :
- ալէսէվելէ, allgemein, ընդհանուր :
- ալմ, die Fähigkeit, յաջողակութի :
- ալմը, fähig, geschickt, յաջողակ :
- ալը, das Nehmen, der Kauf, առումն, գնումն, ալը
 վերիշ, der Handel, das Geschäft, առեալոր .
 ալը վերիշ էթմէք, handeln, Geschäfte machen,
 առեալոր առնել :
- ալըքք, zahm, ընդանի :
- ալըմաք, sich gewöhnen, սովորել :
- ալթըն, das Gold, der Ducketen, ոսկի :
- ալիմ, gelehrt, գիտուն :
- ալահ, Gott, աստի :
- ալմաք, nehmen, bekommen, empfangen, առնուալ .
 սաթըն ալմաք, kaufen, abkaufen, einkaufen,
 գնել . իւստիւնէ ալմաք, übernehmen, յանջն
 առնուալ :
- ալաք, nieder, սորբի :
- ալը, der Gips, գած :
- ալտաթմաք, betriegen, խաբել :

- ախրըր*, der Stall, *ախոռ*,
ահճէ, das Geld, *դրամ*, *փող* :
ահմաք, albern, *անփոր* :
աղա, der Herr, Besitzer, *աէր* :
աղաճ, der Baum, *ծառ* :
աղը, das Gift, *լեռն* :
աղըզ, der Mund, das Maul, die Oeffnung, *բերան*,
բացումս . *հայլանըն*, der Rachen, *փող փաղանայ* :
աղըր, schwer, *ծանր* :
աղլամաք, weinen, beweinen, *լալ*, *ողբալ* :
աղրըր, der Schmerz, *ցաս*, *վէշտ* :
աճ, hungerig, *նօթի* . *աճ քարնընա*, nüchtern, im
nüchtern Magen, *նօթի*, *ծոմ* :
աճէլէ, die Eile, *աճապարումն* . eilend, schnell, schleu-
nig, *փոթով* :
աճը, bitter, *դառն* :
աճլըք, der Hunger, *չաղտ* :
ամէլ, die Wirkung, *գործողութիւն* . die Arbeit, That,
das Werk, *գործ* :
ամմա, aber, *բայց* :
այ, der Monath, *ամիս* . der Mond, *լուսին* :
այաք, der Fuss, *ոտն* . *այաք քարմաղը*, die Zehen,
ճարն ոտին :
այըպ, die Schande, *անարգանք* :
այն, das Gesetz, *օրէնք* :
այնա, der Spiegel, *հայելի* :
այրը, abgesondert, verschieden, *մէկուսի* :
այքըրը, zwerch, *առի շէղ* :
անա, die Mutter, *մայր* . *անա պապա կիւնիւ*, der
Auflauf, *աղմուկ շփոթի* . *անա տիլի*, die Mutter-
sprache, *բարբառ մայրենի* :
անախտար, der Schlüssel, *բանալիք* :
անլամա, der Verstand, *խմայումն* :
անլամաք, verstehen, *խմանալ*,
անճա, kaum, *հարիւ* :
անմաք, sich erinnern, *յիշել* :
անսրզտան, plötzlich, *յանկարծակի* :
աշաղը, hinunter, herunter, hinab, *ի վայր* . unten,
ստորեւ . unter, *ստորեւ քան* . nieder. *ստորին* :

- աշաղտա, unter, 'ի սարդու :
 աչքք, verliebt, արագացեալ, արարիւմար :
 աչճը, der Koch, խոհակէր :
 աչնալքք, die Bekanntschaft, ծանօթութիւն :
 աչքեարէ, deutlich, klar, öffentlich, յայտնի :
 աչքք, offen, բացեալ . hell, klar, պայծառ :
 աչմաք, öffnen, aufmachen, բանալ, քիլիտի աչմաք,
 aufsperrn, բանալ զնուալ :
 ասլ, der Ursprung, սկզբնատարութիւն :
 ասմա, der Weinstock, որն :
 ավլու, der Hof, գաւիթ :
 ատ, der Name, Ruhm, անուն, համբաւ :
 ատամ, der Mensch, Mann, die Person, մարդ, ոք :
 ատէթ, die Sitte, der Gebrauch, սովորութիւն, գործածութիւն :
 ատէթա, gemein, gewöhnlich, սովորական :
 ատըմ, der Schritt, քայլ :
 ար, die Scham, աճօն, die Schande, անարգանք :
 արա, die Mitte, das Mittel, der Raum, միջոց, մէջ :
 արասընտա, zwischen, 'ի մէջ :
 արամաք, suchen, որոնել :
 արապա, der Wagen, սայլ, կառուք . արապա իլէ կիթմէք,
 fahren, երթալ կառուք :
 արզու, der Wusch, die Lust, գագաթ :
 արթըրմաք, vermehren, առատելու :
 արմուտ, die Birn, արմիջ :
 արըն, die Elle, կանգուն :
 արտ, die hintere Seite, յետին կողմն . արտ արտա,
 nach einander, հետ զհետէ :
 արքա, der Rücken, թիկունք :
 արքատաշ, der Gesell, ընկեր :
 աք, weiss, սպիտակ :
 աքըլ, die Vernunft, միտք, իտելք ,
 աքըլլը, klug, weise, gescheid, մտացի, խոհեմ, իմաստուն :
 աքշամ, der Abend, երեկոյ . abends, ընդ երեկս . աքշամ
 իւստիւ, abends, gegen abend, ընդ երեկս :
 աֆ, die Verzeihung, լսողութիւն . աֆ էթմէք, verzeihen, ներել :

- Բաբազ, der Geistliche, Գահանայ • մահալէնին բա-
 բազը, der Pfarrer, Գահանայ Բաղից :
 բազար, der Markt, Վաճառանոց • բազար կիւնիւ, der
 Sonntag, Կիրակի • der Werktag, օր Գծնավաճառի •
 բազար էրթէսի, der Montag, Երկուշաբաթի :
 բալա, der Säbel, սուսեր լայնաբերան :
 բախրլ, karg, Կծծի :
 բահալը, theuer, Բանկագին :
 բայ, der Theil, Antheil, die Partie, Տան, Բաժին :
 բանայըր, die Messe, Գծնավաճառ :
 բաշօշ, der Pass, Կրահանագիր Ճանապարհի :
 բապուշ, der Schuh, Pantoffel, օր, Տոճակ :
 բապուշճու, der Schuhmacher, Schuster, Կօշկահար :
 բարմաք, der Finger, Տարն • die Zehn, Տարն ոտին •
 der Zoll, Տարնալագ :
 բարչա, das Stück, Կորոր :
 բատիշահ, der König, Բագաւոր :
 բատիշահլըք, das Königreich, Reich, Բագաւորութիւն,
 արքայութիւն :
 բէհրիզ, die Fasten, պահ :
 բէյ, die Darangabe, Գրաւ :
 բէյղամպէր, der Propbet, Տարգարէ :
 բէյնիր, der Käse, պանիր :
 բէնճէրէ, das Fenster, պատուհան :
 բէշին, baar, voraus, Կանխիկ :
 բէրշէմպէ, der Donnerstag, Կինգշաբաթի :
 բէրաէ, der Vorhang, Վարագոյր :
 բէք, sehr. կարի, յոյժ - hart, պինդ :
 բիս, unrein, անճարար ,
 բիվա, das Bier, Գարօղի :
 բիրինճ, der Reis, որիզ :
 բիւթիւրլիւ, rauh, անհարթ :
 բութ, der Abgott, Էժ :
 բուս, der Nebel, Տաւալտող :
 բօսթալ, das Mensch, Կին Լրեհեհի :

- Եա**, sondern, այլ :
եաբաղը, die Wolle, գեղձն :
եաբրաբ, das Blatt, արեբե . **եեշիլ եաբրաբ**, das Laub,
 փանալ արեբե , das Andenken, յիշատակ :
եազ, der Sommer, աճառն :
եազը, der Buchstab, գիր, գրատ . die Schrift, գիր,
 գրո՛ած . **ել եազըսը**, die Handschrift, Յեռագիր .
եազը եազմաբ, schreiben, գրել :
եազմաբ, schreiben, գրել :
եաթմաբ, liegen, ընկողմանել :
եալան, falsch, die Lüge, սոսո . **եալան սեօյլէմէբ**,
 lügen, սրել :
եալըն այաբ, barfüssig, blosfüssig, Բոկոսն :
եալընրզ, allein, einsam, միայն, միայնակ :
եալվարմաբ, bitten, աղաչել :
եահուտի, der Jud, հրեայ :
եաղ, das Oel, յէլ . das Schmalz. Fett, հալեալ կոփի,
 ճարդ :
եաղըբ, das Schnupftuch. Բաշկէնակ :
եաղմա, der Raub, die Beute, սասր :
եաղմաբ, fallen, regnen, անհանել, արեղալ, **եաղմուր**
եաղմաբ, regnen, անհրեւել . **բար եաղմաբ**, schne-
 ien, յիանել . **տօլու եաղմաբ**, hageln, կարկորել .
թաշ եաղմաբ, Steiner fallen, արեղալ չարանոյ :
եաղմուր, der Regen, անհրեւ :
եամա, der Fleck, կարկորան :
եան, die Seite, կողմն :
եանընտա, neben, bei, ընդ, մերձ, սո :
եանաբ, die Wange, այր :
եանրմաբ, fehlen, սխալել :
եանըշ, der Fehler, Irrthum, սխալանք . fehlerhaft,
 սխալ :
եաշ, nass, Բերջեալ . das Alter, հասակ, րիտ :
եաշմաբ, leben, im Leben seyn, կեալ, ապրել :
եապան, wüste, աճառի . die Wüste, անապատ արեղի . das
 Ausland, օտար աշխարհ :
եապանի, wild, վայրի :

- Եապանճը , fremd, օտար , օտարահան :
 Եասաք , verbothen, արգելեալ . der Verboth, արգել .
 Եասաք Էթմէք , verbiethen, արգելու :
 Եասսը , flach, հարթ , դաժարակ :
 Եաստըք , der, das Polster, քարձ :
 Եալաչ , schwach. langsam, gelind, sanft, sachte, հե-
 շիկ , մեղմ , յամբ , յուշիկ :
 Եալըու , jung, յագ , հորիան :
 Եարա , die Wunde, կոպ :
 Եարաթմաք , erschaffen, ստեղծանել , առնել :
 Եարամաղ , schlimm, սպիքաս :
 Եարատան , der Schöpfer, ստեղծող :
 Եարը , die Hälfte, հիսամասն , հէս :
 Եարըմ , halb, հէս :
 Եարըն , morgen, 'ի վաղիւ , վաղիւ . Եարըն տէյիլ օպիր
 կիւն , übermorgen, զհիւի վաղուին :
 Եարըք , die Ritze, Spalte, der Spalt, ճեղք , ճեղքոսած :
 Եաքըն , nahe, neben, հոսոյ , մերձ :
 Եաքըըք , die Zierde, զարդ . Եաքըըքսըզ , unge-
 schickt, անյարմար :
 Եաքըմաք , sich schicken, պատրաստել :
 Եաքմաք , anzünden, լուսանել .
 Եէթէր , genug, hinlänglich, hinreichend, բասական :
 Եէթիլմէք , ankommen, հասանել . genug seyn, բասա-
 կան լինել :
 Եէթիլմիլ , reif, հասուն :
 Եուլաֆ , der Haber, վարսակ :
 Եումաք , weich, gelind, mürbe, հանուշ , ժաժուկ :
 Եումըուք , die Faust, բռուն :
 Եումնըթա , das Ei, ճու ,
 Եուլ , der Weg, die Strasse, Reise, ուղի , ճանապարհ .
 սաբայ Եուլ , der Abweg, արդրողի ճանապարհ . Եուլ
 թէզլթիրէսի , der Pass, Reisepass, հրամանագիր
 ճանապարհի :
 Եուլու , gesetz mässig, օրինատար :
 Եուլճու , der Reisende, ճանապարհորդ . Եուլճու լուք ,
 die Reise, ճանապարհորդութիան :
 Եուլամաք , schicken, senden, առաքել , յղել :
 Եուղուն , plump, grob, անճոռնի :

- Էօրկան , die Decke, վերմակ :
 Էօրկուն , müde, խոնջ :
 Էօք , nicht, nein, ոչ :
 Էօքարը , hinauf, 'ի վեր :
 Էօքարտա , oben, 'ի վերոյ , 'ի Բարձրանս :
 Էօքսա , sonst, sondern, ապա ինչ ոչ :

Օ

- Օ աթը , natürlich, բուն , բնական :
 զալըմ , grausam, անգութ :
 զահիր , freilich, անշուշտ :
 զահմէթ , die Mühe, աշխատութիւն :
 զաման , die Zeit, ժամանակ . պիր զաման , einst, 'ի
 փոքր ժամանակի . նէ զաման , wann, da, als, յոր
 ժամ . հէր զաման , allezeit, յամենայն ժամ . damals,
 dann, յայնժամ . հիչ պիր զաման , nie, niemals,
 ոչ երբէք :
 զայըֆ , { schwach, mager, րէար , նիկար :
 զապուն , }
 զարար , der Schade, Nachtheil, չնաս :
 զէհիր , das Gift, ըոյն :
 զէմին , der Boden. գետին :
 զէմի էթմէք , verspotten, verlachen, ծաղր առնել :
 զէյթին , die Oliven, ինչպէս . զէյթին եաղը , das
 Oel, ինչ :
 զէնահաթ , das Gewerbe, die Kunst, Profession, ա-
 րուեստ , արհեստ :
 զէնկին , reich, vermögend, փարկամ :
 զէրզէլէ , das Erdbeben, երկրաշարժութիւն :
 զէվք , die Wollust, հեշտութիւն , բերկրութիւն . զէվք
 էթմէք , sich unterhalten, զբօսնալ . զէվքէ ալ-
 մաք , auslachen, ծաղր առնել :
 զիյան , der Schade, Nachtheil, չնաս :
 զիյատէ , mehr, noch, առաւել :
 զիյարէթ , der Besuch, այցելութիւն . զիյարէթ էթ-
 մէք , besuchen, այց առնել :
 զիյաֆէթ , das Mahl, կողանք :
 զինչիր , die Kette, զղնայ :

զիրա , weil, denn, զի , քանզի :
 զուլմ , die Ungerechtigkeit, անիրաւոնութիւն :
 զօր , der Zwang, բռնան , բռնոնութիւն :
 զօրլամաք , zwingen, ստիպել :

Լ

Լ զպէր , էզպէրտէն , auswendig, 'ի բերան :
 էթ , das Fleisch, միս :
 էթմէք , machen, thun, առնել :
 էթրաֆ , die Gegend, Umgegend, հողմանք , der Um-
 stand, պարագայ :
 էլ , die Hand, ձեռն . էլլնտէն կէլէն , mächtig, հարու .
 էլմա , der Apfel, խնձոր :
 էլմաս , der Diamant, արամանդ :
 էխթիար , alt, der Greis, ծեր :
 էճլ , der Gemahl, die Gemahlin, ամուսին . էճլի այալ ,
 die Familie, ընտանիք :
 էճնաս , verschieden, mannigfaltig, զանազան :
 էճր , der Verdienst, արդիւնք :
 էմին , sicher, ապահով :
 էմր , der Befehl, die Erlaubniss, հրաման :
 էմֆիլէ , der Taback, Schnupftabak, քլեախոտ :
 էյ , nun, արդ :
 էյէր , wenn, եթե :
 էյի , gut, wohl, angenehm, լաւ , բարի . էյիճէ , bes-
 ser, լաւագոյն . էյի էթմէք , heilen, բուժել :
 էյլէնճէ , die Unterhaltung, զբօսանք :
 էյլիք , die Güte, բարոնութիւն . էյլիք սլիլէն , dankbar
 երախտագետ . էյլիք սլիլմէզ , undankbar, ապերախտ :
 էյմէք , biegen, լեւել :
 էյրի , gebogen, krumm, schief, quer, հոր :
 էյրիլթմէք , biegen, krumm machen, լեւել :
 էյրէթի , der Borg, գոխ , գոխատրոնութիւն . էյրէթի
 վէրմէք , borgen, յանօրէրալ :
 էն , die Breite, լայնութիւն . էնլի , breit, լայն :
 էնճամ , das Ende, der Zweck, վախճան :
 էնքսէ , der Nacken, ծոծրակ :
 էնքսէր , der Nagel, բեւոն :

- էշկին, der Pass, քաջընթացութեան ճիոյ :
 էպէտի, ewig, յաւիտեան .
 էսէր, die Spur, հետք, շատիղ :
 էսնաֆ, von einer Profession, համարութեամբ . die Zunft,
 գումար համարութեամբից :
 էսքի, alt, հին :
 էվէթ, ja, so ist. այո :
 էվէլ, erst, zuerst նախ . vor, յառաջ . ehe, յառաջ քան :
 էվէնմէ, das Heirathen, die Ehe, ամուսնութեան :
 էտէպլի, keusch, պարկեշտ :
 էտինմէք, haben, bekommen, erlangen, ստանալ :
 էր, Տէս էրքէք, եւ էրքէն :
 էրիմէք, zergehen, լուծանել, հալել :
 էրիք, die Zwetschke, Pflaume, շւր :
 էրկէն, ledig, ամուրի :
 էրմէնի, der Armenier, հայ :
 էրքէն, früh, կանախ :
 էրքէք, männlich, արական . der Mann, այր :
 էքիզ, der Zwilling, երկուորեակ :
 էքին, die Saat, սերմանիք :
 էքմէք, das Brod, հաց . խսս էքմէք, die Semmel,
 սպիրակ հաց :
 էքշի, sauer, ընտ :
 էքսիք, fehlerhaft, պակաս, Տէս եւ զոր շինի :
 էքսիքլիք, der Mangel, Fehler, Abgang, պակասութի :
 էօթէ, die andere Seite, յայնկոյս . էօթէ պէրի, he-
 rum, աստ եւ անդ :
 էօլիւ, die Leiche, Տարմին Ռուեալ . todt, Ռուեալ :
 էօլիւմ, der Tod, Տահ :
 էօլմէք, sterben, Ռուանել :
 էօլմիւշ, todt, Ռուեալ :
 էօլլիւ, das Mass, չափ . էօլլիւլիւ, mässig, չափաւոր :
 էօլլմէք, messen, չափել :
 էօլտիւրմէք, morden, umbringen, ermorden, tödten,
 սպանանել :
 էօճ, die Rache, վրէժ :
 էօմը, das Leben, կեանք :
 էօյլէ, so, solch (er, e, es), այնպէս, այնպիսի . էօյլէ քի,
 damit, այնպէս ղի . էօյլէ իքէն, doch, եւ այնպէս :

- էօյլէ, der Mittag, Ռջօրէ . էօյլէ սօճու, der Nach-
 mittag, nachmittags, յէր ճաշու . էօյլէ էվէլէ,
 der Vormittag, յառաջ րան զճաշ :
 էօյրէթմէք, lehren, ուսուցանել :
 էօյրէնմէք, lernen, ուսանել :
 էօյքէ, der Zorn, զայրոյն :
 էօն, vor, die vordere Seite, առաջակողմն . էօնտէ, էօ-
 նիւնտէ, vor, bei, առաջի :
 էօտէմէք, bezahlen, zahlen, հասարացանել :
 էօտիւնճ, auf Borg, փոխ, der Borg, փոխադրուածութիւն :
 էօրնէք, das Muster, das Beispiel, die Abschrift, das
 Exemplar, օրինակ :
 էօրտէք, die Ente, բար :
 էօքիւզ, der Ochs, էղն :
 էօքսիւրիւք, der Husten, հազ :
 էօքսիւրմէք, husten, հազալ :

Բ

- Բլլք, lau, փաղջ :
 Բլլք, das Licht, լոյս :
 Բլլթմաք, wärmen, ջեռուցանել :
 Բլմարլամաք . Տէս սլմարլամաք :
 Բսպաթ, der Zunge, Վէայ . Բսպաթ էթմէք, über-
 zeugen, ապացուցանել . zeugen, Վէայել :
 Բստավրօզ, das Kreuz, խաչ :
 Բքարա, der Rost, հասկարայ :
 Բրաթմաք, entfernen, հեռացուցանել :
 Բրաք, weit, entfernt, հեռի :
 Բրաքլամաք, sich entfernen, հեռանալ :
 Բրեալ, der Thaler, Ռալէր :
 Բրսրզ, ehlos, Վարանոն :

Թ

- Թա, bis, Ռնէ, Ռնէն :
 Թազէ, frisch, jung, Ռարճ :
 Թաթ, Տէս տատ :
 Թաթլլ, süß, անոյշ :

Թաթսրղ, abgeschmactt, անհամ :

Թաթմաք, kosten, ճաշակել :

Թալիմ, die Uebung, կրթութիւն . Թալիմ էթմէք, sich üben, կրթել . Թալիմ էթտիրմէք, üben, կրթել, հրահանգել :

Թալիսլ, der Student, Schüler, ուսանող, համբակ :

Թախտա, das Bret, քանդակ :

Թաճ, die Krone, թագ :

Թամաճ, der Geiz, արհեստութիւն :

Թամաճքեար, geizig, արհեստ :

Թամամ, vollkommen, կարգաւորաւ . vollwichtig, ամբողջ .

Թամամ էթմէք, vervollkommen, կարգաւորել :

Թայրն, die Kost, պարէն :

Թանէ, das Stück, հար :

Թանըմաք, kennen, ճանաչել :

Թանրը, Gott, աստուծ :

Թաշ, der Stein, քար :

Թապաք, der Teller, արծաթեայ :

Թապիլէթ, die Natur, բնութիւն :

Թալաֆ, der Umgang, թափօր :

Թալլու, das Tricktrack, նարդ :

Թալուք, das Huhn, հաս :

Թարաք, der Kamm, սանդր :

Թարաֆ, die Seite, կողմն :

Թարթը, das Gewicht, կշիռ :

Թարթմաք, abwägen, wägen, կշռել :

Թարիս, das Datum, թրաման :

Թարլա, das Feld, der Acker, արդ :

Թաքիքէ, die Minute, վայրկեան :

Թաքլիմ, der Kalender, օրացոյց :

Թաքտիր, die göttliche Vorsehung, նախախնամութիւն :

Թաքքէ, die Mütze, գորակ :

Թաֆրա, der Hochmuth, Uebermuth, գոռոզութիւն :

Թէզ, geschwind, schnell, bald, schleunig, արագ, շոյր, գոռոզ :

Թէզքէրէ, der Zettel, Schein, արմանկ, ճորհանկ :

Թէթիւմիթ, der Vorrath, պաշար :

Թէէլիֆ էթմէք, verfassen, յօրինել, շարարել :

Թէլաֆուզ, die Aussprache, արդասանութիւն :

- Թէմէլ, der Grund, հիմն :
 Թէմէսիւք, der Schuldschein, Wechsel, հարկահէ .
 փօլիցանըն, der Wechselbrief, der Tratta,
 Wechsel, դրամագիր :
 Թէմիզ, sauber, rein, հարկաւոր :
 Թէմիզլէմէք, putzen, հարել :
 Թէմպէլ, faul, ծոյլ :
 Թէն, der Leib, հարմին :
 Թէշէքքիւր օլմաք, danken, bedanken, շնորհակալ լինել :
 Թէսէլլի, der Trost, մոխիւարանք . Վէրմէք, էթմէք,
 trösten, մոխիւարել :
 Թէսթէ, der Dutzend, երկուսասան հար . das Buch,
 Buschel, արցակ :
 Թէսթի, der Krug, սաճոր :
 Թէսլիմ էթմէք, übergeben, überliefern, einhändi-
 gen, րաւ :
 Թէսքիրէ . Տէ՛ս Թէզքէրէ :
 Թէտարիք էթմէք, vorsehen, հոգալ յառաջ :
 Թէր, der Schweiß, չիրոն :
 Թէրազի, die Wage, կշիւր :
 Թէրէ եազի, die Butter, կոփի :
 Թէրէքէ, das Getreid, արմարի :
 Թէրթիսլ, der Plan, առաջարկութիւն :
 Թէրձիւման, der Dollmetsch, լարգման :
 Թէրձիւմէ, die Uebersetzung, լարգմանութիւն . էթ-
 մէք, übersetzen, լարգմանել :
 Թէրձիւպէ, die Probe, փորձ . Թէրձիւպէ էթմէք,
 versuchen, փորձել :
 Թէրսլիյէ, die Erziehung, դաստիարակութիւն . die
 Brühe (Sauce), համեմ կերակրոյ :
 Թէրս, verkehrt, խորտորնակ :
 Թէքրար, wieder, abermal, դարձեալ :
 Թէֆթիշ, die Untersuchung, չննտութիւն . Թէֆթիշ
 էթմէք, untersuchen, չննել :
 Թիւթիւն, der Taback, ծխախոտ :
 Թիւթ, das Drittel, երրորդ մասն :
 Թիւյ, das Milchhaar, Haar, հաւ :
 Թիւրէ, die Sitte, բարք :
 Թիւրք, der Türke, արաբի :

- Թիւրքա՛կ, türkisch, Կաճիկերէն :
 Թիւրքիւ, das Lied, der Gesang, երգ • չաղըրմաք,
 singen, երգել :
 Թիւքեան, die Bude, հրդան :
 Թիւֆէնք, die Büchse, հրացան :
 Թուզ, das Salz, աղ :
 Թու թմաք, halten, fangen, ըմբռնել :
 Թրամբա, der Tausch, փոխանակումն :
 Թրնաք, der Nagel (an Fingern und Zehen), եղունգն :
 Թօզ, der Staub, das Pulver, փոշի :
 Թօխում, der Saamen, սերմն :
 Թօմիւք, der Stock, կոճղ :
 Թօրպա, der Sack, պարկ,
 Թօփ, die Kanone, das Stück, լեղանօթ :
 Թօփալ, lahm, hinkend, հաղ :
 Թօփլամաք, sammeln, հաւաքել :
 Թօփլանմաք, zusammenkommen, հաւաքել :
 Թօփրաք, die Erde, հող :
 Թօք, satt, յագ :

Ի

- Իք, das Seil, der Strick, առասան :
 Իբէք, die Seide, Տեպախ :
 Իբթիաա, der Anfang, սկիզբն :
 Իբլիք, der Zwirn, Faden, Լեւ, աղանի :
 Իզ, der Spur, շատիշ, հետք :
 Իզզէթ, die Ehre, պատիւ • էթմէք, ehren, պարտել :
 Իզն, die Erlaubniss, der Befehl, հրաման :
 Իթիպար, die Ehre, անաճումն • Իթիպար էթմէք
 ehren, achten, Տեծարել :
 Իլէ, mit, durch, nebst, ընդ հանդերձ :
 Իլլէ, sondern, այլ :
 Իլլէթ, das Uebel, հիւանդությունն :
 Իլմ, Իլմ, die Wissenschaft, գիտությունն :
 Իխրաճ, der Abzug, Բարձրմն :
 Իման, der Glaube, հաստատ :
 Իմբէրաթօր, der Kaiser, կայսր :
 Իմզա, die Unterschrift, ստորագրությունն :

- Իմ գալաճաք , unterschreiben , ստորագրել :
 Իմ թիճան , die Prüfung , հանդես , ջնհոռութիան :
 Իմ տատ , die Hülfe , օգնութիան :
 Իմ տի , nun ! also ! ա՛րդ :
 Իյնէ , die Nadel , ասեղն :
 Ին , die Höhle , այր , Գարայր :
 Ինամ , treu , getreu , հասարակ :
 Ինանձաք , glauben , trauen , հասարակ :
 Ինատ , die Hartnäckigkeit , յամտոռութիան :
 Ինատձը , hartnäckig , յամտոռ :
 Ինէք , die Kuh , հով :
 Ինձէ , dünn , fein , բարակ . Ինձէ ուղուն , schlank ,
 նորբե հերկայն :
 Ինձի թմէք , beleidigen , դատնացողանել :
 Ինսան , der Mensch , մարդ :
 Ինսաֆ , die Billigkeit , արդարութիան :
 Ինսաֆլը , billig , էրասացի :
 Իշ , die Arbeit , das Werk , die Sache , Angelegen-
 heiten , գործ , գործք :
 Իշ թիրա , der Kauf , գնումն :
 Իշի թմէք , hören , լսել :
 Իշէմէք , arbeiten , գործել :
 Իշիլ , der Verdacht , հասկած :
 Իչ , die innere Seite , ներքին հողմն . Իչէրի , die innere
 Seite , ներքին հողմն . hinein , 'ի ներքս , 'ի ներքին ,
 հողմն . Իչինէ , hinein , in die innere Seite , 'ի
 ներքս , 'ի ներքին հողմն . Իչինտէ , darinnen 'ի ներքս :
 Իչինտէն , durch , ընդ մէջ , ընդ :
 Իչին , für , wegen , statt , Վասն յազագս . պունուն Իչին ,
 desswegen , dagegen , darum , daher , Վասն այսր ,
 Վասն որոյ . օնուն Իչին , darum , daher , Վասն որոյ .
 նէ Իչին , warum ? Վասն ո՛յր :
 Իչմէք , trinken , (հայվանըն) saufen , ըմպել :
 Իպատէթ , die Andacht , Զերմեանդոռութիան :
 Իպրա քեհաճատը , die Quittung , լսողն Վճարման :
 Իսմ , der Name , անուն :
 Իստէմէք , wollen , mögen , begehren , verlangen , for-
 dern համէլ , խնդրել :
 Իստէյերէք , gerne , համատ , համովին :

- իսքէմլի, der Sessel, Sitz, աստու :
 իսքէնճէ, die Pein, Qual, շարճարանի :
 իտարէ էթմէք, sparen, խնայել :
 իտման, die Übung, կրթութիւն :
 իրատէթ, der Wille, կամք :
 իւզիւմ, die Weinbeere, խաղող :
 իւթիւլմէք, verspielen, կորսնակել 'ի խաղո :
 իւլվան . Տէս իւնվան :
 իւճրէթ, der Lohn, վարձ :
 իւյիւթէմէք, aussuchen, wählen, ընտրել :
 իւնվան, die Ueberschrift, Տառագիր . Pracht, շքեղութի :
 իւսթ, die obere Seite, Oberfläche, Տակերկայն :
 իւսթէլիք, der Vorzug, նախադասութիւն :
 իւտիւն, vortreflich, գերազանց . օլմաք, übertreffen,
 գերազանցել :
 իւտիւնէ, über, auf (den, die, das) 'ի վերայ :
 իւտիւնտէ, über, auf (dem, der, dem) 'ի վերայ :
 իւրքիւթմէք, erschrecken, զարհուրեցոցանել :
 իւրքմէք, schrecken, զարհուրել :

I.

- I աղըմ, nöthig, nothwendig, կարկատոր :
 լաթիֆէ, der Witz, իմաստ կանճարելի և զոտարճալի :
 լահանա, das Kraut, der Kohl, կաղամբ :
 լաղըմ, die Mine, անան :
 լայըգ, würdig, արժանի :
 լաքին, jedoch, doch, սակայն :
 լաքրրաք, die Rede, Stimme, das Wort, խօսք բան :
 լէզէթ, der Geschmack, կամ, ճաշակ :
 լէշ, das Aas, դի :
 լէքէ, der Fleck, արար :
 լութֆ, die Gnade, շնորհք :
 լուղէթ, das Wort, բառ :
 լօտրա, das Pfund, Քոանի :

Խ

- Խաղնա, der Schatz, գանձ :
 Խաթըր, das Gemüth, սիրտ • Խաթըր քակընըղը, die Beleidigung, der Verdruß, պհածուխիան •
 Խաթըրն սայմաք, achten, ղեծարել :
 Խաւք, die Leute, Տարրիէ :
 Խայըն, undankbar, ապերախտ :
 Խանէնտէ, der Sänger, երաժիշտ :
 Խաշլամաք, sieden, Խարշել :
 Խապէր, die Nachricht, Zeitung, der Bericht, լուր, պեղէն-լեխան • Խապէր ալմաք, sich erkundigen, պեղէնանալ :
 Խաստա, krank, հիւանդ • Խաստա միղաճ, unpässlich անատողջ, վարատողջ :
 Խաստալըք, die Krankheit, հիւանդութիան :
 Խարապ, der Einfall, նործանումն :
 Խըզմէթ, der Dienst, ծառայութիան :
 Խըզմէթքեար, der Diener, Bedienter, Dienstbothe, Hausknecht, ծառայ :
 Խըյալ, die Einbildung, երեւակայութիան :
 Խըյանէթ, der Verrath, Տարնութիան :
 Խըյար, die Gurke, վարունգ :
 Խըսըմ, verwandt, ազգական :
 Խըրսըզ, der Dieb, գող • Խըրսըզըք, der Diebstahl, գողութիան :
 Խունի, der Trichter, չափար :
 Խունսա, der Zwitter, արուեգ :
 Խուսուսա, vorzüglich, besonders, Տանաանդ :
 Խօշ, angenehm, wohl, gut, բարի, հաճոյ :
 Խօշուտ, zufrieden, froh, գոհ, ղնորհանալ :
 Խօրա, der Tanz, նարա • Խօրա թէփմէք, tanzen, նարանել :

Կ

- Կազէթա, die Zeitung, լրատուալն :
 Կարէզ, der Groll, ոխ, քէն :

- կէզննմէք, spazieren, զգնալ :
 կէթիրմէք, bringen, hertragen, բերել :
 կէլէճէք, künftig, zukünftig, ապագայ :
 կէլմէք, kommen, ankommen, գալ, ժամանել :
 կէճէ, die Nacht, գիշեր . եարը կէճէ, die Mitter-
 nach հասարակած գիշերոյ :
 կէմ, der Zaum, սանձ :
 կէմի, das Schiff, նաւ :
 կէյննմէք, sich kleiden, tragen, զգեցնուլ :
 կէնճ, jung, երիտասարդ :
 կէնճիք, die Jugend, երիտասարդութիւն :
 կէչ, spät, անագան :
 կէչեր, կէչիճի, gültig, արժօղ, զօրաւոր :
 կէչննմէք, sterben, մեռանել . das Leben zubringen,
 leben, ապրիլ, կեալ :
 կէչիտ, der Pass, անցք :
 կէպէ, schwanger, tragend, յղի :
 կէրի, zurück, յետ :
 կէրչէք, wachr, gewiss, սրոյգ . կէրչէք թի, zwar
 թեպէտք է :
 կէօղ, das Aug, աչք . կէօղ եաշը, die Thräne, արտա-
 սոսք . կէօղ պայմաք, zaubern, դիւլիւել :
 կէօղիւք, die Brille, ակնոց :
 կէօթիւրիւ, überhaupt, մանգամայն :
 կէօթիւրմէք, tragen, րանել :
 կէօլ, der See, լիճ :
 կէօմլէք, das Hemd, շապիկ :
 կէօմրիւք, der Zoll, die Mauth, Տարս :
 կէօյ, der Himmel, երկինք :
 կէօն, das Leder, խաղախ :
 կէօնիւլ, das Gemüth, սիրտ :
 կէօնիւլիւ, freiwillig, համաւոր :
 կէօջ, der Abzug, զոս :
 կէօպէք, der Nabel, պորտ :
 կէօսթէրիչ, der Schein, երևոյթ :
 կէօսթէրմէք, zeugen, weisen, ցոյցանել :
 կէօվտէ, der Leib, Տարմին . աղաճըն, der Stamm,
 Stock, բուն ծառոց :
 կէօրէ, nach, laut, ըստ :

կէօրիւնմէզ, unsichtbar, աներևոյլն . օլմաք, verschwin-
den, աներևոյլն լինել:

կէօրիւնմէք, erscheinen, երևիլ:

կէօրիւնիւր, sichtbar, երևելի, պեսանելի:

կէօրմէք, sehen, պեսանել:

կէօքս, die Brust, կործի:

կիզլի, heimlich, geheim, ծածուկ:

կիթմէք, gehen, fortgehen, երևալ, փնալ . արապա ի-
լէ կիթմէք, fahren, աթ ըլա կիթմէք, reiten.

կիպի, als, wie, որպէս:

կիւզ, der Herbst, աշուն:

կիւզէլ, schön, hübsch, գեղեցիկ:

կիւլէճէք, lächerlich, ծաղրահան:

կիւլմէք, lachen, ծիծաղել:

կիւճ, schwer, դժուար:

կիւճ պէլա, } kaum, mit harter Mühe, հարչիս:
կիւճ իլէ, }

կիւմիւշ, das Silber, արծաթ:

կիւն, der Tag, օր . die Sonne, արև . կիւն տօղոս-
սու, der Morgen, Sonnenaufgang, արևելի:

կիւն պաթըսը, der Abend, Sonnenuntergang, արև-
Տոսի:

կիւնաս, die Sünde, Տեղի:

կիւնասքեար, der Sünder, Տեղատոր:

կիւնէշ, die Sonne, արեգակն:

կիւնիւ, der Neid, նախանջ:

կիւվէ, die Schabe, ոսպիճ, ցեց:

կիւտմէք, weiden, արածել:

Հաք, die Pille, հասարեղ:

Հազըր, bereit, fertig, պարասի:

Հաթըր . Տէս խաթըր:

Հալ, der Zustand, Stand, վիճակ, հանգամանի:

Հաճէթ, die Noth, հարկատորութիան:

Հաճըլըք, die Wallfahrt, ուխտագնացութիան:

Համալ, der Träger, բեռնակիր:

Համամ, das Bad, բաղանի:

- Համիլէ, schwanger, յղի :
 Հայլազ, müssig, անգործ :
 Հայտէ, fort! Երև :
 Հայտուտ, der Rauber, հողալիսահար :
 Հայվան, das Thier, Vieh, անասուն :
 Հանկը, welcher (e, es,) ո՛ր :
 Հաչ, das Krentz, խաչ :
 Հաչան, wann, da, als, յորժամ :
 Հասէտ, der Neid, նախանչ • neidig, նախանչոյ :
 Հասըլ, das Product, Erzeugniss, Բերք :
 Հասըլըրզ, unfruchtbar, անբերրի ,
 Հաստա • Տէս խաստա :
 Հավա, das Wetter, die Luft, օդ, die Arie, Էղանակ :
 Հավարիյօն, der Apostel, աստաբեալ :
 ՀարՓ, der Buchstab, արար ,
 Հաբ, gerecht, gesetzmassig, gültig, recht, արդար ,
 օրինաւոր , իրաւամբք • der Lohn, վարչ • das Recht,
 իրաւունք :
 Հաբընտան կէլմէբ, strafen, պարտել :
 Հաբըբէթսիզ, untreu, անհաւաստարիմ :
 ՀաՓթա, die Woche, շաբաթ, Էօթնեակ :
 ՀաՓիՓ, leicht, թեթեալ :
 Հէճիլլեբ, die Verlegenheit, արարամտալեխան :
 Հէմ, auch, und, եւ :
 Հէմէն, eben, erst, արժամայն :
 Հէմէրի, der Landsmann, արդարանից , գաւառանից :
 Հէնիզ, eben, erst, արժամայն • schon, արդէն :
 Հէր, alle, ամենայն • Հէր պիր, jeder, jedweder, իւրա-
 քանչ իւր • Հէր եէրտէ, überall, ամենայն ուրեք :
 ՀէրիՓ, der Kerl, մարդ, ոք , այր :
 Հէբ, alle, ամենայն :
 Հէփսի, alle, ամենեքին :
 Հէբիմ, der Arzt, Բժիշկ :
 Հէօբիմ, das Urtheil, վճիռ :
 Հիլէ, die List, der Betrug, նենգութիւն , խորամանկութիւն :
 Հիլէսիզ, aufrichtig, recht, անկեղծ :
 Հիմայէ, die Gunst, պաշտպանութիւն :
 Հիսապ, die Rechnung, հաշիւ • Հիսապ էթմէբ, rech-
 nen, ՚ի հաշիւ արկանել :

Հիսսէ, der Theil, Antheil, բաժին :
 Հիբեայէթ, die Geschichte, Erzählung, պատմութիւն :

Պ

Պամզ, der Verrath, մտնուութիւն :
 Պայէթ, sehr, էարի, յոյժ :
 Պայսլ, der Verlust, հորոսս . Պայսլ էթմէք, verlie-
 ren, հորոսանել :
 Պարիսլ, ՏԵՍ կարիսլ :

Ռ

Ռասիլ, unwissend, արհեստ :
 Ռաստ, der Fleiss, Eifer, ջան :
 Ռան, die Seele, der Geist, հոգի :
 Ռէզա, die Strafe, պարիժ . Ռէզասընը վէրմէք, stra-
 fen, պարժել :
 Ռէհէնէմ, die Hölle, դժոխք :
 Ռէմ, die Summe, գոմար :
 Ռէնկ, die Schlacht, der Krieg, Feldzug, պարերապմ :
 Ռէնկաի, der Soldat, զինուոր :
 Ռէսլ, die Tasche, գրպան :
 Ռէսարէթ, der Muth, համարչաչուութիւն :
 Ռէսուր, kühn, keck, յանդուգն :
 Ռէվաշիր, der Schmuck, գոհար :
 Ռէվասլ, die Antwort, պատասխանի . Ռէվասլ վէրմէք,
 antworten, պատասխանել :
 Ռէվիզ, die Nuss, ընդոյզ :
 Ռէրիմէ, die Strafe, Geldstrafe, արյժ :
 Ռէօմէրտ, freigebig, առատաձեռն :
 Ռիզլի, gering, մանր, զնչին :
 Ռիլա, der Glanz, գայլեան :
 Ռիլտ, der Band, հարոր :
 Ռինս, das Geschlecht, սեռ, die Art, Weise, Gat-
 tung, աղգ, արեսակ :
 Ռիւաէ, der Zwerg, լիւուի, գաճաճ :
 Ռիւմաս, der Freitag, ուրբաթ . Ռիւմաս էրթէսի,
 der Samstag, Sonnabend, շաբաթ :

ճիւմլէ, sämmtlich, alle, Բոլորովին :

ճիֆրա, die Ziffer, Խորհնագիր :

Ս

Սալ, die Waare, Վաճառք. das Vermögen, Gut, Ինչ :

մալիմ, bekannt, kund, ծանօթ :

մալիք, der Besitzer, սրայօղ :

մախլուծէ, der Mantel, Վերարկոս :

մախլուք, das Geschöpf, սրէղծուած, արարած :

մախսուս, eigen, eigentlich, սեփական, յարկապէս :

մահալէ, die Gegend, Բաղ :

մահէլ. der Ort, Platz, սրէղի. schicklich, պարզաճ :

մահէլիզ, gering, Ընչին :

մահիթապ, der Mondschein, լոյս լուսնի :

մաղարա, die Höhle, այր, բարայր :

մանասթըր, das Kloster, Վանք :

մանթար, der Schwamm, սոսնի :

մանճա, die Speise, das Essen, կերակոր, ճաշ. ման-

ճա եկմէք, speisen, ճաշել :

մանսըպ, das Amt, պաշտօն :

մասալ, die Fabel, առասպել :

մասրաֆ, die Ausgabe, ծախք :

մասքարալըք, der Spott, ծաղր :

մալի, blau, կապույտ :

մատէն, das Metall, հրահալէլի, Ռդաղ. das Erz, die

Mine, հանք, Բովք :

մաքաս, die Scheere, Ռդաղ :

մէզար, das Grab, գերեզման :

մէզճէպ, die Religion, կրօն :

մէլայըք, die Engeln, հրէշտակ :

մէլէք, der Engel, հրէշտակ :

մէլիլ, traurig, սրբոստ :

մէլճէմ, die Salbe, das Pflaster, սպէղանիք :

մէճմուի, sämmtlich, համակ, Բոլորովին :

մէյլ, die Neigung, հակամիտութեան. մէյլ վէրմէք,

neigen, հանիլ :

մէյխանէ, das Wirthshaus, պանդոն :

մէյխանէճի, der Wirth, պանդոնապետ :

- մէյլէ, die Frucht, das Obst, պտուղ :
 մէյլէսիղ, unfruchtbar, անբերբեր :
 մէյտան, der Platz, հրապարակ - der Raum, դշոյ :
 մէնդիլ, die Post, սուրհանդակ :
 մէնշուր, } berüht, երեւելի :
 մէշուր, }
 մէշրէսլ, die Sitte, Natur, die Gewohnheit, սովորութի :
 մէշք, die Vorschrift, օրինակ գրոյ :
 մէսէլ, der Spruch, das Sprichwort, սուած, սուակ :
 մէտհ, das Lob, գովասանք. մէտհ էթմէք, loben, գովել :
 մէրամ, der Zweck, das Ende, նպատակ վախճան :
 մէրթէսլէ, die Würde, յարգ :
 մէրհամէթ, das Mitleid, հարեհոյութիան, գումի :
 մէրհում, weiland, վախճանեալ :
 մէրտիվէն, die Stiege, Treppe, սանդուղի :
 մէքթէսլ, die Schule, դպրատան :
 մէքթուսլ, der Brief, նամակ :
 մէօհը, das Siegel, Innsiegel, կնիք :
 միլ, die Meile, հրոն :
 միլլէթ, die Nation, ազգ :
 միհրասլ, der Altar, սեղան :
 մինասիսլ, anständig, պարտաւարական :
 միսաֆիր, der Gast, հիւր :
 միտէ, der Magen, սրտան :
 միրաս, die Erbschaft, ժառանգութիան :
 միլղաքէրէ, das Gespräch, խօսակցութիան :
 միլղէքքէր, männlich, արական :
 միլթէվէլլի, der Vorsteher, խնամակալ :
 միլլայիմ, lind, gelind, mild, sauft, weich, մեղմ, հա-
 կուղ :
 միլլք, das Vermögen, Gut, կնիք :
 միլհիւմ, wichtig, հարեոր :
 միլաիլղաթ, das Wunderwerk, հրաշք :
 միլլայլէրէ, der Rath, խորհուրդ :
 միլլթէրի, der Gast, die Kundschaft, յաճախորդ :
 միլսէվէտէ, der Entwurf, ուրուական :
 միլրէքէսլ, die Tinte, Dinte, մելան, սևակ :
 միլֆրէտ, der Witz, խնամակարեղ կամ զրամակալ :
 միլհաթարա, die Gefahr, վտանգ :

մուհասպպէթ , die Liebe, սէր :
 մուրատ , der Wille, կամք :
 մուքատտէս , heilig, սուրբ :
 մուքատտէր , die göttliche Vorsehung, նախախնամում
 ընդմէջ :
 մօմ , die Kerze, մօմ . մօմ էաղը , das Innslicht, ճարպ :

Ն

Նա , ohne, ան , առանց :
 նահաք , ungerrecht, անիրաւ :
 նամէվճուտ , abwesend, բացակայ :
 նահէյէ , } das Land, die Provinz, գաւառ :
 նահէա , }
 նամ , der Name, Ruhm, կամբաս :
 նամը , der Lauf, գող հրացանաց :
 նամտար , berühmt, կամբասաւալ :
 նայիլ օլմաք , erlangen, bekommen, haben, ստանալ :
 նասիհաթ , der Rath, die Ermahnung, խորատ . նասիհ
 հաթ վէրմէք , rathen, ermahnen, խորատ պալ :
 նատիր , selten, rar, սակասագիտար :
 նէ , was, զինչ :
 նէմ , feucht, խոնամ :
 նէմյէ , der Deutsche, deutsch, գերմանացի , գերմանական :
 նէմյէլի , նէմյէ , der deutsche, գերմանացի :
 նէմյէճէ , deutsch, գերմանական :
 նէյէ , warum? Վասն էր , ընդէր :
 նէ ... նէ , weder ... noch, ոչ ... և ոչ :
 նէտէն , von was? Վասն էր , ընդէր :
 նէրէ , welcher Ort? ո՞ր տեղի :
 նէրէյէ , wohiu? zu welchem Orte? ո՞ւր , յո՞ր տեղի :
 նէրէտէ , wo? in welchem Orte, ո՞ւր , յորո՞ւմ տեղումը :
 նէրէտէն , von wo? ուստի :
 նէքէս , karg, կծծի :
 նէֆէս , der Athem, շնչառութիւն , շունչ :
 նըսֆը , die Hälfte, կեսամասն :
 նիզամ , die Ordnung, կարգ :
 նիյէթ , die Absicht, որոպատրուելիւն :
 նիշան , das Zeichen, նշան :

նիսան , der Aprilmonath, ապրիլ :
 նուսնուհէ , die Probe, ստուգանք :
 նօթա , der Punkt, կէտ :
 նօքսան , der Abgang, պակասութիւն - mangelhaft, պակաս :

Շ

Շ աղ , lustig, ուրախ :
 շաիր , der Dichter, բանաստեղծ :
 շահ , der König, Schach, արքայ :
 շահապատէ , der Prinz, արքայորդի :
 շահատ , der Zeuge, վկայ :
 շամաթա , das Geschrei, աղաղակ :
 շամօան , der Leuchter, աշտանակ :
 շաիրթ , der Gesell, Schüler, աշակերտ :
 շան , die Würde, der Ruhm, գառա :
 շաշը , schiel, schel, շիւ :
 շաշմաք , sich verwundern, erstaunen, ա՛խ շիւ , զարմանալ :
 շաւք , der Strahl, նշոյլ :
 շարապ , der Wein, գինի :
 շաքա , der Scherz, Spass, die Kurzweile, հարամ :
 շէհիր , die Stadt, քաղաք :
 շէհիրլի , der Bürger, քաղաքացի :
 շէյ , die Sache, das Ding, էնչ , էր - պիր շէյ , etwas, էնչ :
 Տիչ պիր շէյ , nichts, ոչ էնչ :
 շէյթան , der Teufel, սատանայ :
 շէտիտ , heftig, սասորիչ :
 շէրի , das Gesetz, օրէնք :
 շէրիաթ , das Gericht, դատաստան :
 շէրիտ , das Band, die Borten, ժապատէն :
 շէքեր , der Zucker, շաքար :
 շէքլ , die Form, Gestalt, der Plan, չե , օրէնակ :
 շէքլա , die Klage, գանգառ :
 շէօյլէ , solch (er, e, es) so, այսպէս , այդպէս , այսպիսի :
 շիմէք , der Blitz, գայլակն :
 շիմի , jetzt, nun, այժմ , արդ :
 շիշէ , die Flasche, շիշ - das Glas, ապակի :
 շիտակթի , heftig, սասորիչ :
 շիւփհէ , Տէս շիփհէ :

- շիւքքր, der Dank, շնորհակալութիւն . շիւքքր էթմէք,
 danken, շնորհակալ լինել :
 շիֆա, die Genesung, առողջութիւն :
 շիֆալը, heilsam, gesund, առողջարար :
 շիֆէ, der Zweifel, Argwohn, կասկածանք, դարակոյս :
 շիֆէլի, zweifelhaft, կասկածելի :
 շիֆէսիզ, ohne Zweifel, անկասկած :
 շու, der, die, das, dieser, diese, dieses, այդ, դա :

Ո

- Ուզաթմաք, verlängern, երկայնել :
 ուզուն, lang, երկայն :
 ուզունլուք, die Länge, երկայնութիւն :
 ութանմա, die Scham, ամօր :
 ութանմաք, sich schämen, ամայել :
 ուճ, das Ende, ծայր . սիվրի, die Spitze, ծայր սուր .
 սիվրի ուճլու, spitzig, սրածայր :
 ումոմի, allgemein, հասարակ :
 ումմատան, ungefähr, unverhast, անանկատ :
 ույումաք, schlafen, ներհել, ննջել :
 ույուքու, der Schlaf, դառն :
 ուն, das Mehl, ալիւր :
 ունութմաք, vergessen, հոռանալ :
 ուրկան, der Strick, առասան :
 ուրուպ, das Viertel, դասորդ :
 ուրուպա, das Gewand, die Tracht, das Kleid,
 դիւսար, հանդերձ :
 ուֆաք, gering, մանր :

Չ

- Չաթալ, die Gabel, պարաստակ :
 չաթլաք, der Ritz, die Spalte, der Spalt, ճէղք, ճէղ-
 դասած :
 չալիք, die Musick, երաժշտութիւն :
 չալմաք, stehlen, գողանալ,
 չաղրմաք, nennen, rufen, կոչել :
 չամաշրր, die Wäsche, կրատիք :

- չարէ, das Mittel, հնարք :
 չարչամպա, die Mittwoche, չորեքշաբթի :
 չարը, der Markt, վաճառանոց :
 չափը, hurtig, schnell, փոյն, շոյր :
 չէլէպի, höflich, սաղաքաւար :
 չէլիք, der Stahl, պողոպար :
 չէհրէ, das Gesicht, die Miene, երես :
 չէմպէր, die Binde, հալ, der Reif, շրջանի պահանայ :
 չէյրէք, das Viertel, սառորդ :
 չէնէ, das Kinn, հլախ :
 չէշմէ, der Brunnen, աղբիւր :
 չէվիրմէք, umkehren, wenden, դարձնայանել :
 չէքինմէք, weigern, հրաժարել :
 չէքմէք, ziehen, սարշել. leiden, հրել :
 չէօղմէք, abbinden, losbinden, auflösen, սակել, լուծանել :
 չէօլ, die Wüste, անապարտ արդի :
 չըպլաք, nackt, ձերհ :
 չըպուք, die Pfeife, ծխափայր :
 չըրա, der Kien, das Kienholz, ճակար :
 չըրաք, der Lehrjung, Schüler, Gesell, աշակերդ, համբախ. die Lampe, հանիւեղ :
 չըքարմաք, abziehen, herausziehen, հանել :
 չըքրն, der, das Pack, ծրար :
 չըքմաք, entstehen, բռնել. steigen, ելանել :
 չիզմէ, der Stiefel, հօշիկ :
 չիթ, der Zaun, ցանիկ :
 չիմտիք, der Zwick, հրիդ :
 չիյ, roh, հում. der Reif, եղեամն :
 չիլէք, die Blume, ծաղիկ :
 չիվթ, das Paar, զոյգ, ամուսն. paar, հասասար :
 չիվի, der Nagel, սեղ :
 չիւքին, hässlich, garstig, ապելի, րգեղ :
 չիւրիւթմէք, verschwenden, վատնել :
 չիւրիւք, faul, փոսար :
 չուհա, das Tuch, լուխայ :
 չօք, viel, lang, բազում. չօք քէրէ, oft, öfters, բազում անգամ :
 չօղու, meist, բազումս, յոյնվարդին ճանն :

չօրլուք , die Menge, բաղձնաբերան :

չօճուք , das Kind, ճանապարհ , որչայ :

չօրսպ , der Strumpf, չորսպայ :

Վ

վաղը , etliche, բնիկներ , ոճանք :

վաղիրկեան , der Kaufmann, Handelsmann, վաճառահան :

վալ , der, das Honig, վեշք :

վալըք , der Fisch, չորհն :

վալտրը , die Wade, լաճի սրունից :

վախթ , das Glück, Schicksal, բաղդ :

վախճա , der Garten, պարտեզ :

վահար , die Würze, համեմ :

վաղ , das Band, der Bund, հայ . der Weinberg, այգի :

վաղըրմաք , schreien, գոչել :

վաղլամաք , binden, հապել :

վաճ , der Zoll, բաժ , ճախ :

վաճա , der, das Kamin, ծխնեկոյղ :

վաճաք , der Schenkel, սրունիք :

վայաղը , gemein, gewöhnlich, սովորական :

վաչ , der Kopf, das Haupt, գլուխ :

վաչլամաք , anfangen, սկսանել :

վաչանկըչ , der Anfang, սկիզբն :

վաչկա , anderer, այլ :

վաչկա թիւրիւ , } anders, auf eine andere Art,

վաչկա կէօնէ , } այլ սպի :

վապա , der Vater, հայր :

վահաս , die Wette, գրաս , (չի պէս) :

վահաս էթմէք ,)

վահաս քօմաք , } wetten, գրաս դնել :

վահասը օլմաք ,)

վարապար , gleich, հասասար :

վարխանէ , die Partie der Waare, գումար վաճառայ :

վարտակ , der Krug, կոժ :

վաքը , der Rest, übrig, թացորդ :

վաքըր , das Kupfer, պղինձ :

վաքմաք , schauen, anschauen, նկատել , հայել :

պէլի , ja, so ist, այո :

պէլէմէք , merken, դնել զնշանն , նշանակել :

պէլի , bekannt, deutlich, klar, öffentlich, յայտնի ,
ծանօթ :

պէլիսիղ , unbekannt, անծանօթ :

պէլքի , vielleicht, գոռցէ :

պէյազ , weiss, սպիտակ :

պէյկիր , das Lastthier, գրասոր . das Pferd, Յի , երեւոյր :

պէյն , das Hirn, ուղեղ :

պէն , ich, էս :

պէնլիք , die Ichheit, էսութեան :

պէնղ , die Miene, գծագրութեան դիմաց :

պէնզէթմէք , vergleichen, nachmachen, նմանեցոցանել :

պէս , Տէս պահաս :

պէսլէմէ , die Magd, das Fräulein, աղակիսն :

պէսլէմէք , ernähren, անուցանել :

պէտազլա , umsonst, Յրի :

պէտէլ , anstatt, փոխանակ :

պէտխույ , das Laster, մոլութեան :

պէրապէր , Տէս պարապար :

պէրէքէթ , der Ueberfluss, յորդութեան :

պէրի , diese Seite, յայս կողմն :

տան պէրի , } seit, մինչ , հետէ :

տէն պէրի , }

պէրպէր , der Barbier, սափրիչ :

պէքեար , ledig, ամուրի :

պէքլէմէք , warten, սպասել :

պէօլիք , die Schaar, խումբ , գունդ :

պէօլմէք , theilen, austheilen, բաժանել :

պէօյիւն , heute, այսօր :

պէօյիք , gross, մեծ :

պէօյլէ , so, solch (er, e, es,) այսպէս , այդպէս , այն-

պէս , այսպիսի , այնպիսի :

պըյըք , der Knebelbart, Schnurbart, պելու , ընչացի :

պըչաք , das Messer, դանակ , կարոց :

պրաքմաք , lassen, թողուլ :

պիլէ , zusammen, miteinander. 'ի մասին :

պիլի , die Wissenschaft, գիտութեան :

պիլմէք , wissen, können, գիտել :

պիթիւմէք, zeugen, բոսորացանել. vollenden, enden, ausmachen, կարարել:

պիթմէք, aufhören, ausgehen, sich enden, կարարել, աւարարիւ. wachsen, բոսանել:

պիսմէք, steigen, ելանել. աթա պիսմէք, reiten, հեծանել 'ի յի:

պիսիմ, die Form, Gestalt, der Plan, ջև, օրինակ:

պիպէր, der Pfeffer, պղպեղ:

պիր, ein, einer, eine, eines, մի, որ, ո՞ն, ինչ:

պիրէր-պիրէր, einzeln, մի ըստ միով:

պիրի, jemand: Einer, Eine, ո՞ն, որ:

պիրլէ, sobald, իսկոյն:

պիւթիւն, ganz, ամբողջ:

պիքիր, die Jungfer, կոյս:

պու, der, die, das, dieser, diese, dieses, այս, այդ ...

սա, դա:

պու կիւն, heute, այսօր:

պու երլ, heuer, յայսմ ամի. dieses Jahr, այս ամ:

պուզ, das Eis, սառան:

պուլանք, trübe, պղտոր:

պուլմաք, finden, գորանել:

պուլութ, die Wolke, ամպ:

պուղզ, der Hass, արելու-իտան:

պուղտայ, der Korn, Weizen, յորեան:

պույուրմաք, befehlen, հրամայել:

պունար, die Quelle, աղբիւր:

պունտա, hier, da, սադ:

պուչուք, halb, կէս:

պուտ, der Schenkel, ալքոր:

պուրա, dieser Ort, այս տեղի:

պուրայա, hieher, her, այսը, սադ, յայս տեղի:

պուրատան, von hier, յայսմ տեղանով, սադի:

պուրատա, hier, da, յայսմ տեղանով, սադ:

պուրնօթու, der Schnupftabak, քիւսխոտ:

պուրուն, die Nase, ունչ, քիւն:

պօղ, grau, գորշ:

պօղմաք, zerstören, verderben, խանգարել, աւերել:

աչէ, wechseln, փոխել զորումն:

պօլ, breit, weit, ընդարձակ. überflüssig, յորդ:

- պօխլա , der, das Pack, պարսապ :
 պօղաղ , der Hals, պարանոց , փող - հայլվանըն , der Ra-
 chen, փող փալանաց :
 պօյ , die Statur, հասակ :
 պօյա , die Farbe, գոյն , ներքէ :
 պօշ , leer, ledig, eitel, müssig, դարարիք , ունայն , լա-
 փոր , անփորձ :
 պօրճ , die Schuld, Pflicht, պարտիք , պարտք :

Ս

- Սաթլըք , feil, վաճառելի :
 սաթմաք , verkaufen, վաճառել :
 սալաթա , der Salat, աղցան :
 սալթ , nur, blos, մայն , եւել :
 սալը , der Dienstag, երեքշաբթի :
 սալիհ , redlich, աննէնգ :
 սահաթ , die Uhr, Stunde, ժամ . die Uhr, das Uhr-
 werk, ժամացոյց :
 սահապ , }
 սահիպ , } der Besitzer, ստացող , տէր :
 սաղ , gesund, lebendig, առողջ , կենդանի . die rechte
 Seite, աջակողմն . rechts, յաջակողմն :
 սաղլըք , die Gesundheit, առողջութիւն :
 սաղըր , taub, խուլ :
 սաղտըճ , der Gevatter, Beistand, փոխհայր :
 սաման , der Stroh, յարդ :
 սայը , die Zahl, թիւ :
 սայմաք , zählen, ըսել :
 սանաթ , Տէս ղենահաթ :
 սանմաք , meinen, կարծել :
 սանտըք , der Kasten, die Kiste, Kasse, անդրակ , յարկը :
 սանքի , ungefähr, գրեթէ :
 սաչ , das Haar, հէր , գէս :
 սապահ , früh, der Morgen, առաւօտ . morgen, mor-
 gens, ընդ առաւօտն :
 սապուհն , die Seife, սապոն :
 սապը , die Geduld, համբերութիւն :
 սալուլմաք , anschauen, 'ի բաց կալ :

- սատարքա, das Allmosen, ողորմութիւն :
 սատրք, aufrichtig, ehrlich, անկեղծ :
 սարայ, der Pallast, պալատ :
 սարայտար, der Hausknecht, ծառայ փան :
 սարարմըշ, blass, դեղնեալ :
 սարը, gelb, դեղին,
 սարըք, der Bund, փակեղն :
 սարմաք, wickeln, einwickeln, պարարել :
 սարմըսաք, der Knoblauch, խոտոր :
 սաք, munter, զգոյշ :
 սաքալ, der Bart, ճորտաւ :
 սաքընմաք, sparen, schonen, խնայել, ճշտել. Acht geben, զգոյշ լինել :
 սաքլամաք, verbergen, behalten, aufheben, պահել :
 սաֆի, eitel, lauter, զուտ, անարար :
 սէզմէք, muthmassen, վարկանել :
 սէլամ, der Gruss, ողջոյն. սէլամ վերմէք, grüssen, ողջոյն փալ. սէլամ էթմէք, grüssen lassen, ողջոյնել :
 սէմիզ, fett, feist, փէր :
 սէյր, } der Spaziergang, die Unterhaltung, ճեմելն
 սէյր, } 'ի զբօսանա, ճեմք. սէյր էթմէք, zuschauen, 'ի չալ 'ի վնին :
 սէյրձի, der Zuschauer, զննող, հանդիսահան :
 սէյրէք, selten, սահասագիտար :
 սէն, du, դու :
 սէնէ, das Jahr, ամ :
 սէպէպ, die Ursache, պարճառ :
 սէս, die Stimme, der Laut, ձայն :
 սէվինճ, die Freude, ուրախութիւն :
 սէվմէք, lieben, սիրել :
 սէտա, die Stimme, der Laut, ձայն :
 սէրթ, hart, պինդ. streng, անաչառ. stark, fest, կարծր :
 սէրխօշուք, der Rausch, արեւոյնութիւն :
 սէրմայէ, das Kapital, գլուխ դրամոյ :
 սէրպէսթ, frei, համարձակ, ազատ :
 սէօզ, die Rede, Stimme, das Wort, խօսք. սէօզ վերմէք, versprechen, խոստանալ. սէօզ էթմէք, verabreden, խօսակցել :

- սէօյլէմէք , sagen, reden, խօսել, ասել :
 սէօյմէք , schelten, schimpfen, լռիւմանել :
 սէօնախլարմէք , auslöschten, շիջուցանել :
 սէֆա , die Wollust, բերէրութիւն , հեղարութիւն . die
 Unterhaltung, զբօսանք :
 սրժմա , das Fieber, ջերմն , պէնդ :
 սրճաք , warm, heiss, ջերմ :
 սրմարլամաք , bestellen, յանջն առնել :
 սրչան , die Maus, die Ratte, Ratze, հոնն :
 սրչրամաք , springen, ոսպնու :
 սրրա , die Reihe, հարգ , դաս . die Zeile, դող :
 սրրչա , das Glas, ապակի :
 սրք , oft, öfters, սառա . dicht, լսանք :
 սրքը , stark, streng, fest, խիստ , անաչառ :
 սրքընթը , die Angst, անջկութիւն . ճան սրքընթըսը ,
 die Langweile, ճանջրութիւն , պաղպկութիւն :
 սրքէթ , die Angst, անջկութիւն :
 սիւա , das Vaterland, հայրենիք :
 սիւաչ , das Gewehr, զէնք :
 սիւմէք , abwischen, ջնջել :
 սիմա , die Miene, Gesichtszüge, գծագրութիւն դիմաց :
 սիյաչ , schwarz, սեւ :
 սինէք , die Fliege, ճանճ . սիւրի սինէք , die Mücke, մէկը :
 սիւրի , spitzig, սրածայր :
 սիւրիլիք , die Spitze, սրութիւն :
 սիտիք , der Urin, Harn, մեզ :
 սիրքէ , der Essig, քաղախ :
 սիւնկէր . der Schwamm, սպանիգ :
 սիւտ , die Milch, հալն :
 սիւրմէք , treiben, վանել, մղել, հալածել, բողբոջել . ver-
 weisen, աքտորել : abführen, լուծանել որովայնի :
 սիւփիւրկէ , der Besen, ասել :
 սիփէր , die Zuflucht, ապաստան :
 սու , das Wasser, ջուր . der Saft, հիւլ . սու քույու-
 սու , der Brunnen, ջրհոր :
 սուալ , die Frage, հարցումն :
 սուչ , die Schuld, յանցանք :
 սուչսուչ , unschuldig, անմեղ, արդար , սուչսուչ չը-
 քարմաք , entschuldigen, անմեղարիւ առնել :

- սուս, still, լռու վեր :
 սուսմաք, schweigen, լռել :
 սուսուզ, durstig, ծարաւի :
 սուսուզուք, der Durst, ծարաւ :
 սուրէթ, die Abschrift, պատճէն :
 սուֆրա, der Tisch, սեղան :
 սօլ, link, ճակ :
 սօլուք, der Athem, շունչ :
 սօյ, die Art, Gattung, Weise, ազգ, կերպ, արեսակ :
 սօյզատէ, adelich, արհեստագործ :
 սօն, das Ende, letzt, վերջ :
 սօնդրա, nach, nachdem, nachher, զինի, ապա, յետոյ :
 սօպա, der Ofen, ջերմագործարան, լեռնիք :
 սօլուք, kalt, ցորար . die Kälte, ցորտալեռն :
 սօլուքլուք, die Kälte, ցորտալեռն :
 սօրմաք, fragen, հարցանել :
 սօրուշ, die Frage, հարցումն :
 սօքաք, die Gasse, գողոց :
 սօքմաք, stechen, մտել :
 սօֆու, fromm, andächtig, ջերմեամտն :

Ս

- Սազ, die Predigt, քարոզ . վազ վերմէք, predigen,
 քարոզել :
 վահիզ, der Prediger, քարոզիչ :
 վայ, ach! սհ :
 վասիյէթ, das Testament, կտակ :
 վարիս, der Erbe, ժառանգ :
 վաքըթ, die Zeit, ժամանակ :
 վաֆթիզ, die Taufe, մկրտալեռն . վաֆթիզ էթմէք,
 taufen, մկրտել :
 վէ, auch, und, և :
 վէզնէ, die Goldwaage, կշիռ ոսկւոյ :
 վէթան, das Vaterland, հայրենիք :
 վէրկի, die Gabe, Stener, արարք :
 վէրմէք, geben, abgeben, übergeben, überliefern,
 րաւ . էյրէթի վէրմէք, (etwas) leihen, ցանօր
 րաւ . էօտիւնճ վէրմէք, (Geld) leihen, գնիւ րաւ :

- Վիճուտ*, der Körper, *Տարմին* :
Վիլայէթ, das Land, die Provinz, *Գուսար* :
Վուրմաք, schlagen, hauen, treffen, schiessen, *Հար-*
կանել, զարկանել :
Վուրուշ, der Schlag, *Հարուտի, Հարուած* :

S

- Տա*, } auch, noch, mehr, *Էս, ասուել* :
տաճա, }
տաղ, der Berg, *Էդրուն* :
տամար, die Ader, *Էրակ* :
տամլա, der Tropfen, *էալիլ*. der Schlag, *Էջուածի,*
էալուած :
տայլմա, immer, stets, allemal, *Դուր* :
տայիրէ, der Kreis, *շրջանակ* :
տանա, das Kalb, *որն* :
տավա, der Prozess, *դատ, գորշել* :
տատ, der Geschmack, *Համ, ճաշակ* :
տար, eng, schmal, *նեղ* :
տարկըն, böse, zornig, *չայրացեալ* :
տէլի, der Thor, Narr, toll, dumm, *յէճար* :
տէլիք, das Loch, *ծակ*. die Oeffnung, *Բացուածի* :
տէմէք, sagen, reden, heissen, nennen, *ասել, անուա-*
նել, կոչել :
տէմիր, das Eisen, *էրկալ* :
տէյկնէք, der Stock, Stab, Prügel, *ցուպ, Գան* :
տէյիլ, nicht, *չէ, ոչ* :
տէյիշ, der Tausch, *գոխանակութիւն* :
տէյիշափրմէք, verändern, abändern, tauschen, wech-
seln, գոխել :
տէյիրմի, rund, *Բոլորշի* :
տէյմէք, kosten. Werth seyn, *արժել* :
տէնէմէք, versuchen, *գործել* :
տէնիզ, das Meer, die See, *ծով* :
տէյլէթ, der Reichthum, *Հարստութիւն*. *տէյլէթի*
ալի, die hohe Pforte, Pforte, *Բագաստորութիւն*
օսմանէան :
տէրի, das Fell, Leder, die Haut, *Տորթ* :

- տէրին , tief, խորին :
 տէրս , der Unterricht, die Lection, դաս :
 տէրտ , die Plage, Pein, արտասպանիչ :
 տէք , bis, մինչ , մինչև :
 տէջմէք , prügeln, գանել . stossen, ըսել . klopfen,
 հարչանել :
 տէծնմէք , kehren, դառնալ :
 տէօշէք , das Bett, անկողին :
 տըշարը , die äussere Seite, արդարին կողմն :
 տըշարըյա , համ տըշարը , hinaus, արդարս :
 տըշարտա , համ տըշարը , ausser, aussen, արդարոյ :
 տըքքէթլի , genau, ճիշտ :
 տիզ , das Knie, ծունկն :
 տիլ , die Zunge, լեզու . die Sprache, բարբառ :
 տիլտիզ , stumm, համբ :
 տիյնէմէք , horchen, ունի դնել :
 տին , der Glaube, հասարիչ :
 տիշ , der Zahn, արամն :
 տիսյ , der Grund, յարահի :
 տիվան , die Audienz, արեան . տիվան էֆէնտիտի ,
 der Rath, խորհրդական :
 տիրսէք , der Ellbogen, արմուկն :
 տիւզ , eben, հարե :
 տիւզմէք , zurichten, յարդարել :
 տիւյիւն , die Hochzeit, հարսանիչ :
 տիւյմէ , der Knopf, կոճակ :
 տիւն , gestern, երէկ . տիւն տէյիլ օպիր կիւն , vor-
 gestern, յեսանդն :
 տիւնեայ , die Welt, աշխարհ :
 տիւշ , der Traum, երազ . տիւշ կէօրմէք , traumen,
 երազ արեսանել :
 տիւշիւնմէք , denken, խոհալ, sorgen, հոգալ . էվէլ ,
 vorsehen, նախախնամել, հոգալ յատանջագոյն :
 տիւշման , der Feind, թշնամի :
 տիւշմանըք , die Feindseligkeit, der Hass, թշնամո-
 թիան , արելումթիան :
 տիւշմէք , fallen, անկանել :
 տիւտիւք , die Pfeife, սրինգ :
 տիւրթմէք , stossen, խելել, ճղել :

- տիւրմէք, zusammenlegen, ծալել :
 տուա, das Gebeth, աղօթք . տուա էլ թմէք, bethen,
 աղօթել :
 տուման, der Rauch, ծուխ :
 տույմաք, fühlen, empfinden, զգալ . hören, erfahren,
 լսել :
 տույուրմաք, melden, ազդ առնել :
 տուվար, die Mauer, Wand, որմ :
 տուրմա, beständig, անդադար :
 տուրմաք, aufhören, կասել, դադարել . stehen, Գնալ, կալ :
 տուրտուրմաք, aufhalten, կասեցողանել :
 տօլու, voll, լի . der Hagel, կարկուտ :
 տօլտուրմաք, füllen, լցողանել :
 տօղուրմաք, gebären, zeugen, ծնանել :
 տօղրու, redlich, անենեգ :
 տօղրուլուք, das Recht, իրաւտանք :
 տօմուղ, das Schwein, der Eber, die Sau, խոզ :
 տօն, die Hose, անդրալարարիք :
 տօսթ, der Freund, բարեկամ :
 տօսթլուք, die Gefälligkeit, հաճութիւն :
 տօտաք, die Lippe, die Lefze, շրթանք :
 տօքումաք, weben, անկանել, հիւսել :

Բ

- րայա, der Unterthan, ստրուակ, հնազանդեալ :
 րահաթ, ruhig, bequem, անդորր . die Ruhe, հանգիստ,
 անդորրութիւն :
 րահաթլուք, die Ruhe, հանգիստ, հանգստութիւն :
 րասաթ, das Schicksal, der Fall, որիպառածք :
 րաքամ, die Ziffer, խոտանշան :
 րէչին, das Pfand, գրաւ :
 րէնկ, die Farbe, գոյն :
 րէսմ, die Form, Gestalt, der Plan, շեւ, օրինակ . die
 Zeichnung, գծագրութիւն :
 րիճա, die Bitte, աղաչանք :
 րիւզկեար, der Wind, հողմ :
 րիւզնամէ, der Kalender, Tagebuch, օրացոյց :
 րուհ, der Geist, սփի, հոգի :

- ՎՐարամաք, zumachen, zudecken, փակել :
 քաքաք, der Deckel, խոռոփ, հատարել :
 քաքու, das Thor, die Thür, Pforte, դուռան . der Hof, ապարանք :
 քաղ, die Gans, սագ :
 քաղմաք, graben, stechen, փորել :
 քաթ, der Stock, դասիկան . եալըն քաթ, einfach, պարզ, փակ . ելուզ քաթ, hundertfach, հարիւրապատիկ :
 քալփաք, die Mütze, խոյր :
 քալէ, das Schloss, բերդ :
 քալէմ, die Feder, գրիչ :
 քալըն, dick, grob, հաստ, ստուար, լանջր :
 քալմաք, bleiben, մնալ :
 քալորրմ, das Pflaster, սալապարակ :
 քալորրմաք, heben, սմբարանալ :
 քալֆա, der Gesell, համբանապետ :
 քաչլալթը, das Frühstück, նախաճաշիկ :
 քաչլէ, der Kasse, սորձ :
 քամարա, die Kammer, խոռոց, սենեակ :
 քայ, der Sturm, փռնորիկ :
 քայթան, die Schnur, լար, ժապատէն :
 քայիմէ, die Liste, ցուցակ :
 քայիտէ, die Regel, կանոն :
 քայնամաք, sieden, եռալ :
 քայնաք, die Quelle, աղբիւր :
 քայպ, Տէս զայպ :
 քան, das Blut, արիւն :
 քանատ, der Flügel, լեւ :
 քանօն, das Gesetz, օրէնք :
 քաչըք, der Löffel, դրճալ :
 քաչ, wieviel, քանի :
 քաչըք, verrückt, ապուշ :
 քաչմաք, fliehen, փախչել :
 քապա, plump, grob, roh, անհեղինակ, անոճ, ստուար :
 քապահաթ, die Schuld, ցանցանք :
 քապիլ, möglich, հնարատոր :

- քապուլ էթմէք, annehmen, ընդունել :
 քասապ, der Metzger, հասաւաճատ :
 քասաֆէթ, die Sorge, հոգ :
 քալ, der Zunder, Schwamm, լույսիկ :
 քալի, fest, stark, hart, պինդ, ամուր, հասարարան :
 քալկա, der Streit, Zank, կռիւ :
 քալուն, die Melone, Zuckermelone, սէլ :
 քատէ՛՛՛, das Trinkglas, գասալ :
 քատէմէ, der Stock, դասիկն :
 քատըն, die Frau, արիկն :
 քար, der Schnee, ֆրան . քար եաղմաք, schneien,
 ֆրանել :
 քարա, schwarz, սէա . das Land, երկիր, ցամաք :
 քարաքուչ, der Adler, արծիւ :
 քարանլըք, die Finsterniss, խաւար . dunkel, finster,
 խաւարիկն :
 քարբուղ, die Wassermelone, ձմերուկ :
 քարէմֆիլ, der Würznagel, Ֆէլսակ :
 քարը, das Weib, Eheweib, die Frau, Gemahlin,
 կին, ամուսին :
 քարըն, der Bauch, որովայն, փոր :
 քարըչ, die Spanne, լիւ :
 քարըչթըրմաք, mischen, խառնել :
 քարչը, gegen, entgegen, wider, gegenüber, հան-
 դէպ, դէպ 'ի, դէ՛՛՛, ընդդէ՛՛՛ :
 քարտաչ, der Bruder, եղբայր . քըզ քարտաչ, die
 Schwester, քոյր :
 քաֆէ, die Partie der Waaren, գումար վաճառաց :
 քեա՛՛՛, { das Papier, լուղը . der Brief, նամակ .
 քեաղըթ, }
 քյուն քեա՛՛՛, die Karten, լուղը խաղու :
 քէմիք, das Bein, der Knochen, ոսկր .
 քէյֆ, die Laune, անարմուտիւն :
 քէյֆի, lustig, անարմուտ :
 քէնէֆ, der Abtritt, արտաքնոց :
 քէնտի, eigen, selbst, ինքն :
 քէչի, die Ziege, այծ :
 քէպապ, der Braten, խորովածոյ :
 քէսէ, der Beutel, քսակ :

- քէսմէղ, stumpf, բռալ, գռալ :
 քէսմէք, schneiden, hauen, հարսանել :
 քէսքին, scharf, հարսու :
 քէտի, die Katze, հարսու :
 քէրէ, das Mahl, անգամ. քաջ քէրէ, wie oft, քանիցս
 անգամ. չօք քէրէ, oft, öfters, սրէպ :
 քէրէսլթէ, der Stoff, Zeug, նիւթ, սարաղջ :
 քէօքէք, der Hund, շուն :
 քէօքիւք, der Schaum, գրգռուր :
 քէօքրիւ, die Brücke, der Steg, համարջ,
 քէօլիէ. Տէս քէօքիէ :
 քէօյ, das Dorf, գիւղ :
 քէօշէ, das Eck, der Winkel, անկիւն :
 քէօր, blind, կոյր :
 քէօրիէ, der Schatten, սրսուէր :
 քէօք, der Wurzel, արմար :
 քէֆիւ, der Bürge, երաշխասոր :
 քըղ, die Magd, das Mädchen, Fräulein, աղջիկ, օ-
 բերոր. die Tochter, դուստր :
 քըթըք, der Mangel, (an Lebensmittel,) սով :
 քըլ, das Haar, հէր :
 քըլըճ, der Degen, das Schwert, սուր, սուսէր :
 քըլամէթ, die Auferstehung, յարութիւն. քըլամէթ
 կիւնիւ, der jüngste Tag, օր դատաստանի :
 քըլաս, der Einfall, die Meinung, Vermuthung, հար-
 ծիք, վարկ. քըլաս էթմէք, vermuthen, meinen,
 վարկանել :
 քըլմէթ, der Werth, արժէք, յարգ :
 քընտըրմաք, überreden, համոզել :
 քըշ, der Winter, ձմեռ :
 քըշըն, in Winter, 'ի ձմերայնի :
 քըսա, kurz, հարճ :
 քըսալթմաք, abkürzen, հարճել :
 քըսըր, unfruchtbar, ամուլ, սպերջ,
 քըր, wüste, ամայի, անշէն, grau, գորշ :
 քըրալ, der König, արքայ :
 քըրաղը, der Reif, եղէամն :
 քըրմաք, brechen, հոտորել, խորհակել :
 քըրմըղը, roth, հարմիր :

- քի, dass, damit, լէ, շէ :
 քիթասյ, das Buch, գիրք :
 քիւիտ, das Schloss, հոսպիտ, աղլոս :
 քիւլէ, die Kirche, էկէղէցի :
 քիւմսէ, die Person, անձն :
 Տիչ քիւմսէ, յիemand, keiner, keine, keines,
 Տիչ սիրք քիւմսէ, յոչ ոք :
 քիւն, der Groll, քէն, ո՛ն :
 քիւնի, die Person, jemand, անձն, ոք :
 քիւր, der Schmutz, աղտ :
 քիւրա, der Zins, Lohn, վարձ :
 քիւրայա վէրմէք, vermiiethen, սաւ'ի վարձոս :
 քիւրէճ, der Kalk, հէր :
 քիւթ, stumpf, Բնացեալ Բոսն :
 քիւլ, die Asche, ճոխիք :
 քիւլաճ, die Mütze, գոսի :
 քիւլիւք, klein, գոգր :
 քիւրք, der Pelz, ճաշարակ :
 քիւֆ, der Moder, ԲորԲոս :
 քիւֆր, der Fluch, հայհոյութիան . քիւֆր էթմէք,
 verfluchen, հայհոյել :
 քութու, die Dose, Büchse, սոսոգ :
 քուլ, der Diener, ծառայ :
 քուլաք, das Ohr, ականջ :
 քուլէ, der Thurm, աշտարակ :
 քուլանմաք, brauchen, 'ի հէր արկանել :
 քուլանըրըր, gebräuchlich, գործածական :
 քուլուք, die Wache, պահ :
 քուլաքլամաք, umarmen, գիրհն արկանել :
 քուլմ, der Sand, ասաղ :
 քուլմաչ, das Zeug, Tuch, der Stoff, հերպաս :
 քուլրուք, der Schwanz, Schweif, սոսոս :
 քուլչ, der Vogel, լուլան :
 քուլէթ, die Stärke, Macht, Gewalt, զօրութիան :
 քուլէթլի, stark, mächtig, զօրեղ, հզօր :
 քուտուղ, wüthend, հասաղի :
 քուտուղլուք, die Wuth, հասաղութիան :
 քուտաս, die Messe, պարարագ :
 քուտրէթ, die Macht, Gewalt, հարողութիան :

- քուրու, dürr, trocken, չոր :
 քուրպան, das Opfer, զոհ :
 քուրտ, der Wurm, որդի . der Wolf, գայլ :
 քօբմաք, entstehen, բռնկել :
 քօլ, der Arm, Բազուկ - die Wache, պահ :
 քօլայ, leicht, դեմքին :
 քօճա, der Mann, Ehemann, Gemahl, այր :
 քօմաք, setzen, legen, stellen, դնել :
 քօմշու, der Nachbar, դրացի :
 քօյու, dick, Տածոացիէ . dunkel, Տիկն :
 քօյուն, das Schaf, ոչխար :
 քօյ վերելիչ, los, արձակել :
 քօնաք, die Wohnung, das Quartier, Բնակարան, օ-
 լեան :
 քօշմաք, laufen, ընթանալ, վազել :
 քօշուշ, der Lauf, ընթացք :
 քօջ, der Widder, խոյ :
 քօրքաճաք, schrecklich, զարհուրելի :
 քօրքաք, bang, furchtsam, երկնոք :
 քօրքմաք, sich fürchten, երկնել :
 քօրքու, die Furcht, երկնող :
 քօքմաք, stinken, riechen, Բորել . էյի քօքմաք, rie-
 chen, Բորել զհոք անոյշ . Ֆէնա քօքմաք, stinken,
 Բորել զհոք գարշ :
 քօքու, der Geruch, Gestank, հոք, կիւղէլ քօքու,
 der Geruch, անոյշ հոք . Ֆէնա քօքու, der Ge-
 stank, գարշ հոք :
 քօքուլամաք, riechen, հոգոտել :

()

- (), er, sie; jener, jene, jenes, նա, այն :
 օթ, das Kraut, Heu, խոք :
 օթուրմաք, sitzen, նստել . wohnen, Բնակել :
 օլ . Տէս օ :
 օլմաք, seyn, werden, haben, ունել, լինել . zeitig wer-
 den, հասունանալ :
 օլմուշ, reif, հասուն :
 օղան, der Bube, Knabe, փղայ :

- օղուլ, der Sohn, որդի :
 օձաք, der Herd, վառարան :
 օմուղ, die Achsel, ուս :
 օյանըք, munter, wach, արևոտ :
 օյնամաք, spielen, խաղալ :
 օյուն, das Spiel, խաղ :
 օյուք, die Höhle, խոռոչ . hohl, գոգատոր :
 օվա, das Feld, դաշտ :
 օտա, die Stube, das Zimmer, սենեակ :
 օտուն, das Holz, փայտ :
 օրա, jener Ort, այն տեղի :
 օրայա, dorthin, hin, յայն տեղի, անդ :
 օրատա, dort, alldort, անդ, յայնձ տեղանջ :
 օրթա, die Mitte, das Mittel, մէջ :
 օրման, der Wald, անտառ :
 օրուճ, die Fasten, ծոմ :
 օրտա . Տէ՛ս օրատա :
 օրտու, das Lager, բանակ :
 օքումաք, lesen, ընկերանուլ . rufen, einladen, նշուլ,
 հրատիրել :
 օքումուլ, gelehrt, գիտուն, իմաստուն :
 օքքա, das Mass, երկնուկի :

Ֆ

- Ֆաղիլէթ, die Tugend, ատարիկնութիւն :
 Ֆաղիլէթի, tugendhaft, ատարիկի :
 Ֆայտա, der Nutzen, Vortheil, օգուտ, շահ :
 Ֆայտալը, nützlich, շահատէտ :
 Ֆարաղա, obwohl, ինչպէս :
 Ֆարք, der Unterschied, պանազանութիւն :
 Ֆէնա, arg, übel, böse, schlimm, schlecht, վատբար, շար :
 Ֆէնալըք, das Uebel, die Bosheit, վատբարութիւն :
 Ֆէս, die Kappe, փետի :
 Ֆըլքը, der Mist, սակոբ, ապաստոս :
 Ֆըլը, das Fass, սակատ :
 Ֆըրանձէլա, die Semmel, հաց ապտիակի :
 Ֆըրթընա, der Sturm, փոթորիկ, ճրթիկ :

Ֆրբբա, die Seite, **հողին-իբի Ֆրբբալըբ**, der Zwist,
էրհպատահոմնիան :

Ֆիրասէթ, die Vernunft, **հանճար** :

Ֆիրասէթլի, vernünftig, **հանճարեղ** :

Ֆիբր, der Gedanke, Sinn, Einfall, die Meinung,
ժոյր, **հարծիւր** :

Ֆիորին, (60 **բրայցարլըբ պիր սիբբէ**) der Gul-
den, **Քօրինը** :

Ֆոննա, (176 **տրէմլիբ պիր չէբի**) das Pfund, **Քոննա** :

Ֆոլքարա, arm, der Bettler, **աղչապ** :

Ֆօտուլ, stolz, hochmüthig, **հպարտ**, **գոտուլ** :

ՅԼՆԿ ԳԼԽ ՈՅ

ԳԼ Ա.	Յաղագս ընթեռնելոյ .	1
Յօդ. Թ.	Յաղագս գրոց .	1
	Արտասանութիւն ձայնաւորաց .	3
	Արտասանութիւն բաղաձայնից .	5
Յօդ. Բ.	Յաղագս վանկի .	9
Յօդ. Դ.	Յաղագս բառի .	10
	Բաղադրութիւն բառից ընդ ածանցականս .	11
	Յաղագս շեշտի .	13
Յօդ. Դ.	Յաղագս մասանց բանի .	14
Յօդ. Ե.	Վասն հոլովմանց և խոնարհմանց ընդհանրապէս .	15
ԳԼ Բ.	Յաղագս մասունց բանի .	17
Յօդ. Թ.	Յաղագս յօդի .	17
Յօդ. Ք.	Յաղագս գոյական անուանց .	20
	Թ. Չէ գոյականաց .	20
	Բ. Տեսակ գոյականաց .	21
	Դ. Թիւ գոյականաց .	21
	Դ. Սեռ գոյականաց .	23
	Ե. Հոլովք եւ հոլովմունք գոյականաց .	26
	Ճանօթութիւնք ինչ 'ի վերայ հոլովմանց :	28
	Անհոլով բառք .	35
	Հոլովումն օտարազգի բառից .	37
	Հոլովմունք յատուկ անուանց .	38
Յօդ. Դ.	Յաղագս ածականաց և բաղադրութեան նոցա .	41
	Բաղադրութիւն ածականաց .	45
Յօդ. Դ.	Յաղագս թուական անուանց .	48
Յօդ. Ե.	Յաղագս դերանուն .	52
	Ստացական դերանունք .	54
	Ցուցական դերանունք .	55
	Յարաբերական դերանունք .	57
Յօդ. Զ.	Յաղագս բայից .	58
	Խոնարհմունք բայից .	60
	Գիտելիք վասն բայից .	76
	Ցանկ անկանոն բայից .	85
Յօդ. Է.	Յաղագս նախադրութեան .	92
Յօդ. Ը.	Յաղագս մակբայի .	104
Յօդ. Թ.	Յաղագս շողկապի .	112
Յօդ. Ժ.	Յաղագս միջարկութեան .	115
ԳԼ Գ.	Համաձայնութիւն մասանց բանի ընդհանրապէս .	116
Յօդ. Թ.	Համաձայնութիւն գոյականաց .	117
Յօդ. Բ.	Խնդրառութիւն ածականաց .	119
Յօդ. Դ.	Համաձայնութիւն բայից .	120
	Յաղագս կիրառութեան ընդունելութեանց .	125
	Յաղագս օժանդակ բայից .	125
	Համաձայնութիւն բայից ընդ աներևոյթս .	124
	Համաձայնութիւն բայից ընդ գոյականս .	125
Յօդ. Դ.	Համաձայնութիւն նախադրութեանց .	131

ԳԼԻ Դ.	Յաղագս յարմարագրութեան .	135
	Վասն բաժանման վանկից .	139
	Վասն կետագրութեան և նշանաց .	140
	Յաղագս պատուագրոց .	145
ԳԼԻ Ե.	Կրթութիւն դերմանական լեզուի .	147
	Չրոյցք Թ. Յաղագս այց առնելոյ ումէք .	147
	Չրոյցք Բ. Յաղագս ճանապարհի .	149
	Չրոյցք Գ. Յաղագս երեկոյեան զրօսանաց .	153
	Չրոյցք Դ. 'ի հասանելն 'ի քաղաք ինչ .	156
	Չրոյցք Ե. Յաղագս դնելոյ ինչ .	
	Օրինակ նամակի .	165
ԲԱՌԱՐԱՆ.	'ի դերմանականէն 'ի Հայ և 'ի Տաճիկ .	166
	'ի Հայէ 'ի Տաճիկ և 'ի դերմանացի .	207
	'ի Տաճիկերէնէ 'ի դերմանացի և 'ի Հայ .	248

